

კერ გუნტი

დრამატული კომედი ხუთ მოქმედებად

თარგმნა

აკაკი გულთვანია

მოქმედი პირები

ოსე — გლეხის ქალი, ქვრივი.

პერ გუნტი — მისი შვილი.

ორი დედაბერი, რომელთაც წისქვილში ტომრებით ხორბალი მიაქვთ.

ასლაკი — მჭედელი.

სტუმრები, მექორწილეები, ნადიმის გამრიგებელი მზარეული, მუსიკოსები და სხვ.

შემოხიზნული ცოლ-ქმარი.

სოლვეიგი და პატარა ჰელგა — მათი ასულები.

ჰეგსტადელი გლეხი

ინგრიდი — მისი ასული

ინგრიდის საქმრო და მისი მშობლები (საქმროს დედ-მამა).

სამი მწყემსი ქალიშვილი.

მწვანესამოსიანი ქალი.

დოვრის პაპა — მთის ტროლების მეფე.

უფროსი კარისკაცი — ტროლი; ორივე სქენის ტროლები,

დიდებიც და პატარებიც; კუდიანები, მიწის სულები,

ჯუჯა გნომები, კობოლდები, ტყისკაცები და სხვ.

გონჯი ჭაბუკი. ხმა წყვილიადში. ფრინველის ძახილი.

კარი — ბოგანო დედაკაცი.

მასტერ კოტონი, მუსიე ბალონი, ფონებერკოპფი და ტრუმპეტერსტროლე — მოგზაურები აფრიკაში.

ქურდი და მისი შემნახავი.

ანიტრა — ბედუინების ბელადის ასული.

არაბები, მხევლები, მოცეკვავე ქალები და ა. შ.

მემნონის კოლოსი (მომღერალი სვეტი); გიზეჰის ნფინქნი (უტყვი სახე).

ბეგრი ფენფელტი — პროფესორი, ფილოსოფიის დოქტორი, კაიროს უმწილთა სახლის დირექტორი.

ჰუჰუ — მალაბარული ენის სიწმინდისათვის მებრძოლი.

ჰუსეინი — აღმოსავლელი მინისტრი.

ფელაჰი, რომელსაც ზურგზე ფარაონის მუმია წამოუკიდებია.

შეშლილები და მათი დარაჯები.

ნორვეგიული გემის კაპიტანი და მისი ეკიპაჟი.

უცნობი მგზავრი (აჩრდილი).

პასტორი.

დაშკრძალავი პროცესიის მონაწილეები.

ამტმანი (ლენსმანი).

მუდილე — ჩამომსხმელი.

გამხდარი (უცნობი ავსულის სახე).

მოქმედება მოიცავს დროს XIX საუკუნის დასაწყისიდან სამოციან წლებამდე, ხდება ნაწილობრივ გუდბრანდის ხეობაში და მის მოსაზღვრე მთებში, ნაწილობრივ მაროკოს სანაპიროზე, საჰარის უდაბნოში, კაიროს საგუყეთში და ა. შ.

პირველი მოქმედება

მთის ფერდობი ოსეს ეზოს მახლობლად. მწვანე ხეები. იქვე მთის ნაკადული მო-
ჩუხჩუხებს. მარცხნივ, გაღმა მხარეს, ძველებური წისქვილია. ზაფხულის ცხელი
დღეა.

პერ გუნტი, ოცი წლის ტანადი, ჯანმგარი ჭაბუკი, მაღლიდან ბილიკს მოჰ-
ყვება. ოსე, დედამისი, ჩია, გამხდარი, სუსტი ქალი, ფეხდაფეხ მოსდევს, გაბრა-
ზებულია და ილანძლება.

ოსე

პერო, შენ ტყუი!

გუნტი

(შეუჩერებლად)

სულაც არ ვტყუი!

ოსე

მაშ დაიფიცე!

გუნტი

ფიცი რად მინდა?

ოსე

ფუი! ამასაც არ იკითხავდი,
შენ რომ სინდისი გქონოდა წმინდა!

გუნტი

(შეჩერდება)

სიმართლეს ვამბობ! ინებე ფიცი!

ოსე

(პირში)

არც კი გრცხვენია! მატყუებ, ვიცი!
კაცმა ტყე-ღრეში დაიდოს ბინა,
როდესაც თიბავს მთელი სოფელი,
მთელი თვის შემდეგ დაბრუნდეს შინა —
ამას ვინ იზამს ჭკვათამყოფელი?
დაკარგე თოფი, გაგექცა ვაცი,
რა შვილიცა ხარ, ქვეყანა ხედავს...
ამ შუადღისას ამხელა კაცი
ურცხვად ატყუებ საცოდავ დედას!
მაინც სად ეგდე?

გუნტი

გენდინის გაღმა.

ოსე

(დაცინვით)

დახე! რა ნახე?

გუნტი

ავარდა ქარი.

ორმოსა თხრიდა გორიოზი ხარი,
ფათალოს ფოთოლს წიწკნიდა წყნარად
ბუჩქების იქით...

ოსე

(ისევ დაცინვით)

ჰო, როგორ არა!

გუნტი

მეც ფეხაკრეფით მივყვები გზასა
და ვუსმენ ირმის ჩლიქების ხმასა:
თოვლიდან უჩანს ქორბუდა რქები,
ტანსა და კისერს ფარავენ ქვები...

ვიხელთე დრო და მოგეცა ლხენა,
ისე გავფრინდი, ვერ იტყვის ენა!
ათი წელია, გითხრა ნამდვილი,
არვის უხილავს მსგავსი ნადირი!

ო ს ე

ღმერთო, გვიშველე! გადავირევი!

გ უ ნ ტ ი

ჭახ! და დავარდა დაბლა ირემი.
მარდად გავკარი ხელი გავას და
ზურგზე დავახტი ნადირს ანაზდად,
ვიშიშვლე დახა, ჩავავლე ხელი,
რომ გამომეჭრა მაშინვე ყელი,
მარცხენა ყური ვიხელთე თანაც,
მაგრამ ერიჭა! დამიგდო დანა,
შეხტა ირემი, შეკრა კამარა,
გაგიჟდა, მთები გადამატარა,
ზურგზე დამაკრა ქორბუდა რქებით,
მიმაჭროლებდა თავდავიწყებით.
დანაც დავკარგე, მისი ქარქაშიც,
ვეჭიდებოდი ქორბუდას რქაში...
ასე მიჰჭროდა გადარეული
გენდინისაკენ გამალებული.

ო ს ე

(უნებურად)

იესო!

გ უ ნ ტ ი

დედა, გინახავს განა
გენდინის ქედი როდისმე შენა?
შორს გაზიდულა თვალსაწიერზე,
ცელის სიფართე ექნება თხემი,
აქეთ-იქიდან თოვლი, ყინული,

ქვიშა და ჭრელი მორენებია,
 დაბლა — უფსკრული პირდაღებული,
 ხუთას-შვიდასი ადლის სიღრმეში
 ზიმზიმებს რიგი მღუმარე ტბათა.
 ქედზე მივქროდით ისარზე სწრაფად
 ქარში ჩვენ ორნი — მე და ირემი!
 რაც თავი მახსოვს, არ მიქროლია
 ჯერ მე ასეთი ფიცხი ტაიჭით!
 იაეთ ნაპერწკლებს ყრიდა ჩლიქებათ,
 ვარსკვლავთა წვიმა გეგონებოდა.
 მალლით ვხედავდი არწივთა ზურგებს,
 სადღაც წყალსა და მწვერვალებს შორის
 მიჰქროდნენ მუქი ფრთების რხევითა
 და ბუმბულივით ქრებოდნენ მერე.
 ეხეთქებოდა ნაპირს ყინული,
 მაგრამ მისი ხმაც იკარგებოდა, —
 ჩვენ მეტისმეტად მაღლა ვიყავით,
 მხოლოდ სულები ხტოდნენ ტალღებში
 ცეკვით, რიალით, მღერით, სრიალით,
 და იტაცებდნენ თვალსა და სმენას.

ო ს ე

(თავბრუ ესხმის)

დმერთო, მიშველე!

გ უ ნ ტ ი

ანაზდეულად

თოვლში კაკაბი აფრინდა თეთრი,
 ქვასავით მოსწყდა თვალწინ ნაპრალსა,
 სადაც თავისთვის მიყუყულიყო
 და აკრიახდა გულგახეთქილი.
 შეხტა ხარი და შეინავარდა,
 შეშინებულმა იცვალა გეზი,
 ელდანაკრავი ავარდა ცაში
 და გადაეშვა ღია უფსკრულში.

ოსე ბარბაცებს. ხის ტოტს წაეტანება. პერ გუნტი განაგრძობს.

მალლა ფრიალო ჩანდა კედელი,
დაბლა — უფსკრული ჯოჯონეთური!
შუა გახლეჩილ მრუმე ნისლებში
თეთრი გედების და თოლიების
გუნდებთან ერთად რომ შევიჭვებით,
დაფრთხა ფრთოსანთა ორივე გუნდი
და გაიფანტა ყივილ-სივილით,
ჩვენ კი დავეშვით სულ დაბლა, დაბლა,
და იქ შევნიშნე გულგახეთქილმა
ირმის მკერდივით თეთრი რალაცა:
ეს იყო, დედა, ჩვენივე სახე,
ტბის სიღრმიდან რომ ამოტივტივდა,
შემოგვეგება ისევე სწრაფად,
რა სისწრაფითაც მივქროდით დაბლა.

ოსე

(სულშეგუბებული)

პერო! მოკლედ თქვი, იწამე ღმერთი!

გუნტი

ვაცი მალლიდან, ვაცი დაბლიდან
შეხვდა ანაზდად ერთიმეორეს!
და მოვადინეთ ტბაში ტყაპანი,
ოლონდ ცოტა ხანს ვიყავით წყალში,
მყის ამოვყვინთეთ, ვიხილეთ მიწა,
მან გამოცურა, მეც გამოვყევი
და შინისაკენ გამოვეშურე.

ოსე

ირემი?

გუნტი

ალბათ, ნავარდობს სადმე.

(თიბებს ატკაცუნებს, ქუსლებზე შემოტრიალდება)

გეგონება ტაიჭიო —
წადი, სცადე, დაიჭიო!

ო ს ე

კისერი როგორ არ მოიტეხე?
ზედ ფეხიც როგორ არ წაატეხე!
ახლა შენ ზურგი მთელი გექნება?
ღმერთო, მაღალო, დიდება შენდა! —
რომ დამიბრუნდა შვილი მშვიდობით!
თუმცა შარვალი კი გახვეია,
მაგრამ რა ვუყო, შარვლის დარდი მაქვს?
შეიძლებოდა გადაპყოლოდა
ამნაირ გიჟურ ცეკვა-ჭენებას...

(ანაზღად გონს მოეგება, რაღაც აგონდება, შვილს პირდაღებული და თვალდაპყე-
ტილი შესცქერის, ხმის ამოდებას ვერ ახერხებს. ბოლოს გაწიწმატებული ქოქოლას
აყრის)

აჰ, შე თაღლითო, ეშმაკის კერძო!
შე მატყუარავ! სულ გამოვშტერდი!
ძლივს გავიხსენე: მე ეს ზღაპარი
ქალწულობაშიც მომისმენია,
როს მამაშენი ყმაწვილკაცობდა,
და შენ კი არა, მთელი ამბავი
ოდესღაც გუდბრანდს გადახდენია!

გ უ ნ ტ ი

ვითომ რა უჭირს, მეც რომ გადამხდეს,
ცხენზე ჯდომა ხომ მეც მემარჯვება!

ო ს ე

(დაცინვით)

კი. ტყუილს ისე შეაფერადებ.
ისე შემოსავ ზიზილ-პიპილით.
შიმშილით გამხმარ მუცელს აივისებ
და აღამიანს გზა-კვალს აურევ.

შეზიჟოლიე, გამასულელე,
სიცრუის გუდას მოხსენი თავი
და ყველაფერი ისე გაბერე,
გედებიტა და არწივტა ზურგით
ისე მაცურე აღმა და დაღმა,
რომ მე საბრალომ ჭკუა დავკარგე,
ვერც კი ვიცანი ძველი ზღაპარი,
რაც ასჯერ მაინც მომისმენია.

გ უ ნ ტ ი

ასეთი რამე რომ ეთქვა სხვასა,
მე მას ცხვირიდან ვადენდი ძმარსა!

ო ს ე

(ტირილით)

ვაი, ნეტავი, კუბოში ვიწვე!
ანდა ღმერთს სულაც არ გავეჩინე!
მხოლოდ ცრემლსა და სიმწარეს ვხედავ,
პერ, დაკარგული კაცი ხარ შენა!

გ უ ნ ტ ი

ძვირფასო, ტკბილო, კეთილო დედავ,
შენ მართალი ხარ, თვითონაც ვხედავ!
ოღონდ დამშვიდდი...

ო ს ე

მომწყდი თავიდან!

რა დამამშვიდებს, მითხარი სწორი,
როცა შვილი მყავს ასეთი ღორი?
რა გამახარებს საწყალ ქვრივ-ოხერს,
გულს რა მომიღბობს და მომიოხებს,
რომ გამოხვედი ასეთი ცეტი,
არა მელის რა. სირცხვილის მეტი.

(ისევ ატირდება)

აბა, რა დაგვრჩა, თუ გაქვს გონება?
სად გაქრა შენი პაპის ქონება?
ამდენი ღვინო სად დაიკალა,
რაც რაზმუს გუნტი გარდაიკვალა?
ცხონებულს მამა სულ არა ჰგავდა,
ოქროს ბზესავით ყრიდა, ფანტავდა,
მიწების ყიდვას არ აყოვნებდა,
მოოქრულ ეტლებს დააქროლებდა...
სტუმარი სვამდა, ავსებდა ახალს
და მიაძახვრევდა კედელზე კათხას.
გაქრა ყოველი. სადღაა კვალი
ლხინთა, ნადიმთა? მიწა და წყალი?
სადღაა ძველი ავლადიდება,
ის სიმდიდრე და პატივ-დიდება?

გ უ ნ ტ ი

ჰმ! შარშანდელი თოვლი სად არი?

ო ს ე

არ გაჩუმდები არც ახლა, ბიჭო?
შეხე, რასა ჰგავს ჩვენი სახლ-კარი!
ფანჯრის მინები ჩალეწილია,
ჩაგმანულია ძველი ძონძებით.
ღობე და ყორე გადაღრეცილა,
ნათესებს ახრჩობს ხვართქლა და ბირკა,
ბოსელში პირუტყვს აწვიმს და ათოვს.
რამდენჯერ ვალში აღწერეს უკვე
ჩვენი სარჩო და საბადებელი!

გ უ ნ ტ ი

გეყო, მოხუცო, ოხვრა-წუწუნი,
ბედნიერება ხან გაგიღიმებს,
ხან ზურგს შეგაქცევს და ისე წავა,
დასანახავად მოგენატრება.
მერე კვლავ მოვა...

ოსე

აღარასოდეს!

ამ კარ-მიდამოს ჭინჭარი ფარავს.
მხოლოდ შენ ერთი დარჩი ისეთი,
კერპი, ამაყი, როგორიც იყავ
მაშინ, როდესაც კოპენჰაგენის
მღვდელი მოვიდა, სახელი გკითხა,
მოეწონე და იფიცებოდა,
პრინციებს ჩასვამსო ეს თქვენი პერი
თავისი ჭკუით და სილამაზით.
მადლობის ნიშნად მას მამაშენმა
აჩუქა ცხენი თავის მარხილით.
რა ხელგაშლილად ვცხოვრობდით მაშინ
ქერის ორმოში ვიყავით სწორედ!
პრობსტი გინდოდა თუ კაპიტანი,
იჯდა დღეობით, ჭამდა და სვამდა,
ვიდრე გემოზე არ გაძლებოდა.
მაგრამ გვეწვია სიღარიბე და
თითქოს ყველანი ქარმა გახვეტა,
დაცარიელდა ჩვენი სახლ-კარი,
შეწყდა ქეიფი, რაც მეწვრილმანედ
წავიდა ქვეყნად ჩემი იონი.

(წინსაფრით ცრემლს იწმენდს)

უკვე დიდი ხარ და ღონე გერჩის,
დრო არის ბედი შეუმსუბუქო
საბრალო დედას, მიხედო სახლ-კარს
და უპატრონო შენს სამემკვიდროს,
ვიდრე სრულიად გაპარტახდება...

(ისევ აქვითინდება)

იმის მაგიერ, მარჩინო დედა,
ჩეჩქივით ფანტავ დროსა და ფულსა!
კერას უზიხარ და იმურები
უქმი, მცონარა, ქარიფანტია;
გარეთ გახვალ და თავსა მჭრი ხალხში,

დარბაზში შეხვალ — კარში გარბიან
შეშინებული ქალიშვილები,
ჩემდა საკვდავად და სამარცხვინოდ
ავარა ბიჭებს აუხირდები...

გ უ ნ ტ ი

(გაეცლება)

მომეშვი, დედა!

ო ს ე

(მიჰყვება)

შენც იქ არ იყავ,
ამასწინათ რომ აყალმაყალი
აგიტეხიათ, ჩხუბისთავებო,
და ცოფიანი ძაღლების მსგავსად
რომ დარევიხართ ერთიმეორეს?
ლამის ასლაკი, სოფლის მჭედელი,
არ შემოგაკვდა შენ მაშინ ხელში?
და, მგონი, თეძო გადაუბრუნე,
თუ ეღრძო ხელი, ასე არ იყო?

გ უ ნ ტ ი

დედაკაცების მოგონილია!

ო ს ე

(გაბრაზებული)

კარის სმენია თქვენი ბლავილი!

გ უ ნ ტ ი

(იდაყვს იწმენდს)

ვინა ბლავდა? მე ვიქნებოდი.

ო ს ე

შენა?

გ უ ნ ტ ი

მე მცემეს და მე ვბლოდი.

ო ს ე

როგორ?

გ უ ნ ტ ი

ოჰ, ასლავს ვინ მოერევა!

ო ს ე

ვისა?

გ უ ნ ტ ი

ვისაო! შენს ასლავ-მჭედელს!

ო ს ე

ფუი! ფუი შენ! ის ცრუპენტელა,
ის ქურდი, ლოთი, ბებერი ბოთე,
ის მაწანწალა შენ მოგერია?
თავი საითლა გამოგეყოფა?

(ისევ ტირის.)

ბევრი ჭირი და სირცხვილი მახსოვს,
მაგრამ ასეთი... დამიდგეს თვალი!
მაშ იმან გცემა? და როგორც ბუშტი...
შენ სადლა გქონდა სამიწე მუშტი?

გ უ ნ ტ ი

რაც გინდა ვიყო, ურო თუ გრდემლი,
შენ მაინც უნდა დაღვარო ცრემლი?
ვჯაბნი, მჯაბნიან, მცემეს თუ ვცემე —
მაინც საშველი არ არის ჩემი...

(იცინის.)

მაგრამ ამჯერად დამშვიდდი, დედავ...

ო ს ე

კვლავ მომატყუე? როგორა ბედავ?

გ უ ნ ტ ი

მხოლოდ ამჯერად... შეიშრე ცრემლი.

(მარცხენა ხელს მუშტად კრავს.)

ეს ხელი ვტაცე, შევხედე კუშტად,
მარჯვენა ხელიც შევკარი მუშტად

(მარჯვენასაც კრავს.)

და უროსავით დავკარი მჭედელს.

ო ს ე

შე ჩხუბისთავო! არ მოისვენებ,
ვიდრე მიწაში არ ჩამასვენებ!

გ უ ნ ტ ი

რას ამბობ, დედა, შენ ხომ ღირსი ხარ
ასჯერ, ათასჯერ უკეთეს ბედის!

ჩემო პატარა, ანჩხლო, კეთილო,
კარგო დედიკო, მაცალე ერთი,
მთელი სოფელი დაგიკრავს თავსა,
ისეთ დიდ საქმეს მოვახდენ შენთვის,
არ დაუჯერებ საკუთარ თვალსა!

ო ს ე

(დაცინვით)

შენ?

გ უ ნ ტ ი

რა მოხდება, არავინ იცის!

ო ს ე

ნეტავ, გყოფნიდეს ჭკუა იმისთვის,
რომ დაიკერო შენი შარვალი,
სხვას არ დავეძებ მე უბედური!

გ უ ნ ტ ი

(ფიცხად)

მეფე გავხდები, იმპერატორი!

ო ს ე

ეს საცოდავი სულ შეიშალა!
ეტყობა, თავში უკაკუნებენ.

გ უ ნ ტ ი

მაცალე ცოტა, გავხდები, ნახავ!

ო ს ე

„მომეცი დრო და გავხდები პრინცი“, —
ასეთი ძველი ანდაზაც ვიცი.

გ უ ნ ტ ი

გავხდები, ნახავ!

ო ს ე

გეყოფა როტვა!

სულ დაგიკარგავს ჭკუა-გონება!
რაიმეს მაშინ მოაგვარებდი,
და ჩვენს ბედს ძალლი აღარ დაჰყეფდა,
თუ მთელი შენი დღე და მოსწრება
ასე უქმად არ იყიალებდი
და ბაქიობას მოეშვებოდი!
ვიცი, მოსწონდი ტურფა ინგრიდას,
და ჭკუას ძალას თუ დაატანდი,
გამოგყვებოდა კიდევაც ცოლად.

გ უ ნ ტ ი

მართლა?

ო ს ე

ხომ იცი, მოხუცი მამა
ქალიშვილზეა გადაგებული,

თვითონ ხომ ერთი კერპი ვინმეა,
არც ასული ჰყავს დიდი მორჩილი,
და თუნდაც შეჯდეს ეშმაკის ცხენზე,
მაინც კუდში სდევს ბუზლუნით მამა.

(ისევ ატირდა.)

ახ, ჩემო პერო, რა მდიდარია!
სულ მას შეჰყურებს მამის ქონება!
შენ რომ ისეთი ჭკვიანი მყავდე,
შემომიყვანდი სახლში პატარძალს
და სოფელს თვალი დაუდგებოდა!

გ უ ნ ტ ი

(უცებ)

წამო, ახლავე!

ო ს ე

საით?

გ უ ნ ტ ი

გოგოსთან!

ო ს ე

საბრალო პერო! დაგაგვიანდა!

გ უ ნ ტ ი

რატომ?

ო ს ე

სულელო! ჯოხის ღირსი ხარ,
ისეთი ბედი დაკარგე, ბიჭო!

გ უ ნ ტ ი

მითხარი...

ოსე

ვიდრე მთაგრეხილებზე
შენ იმ ხარ-ირემს დააჭენებდი,
ის ჰეგსტადელი ინგრიდი შენი
აგერ მაც მონმა დაწინდა კიდევც.

გუნტი

იმ საფრთხობელამ? როგორ იქნება?

ოსე

შინ წაიყვანს და ცოლად დაისვამს.

გუნტი

უმალ გახდება ის ჩემი წერა!
მაცალოს, თეთრა შევაბა ჯერა!

(უნდა გავიდეს.)

ოსე

ცოტა ერიდე ასეთ მუქარას!
ხვალ არის თურმე მათი ქორწილი.

გუნტი

მაშ არ ყოფილა ჯერაც გვიანი!

ოსე

ფუ! გინდა ქვეყნის ყბაში ჩავარდე,
სოფელში თავი გამოიჭენო?

გუნტი

რატომაც არა? გზას დამიცლიან!

(სიცილით შესძახებს.)

ვაშა, დედილო! თეთრა დავტოვოთ!
ცხენის შებმასაც ჯახირი უნდა!

(დედას ხელში აიტაცებს.)

ოსე

გამიშვი!

გუნტი

არა! ასე წაგიყვან
და საქორწინო სუფრაზე დაგსვამ.

(ნაკადში შეტოპავს.)

ოსე

მიშველეთ! ვინ ხართ მანდ ქრისტიანი?
ჩვენ დავიხრჩობით!

გუნტი

ნუ გეშინია!
ეშმაკს არ უნდა ჩემი დახრჩობა.

ოსე

სახრჩობელაზე აგიყვანს ალბათ!

(თმას აუწევს.)

მხეცო, ნადირო!

გუნტი

ჰა, მოისვენე!
თორემ აქ ფეხი დამიცურდება.

ოსე

ვირო!

გუნტი

ვირობა არაფერია!
ოღონდ ნუ მწეწავ და ნუ ფართხალებ,
ენა აქნიე, რამდენიც გინდა,
ამაზე მხოლოდ იცინებს კაცი.
აქ არა უშავს, წყალი თხელია.

ო ს ე

მაგრა მომკიდე ხელი, ოხერო!

გ უ ნ ტ ი

ვითომ პერი ხარ, მე კი — ირემი!

- (ხტუნაობს.)

პერი ირემზე ამხედრებულა!

ო ს ე

ვაი, გავთავდი!

გ უ ნ ტ ი

შენა თუ ფონი?

აგერ ნაპირზე გავედით კიდევ.

(გადის ხმელეთზე.)

შენც მოეფერე ირემს პატარა,
წყალზე რომ მშრალად გამოგატარა!

ო ს ე

(სილას გააწნავს)

ესეც შენ! ფეხის ქირად მიიღე!

გ უ ნ ტ ი

საძაგლობაა, მანდილოსანო!

ო ს ე

დამსვი, რეგვენო!

გ უ ნ ტ ი

არა, ჯერ არა!

ჩვენ ხომ ქორწილში მივეშურებით!

მოხუცს ჩამოსვამ ქაჯის ცხენიდან.

და ვირზე შესვამ იმ საფრთხობელას:

ტუტუცია-თქო...

ოსე

ძირს დამსვი-მეთქი!

გუნტი

და შემდეგ ეტყვი, რა შვილიცა გყავს...

ოსე

ჰო, ისე ვეტყვი, სახტად დარჩები!
ისე შეგამკობ, ისე დაგხატავ,
ისე ჩამოვთვლი მაგ შენს ოინებს,
რომ პირს დააღებს მთელი სოფელი!

გუნტი

მართლა?

ოსე

(გაშმაგებით აქნევს ფეხებს)

მანამდე არ დავაყენებ
ამ ენას, ვიდრე ავი მოხუცი
უავეს ძაღლებს შენ არ მოგისევს.

გუნტი

ჰმ! როგორც ვატყობ, მე მარტო წავალ.

ოსე

ჰო, მაგრამ მეც ხომ მაქვს ორი ფეხი!

გუნტი

ფეხი გაქვს, მაგრამ ღონე არ გერჩის.

ოსე

არა? ისე ვარ გაბრაზებული,
ქვას დავლეჭავდი, ქვას-მეთქი, შტერო!
კენჭს ავიღებდი, გადავყლაპავდი!
გამიშვი-მეთქი!

გ უ ნ ტ ი

თუ დამპირდები...

ო ს ე

ტყულად ირჯები! ჭკუას ისწავლი!
ყველამ გაიგოს, რა შვილიცა ხარ!

გ უ ნ ტ ი

ფიქრის დროს გაძლევ...

ო ს ე

ძაღლებს მოგისევთ!

გ უ ნ ტ ი

აღარ წაგიყვან...

ო ს ე

მე შენთან მინდა!

გ უ ნ ტ ი

ბევრი რამ მინდა...

ო ს ე

მაშ რას მიპირებ?

გ უ ნ ტ ი

ემაგ წისქვილის სახურავს ხედავ?
იმაზე შეგსვამ, ძვირფასო დედავ!

(აიყვანს და შესვამს. ოსე ჩამოსძახის).

ო ს ე

გადმომსვი ჩქარა!

გ უ ნ ტ ი

იქნები წყნარად?

ოსე

ბრაწი არ გინდა?

გუნტი

დედა, ნუ ბრაზობ!

ოსე

(ბელტს ესვრის)

ჩამომსვი, პერო!

გუნტი

ჰო, რომ შემეძლოს,
მაგრამ ეს არის შენი სურვილი!

(უახლოვდება.)

ჭკუით იყავი, იჯექი წყნარად!
შეწყვიტე ცმუკვა და წიხლაობა,
ნუ მიშენ ასე ქვებსა და კენჭებს,
თორემ ჭრიჭინა სულ ასე მღერის:
ჩამოვარდება დედაშენიო!

ოსე

აჰ, შე ბაქიავ!

გუნტი

წიხლები-მეთქი!

ოსე

ქარმა წაგიღოს და გამოგცვალოს,
რომ საკუთარი თავიც ვერ იცნო!

გუნტი

გრცხვენოდეს!

ოსე

ფუი!

გ უ ნ ტ ი

უმჯობესია
გზა დამილოცო, თუ ხარ მშობელი.
არ გინდა, დედა?

ო ს ე

მინდა დაგზილო!
დაგზელ კიდევაც, მაცალე შენა!

გ უ ნ ტ ი

ჰო, მერე იყოს! მე მალე მოვალ,
ყოჩაღად იყავ მაგ სახურავზე!

(მიდის, ერთხელ კიდევ მოუბრუნდება, თითის აწევით აფრთხილებს)

აბა ჭკვიანად! არ გადმოვარდე!

(გადის.)

ო ს ე

ღმერთო მაღალო! მართლა გაიქცა
ვაცის მხედარო! სიცრუის გუდავ!
მისმინე, პერო!

შენც არ მომიკვდე!
ყურსაც არ მაპყრობს! მიდის თავისთვის...
შენ გაქრი ბარემ!

(ყვირის.)

მიშველეთ, ხალხო!

ორი მოხუცი დედაკაცი ამოდის წისქვილისაკენ, ზურგზე ტომრები აუკიდებიათ

პ ი რ ვ ე ლ ი დ ე დ ა კ ა ც ი
ხატი და ჯვარი შეგვეწიოს! ვინ გოდებს მანდა?

ოსე

ეს მე ვარ, ქალო!

მეორე დედაკაცი
ნახე, ოსე სად აფრენილა!

ოსე

ეს კიდევ რაა! ჩემი შვილის პატრონი მალე
ალბათ ცაშიაც გავფრინდები!

პირველი დედაკაცი
გზა მშვიდობისა!

ოსე

კიბე მოიტათ, ჩამოვიდე!.. წყეული პერი!

მეორე დედაკაცი
ვინ, შენი შვილი?

ოსე

ახლა ხედავთ, რა შვილიცა მყავს?

პირველი დედაკაცი
ვხედავთ.

ოსე

მიშველეთ, ჩამოვიდე! ჰეგსტადში წავალ.

მეორე დედაკაცი
იქ არის განა?

პირველი დედაკაცი
შეგიძლიათ იცინოთ ბევრი:
თუ იქ წავიდა, მაშ მჭედელიც უჩვენებს სეირს.

ოსე

(ხელებს იმტვრევს)

ღმერთო მაღალო, რა მეშველება!
ხომ შეიძლება მოკლას კიდევაც!

პ ი რ ვ ე ლ ი დ ე დ ა კ ა ც ი

ჰო, სიკვდილს გრძელი ხელები აქვს! ვისაც წაატანს...
ყველანი მისი შვილები ვართ, გულს ნუ გაიტეხ!

მ ე ო რ ე დ ე დ ა კ ა ც ი

დაიცა, ქალო, ლამის არის ჭკუა დაკარგოს!

(ეჭახის ზემოთ.)

ეივინდ! ანდერს! თუ ხართ სადმე, ჩამოდით ჩქარა!

მ ა მ ა კ ა ც ი ს ხ მ ა

რა მოხდა, ქალო?

მ ე ო რ ე დ ე დ ა კ ა ც ი

მოგვეშველეთ! როგორ რა მოხდა!

პერ გუნტს წისქვილის სახურავზე შეუსვამს დედა.

მცირე გორაკი, მანანითა და ბუჩქნარათ დაფარული. მის იქით სასოფლო გზაა.
ბერ გუნტი სასოფლო ბილიკზე ჩამოდის და სწრაფად უახლოვდება ღობეს,
ჩერდება და მალლა იყურება, სადაც სანახები იშლება

პ ე რ გ უ ნ ტ ი

აგერ ჰეგსტადი! სადაც არის, მივალ კიდევაც.

(ღობეზე აცოცდება, მერე გადაიფიქრებს.)

ნეტავ, ინგრიდი მარტო თუა? მაშინ მე ვიცი!

(თვალეებს მოიჩრდილავს და სივრცეს გასცქერის.)

არა, გზა ხალხით სავსე ყოფილა!

უმჯობესია უკან გავბრუნდე,

(ისევ დაბლა ჩამოდის.)

თორემ ზურგს უკან დაიწყებენ ჩურჩულს და ღმეჭას,
სირცხვილისაგან დაიწვები კაკალი კაცი.

(მესერს შორდება, დაბნეულია, ბუჩქებს ფოთლებს აცლის.)

მაგარი რახი მაინც მომცა, რომ გამახუროს!
ან ისე, ჩუმად, შეუმჩნეველად რომ გავძვრებოდე!
ან უცხო ვინმე მაინც ვიყო, ვერავინ მიცნოს!
მაგრამ ყველაფერს აჯობებდა მაგარი რახი!

(შეშინებული იყურება აქეთ-იქით და მერე ბუჩქებში იმალება. რამდენიმე კაცი
საჩუქრებით მიდის ქორწილში.)

ე რ თ ი კ ა ც ი
(საუბარს განაგრძობს)

მაგისი მამა ლოთი იყო, დედა — ჩერჩეტი.

ქ ა ლ ი

მაშ ვის რად უკვირს, რომ რეგვენი გამოდგა შვილი?

ჩაიარეს. გუნტი გამოდის და ალექსილი გასცქერის მიმავალთ.

გ უ ნ ტ ი
(წყნარად)

ჩემზე ყბედობენ?

(განზრახ გულგრილად.)

რას დავეძებ, თქვან, რაც ენებოთ!

ბევრიც ილაყბონ, ამით თავს ხომ ვერ წამაცლიან!

(მწვანე ბალახში ჩაეშვება, გულაღმა წეება, თავქვეშ ხელებს ამოიდებს და ღურჯ
ცას გასცქერის.)

ო, რა მრისხანე ღრუბელია! ნამდვილი ცხენი!

ეგერ, სადავე, უნაგირი, ზედაც მხედარი...

ასდევნებია კუდიანი, წკეპლაზე მჯდარი.

(თავისთვის იცინის.)

ეს დედაჩემი მოფრინავს და მომძახის წყენით:

„პერ!“ მაგრამ პერი რა შვილია, რომ დაუცადოს!

(თვალეში თანდათან მიელულება.)

ეტლის წინ მერანს მოაჭენებს ოქროსფლოქვიანს,
ხელთათმანები აცვია და ხმალი არტყია,
დებით მორთული მოსასხამი ამშვენებს გრძელი,
და მართალია, აპყლიან მარჯვე მღევრები,
მაგრამ უსწრაფეს ბედაურზე ამხედრებულა,
მოჭქრის, მოფრინავს და შუქს აფრქვევს დედამიწაზე.
დაბლა დამდგარა მოზიმშიმე ხალხი ჯარადა,
ქუდმოხდილები გასცქერიან ზეცის კამარას.
ქალებს თავები დაუხრიათ, როდის მოვლენო
იმპერატორი პერ გუნტი და მისი ჯარები!
მოდის, მოაფრქვევს ბუმბერაზი ზეცის თალიდან
ვერცხლსა და ნიკელს, ხრეშის მსგავსად, უხვი ხელითა.
ამ სოფლის საქმე წაღმა წავა ამიერიდან.
პერმა დასავლეთს მიაშურა, ზღვას გადაევლო,
ინგლისის პრინცი დგას ნაპირზე და ელოდება,
თან ახლავს ყველა ინგლისელი ლამაზი ქალი.
ინგლისის მეფე, ბარონები, დიდი ლორდები
ძირს ეშვებიან ძველი ტახტის საფეხურებზე.
დიდი ხელმწიფე გვირგვინს იხდის და დინჯად ამბობს...

მჭედელი

(სოფლელებს, რომლებიც ღობის იქით მოჰყვებიან)

შეხეთ, პერ გუნტი, მთვრალი ღორი...

პერ გუნტი

(წამოიწევს)

იმპერატორი!..

მჭედელი

(ღობეზე გადმოყუდებული იღრიჭება)

აღარ ადგები? არა, მართლა?

გუნტი

ამას ვის ვხედავ?

ეშმაკის კერძო! მჭედელი ხარ? აქ რას აკეთებ?

მჭედელი

(დანარჩენებს)

ძვალსა და რბილში გასჯდომია ლუნდენის ლუდი.

გუნტი

(შეხტება)

მჭედელო, დროზე გამეცალე!

მჭედელი

ჰო, წავალ, მაგრამ

სად ბრძანდებოდი სამი კვირა, ყმაწვილო კაცო?

რას აკეთებდი? მთის სულებმა მოგნუსხეს ალბათ?

გუნტი

მე საკვირველი საქმეები მომიხდენია!

მჭედელი

(დანარჩენებს თვალს უკრავს)

გვიამბე, პერო!

გუნტი

მოგვიხდება მეტად შორს წასვლა.

მჭედელი

(ღუმლის შემდეგ)

ჰეგსტადში?

გუნტი

არა.

მჭედელი

ერთ დროს ამბობდნენ,

თითქოს იქ ერთი ქალიშვილი მოგწონდა შენა.

გ უ ხ ტ ი

ჰა, შე ყორანო!

მ ჭ ე დ ე ლ ი

(უკან-უკან იხევს)

მუდამ დარდი ნუ გაწევს გულზე:
თუმცა ინგრიდმა დაგიწუნა — სხვებიც არიან.
იონ გუნტის ძევ, ბარაქალა! წამო, იქ ნახავ,
ბატკნები გინდა უმანკო თუ ძველი ქვრივები.

გ უ ნ ტ ი

ჯანდაბა შენა!

მ ჭ ე დ ე ლ ი

აირჩევდი იქ შენს გულისსწორს.
ლამე ნებისა! მოვიკითხოთ შენი საბედო?
გადის და დანარჩენებსაც სიცილით გაიყოლიებს.

გ უ ნ ტ ი

(თვალს გააყოლებს, აგდებით ჩაიქნევს ხელს და შემობრუნდება)
მე რას დავეძებ, ჰეგსტადელიც იმას მისთხოვდეს,
ვისაც ინებებს... ნეტა ერთი, რა მედარდება!
(ძირს იყურება.)

როგორ დამეხა ეს შარვალი და დამესგარა!
რამე ახალი მომცა ერთი გამოსაცვლელი!
(მიწას ფეხს დაჰკრავს.)

ოჰ, რომ შემეძლოს ერთი დაკვრით მათი მკერდიდან
ბალღამისა და გამკილაგი განცდის განდევნა!
(უეცრად მიმოიხედავს.)

რა იყო, ნეტავ? რა მომესმა? სტვენა თუ იყო?
თითქოს ვილაცამ შეიკავა მძაფრი სიცილი?
დედასთან მინდა!

(მიდის, შეჩერდება და დაბლა იყურება — იქით, სადაც ქორწილია)
ჩანს, იწყება ცეკვა-თამაში.

(თვალს აცეცებს და ყურებსა ცქვეტს. ანაზღად თვალეზი გაუბრწყინდება. ბარძა-
ყებზე ხელებს ჩამოისვამს.)

ქალიშვილების ფერხულია! ერთზე ათია!
თქვენ დაილუპეთ! აბა ვის არ მოხიბლავს ესა!
დედა წისქვილის სახურავზე რომ არა მყავდეს...

(მზერას ისევ მალლა ააყოლებს, იცინის და ხტუნავს.)

ვაშა! მინდორზე გამართულა ცეკვა-თამაში.
დიახ, გუტორში ვიოლინოს უკრავს და ცეკვავს!
ჩანჩქერს მაგონებს — არის ერთი ზათქი, ზანზარი.
მერე, სულ კარგი, დარჩეული გოგოებია!
რა გოგოები! ვინ ჯალათი შემიკრავს გზასა!

(ღობეს გადაევლება და თავქვე დაეშვება.)

სახოფლო მოედანი ჰევსტადში. სახლის უკან მრავალი სტუმარია თავმოყრილი.
მოდზე ცეკვა-თამაშია გამართული. მემუსიკე მაგიდაზე ზის. მზარეული კარებში
დგას, მზარეული ქალები ფაციფუცობენ, ხნიერი მამაკაცები ჯგუფ-ჯგუფად სხე-
დან და საუბრობენ.

ე რ თ ი დ ე დ ა კ ა ც ი

(ადგილს იკავებს ერთ-ერთ ჯგუფში, ხის მორზე)

ღმერთო მაღალო! სარძლო ტირისო?
მერე რა? მაგათ ასე იციან.

მ ზ ა რ ე უ ლ ი

(სხვა ჯგუფში)

აბა დალიეთ, კეთილო ხალხო!

ე რ თ ი მ ა მ ა კ ა ც ი

კარგი კაცი ხარ, ხშირად რომ გვასმევ.

შ ე გ ი რ დ ი

(მუსიკოსს, რომელიც გოგოსთან ერთად ტრიალებს წრეში)
ვაშა, გუტორმო! სიმებს ნუ ზოგავ!

ქ ა ლ ი შ ვ ი ლ ი

გაპკარი, ველზე გაიჭრას ხმები!

გოგოები

(მოცეკვავე შეგირდს)

კარგად ნავარდობს!

ქალიშვილი

მუხლი მოჰყვება!

შეგირდი

(ცეკვით)

აქ კედელი შორს არის და ჭერი — უფრო შორს!
არც მხარს გაჰკრავ, არც თავს აჰკრავ, მიჰყევ გულის სწორს!

ნეფე

(ღრეჭით უახლოვდება მამას, რომელიც ორ დანარჩენს ელაპარაკება და თან სერ-
თუკის კალთაზე ეწევა)

ჩემი საცოლვე უარს ამბობს! რა ჯიუტია!

მამა

უარს ამბობსო?

ნეფე

ჩაიკეტა! ვინა ყოფილა!

მამა

ჩქარა მონახე გასაღები, გააღე კარი,
რომ ქვეყნის ყბაში არ ჩავვარდეთ მეცა და შენცა!

ნეფე

სად ვნახო ახლა გასაღები?

მამა

დიდი ლენჩი ხარ!

(ისევ სხვებს მიუბრუნდება. ნეფე ეზოში დაყიალობს.)

შეგიძლია

(სახლის უკნიდან გამოდის)

ვაშა! დილილმე! რა დროს ვატარებთ!
პერ გუნტი მოდის! ახლა უნდა ნახოთ სერი!

მჭედელი

(რომელიც ესაა მოვიდა)

ვინ დაუძახა?

მზარელი

არავისაც არ უფიქრია.

(სახლისაკენ მიდის.)

მჭედელი

(ქალიშვილებს)

პასუხს ნუ გასცემთ, გამიწბილეთ ეგ ოინბაზი!

ქალიშვილი

(დანარჩენებს)

ჩვენ ვითომ სულაც არ შეგვინიშნავს!

გუნტი

(გამოდის სახეგაბადრული, სიცოცხლით სავსე, ჯგუფის შუაგულში შეჩერდება და
ტაშს შემოჰკრავს)

ვინ არის თქვენში მოცეკვავე ყველაზე მარჯვე?

ერთი ქალიშვილი

(რომელსაც უახლოვდება)

მე არა!

მეორე

(ისევე)

არც მე.

მესამე

არც მე ვცეკვავ, ყველაფერს ვფიცავ!

გუნტი

(მეოთხეს)

მაშ შენ გამოდი, ვიდრე ვნახავ ვინმე უკეთესს.

გოგო

(გაბრუნდება)

არა მცალია.

გუნტი

(მეხუთეს)

მაშ შენ, გოგო!

გოგო

(წასასვლელად ემზადება)

მე შინ მივდივარ.

გუნტი

ამ ქორწილიდან? გოგო, ჭკუა ხომ არ დაკარგე!

მჭედელი

(ცოტა მოგვიანებით, ხმადაბლა, გუნტს)

დახე, მიჰყვება შენს ჯინაზე ვიღაც ბერიკაცს.

გუნტი

(სწრაფად მიუბრუნდება ხნიერ კაცს)

თავისუფალი რომელია?

ხნიერი კაცი

მონახე თვითონ!

(შორდება.)

პერ გუნტი ერთხანს წყნარად დგას, წარბშეკრული შესცქერის ჯგუფს. ყველა უყურებს, ხმას არაფერს სცემს. მაშინ სხვა ჯგუფს უახლოვდება. სადაც მივა, ყველგან ენაზე კლიტეს იღებენ. წავა თუ არა, ყველა დაცინვით აყოლებს თვალს.

გუნტი
(წყნარად)

სადგისის მზერა მოუპყრიათ მაგ თავჭიანებს
და ჩურჩულებენ — გეგონება ხერხი ჭრიალებს!

მესერს მიჰყვება. სოლვეიგს პატარა ჰელგა აუყვანია, ეზოში შემოდის, მშობლებს მოჰყვება.

ერთი მამაკაცი
(მეორეს, გუნტის გვერდით)

მოხეტიალდნენ.

მეორე
ჩამოსულან დასავლეთიდან?

პირველი
სწორედ იქიდან უნდა იყონ.

მეორე
შენ მართალი ხარ!

გუნტი
(გზას უღობავს შემოსულებს, ჩამოსახლებულ კაცს სოლვეიგზე უჩვენებს და მიმართავს)

ამ შენს ასულთან ერთი ცეკვის ნება მომეცი.

კაცი
(წყნარად)

რატომაც არა, მაგრამ ცოტა მაცალე ბარემ,
ჯერ მასპინძელთან შევიდე და სალამი ვუთხრა.

(შედიან სახლში.)

მზარეული

(პერ გუნტს ჭიქას აწვდის)

რაკი მოხვედი, ჩაისველე ბარელამ ყელი!

გუნტი

მე ცეკვა მინდა. ლუდისათვის მადლობელი ვარ.

(მზარეული მიდის. გუნტი სახლს უყურებს და იცინის.)

ეს რა ნარნარი ქალწულია! სამკაულია!
საგულისპირეს დასცქერის და თავსაც არ ასწევს!
როგორ ჩასჭიდა ცალი ხელი დედის კალთასა,
ცალშიც ლოცვანი, თავშალში აქვს გამოხვეული.
ასეთ ქალიშვილს ერთხელ კიდევ მინდა შევხედო.

(სახლში უნდა შევიდეს.)

ჭაბუკი

(სახლიდან გამოდის სხვების თანხლებით)

პერ, საით მიხვალ? აღარ გინდა ცეკვა-თამაში?

გუნტი

ვინ მოგახსენა?

ჭაბუკი

მაშინ აქეთ რისთვის მოდიხარ?

(მხარში ხელს ავლებს, რომ მოაბრუნოს.)

გუნტი

გამიშვი!

ჭაბუკი

ანე შეგაშინა ასლაკ-მჭედელმა?

გუნტი

მე შემაშინა?

ჭ ა ბ უ კ ი

დაგავიწყდა ლუნდის ხეობა?

(ყმაწვილები იცინიან და საცეკვაოდ მიდიან.)

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

(კარებში)

შენ არ გინდოდა ჩემთან ცეკვა, ყმაწვილო კაცო?

გ უ ნ ტ ი

მე, აბა რომელს? შეგიძლია?

(ხელს ავლებს.)

მაშ გამომყევი!

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

ოღონდ, დედამ თქვა, შორს არაო, დიდხანს არაო.

გ უ ნ ტ ი

დედამ თქვა? განა გუშინდელი ბარტყი ხარ, გოგო?

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

რაო, დამცინი?

გ უ ნ ტ ი

ვხედავ, მართლა ბალდი ყოფილხარ!

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

სწორედ მაისში ზიარება მივიღე მღვდელთან.

გ უ ნ ტ ი

კარგი, რა გქვია, რომ გავიცნოთ ერთიმეორე?

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

მე... სოლვეიგი... მაშ მითხარი შენი სახელიც.

გუნტი

პერ გუნტი მქვია.

სოლვეიგი

(ხელს გამოსტაცებს)

მაცხოვარო!

გუნტი

რა მოხდა, გოგო?

სოლვეიგი

ოჰ, ეს სარტყელი! გამეხსნა და უნდა შევიკრა!

(მიდის, შორდება.)

საქმრო

(დედას კალთაზე ეჭიდება)

დედა, არ უნდა!

დედა

რა არ უნდა?

საქმრო

არ უნდა-მეთქი!

დედა

რა არ უნდაო?

საქმრო

რა და ისა... კარის გაღება!

მამა

(წყნარად, გაბრაზებული)

ვირო! ბაგაზე საბლით უნდა დაგაბას კაცმა!

დ ე ღ ა

აცალე, კაცო, მოევლება — უზამს რაიმეს!

(გადიან უკანა მხარეს.)

ჭ ა ბ უ კ ი

(მთელი გუნდის თანხლებით, საცეკვაო კორდზე)

ცოტა არაყი დაგვილიე, პერო.

გ უ ნ ტ ი

არ მინდა.

ჭ ა ბ უ კ ი

სულ ერთი ყლუპი!

გ უ ნ ტ ი

(შუბლშეკრულა შესცქერის)

გაქვს?

ჭ ა ბ უ კ ი

როგორ არა!

(იღებს ჯიბიდან ბოთლს და სვამს)

აჰ, როგორ დამწვა! ცეცხლია! გინდა?

გ უ ნ ტ ი

მომე, გავსინჯო.

(სვამს)

მ ე ო რ ე ყ მ ა წ ვ ი ლ ი

ჩემიც გასინჯე!

გ უ ნ ტ ი

არა!

ი გ ი ვ ე ყ მ ა წ ვ ი ლ ი
შენც ერთი! გასინჯე-მეთქი!

გ უ ნ ტ ი

მაშ ერთი წვეთი!

(სვამს.)

ქ ა ლ ი შ ვ ი ლ ი

(ხმადაბლა)

წავიდეთ ჩქარა!

გ უ ნ ტ ი

შენ გეშინია ჩემი, ლამაზო?

მ ე ს ა მ ე ჭ ა ბ უ კ ი

აქ შენი რომელს არ ეშინია?

მ ე ო თ ხ ე ჭ ა ბ უ კ ი

იქ, ზემოთ, ლუნდში, შე ჩხუბისთავო,
ხომ ნახა ყველამ, რა ბიჭიცა ხარ!

გ უ ნ ტ ი

თუ გამაბრაზეს, უარესს ვიზამ.

პ ი რ ვ ე ლ ი

(ჩურჩულით)

ახლა მოუვლის, ფრთხილად იყავით!

რ ა მ დ ე ნ ი მ ე ხ მ ა

(წრეში)

აბა, გვიამბე, რა შეგიძლია?

გ უ ნ ტ ი

ხვალ იყოს.

ს ხ ვ ე ბ ი

არა, დღეს იყოს ბარემ!

ქ ა ლ ი შ ვ ი ლ ი

მოჯადოება თუ შეგიძლია?

გ უ ნ ტ ი

თუ მოვინდობე, ეშმაკს შევთოკავ!

წ ვ ე უ ლ თ ა გ ა ნ ი

ბებიაჩემსაც შეეძლო ესა.

გ უ ნ ტ ი

შე ცრუპენტელავ! ეს ხომ მარტო მე შემიძლია!
ერთხელ ეშმაკი მე შევაგდე კაკლის ნაჭუჭში.
ჭიანი იყო ის კაკალი!

ყ ვ ე ლ ა ნ ი

(სიცილით)

ოჰ, რა თქმა უნდა!

გ უ ნ ტ ი

შიგ ჯარასავით დატრიალდა, მწყევლა და მთათხა,
რას არ დამპირდა...

ე რ თ-ე რ თ ი მ ს მ ე ნ ე ლ ი

და მოუხდა კაკალში შესვლა?

გ უ ნ ტ ი

მოუხდა, მაშა! მეც ჩავგმანე მარდად ნასვრეტი.
გენახათ ერთი, როგორ ხტოდა და ზუზუნებდა!

ე რ თ ი ქ ა ლ ი შ ვ ი ლ ი

დახეთ იმ ეშმაკს!

გ უ ნ ტ ი

სწორედ ბზიკი გეგონებოდათ.

ქ ა ლ ი შ ვ ი ლ ი

და მერე დღესაც კაკალში გყავს გამომწყვდეული?

გ უ ნ ტ ი

არა, რას ამბობ, გამეპარა დიდი ხანია,
და მერე როგორ გადაგვკიდა მე და მჭედელი!

ყ მ ა წ ვ ი ლ ი კ ა ც ი

ეს როგორ მოხდა?

გ უ ნ ტ ი

მე მივედი ასლაკ-მჭედელთან
და ისე ვთხოვე გაეტეხა ჩემთვის ნიგოზი.
კარგით, მითხრა ასლაკმა და დაიწყო გახსნა...
რომელი გახსნა! ხომ იცით, რა ტლანქი ვინმეა!
გრდემლზე დადო და მძიმე ურო აიღო ხელში...

ხ მ ა ბ რ ბ ო დ ა ნ

გასრისა განა?

გ უ ნ ტ ი

ვაუკაცურად კი მოიქნია,
რაც მართალია, მართალია! ბეჯითად დაჰკრა,
მაგრამ ეშმაკი ცეცხლად იქცა, ავარდა მაღლა,
თან სახურავიც წაიღო და კედელ-ყურეცა.

ხ მ ე ბ ი

მჭედელი?

გ უ ნ ტ ი .

იდგა, დაბლა ხელებჩამოშვებული,
დაიწვა კაცი, და მას შემდეგ მემღურის ასე.

(ყველა იცინის.)

ზოგ ერთები

ცუდი არ არის! ადრინდელზე უკეთ შეუთხზავს!

გუნტი

ჩემი შეთხზული თუ გგონიათ თქვენ ეს ამბავი?

ერთი სტუმართაგანი

შენი შეთხზული? სულაც არა! ჩვენ ეს ამბები
მამა-პაპისგან მოვისმინეთ, დიდი ხანია.

გუნტი

ტყუით! მე თვითონ, მე შემემთხვა ეს ყველაფერი.

იგივე კაცი

ჰო, ყველაფერი. მაგარი ხარ, რა არ გადაგხდა!

გუნტი

(ქუსლზე შემოტრიალდება)

სხვა ვინ აფრინდა, გააჭენა ირემი მთებში?
უზანგს არ ვეძებ, მოვახტები და ჰერი, ბიჭო!
და კიდევ რა არ შემიძლია? ვინ ბედავს დავას?

(ისევ იცინიან)

ერთი სტუმართაგანი

აბა ჰე, სცადე! აგერ შენ და აგერ ჰაერი!
ბარემ შეხტი და შენებურად შეინავარდე!

სხვები

ჰო, მართლა, პერო, შემოგვევლეთ, გაგვართე ერთი!

გუნტი

რატომაც არა! შემეხვეწეთ ცეცხლი შეინთეთ!
გადაგიქროლებთ თავზე შმაგი ქარიშხალივით!
ყველანი პირქვე დაემხოვით და თაყვანსა მცემთ.

ხ ნ ი ე რ ი კ ა ც ი
გაგაყებულა ეგ საბრალო ყმაწვილი...

ს ტ უ მ ა რ თ ა გ ა ნ ი
ვირი!

მ ე ს ა მ ე კ ა ც ი
ეგ ცრუპენტელა!

მ ე ო თ ხ ე კ ა ც ი
ეგ ბაქია!

გ უ ნ ტ ი
(მუქარით)
მაცალეთ ერთი!

მ თ ვ რ ა ლ ი კ ა ც ი
დაგაცლით მაშინ, სიგრძე განად რომ მოგექცევა!

რ ა მ დ ე ნ ი მ ე ხ მ ა
ტყავს რომ დაგიზელთ და მაგ თვალებს რომ ჩაგილურჯებთ.
(ბრბო იშლება. მოხუცები ბრაზობენ, ახალგაზრდები იცინიან.)

ს ა ს ი ძ ო
(უახლოვდება, ზედ ყურთან)
გუნტო, ნამდვილად შეგიძლია ჰაერში ფრენა?

გ უ ნ ტ ი
(მოკლედ მოუჭრის)
მაშა! ნამდვილად. როგორც მეტყვი, ისე ვიქროლებ.

ს ა ს ი ძ ო
მაშ უჩინარის მოსასხამიც მართლა გქონია?

გ უ ნ ტ ი

უჩინმაჩინის ქუდზე ამბობ? — მაქვს, როგორ არა!

ზურგს აქცევს. ეზოში გამოდის სოლვეიგი, თან ჰელგა მიჰყავს, ხელში აყვანილი.

გ უ ნ ტ ი

(შესახვედრად მიეშურება, სახეგაბადრული)

ო, სოლვეიგო, რა კარგია, შენ რომ აქა ხარ!

(ხელს ავლებს.)

რამდენიც გინდა მლანძლოს დედამ, უნდა იცეკვო.

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

გამიშვი ხელი!

გ უ ნ ტ ი

აბა რატომ?

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

ველური რომ ხარ!

გ უ ნ ტ ი

გაზაფხულობით ხარირემიც გახლავს ველური.
მოდის, ვიცეკვოთ, ნუ ხარ, გოგო, ასე ჯიუტის!

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

(ხელს წაართმევს)

არ შემიძლია.

გ უ ნ ტ ი

ვითომ რატომ?

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

შენ ხომ მთვრალი ხარ!

(ჰელგა მიჰყავს განზე.)

გ უ ნ ტ ი

უნდა აიღოს კაცმა დანა და ეგ ოხრები
ისე დასეროს, ჭერეხივით დაყაროს დაბლა.

ს ა ს ი ძ ო

(იდაყვს წაჰკრავს)

იქნებ შენ მაინც მომირჯულო საცოლე, ბიჭო?

გ უ ნ ტ ი

(დაფანტულად)

საცოლე? შენი? სად წასულა?

ს ა ს ი ძ ო

ჩაკეტილია.

გ უ ნ ტ ი

დახე!

ს ა ს ი ძ ო

იქნება გახდე რამეს და გამახარო.

გ უ ნ ტ ი

არა, მე ახლა სხვა საქმე მაქვს, შენ თვითონ სცადე.

(უცებ თავში რაღაც აზრი მოუვა, წყნარად, გაბრწყინებული სახით.)

მაშ ინგრიდია ჩაკეტილი?

(სოლვეიგს უახლოვდება)

გაბედე, გოგო!

(სოლვეიგი წასვლას აპირებს, პერი წინ გადაეღობება)

მიტომ გრცხვენია, რომ ვარ ასე ჩამოძონდილი,
მათხოვარივით?

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

(ცოცხლად)

არა, მათხოვარს არა ჰგავხარ!

გ უ ნ ტ ი

ლამის დავკარგო მე თვითონაც წონასწორობა.
კარგი. ეს იყო ჭიუტობა. შენ მაწყენინე.
ახლა გამოდი!

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

მეც მინდა, მაგრამ მეშინია...

გ უ ნ ტ ი

მერედა ვისი?

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

მამაჩემისა უფრო მეტად.

გ უ ნ ტ ი

შენც მოგიცლია!
ის, ერთი წყნარი ქრისტიანი, ბუზს არ ააფრენს.
ხომ მართალს ვამბობ? მიპასუხე!

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

რა გიპასუხო?

გ უ ნ ტ ი

პიეტისტია? სექტანტია? მამაც და დედაც?
მითხარი რამე! ლაპარაკი არ შეგიძლია?

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

მომეშვი ერთი.

გ უ ნ ტ ი

არა!

(ხმადაბლა, მტკიცედ და მუქარით)

თორემ ვიქცევი ტროლად!
რომ დაღამდება, შენს ლოგინთან მოვალ, იცოდე.

შენ გაიგონებ რაღაც ხმაურს, ხვნიშას და ფხაჭნას.
კატა კი არა, მე ვიქნები, არ დაგავიწყდეს.
მოვალ და როგორც მაჯლაჯუნა, ამოგწოვ სისხლსა,
შენს დაიკოსაც შევჭამ შემდეგ, ძვალრბილიანად.
მაშ რა გეგონა? გამპირი ვარ, ღამის ავსული,
გიკბენ ბარძაყში, ზურგში გიკბენ, ამოგწოვ ტვინსა.

(უცებ ვითომ შეეშინდა, მუქარას მუდარით ცვლის)

ჩემთან იცეკვე, სოლვეიგო!

სოლვეიგო

(მოდუშული უცქერის)

წელან ბრაზობდი?

(სახლისაკენ გაბრუნდება.)

სასიძო

(ისევ გამოდის)

ოღონდ მიშველე და ხარს მოგცემ!

გუნტი

მე თანახმა ვარ!

სახლის უკან იმალებიან. ამ დროს საცეკვაოდ დიდი ჯგუფი გამოდის. უმრავლესობა მთვრალია. ისმის აურზაური. სოლვეიგო და ჰელგა უფროსების თანხლებით კარებში გამოჩნდებიან.

მზარეული

(მჭედელს, რომელიც ჯგუფის თავშია).

დამშვიდდი, ასლაკ!

მჭედელი

(ქურთუკს იხდის)

არა, მაგას ვასწავლი ჭკუას!

ან ის იქნება ამ სოფელში, ან მე ვიქნები!

ზოგიერთები

აცალეთ, ბარემ!

ს ხ ვ ე ბ ი

აქ მუშტები არის საჭირო!

მ ჭ ე დ ე ლ ი

სიტყვა ფუჭია, გადაწყვიტონ საქმე მუშტებმა.

ს ო ლ ვ ე ი გ ი ს მ ა მ ა

დამშვიდდი, კაცო!

ჰ ე ლ გ ა

(ღედას)

უნდა სცემონ, დედიკო, პერსა?

ჭ ა ბ უ კ ი

უმჯობესია სასაცილოდ ავიგდოთ გუნტი.

მ ე ო რ ე ჭ ა ბ უ კ ი

სახეში უნდა მივაფურთხოთ!

მ ე ს ა მ ე ჭ ა ბ უ კ ი

გავაგდოთ სულაც!

მ ე ო თ ხ ე ჭ ა ბ უ კ ი

(მჭედელს)

შენ რას აპირებ?

მ ჭ ე დ ე ლ ი

(ქურთუკი უკვე გაუხდია)

გავაბრტყელებ ლავაშივითა!

ს ო ლ ვ ე ი გ ი ს დ ე დ ა

(სოლვეიგს)

ხომ ხედავ ახლა, ის ყმაწვილი რა პატივშია?

ოსე

(მოღის ჯოხით ხელში)

აბა სად არის ჩემი შვილი? ვაჩვენებ სეირს!
ვაი, რა გულთ მინდა ვცემო, სულ ავაჭრელო!

მჭედელი

(სახელოებს იკაპიწებს)

ასეთ რეგვენთან შენი წკეპლით ვერას გახდები.

ზოგიერთები

მჭედელი სწორედ შენი შვილის ცემას აპირებს!

სხვები

ჰო, ლავაშით გაგიბრტყელებს!

მჭედელი

(ხელზე იფურთხებს, ოსეს)

მივბეგვავ მაგრად.

ოსე

რაო? ჩემს პერსა? ერთი სცადე. გიჩვენებ სეირს!
ბასრი კბილებით და ფრჩხილებით ისე გეცემი...
სად არის პერი?

(გასძახის ეზოში)

პერო!

სასიძო

(გამორბის)

პერი? ჯანდაბაშია!

აქ მოდით, ჩქარა! დედა! მამა! მოდით ყველანი!

მამა

ტა მოხდა, ბიჭო?

სასიძო

პერი, იცით...

ოსე

(კივის)

ხომ არ მოკალით?

სასიძო

არა, პერ გუნტი... შეხეთ ერთი, მთაზე გახედეთ!

ხალხი

პატარძლით ხელში!

ოსე

(ჯოხს დაუშვებს)

რას მოვესწარ! აჰ, შე ნადირო!

მჭედელი

(თითქოს გაბრუებულია)

ფრიალო კლდესა და ბრეკებზე ისე მიცოცავს
ის სალახანა, გარეული თხა გეგონებათ.

სასიძო

(ტირლით)

და ისე მიჰყავს ჩემი ცოლი, როგორც დათვს — გოჭი!

ოსე

(მუქარით, მალლა)

ნეტამც დაცურდე!

(შეშინებული)

ფრთხილად დადგი, ოხერო, ფეხი!

ჰესტადელი გლეხი

(გამორბის სახლიდან თავშიშველი, ბრაზით გაფითრებული)

როგორ იქნება! დედოფალი მოგვტაცა განა?

კისერს მოვუგრეს!

ოსე

მაგის ნებას მე თქვენ არ მოგცემთ!

მეორე მოქმედება

ვიწრო კლდოვანი ბილიკი მაღალ მთებში. ადრიანი დილაა.
პერ გუნტი აჩქარებით მიჰყვება ბილიკს, გაბრაზებულია. ინგრიდი, რომელსაც საქორწინო სამოსელი კიდევ შემორჩენია, ცდილობს შეაჩეროს.

გუნტი

მომშორდი-მეთქი!

ინგრიდი

(ტირის)

იმის შემდეგ, რაც უკვე მოხდა!
საით მიბრძანებ?

გუნტი

მე რა ვიცი, რა მედარდება!

ინგრიდი

(ხელების მტვრევით)

რა ლალატია!

გუნტი

ამ გინებას ისა სჯობია
შენს გზას ეწიო!

ინგრიდი

შეგვაერთა ჩვენ ჩვენმა ცოდვამ!

გ უ ნ ტ ი

ჭირმა წაიღოს ეს ყველაფერი!
ჭირმა შეჭამოს ყველა ქალები,
იმ ერთის გარდა!..

ი ნ გ რ ი დ ი

ის რომელია?

გ უ ნ ტ ი

შენ მაინც არა!

ი ნ გ რ ი დ ი

მაშ აბა ვინა?

გ უ ნ ტ ი

როგორც მოსულხარ, ისევე წადი,
მომცილდი-მეთქი!

ი ნ გ რ ი დ ი

აჰ, ჩემო პერო!

გ უ ნ ტ ი

გაჩუმდი!

ი ნ გ რ ი დ ი

არა! ვერ დავიჯერებ
იმას ფიქრობდე, რასაც შენ ამბობ!

გ უ ნ ტ ი

სწორედ ის გესმის, რასაც ვფიქრობ!

ი ნ გ რ ი დ ი

ჯერ შეაცდინო, მერე გააგდო,
ეს შეიძლება?

გ უ ნ ტ ი

აბა რა გიყო?

ან კიდევ რა გაქვს, რა უნდა მომცე?

ი ნ გ რ ი დ ი

ჰეგსტადი, სახლი, კარი და გული...

გ უ ნ ტ ი

ლოცვანის წიგნი თან დაგაქვს მუდამ?

ოქროს კავეები გეყრება მხრებზე?

და ეჭიდები დედას კალთაზე?

კდემით დასცქერი მიწას თუ არა?

ი ნ გ რ ი დ ი

მე?

გ უ ნ ტ ი

ინახულე საკუროთხვეველი

ასი დღის წინა?

ი ნ გ რ ი დ ი

მე... არა, მაგრამ...

გ უ ნ ტ ი

დაიცავ შენი ყმაწვილქალობა?

შესძელი ჩემთვის გეთქვა უარი?

ი ნ გ რ ი დ ი

პერ, ჭკუაზე ხარ?

გ უ ნ ტ ი

შენ შეგიძლია

ცეცხლი შეუნთო, ვისაც შეხედავ?

ი ნ გ რ ი დ ი

მე არა, მაგრამ...

გ უ ნ ტ ი

ჰოდა, მომშორდი!

(უნდა წავიდეს)

ი ნ გ რ ი დ ი

(გზას უღობავს)

იცი თუ არა, რომ შეიძლება
თავი წააგო?

გ უ ნ ტ ი

თუნდ ასეც მოხდეს!

ი ნ გ რ ი დ ი

ფული გექნება, სახლი, ქონება,
თუ არ მიმუხთლებ!

გ უ ნ ტ ი

ბრიყვი ვიქნები!

ი ნ გ რ ი დ ი

(ცრემლს აფრქვევს)

შენ მომატყუე!

გ უ ნ ტ ი

ასე გინდოდა!

ი ნ გ რ ი დ ი

სხვა გზა არ მქონდა!

გ უ ნ ტ ი

მე კი მივქარე.

ი ნ გ რ ი დ ი

(მუქარით)

ძვირად დაგისვამ, იცოდე, მაგას.

გ უ ნ ტ ი

მე მოგებული დავრჩები მაინც.

ი ნ გ რ ი დ ი

მაშ ასე, არა?

გ უ ნ ტ ი

არ მომეკარო!

ი ნ გ რ ი დ ი

კარგი! მოგხვდება ჩემი კლანჭები!

(დაბლა დაეშვება, თავდაღმართზე.)

გ უ ნ ტ ი

(ჯერ ღუმს, მერე უყვირის)

ჭირმა წაგიღოს, განაწყალები!

ჭირმა შეჭამოს ყველა ქალები!

ი ნ გ რ ი დ ი

(თავს უქნევს დაცინვით, ქვემოდან)

იმ ერთის გარდა!

გ უ ნ ტ ი

ჰო, ერთის გარდა!

(ორივე თავ-თავისი გზით მიდის.)

მთის ტბასთან. გარშემო რბილი, ჭაობიანი ნიადაგია. ავღარი იწყება. ოსე შემოფო-
თებული იყურება აქეთ-იქით. სოლვეიგი ძლივს მიჰყვება. მისი მშობლები და ჰელ-
გა უკან მოდიან.

ოსე

(ხელებს იქნევს, თმებს იგლეჯს)

ჩემდა საკვდავად ყველაფერი ერთად ამდგარა!
ცამ, ტყემ და წყალმა, მთის ბილიკმაც შვილთან გამყარა!
ნისლი ჩამოწვა, რომ აებნეს მას გზა და კვალი,
საფლავს უმზადებს ეს მუხთალი ჭაობის წყალი!
კლდე იმუქრება და იმზღვლევს ქვა და მეწყერი,
თვითონ ხალხიც კი — როგორც მგელი, ისე შესცქერის!
ყველამ პერისთვის მოიცალა! ეშმაკის ფეხი!
როგორ დავკარგო? მის ორგულსაც დაეცეს მეხი!

(სოლვეიგს მიუბრუნდება)

ვინ იფიქრებდა მისგან ამას? უქნარა ჩანდა!
და რა შეეძლო, ტრაბახის და მუქარის გარდა.
ლაქლაქში იყო ჭიპმოჭრილი, სხვა არაფერი,
საქმე საქმეზე მიდგებოდა — სად იყო პერი!
შვილი მყოლია — ვიცინო თუ ვიტურო, ნეტავ?
რამდენი რამე გვექონდა, შვილო, უწინ საერთო!
რა არ გადაგვხდა, მერე ჭირი ჭირზე დაერთო.
მამა იყო და სმას შესწირა ჭკუა-გონება,
იმ ცხონებულმა ნიავს მისცა პაპის ქონება.
ფული გაფლანგა სოფელ-სოფელ წანწალში კაცმა,
არც ჩვენი ჭამა აწუხებდა, არც ჩვენი ჩაცმა.
რა უნდა გვექნა? უნუგეშოდ ვიჯექით შინა,
დარდით დაჩაგრულთ თავი სადღა გამოგვეჩინა?
ბედს რომ თვალეზი გაუსწორო — სადაა ლხენა?
და ბედთან ბრძოლის თავი კიდევ სად გვექონდა ჩვენა?
რაში ჩაეკლა ყმაწვილს დარდი, რითღა ეხარა?
ზოგი ლოთდება, ზოგი ცრუა, ზოგი მკვეხარა.
მეც, ჩემი შვილიც თავს ვიქცევდით განმარტოებით,
პრინცთა ზღაპრებით, მხეცებით და რაღაც ტროლებით.

ბოლოს ეს ქალიც გაიტაცა, და რა ვიცოდი,
თუ ზღაპრებს გულში ჩაიხვევდა და დავიწვოდი?

(ისევ თავზარდაცემული შეჰკივლებს)

რა გოდებაა! ჭინკაა თუ ეშმაკეული?
პერ! ჩემო პერო! მთაში გარბის გადარეული!

(გორაკზე აირბენს და ტბას გახედავს)
სოლვეიგის მშობლები და ჰელგა ახლოვდებიან.

ო ს ე

მთელს მთაგრეხილზე ჭაჭანებაც არ არის კაცის!

ა ხ ა ლ მ ო ს ა ხ ლ ე

(ფიქრიანად)

მით უარესი!

ო ს ე

(ტირილით)

დაკარგულო ჩემო ბატკანო!

ა ხ ა ლ მ ო ს ა ხ ლ ე

(თავის ქნევით)

სწორედ აგრეა, დაგეკარგა!

ო ს ე

ნუ ამბობ ასე!

ის იმისთანა ყმაწვილია! შენ მას არ იცნობ!

მთელ ღუნიაზე იმისთანას ერთსაც ვერ ნახავ!

ა ხ ა ლ მ ო ს ა ხ ლ ე

შენ სულელი ხარ!

ო ს ე

შეიძლება მე შტერიც ვიყო,
სამაგიეროდ სალანძღავი არ არის პერი!

კ ა ც ი

(ისევ ისე წყნარად, თავშეკავებით)
დაკარგულია. მისი გული გაქვავებულა.

ო ს ე

(შეშინებული)

არა და არა! ღმერთი ასე არ გამწირავდა!

ა ხ ა ლ მ ო ს ა ხ ლ ე

იქნებ ცოდვები თავის ხელით ამოიშანთა?

ო ს ე

(გაცხარებით)

ცოდვები არა, მაგრამ ფრენა კი შეუძლია.

ქ ა ლ ი

ხომ არ შეშლილხართ? რა მითხარით?

ა ხ ა ლ მ ო ს ა ხ ლ ე

მანდ რასა ყბედობთ?

ო ს ე

საქმე არ არის, ჩემმა შვილმა ვერ გააკეთოს,
ოღონდ აცალეთ, უხიფათოდ გალიოს დღენი.

ა ხ ა ლ მ ო ს ა ხ ლ ე

რაც უფრო მალე ავა იგი სახრჩობელაზე,
მით უკეთესი!

ო ს ე

ღმერთო! რას ამბობ!

ა ხ ა ლ მ ო ს ა ხ ლ ე

ჯალათი შეკრავს, შებოჭავს და დაჰკიდებს მაღლა,
მაშინ იქნება ყველა ცოდვა მოინანიოს.

ოსე

(შეწუხებული)

ჭკუას მიკარგავს თქვენი სიტყვა საბრალო ქალსა!
მოდით, ვიპოვოთ!

ახალმოსახლე

მისი სული...

ოსე

და მისი ტანი!

თუ ჭაობშია, ამოვიღოთ, გავაშროთ კარგად,
და თუ ტროლებმა გაიტაცეს თავის ბუნაგში,
მნათეს მოვუხმოთ, გამოიხსნას, დარეკოს ზარი.

ახალმოსახლე

ჰმ, აქ საქონელს გაუვლია!

ოსე

ღმერთმა გიშველოთ,

როგორც მე მშველით!

ახალმოსახლე

ეს ვალია ქრისტიანისა.

ოსე

ასეა? მაშინ წარმართები ყოფილან ყველა
დანარჩენები — საძებნელად ვინც არ გამოძევა.

ახალმოსახლე

კარგად იცნობენ!

ოსე

და ბევრი რამ ურგია მათთვის.

(ხელებს იმტვრევს.)

წარმოიდგინეთ, სასწორზეა მისი სიცოცხლე!

ა ხ ა ლ მ ო ს ა ხ ლ ე
ეს, მგონი, კაცის ნაკვალევს ჰგავს.

ო ს ე

აბა ვიჩქაროთ!

ა ხ ა ლ მ ო ს ა ხ ლ ე
იქ, საძოვრებზე დავშორდებით ერთიმეორეს.
(ცოლის თანხლებით წინ მიდის.)

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

(ოსეს)

მითხარი კიდევ!

ო ს ე

(ცრემლს იწმენდს)

ჩემი შვილის ამბავი?

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

დიახ.

წვრილად მიაბზე!

ო ს ე

(იღიმება, თავს ისევ ამაყად ასწევს)

დაიღლები, წვრილად რომ გითხრა!

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

შენ დაგედლება უმაღ ენა,
ვიდრე მე — სმენა!

მოტიტვლებული მთა. უკან კლდოვანი ადგილია. ბრეკების გრძელი ჩრდილები ნაკვალევს ეცემიან. საღამო ხანია.

პ ე რ გ უ ნ ტ ი

(ხტომით მოდის და უფსკრულთან ჩერდება)

მთელი თემობა გამოსულა ჩემ დასაჭერად.
მთებში დამდევენ — ზოგი ჯოხით და ზოგი თოფით,

ყველაზე მეტად ჰეგსტადელთა მესმის ღმუილი. —
ყველგან გაისმის: დაიჭითო ყაჩაღი გუნტი!
აი, ეს მესმის! ასლაკ-მჭედლის მუშტი რა არის!
აი ცხოვრება! ყოველ ძარღვში დათვის ღონე მაქვს.

(ხელებს იქნევს და ხტუნავს.)

დასცხე! გათელე! შეაჩერე ჩანჩქერის დენა!
ნაძვი მოგლიჯე, ამოაგდე ძირფესვიანად!
აი, ცხოვრება! ჯანზე მოხვალ და შვებას იგრძნობ!
ჯანდაბას თქვენი ზღაპრები და ცრუპენტელობა!

ს ა მ ი მ წ ყ ე მ ს ი ქ ა ლ ი

(ბორცვებზე დარბიან ხმაურითა და სიმღერით)

ვალფელის ტრონდო! კორო და ბორო!
ტროლო, გასწიე ურდული კარის!

გ უ ნ ტ ი

მანდ რა გაყვირებთ?

მ წ ყ ე მ ს ი ქ ა ლ ე ბ ი

ჩვენ-ჩვენს ტროლებს ვუძახით ყველა.

პ ი რ ვ ე ლ ი მ წ ყ ე მ ს ი ქ ა ლ ი

ტრონდო! მე გელი!

მ ე ო რ ე

ბორო, ჩქარა გამოდი ჩემთან!

მ ე ს ა მ ე

ცარიელია ყველა ჩვენი კარვის სენაკი!

პ ი რ ვ ე ლ ი

სინაზეშია ძლიერება!

მ ე ო რ ე

და ძლიერება

არის სინაზე!

მ ე ს ა მ ე

თუ ყმაწვილები არ არიან, ტროლს შევიყვარებთ!

გ უ ნ ტ ი

სადღა არიან ყმაწვილები?

ს ა მ ი ვ ე მ წ ყ ე მ ს ი ქ ა ლ ი

(სიცილით იჭაჭებიან)

ალარ მოდიან!

პ ი რ ვ ე ლ ი მ წ ყ ე მ ს ი ქ ა ლ ი

მე ჩემი ბიჭი ხელსა მთხოვდა, მეფერებოდა,
მერე წავიდა და შეირთო მოხუცი ქვრივი.

მ ე ო რ ე

ჩემი ბოშა ქალს გადაეყარა
და სოფელ-სოფელ დაეთრევიან.

მ ე ს ა მ ე

ჩემმა დაახრჩო ღვიძლი შვილი, თავი მოჰკვეთეს,
სარზე დააცვეს საცოდავი და იკრიჭება.

ს ა მ ი ვ ე

ვალფელის ტრონდო! კორო და ბორო!
ურდულს არ გავწევთ — გააღეთ კარი!

გ უ ნ ტ ი

(ერთი ნახტომით მათთან გაჩნდება)

მე ვარ ტროლი და სამივე მინდა!

ს ა მ ი ვ ე ქ ა ლ ი

განა ასეთი ვაჟკაცი ხარ?

გ უ ნ ტ ი

თვითონვე ნახავთ!

პ ი რ ვ ე ლ ი

ჩქარა კარავში!

მ ე ო რ ე

თაფლიცა გვაქვს.

გ უ ნ ტ ი

ნეტავ, ზღვად იქცეს!

მ ე ს ა მ ე

მაშ დია იყოს ყველა ჩვენი სენაკი დღესა!

მ ე ო რ ე

(ჰკოცნის)

გახურებულა, გეგონება ცხელი შანთია!

მ ე ს ა მ ე

(ისიც ჰკოცნის)

თვალეზი ნახეთ! თითქოს შავთვალა
ბავშვი გვიცქერდეს უშავეს ტბიდან!

გ უ ნ ტ ი

(ქალიშვილებს შორის ცეკვავს)

თავში დარდია, გულში — ხალისი,
ყელში ცრემლია, თვალში — ღიმილი!

ს ა მ ი ე ე მ წ ყ ე მ ს ი ქ ა ლ ი

(მთის მწვერვალებს)

ვალფელის ტრონდო! კორო და ბორო!
დღეს ურდულებით ჩავკეტავთ კარებს!

რონდის მთები. მზე ჩადის. გარშემო მოელვარე მწვერვალებია.

გ უ ნ ტ ი

(გამოდის დაოსებული და გაბრუებული)

აზიდულა კოშკზე კოშკი,
გატყორცნილა ხიდად.
სდექ! გაჩერდე გინდა, მაგრამ
გაჩერდები განა?
კოშკის თავზე მამალა,
გასაფრენად იწევს,
გადასცქერის ფრიალოებს
და პირღია უფსკრულს.
რა ფესვი და ღერებია
ღრმა ნაპრაღთა შორის?
ყანჩისფეხა ბუმბერაზებს
კვლავ ქვესკნელი ყლაპავს.
მოლივლივე ცისარტყელა
თითქოს მიხვრეტს ტვინსა.
რა ზარების ზრიალია!
და რა მიზის თავში?
ვაი! როგორ მიხურს შუბლი!
რა ეშმაკი მეცა!
ცეცხლოვანი სალტე თავზე
ვინ მომარგო ნეტავ,
ვინ დამწვა და ვინ დამდაგა,
ვინ სატანის კერძმა!

(ძირს ეშვება)

მთებში ირმის გაჭენებას
ვინ დამიჯერებდა?
მერე სარძლო გავიტაცე,
ვინებივრე სამ დღეს.
კლდეზე ვრბოდი გიჟივითა,
ქორ-შეგარდნებს შორის.
ტროლობიას ვთამაშობდი,
ხანაც მთვრალი ვეგდე,
და სამ ქალთან გავატარე
ერთი თეთრი ღამე...

ო, ბაქიავ, რას ედები
უსარგებლო ზღაპრებს!

(დიდხანს გასცქერის შორეთს)

ორი რუხი არწივია,
შორს — ბატების გუნდი,
მე ოხერი ვგდივარ აქა,
მუხლებამდე ლაფში!

(შეხტება)

მეც მათთან ერთად მინდა გაფრენა!
ქარის ველური ტალღების თქემით
ჩამოვიბანო მინდა ეს ჭუჭყი,
მეც მალლა მინდა შევინავარდო,
ჩავყვინთო ციურ სხივთა ემბაზში!
შორს მიწევს გული! ცხენს მოვახტები,
აზრის სამყაროს გადავუქროლებ,
ქარიშხალივით გადავჭრი ზღვასა,
გავხდები მეფე, ინგლისის პრინცი!
რას შემომცქერით დაბლიდან თქვენა,
ქალიშვილებო? რას მელოდებით?
რასაც ვინებებ, იმას ჩავიდენ —
რაო... ერთხელაც მოვიდე ვითომ?
ბიჭოს! სად გაქრით, ცის არწივებო?
შავმა ავსულმა მოგნუსხათ იქნებ?
ეს კი რაღაა? რა ნაგებობა?
როგორ აწვდილა, როგორ იზრდება!
დახე, ღრუბლებში ადის მთა-სახლი.
ერიჰა! ახლა ვიცანი მარტო —
ეს ხომ ახალი სახლია პაპის!
ძველი დაიქცა და გაპარტახდა.
ძველი მესერიც გადაჰყოლია,
ღია ჭიშკართან ირევა ხალხი,
დარბაზში ლხინი გაჩაღებულა
და ციმციმებენ მინები მზეზე!

ყბედი ხუცესი მუცელს იყორავს
 და აწკარუნებს ჭიქაზე დანას,
 კაპიტანს კიდევ თავისი ბოთლი
 კედლის სარკეზე მიუმსხვრევია.
 აცალე, დედა! აცალე, დედა!
 რა ვუყოთ მერე! ხომ იცი, პაპა
 სტუმრებს გულუხვად უმასპინძლდება!
 დიდება გუნტის გვარსა და მოდგმას!
 ეს რა ხმაური ისმის შორიდან?
 რა ღრიანცელი, აურზაური?
 პეტერს უძახის კაპიტანი და
 პრობსტი სვამს ახლა ჩემს სადღეგრძელოს!
 წავიდე ჩქარა! თავ-თავის სიტყვას
 მეტყვიან ახლა მოქეიფენი! —
 „წარჩინებული გვარისა ხარ და
 წარჩინებული იქნები, პერო!“

(წინ გადახტება, ცხვირით კლდეს ეჯახება, ძირს ეცემა და ველარა დგება.)

მთის ფერდობი, დიდი მოშრიალე ხეები. ფოთლებს შორის ვარსკვლავთა ციაგი.
 ტოტებში ფრინველები გალობენ. გამოდის მწვანედ მოსილი მანდილოსანი, შეყვარე-
 ბული პერ გუნტი უკან მოჰყვება.

მ წ ვ ა ნ ე ს ა მ ო ს ი ა ნ ი ქ ა ლ ი

ეს მართალია?

გ უ ნ ტ ი

(ყელზე თითს გადაისვამს)

გამომჭერი! გუნტი არ ვიყო!
 კალმით ნახატი ქალი ხარ და მისთვის მიყვარხარ!
 იყავი ჩემი! ნახავ, როგორ კარგად მოგექცე!
 არც ქსოვას გეტყვი, არც გიბრძანებ ნემსის აღებას,
 თავშესაქცევად თუ დაკემსავ რამეს და მორჩა!
 გუნტი არ ვიყო, თუ როდისმე თმებით გათრიე!

მ წ ვ ა ნ ე ს ა მ ო ს ი ა ნ ი ქ ა ლ ი

მაშ მე არა მცემ?

გ უ ნ ტ ი

არა-მეთქი! რა ბრძანებაა!
ჩვენ, მეფისწულებს არ გვჩვევია ცოლების ცემა!

მწვანესამოსიანი ქალი
მეფისწულებსო?

გ უ ნ ტ ი

დიახ.

მწვანესამოსიანი ქალი
მე კი, იცი, ვინა ვარ?
წარჩინებული დოვრის მეფის ვარ მე ასული!

გ უ ნ ტ ი

ნამდვილად? ხედავ, რა ხალხი ვართ, რა დიდებული!

მწვანესამოსიანი ქალი
რონდის კლდეშია მამაჩემის სრა-პალატები.

გ უ ნ ტ ი

დედის სასახლე, რომ იცოდე, ორჯერ დიდია.

მწვანესამოსიანი
იცნობ მამაჩემს? დიდებული მეფეა ბროსე!

გ უ ნ ტ ი

დედაჩემია დედოფალი, სახელად ოსე!

მწვანესამოსიანი
მამა იქუხებს — და ლოდები მყისვე სკდებიან.

გ უ ნ ტ ი

დედა გაწყრება — მყისვე დაბლა დაგორდებიან.

მწვანესამოსიანი

მამა რომ ცეკვავს, სახურავზე შეხტება ხოლმე.

გუნტი

დედაც... ნაკადზე ისე გავა; არც დასველდება.

მწვანესამოსიანი

ამაზე კარგი ტანსაცმელი არ გაგაჩნია?

გუნტი

ერთი განახა საგარეო სამოსი ჩემი!

მწვანესამოსიანი

მე სადაც დღესაც აბრეშუმის კაბა მაცვია.

გუნტი

შენი სამოსი ბალახსა ჰგავს, დიბას კი არა.

მწვანესამოსიანი

შენ ამას იტყვი, მაგრამ ერთი მეც მომისმინე:
ჩვენ, რონდელეები, ასეთი ვართ დასაბამიდან:
ჩვენსას ყველაფერს ორი მხარე, ორი აზრი აქვს,
აი, შენ ახლა მამაჩემის სახლი რომ ნახო,
ერთი შეხედვით გეგონება, სახლი კი არა,
დახვავებული ქვა-ლოდების გროვა არისო.

გუნტი

ჩვენიც ეგრეა! კაცი თვალეbs არ დაუჯერებს!
ჰვარტლი და მური გეგონება ბაჯალლო ოქრო!
და მოციმციმე ფანჯრის მინა რომ ნახო ჩვენი,
ძენძით და ძონძით ჩაგმანული არისო, იტყვი.

მწვანესამოსიანი

მოგეჩვენება შავი თეთრად, ხენეში ნაზად.

გუნტი

დიდი — პატარად, მურიანი — ბროლივით სუფთად.

მწვანესამოსიანი

(ხელსა ხვევს)

მე ვხედავ, პერო, შესაფერი ვყოფილვართ წყვილი!

გუნტი

როგორც ფეხი და ფეხსაცმელი, თმა — სავარცხელი.

მწვანესამოსიანი

(ფერდობზე გადასძახებს)

ჩემო მერანო საქორწინოვ! ჩამოდი ჩემთან!

გამოდის უზარმაზარი ნეზვი, სადავის მაგიერ თოკი აქვს ამოდებული, ზურგზედაც უნაგირის ნაცვლად ტომარა ადევს. გუნტი გარბის, ღორზე ჯდება და წინ მწვანით მოსილ მანდილოსანს დაისვამს.

გუნტი

ჰერი! შეფრინდი შენებურად რონდის ჭიშკარში!
გასწი, გაფრინდი, ჩემო ცხენო, ქარივით სწრაფად!

მწვანესამოსიანი

(კეკლუცად)

აჰ, გუშინ ისე დავდიოდი, როგორც ბურანში,
და დღეს კი... აბა ასეთ რამეს ვინ იფიქრებდა?

გუნტი

(ღორს წკვების ცემით მიერეკება)

ნამდვილ ბატონებს ცნობენ ხოლმე ცხენთა ჭენებით!

დოვრის ბატონის სატახტო დარბაზი. კარის ტროლთა, მიწის სულთა და კობოლდების დიდი ჯგუფი. დოვრი პაპა ამაღლებულ ადგილზე ზის, სკიპტრით ხელში და გვირგვინით თავზე. გარშემო შვილები და მახლობლები ეხვევიან. წინ პერ გუნტი დგას. დარბაზში დიდი გამოცოცხლებაა.

ტ რ ო ლ ი კ ა რ ი ს კ ა ც ე ბ ი

სიკვდილი მაგას! ქრისტიანმა კაცმა მოგვტაცა
დოვრი ბატონის საყვარელი ტურფა ასული!

ა ხ ა ლ გ ა ზ რ და ტ რ ო ლ ი
ხომ შეიძლება ვეტაკო და თითი მოვკვნიტო?

მ ე ო რ ე

მე კი ახლავე ვეცემი და თმებით დავითრევ.

ტ რ ო ლ ი ქ ა ლ წ უ ლ ი
მომეცით ნება — მივვარდები, თედოში ვუკბენ!

ტ რ ო ლ ი ჯ ა დ ო ქ ა რ ი

(ციცხვით ხელში)

წვენში ჩავაგდო და მოვხარშო ლაზათიანად?

მ ე ო რ ე

(ხელში რომ ყასბის დანა უჭირავს)

შევწვა? მოვხრაკო? თუ შამფურზე ავაგო მთელად?

დ ო ვ რ ი პ ა პ ა

ყინული თქვენა!

(მახლობლებს ანიშნებს)

რას ხორხოცებთ, რას იმუქრებით?

ბოლო ხანებში მეტისმეტად უკან წავედით, —
თავშეკავება აღარა გვაქვს, გიყვებსა ვგავართ!
ადამიანის დახმარება გვჭირდება სწორედ!
მხარბეჭიანი ჭაბუკია, სალად შობილი,
ერჩის ღონე და მაგარია, როგორცა ვხედავ.

ერთი თავი აქვს, მართალია, და მეტი არა,
მაგრამ არც ჩემი ასულია სამთავიანი.
სამთავა ტროლი იბადება ათასში ერთხელ,
ორთავიანიც აქა-იქ თუ გამოერევა,
და არც იმათი თავებია დიდი ბედენა.

(პერ გუნტს)

მაშ შენ ნამდვილად გულით გინდა ჩემი ასული?

გ უ ნ ტ ი

შენი ასული და მზითევში — შენი სამეფო.

დ ო ვ რ ი პ ა პ ა

ვიდრე მე ვცოცხლობ, ნახევარიც გეყოფა მისი.
როცა მოვკვდები, შენი იყოს მთელი სამეფო.

გ უ ნ ტ ი

მე თანახმა ვარ.

დ ო ვ რ ი პ ა პ ა

მაშ მოვრიგდით, ოღონდ იცოდე,
შენც უნდა მომცე, ჩემო სიძევ, ზოგი პირობა.
ერთსაც დაარღვევ — მთელი ტახტი დაგეკარგება,
და ველარსაით ველარ წახვალ ცოცხალი თავით.
უპირველესად აქეთ-იქით ყიალს მოეშვი,
და რონდის საზღვრებს ფიქრითაც კი ნუღარ გასცდები.
დღე შეიძულე და ნათელი საქმე ყოველი.

გ უ ნ ტ ი

არად ჩავაგდებ ამას ყველაფერს,
ოღონდ დავიდგა მეფის გვირგვინი.

დ ო ვ რ ი პ ა პ ა

შემდეგ მე მინდა გამოვცადო შენი გონება.

(ტახტზე აღის.)

უხუცესი ტროლიკარისკაცი

(გუნტს)

აბა, გავიგოთ, როგორ გიჭრის ჭკუა-გონება,
რომ გამოიცნო დოვრი პაპის გამოცანები!

დოვრი პაპა

რა განასხვავებს ტროლებსა და ადამიანებს?

გუნტი

მათ შორის, მეფევე, განსხვავება არ არის დიდი:
მოზრდილებს უნდათ, რომ შეგვჭამონ გულღვიძლიანად,
პატარებს — მხოლოდ გვიკბინონ, გვტანჯონ.
ასეა ჩვენშიც, ძლიერები ხელთ რომ გვიგდებენ.

დოვრი პაპა

მართლაც, ერთი ვართ ბევრ რამეში ჩვენა და თქვენა,
მაგრამ დღეც აკი დღესა ჰგავს და ღამე კი — ღამეს.
ერთ რამეში კი არა ვგავართ მაინც ერთმანეთს.
აი, რაშია განსხვავება, დამიგდე ყური:
გარეთ, მზის გულზე, ერთი სიბრძნე გაისმის მუდამ:
„ადამიანო, იყავ მუდამ ადამიანი!“
აქ კი, ამ რონდის თაღებს შორის ასე იტყვიან:
„ტროლო, იყავი კმაყოფილი შენივე თავით!“

კარის ტროლი

(პერს)

ეს ღრმა აზრია! არა განა?

გუნტი

მე კი არ მესმის.

დოვრი პაპა

„კმაყოფილიო“, ჩემო შვილო, ეს მძლავრი სიტყვა
დღეიდან შენი სამოქმედო სიტყვა იქნება!

გ უ ნ ტ ი
(ყურს უკან იფხანს)

მესმის.

მ ო ხ უ ც ი ტ რ ო ლ ი
ბატონი უნდა გახდეს შენ აქ დღეიდან.

გ უ ნ ტ ი
მეც ასე ვფიქრობ. უარესი ამბებიც ხდება.

დ ო ვ რ ი პ ა პ ა
უნდა ისწავლო, აითვისო ჩვენი ცხოვრება,
თუ ამ ჩვენს ჭერქვეშ გასურს იცხოვრო და იბატონო.

გ უ ნ ტ ი
ჯანდაბას! იყოს ნება თქვენი, სხვა რაღა გინდათ?

დ ო ვ რ ი პ ა პ ა
შემდეგ იცოდეთ: ჩვენი სუფრა არ დაიწუნო.

თავის ქნევით ანიშნებს: ორ ღორისთავიან ტროლს სასმელ-საჭმელი შემოაქვს
ძროხა იძლევა კვერებსა და ხარი კი — შარბათს.
მყავს იქნება ის თუ ტკბილი, შენ არ იკითხო!
რაც მთავარია: აქ არაფერს ჩვენ არ ვყიდულობთ,
შინვე ვამზადებთ.

გ უ ნ ტ ი
(საჭმელს ხელით იშორებს)
ჯანდაბას თქვენი შინაური სასმელ-საჭმელი!
ასეთ რამეებს ვერასოდეს ვერ მივეჩვევი.

დ ო ვ რ ი პ ა პ ა
ოქროს ქოთანი მსურს გაჩუქო, იყავ ბატონი:
ჩემი ასულის ხელს მიიღებს მისი პატრონი.

გ უ ნ ტ ი

(დაფიქრებული)

წმინდა წერილში, მართალია, ასე წერია:
„მოთმინებითა შენითაო...“ ჰოდა, კეთილი,
რა გაეწყობა, მეც ვეცდები...

(ჭამს)

დ ო ვ რ ი პ ა პ ა

ასე არ ჯობდა?

მომწონს ეგ სიტყვა გონივრული...
გადააფურთხე?

გ უ ნ ტ ი

მიჩვეული ვერა ვარ, ჯერა.

დ ო ვ რ ი პ ა პ ა

ჯერ გადააგდე ეგ სამოსი ქრისტიანული!
უნდა ვთქვა ჩვენდა სასახელოდ: აქ ყველაფერი
გვაქვს საკუთარი, და ჩამოგვაქვს უცხო ქვეყნიდან
მხოლოდ ბაფთები აბრეშუმის, კუდზე საბმელად.

გ უ ნ ტ ი

(გაბრაზებული)

მე უკუდო ვარ!

დ ო ვ რ ი პ ა პ ა

მოითმინე, გვაცალე, კაცო!

(კარისკაცს)

სასახლის ტროლო, გაუკეთე ის ჩემი კუდი,
საკვირადღეო...

გ უ ნ ტ ი

რაის კუდი? გაბედოს ერთი!

მომწყდით თავიდან! გეყოთ ჩემი გაპამპულეზა!

დოვრი პაპა

შენ ჩემს სიძობას მაშ უკუდოდ ხომ არ აპირებ?

გუნტი

ადამიანის მხეცად ქცევა?

დოვრი პაპა

შენ შემცდარი ხარ.

მხოლოდ სასახლის სიძედ მინდა გაქციო, შვილო.
ნადვერდალივით ყვითელ ნაჭერს მიიღებ ჩემგან,
რასაც აქ ჩვენთან უზენაეს პატივად თვლიან.

გუნტი

(ფიქრის შემდეგ)

ასე იტყვიან: კაცი ქვიშის მარცვალიაო.
სადაც ხარ, ქუდიც იქაური დაიხურეო.
მომაბით კუდი!

დოვრი პაპა

ვხედავ, ჭკვიანი ყმაწვილი ხარ, ჩემო სიძეო!

სასახლის ტროლი

მოხერხებულად თუ ქიცინებს — აქნიე კუდი!

გუნტი

(განრისხებული)

აბა ჭკვიანად! ახლა მთხოვეთ კუდის ქიცინი!
იქნება გინდათ ვულაატო ქრისტეს მოძღვრებას?

დოვრი პაპა

არა, რჯულიდან გადადგომას ჩვენ არ მოვითხოვთ,
სარწმუნოებას თავისუფალს არ ადევს ბაყი.
მხოლოდ სახეს და გარეგნობას უყურებს ტროლი.
შესახედავად იყავ ტროლი დავლათიანი,
და რასაც ჩვენ აქ შიშს ვეძახით, უწოდე რწმენა.

გ უ ნ ტ ი

შენ ყველა შენი მრუდე წესის მიუხედავად,
ხარ უკეთესი ვინმე, ვიდრე იფიქრებს კაცი.

დოვრი პაპა

შვილო, ტროლია უკეთესი, ვიდრე გგონიათ,
ეს არის კიდევ განსხვავება ჩვენი და თქვენი.
მაგრამ დრო არის მოვრჩეთ ასეთ მძიმე ლაპარაკს.
მოდით, ვალხინოთ ჩქარა ჩვენი ყური და თვალი.
ქნარზე დამკვრელო დოვრო გოგოვ, დაგვიტკბე სმენა!
და შენც გვიჩვენე, მოცეკვავევ, დოვრული როკვა!

(ჩაღდება ცეკვა-თამაში)

კარის ტროლი

მოგწონს?

გ უ ნ ტ ი

რა? ისე...

დოვრი პაპა

რას უყურებ? ნუ გეშინია!

გ უ ნ ტ ი

ვხედავ სახეებს საძაგელს და ყოვლად უცნაურს:
საკრავთა სიმებს ჩლიქებს ურტყამს უჯიშო ძროხა,
კუბტრუშობს მოკლეშარვლიანი პატარა გოჭი.

სასახლის ტროლი

შევჭამოთ!

დოვრი პაპა

ჩუმად! მას აქვს კაცთა მზერა და სმენა,
და ამიტომაც ეჩვენება ასე უკუღმა!

ტ რ ო ლ ი ქ ა ლ წ უ ლ ე ბ ი

მაშ ამოვთხაროთ თვალები და მოვგლიჯოთ ყური!

მ წ ვ ა ნ ე ს ა მ ო ს ი ა ნ ი ქ ა ლ ი

(ტირლით)

ვაი, რა მესმის! როგორ გვარცხვენს, როგორ გვამცირებს,
როცა ვმღერით და ვცეკვავთ ხოლმე მე და დაიკო!

გ უ ნ ტ ი

ეს შენ იყავი? მაშ ხუმრობა არა გცოდნია!
ლხინში ხუმრობა არის როგორც სანელბებელი!

მ წ ვ ა ნ ე ს ა მ ო ს ი ა ნ ი ქ ა ლ ი

მართლა ხუმრობდი?

გ უ ნ ტ ი

მაიმუნმა გამკრას კლანჭები,
თუ თქვენი ცეკვა-თამაში არ მომწონებოდა!

დ ო ვ რ ი პ ა პ ა

ადამიანთა გვარს საოცრად მარჯვე აქვს ხელი:
შესანიშნავად ჭრის და წებავს, კრავს და აკერებს!
როგორც არ უნდა დაზიანდეს ჩვენთან ბრძოლაში,
ძაღლის სული აქვს, უმთელდება ყველა ჭრილობა.
ჩემმა სიძემაც, უნდა ითქვას სრული სიმართლე,
ჭრისტეს სამოსი გაიხადა მარჯვედ ძალიან.
ჩვენი შარბათიც დალია და საჭმელიც ჭამა,
ტროლის კუდიც კი მიიკერა ულაპარაკოდ.
ბევრი რომ აღარ გავაგრძელო, ქების ღირსია,
რომ შეასრულა ყველაფერი, რაც კი ებრძანა.
მე კი ვფიქრობდი, რომ ერთხელ და სამუდამადად
გააგდეს კარში ადამი და გაქრა უკვალოდ.
ის კი უკანვე მოსულა და დგას ამ დარბაზში.
ჰო. ჩემო სიძევ, მკურნალობა გჭირდება დიდი,
რომ მოიშორო ეგ სიკერპე კაცთა ბუნების.

გ უ ნ ტ ი

მკურნალობაო? რას მიპირებთ, ნეტავი, კიდევ?

დ ო ვ რ ი პ ა პ ა

უნდა მოვფხიკო ცოტა შენი მარცხენა თვალი,
რომ ყველაფერი მოგეჩვენოს მრუდედ და ცერად.
დღეიდან საგნებს ტროლებივით შეხედავ შენცა,
ხოლო მარჯვენა თვალის გუგას სულაც აგაცლი-

გ უ ნ ტ ი

შენ ხომ არ გიქრის?

დ ო ვ რ ი პ ა პ ა

(წვეტიან ხელსაწყოებს მაგიდაზე აწყობს)

აგერა მაქვს ხელსაწყოები,
თვალზე ბადურას გაგიკეთებ, ვითომ ხარი ხარ,
კალმით ნახატი გეგონება შენი ცოლი და
ავეუა პირით ველარ ეტყვი სულელურ ამბებს
შარვლიან გოჭის და უჯიშო ძროხის ცეკვაზე-

გ უ ნ ტ ი

აბა რას რომავ, ბერიკაცო, რამ გადაგრა?

უ ხ უ ც ე ს ი ტ რ ო ლ ი

შენ დოვრი პაპის სიბრძნის სიტყვა ასე გაიგე?
შენ თვითონ რომავ სისულელეს და არა ისა!

დ ო ვ რ ი პ ა პ ა

წარმოიდგინე, ამით რამდენ უხერხულობას
და რამდენ წყენას აგარიდებ სამუდამყამოდ!
თუ გაიხსენებ, კაცის თვალი ის ნასვრეტია,
სადაც ცრემლი და წყენის წყარო მოედინება!

გ უ ნ ტ ი

მართალსა ბრძანებ, კარგად მახსოვს ბიბლიის სიტყვაც
თუ თვალმა შენმა გაგაბრაზა, მოითხარეო!

და ამისათვის ბევრი რამე დავთმე კიდევაც,
 მაგრამ ყველაფერს საზღვარი აქვს ამ ქვეყანაზე.
 კუდი შევიბი, რადგან კაცი კიდევ შეიხსნის
 ამ სისულელეს, რაც მიაკრა სასახლის ტროლმა.
 შარვალაც დავთმე, იყო ძველი და დაგლეჯილი,
 თუმცა იმისი დაკერებაც შეიძლებოდა.
 დოვრების ქუდიც დამიხურავს — კარგი, ჯანდაბას!
 ძროხა ვნახე და დავიფიცე — ქალია-მეთქი.
 ფიცი — სიტყვაა, გადაყლაპავ, მორჩა, გათავდა!
 მაგრამ კაცი რომ ტროლად იქცე სამარადისოდ,
 ადამიანთა მოდგმას მოსწყდეს ცოცხალი თავით
 და სამარეც კი არ გელირსოს, როგორც წესია,
 ველარასოდეს ვერ დაბრუნდეს შენიანებთან, —
 არა და არა, მე ვერ მოგცემ ამის თანხმობას!

დოვრი პაპა

ახლა გავწყრები, გეფიცები უსინდისობას!
 და ყველაფერი გათავდება მაშინ ჩვენ შორის.
 მზის სხივთა ღლაპო! ჩვენ ვინა ვართ, იცი თუ არა?
 ჯერ ერთი, როგორ შეაცდინე ჩემი ასული?

გუნტი

(აწყვეტინებს)

ცრუობ, ბებერო!

დოვრი პაპა

ახლა უნდა ცოლად შეირთო.

გუნტი

შენ რა, ბრალსა მდებ?

დოვრი პაპა

რა გაყვირებს? განა უარყოფ,
 რომ აცდუნებდი და სამეფო გინდოდა ჩემი?

გ უ ნ ტ ი

(სტვენით)

რა ურია მაგ შენს სამეფოში? ან ასეთ ჩმახვას
ვინ დაგიჯერებს? სულ ეს არის?

დოვრი პაპა

ადამიანი

არასდროს თავის გვარს და ჯილაგს არ უღალატებს.
სულს აღიარებს მართოდენ ცარიელ სიტყვით,
აფასებს მართო იმას, რასაც ხელში მოიგდებს.
შენ გინდა თქვა, რომ ცდა და ნდობა არაფერია?
მოიცა, ნახავ, თვალი როგორ აგეხილება!

გ უ ნ ტ ი

მე შენს მახეში ვერ გამაბამ, ტყუილად ცდილობ.

მწვანეს ამოსიანი

ამ წლის ბოლომდე, ჩემო პერო, მამა გახდები.

გ უ ნ ტ ი

გამიშვი გარეთ! აღარ მინდა თქვენთან დარჩენა.

დოვრი პაპა

თხის ტყავში გავხვევთ შენს შვილსა და გამოგიგზავნით.

გ უ ნ ტ ი

(ოფლს იწმენდს)

არ მეღვიძება!

დოვრი პაპა

სასახლეში გამოგიგზავნოთ?

გ უ ნ ტ ი

თავშესაფარში!

დოვრი პაპა

ასრულდება შენი სურვილი.

რაც მოხდა, მოხდა! სინანული რას გვარგებს ახლა!
შენი ჭილაგი, პრინცო პერო, წამოგესწრება:
ხომ იცი, მსგავსი ორტობახი სწრაფად იზრდება!

გუნტი

მოვეშვათ ვირულ ჭიუტობას, მოხუცო კაცო,
შევრიგდეთ, იყავ გონიერი შენც, ქალიშვილო!
უნდა იცოდე, არც პრინცი ვარ, არცა მდიდარი,
და რაც არ უნდა შეეცადო, წელი იწყვიტო,
შენ სარგებლობას არ მოგიტანს ჩემი ცოლობა.
მწვანით მოსილ ქალს გული მისდის, ტროლ ქალიშვილებს გაპყავთ.

დოვრი პაპა

(ცარგა ხანს სიძულვილით შესცქერის პერ გუნტს, მერე ტროლებს მიმართავს)
სტაცეთ ხელი და მიუნაყეთ კედელზე თავი!

ყმაწვილი ტროლები

(ვედრებით)

ჯერ გვინდა კატა-თაგვობიას თამაში, პაპა,
ან ვითომ ბუა ეს ახმახი და ჩვენ — სვავები...
გვათამაშე, რა!

დოვრი პაპა

ეთამაშეთ! ოლონდ იჩქარეთ!
მინდა ხვრინვაში გამოვუშვა მე ჩემი შხამი!
(გადის)

პერ გუნტი

(პატარა ტროლები დასდევენ)

შორს ჩემგან, ქაჯთა ნაშიერნო! მომწყდით თავიდან!
(ცდილობს საკვამურიდან გაძვრეს)

ყ შ ა წ ვ ი ლ ი ტ რ ო ლ ე ბ ი
გნომებო, აქეთ! ჭინკებო, ჩქარა!
უკბინეთ უკან!

გ უ ნ ტ ი

ვაი, ვაი!

(ცდილობს სარდაფის ხვრელში ჩაძვრეს)

ყ შ ა წ ვ ი ლ ი ტ რ ო ლ ე ბ ი
ხვრელი ჩაგმანეთ!

ს ა ს ა ხ ლ ი ს ტ რ ო ლ ი
როგორ ხარობენ პატარები! ნახეთ სეირი!

გ უ ნ ტ ი

(ერთ პატარა ტროლს ებრძვის, ყუბურში რომ ჩააფრინდა)
გამიშვი ჩქარა, ჯოჯოხეთის უგვანო ჭინკავ!

ს ა ს ა ხ ლ ი ს ტ რ ო ლ ი

(ხელში არტყამს)

შენ მორიდებით მოექეცი მეფის ნაშიერს!

გ უ ნ ტ ი

ვირთხების სორო!

(გარბის.)

ყ შ ა წ ვ ი ლ ი ტ რ ო ლ ე ბ ი

აქეთ მოდით, ჩქარა, ჭინკებო!
გნომებო, ცოცხლად! არ გაუშვათ, ჩაგმანეთ კარი!

გ უ ნ ტ ი

მოხუცთან ჭირდა, პატარები უარესია!
მაგ ჭინკებს ესმით თავიანთი ბილწი ხელობა!

ყ მ ა წ ვ ი ლ ი ტ რ ო ლ ე ბ ი
ეცით! დაგლიჯეთ!

გ უ ნ ტ ი
რად არა ვარ პატარა თაგვი!
(დარბის.)

ყ მ ა წ ვ ი ლ ი ტ რ ო ლ ე ბ ი
(ეხვევიან)
შემოეხვიეთ!

გ უ ნ ტ ი
(ტირილით)
ნეტავ, ვიყო პატარა ტკიპა!
(ეცემა.)

ყ მ ა წ ვ ი ლ ი ტ რ ო ლ ე ბ ი
ახლა თვალები დავახაროთ და ჩავახრამუნოთ!
პერ გუნტი ძირს გდია, ზედ ციცქნა ტროლები დახვავებულან.

გ უ ნ ტ ი
დედა, მიშველე, ვიღუპები! ვაიმე, დედა!
შორიდან ისმის ეკლესიის ზარების ხმა, დედამ რომ დაარეკინა.

ყ მ ა წ ვ ი ლ ი ტ რ ო ლ ე ბ ი
ზარის ხმა მთებში! თუ მოდიან შავად მოსილნი!
(წივილ-კივილით იფანტებიან.)
განოქვაბულის თაღი ჩამოიქცევა, ყველაფერი ქრება.
წყაღიადი. ისმის კონბლის ცემის ხმა. პერ გუნტი კეტს იქნევს მარჯვნივ თუ მარ-
ცხნივ.

გ უ ნ ტ ი
ვინა ხარ შენა? მიპასუხე.

ხ მ ა წ ყ ვ დ ი ა დ ი დ ა ნ
ნე ვარ.

გ უ ნ ტ ი

გზა-მეტყი

ხ მ ა

შემოუარე! გზა დიდია!

გ უ ნ ტ ი

(სხვა მხარეს გაჭრას ლამობს, ისევ წაიბოროძიებს)

ვინა ხარ-მეტყი?

ხ მ ა

მე ვარ! მე თავად! შენ შენს თავზე ასევე იტყვი?

გ უ ნ ტ ი

ვიტყვი, რაც მინდა, და შენ დაგცემს ჩემი მახვილი.
მიფრთხილდი-მეტყი! ესეც შენა! დავხოცავ ათასს!
მეფე საულმა ასი მოკლა, მე მოვკლავ ათასს!

(დაარტყამს და ისევ მოუქნევს.)

ვინა ხარ-მეტყი?

ხ მ ა

თვითონ მე ვარ.

გ უ ნ ტ ი

რეგვენო შენა!

რა პასუხია? თქვი, ვინ გიცნობს? ვინ ხარ და რა ხარ?

ხ მ ა

დიდი მრუდე ვარ.

გ უ ნ ტ ი

დახე, დახე, რა სულელია!
ჯერ იყო შავი გამოცანა, ახლა რუხია.

გზა მომე, მრუდე!

(კეტს იქნევს)

მგონი, მოხვდა?

(წინ უნდა გაიჭრას, რაღაც ელობება)

თქვენ აქ ბევრნი ხართ?

ხ მ ა

მხოლოდ ერთი ვარ: ვინც ეცემა და მარად დგება!
მრუდე ვარ, პერო, მკვდარი, მაგრამ... მაინც ცოცხალი!

გ უ ნ ტ ი

(კეტს გადააგდებს)

ჩემი მახვილი ავსულებმა მოჩხიბეს, ვატყობ,
მაგრამ უფროთხილდი ამ ჩემს მუშტებს, მრუდე ავსულო!

(გზას იკაფავს მუშტების ქნევით.)

ხ მ ა

ჰო, გაისარჯე, გამოსცადე, პერო, მუშტები!
ხა-ხა-ხა! დასცხე! იქნებ მართლა გახვიდე გარეთ!

გ უ ნ ტ ი

(უკან ბრუნდება)

გზა არც უკან მაქვს და აღარც წინა —
სივიწროვეა გარეთ თუ შინა!
კარი არა აქვს ამ სატიალეს,
ამ შუა წრეში რა მატრიალებს?
ჰეი, შენს სახელს რაღას ინახავ?
გამომეცხადე, სად ხარ, ვინა ხარ?

ხ მ ა

მრუდე.

გ უ ნ ტ ი

(ხელის ცეცებით)

მრუდო! არც მკვდარია და არც ცოცხალი!
რადაც სლიპია, უსახური და უჩინარი,
თანაც ბურღლუნებს, თითქოს ვიყო დათვის ბელებთან.

(ყვირის.)

ფარი იფარე!

ხ მ ა

არა, პერო, გიჟი როდი ვარ.

გ უ ნ ტ ი

თავი დაიცავ!

ხ მ ა

დიდი მრუდე ისეც იმარჯვებს.

გ უ ნ ტ ი

რომ იყოს მარტო ქონდრისკაცი, ჭინკა, გრძნეული,
ან ათთვიანი ტროლი თუნდაც დამსხმოდა თავსა,
მე ვუჩვენებდი მაგას სეირს, მაგრამ ეს რაა,
არ ჩანს, არ მებრძვის, ჰაერშია... ჰეი, შე მრუდე!

ხ მ ა

რა იყო, პერო?

გ უ ნ ტ ი

რას ხროტინებ, იხმარე ძალა!

ხ მ ა

დროთა მანძილზე დიდი მრუდე ისეც იმარჯვებს.

გ უ ნ ტ ი

(ხელზე იკბენს, მერე მკლავზე)

საკუთარ ხორცში ჩავისობ კბილებს,
ძვლამდე ჩავისობ - საკუთარ ფრჩხილებს!
ჩემივე სისხლის დენას ვიხილავ.

თითქოს დიდ ფრთოსანთა ფრაშფრაში ისმის.

ფ რ ი ნ ვ ე ლ ი ს ძ ა ხ ი ლ ი

მრუდევ! რას იტყვი? მოდის?

ხ მ ა წ ყ ვ დ ი ა დ ი დ ა ნ

მოდის! მიახლოვდება.

ფ რ ი ნ ვ ე ლ ი ს ძ ა ხ ი ლ ი

შორეულო და მახლობელო დებო, მოფრინდით!

გ უ ნ ტ ი

ტურფა ასულო, ჩემი დახსნა თუ გინდა შენა,
ნუ მიმზერ ასე დაღვრემილი, გულსევდიანი!
ნულარ აყოვნებ, წმინდა წიგნი ესროლე ტროლებს!

ფ რ ი ნ ვ ე ლ ი ს ძ ა ხ ი ლ ი

აგერ, ბარბაცებს!

ხ მ ა

სად წაგვივა!

ფ რ ი ნ ვ ე ლ ი ს ძ ა ხ ი ლ ი

იჩქარეთ, დებო!

გ უ ნ ტ ი

ძვირი დაჯდება, როგორც ვატყობ, კაცის სიცოცხლე,
ნაყიდი ეგზომ საშინელი წამების ფასად!

(ეცემა.)

ფ რ ი ნ ვ ე ლ ი ს ძ ა ხ ი ლ ი
დაეცა, მრუდევ! ახლა მისი ხორცი შენია.
(შორიდან ისმის ზარის ხმა და გალობა)

მ რ უ დ ე .

(დნება, იგუდება და ქრება)

ძლიერი იყო მეტისმეტად, ძლევა გაჭირდა!
მხარში ქალები ამოუდგნენ ბურჯად და სვეტად.

მზე. ამოდის. ოსეს იალადები. კარი ურდულითაა დაკეტილი. ყველაფერი გაპარტა
ხებულია. სიწყნარეა.

პერ გუნტი ქოხის ეზოში წამოწოლილა.

გ უ ნ ტ ი

(იღვიძებს, ნამძინარევი და დაღლილი თვალებით მიდამოს ზვერავს, იფურთხება)

ახლა ქაშაყი ერთ რამედ ღირს მარილიანი
(ისევ აფურთხებს. უცებ შენიშნავს ჰელგას, რომელსაც სანოვაგით სავსე კალათა
მოაქვს.)

ჰეი, პატარავ, საით მიხვალ? საიდან სადა?

ჰ ე ლ გ ა

მე სოლვეიგმა...

გ უ ნ ტ ი

(წამოვარდება)

აბა სად არის?

ჰ ე ლ გ ა

აჰ, სახლის უკან!

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

(საფრიდან)

არ მომეკარო — გავიქცევი!

გ უ ნ ტ ი

(დგას)

შენ გეშინია,
რომ ხელს ჩაგავლებ და ჩაგიკრავ ძალდატანებით?

სო ლ ვ ე ი გ ი

უნდა გრცხვენოდეს!

გ უ ნ ტ ი

იცი, ღამე სად გავატარე?
ტროლებთან! დოვრი პაპის ქალმა დამახრჩო ღამის.

სო ლ ვ ე ი გ ი

დროზე დარეკეს ზარი სწორედ შენს დასახსნელად.

გ უ ნ ტ ი

რას ამბობ? განა პერი სადმე დაიკარგება?
ჰელგა, რა მოგდის?

ჰ ე ლ გ ა

(ტირილით)

სოლვეიგი გაიქცა სადღაც!

გ უ ნ ტ ი

(ხელში აპყავს გოგონა)

ნახე, პატარავ, რა ვიპოვნე შენთვის ჭიბეში!
ვერცხლის ღილია! ამას მოგცემ, თუ სოლვეიგთან
შემაწევ სიტყვას.

ჰ ე ლ გ ა

ოჰ, გამიშვი!

გ უ ნ ტ ი

ჰა, გამომართვი!

ჰ ე ლ გ ა

არ მინდა ღილი! აგერა დგას შენთვის კალათი.

გ უ ნ ტ ი

ღმერთმა გიშველოს...

ჰ ე ლ გ ა

მეშინია! გამიშვი ჩქარა!

გ უ ნ ტ ი

(უცებ მოღბება, გაუშვებს)

სოლვეიგს სთხოვე, იწამოს ღმერთი,
არ დაივიწყოს თავისი პერი!

(ჰელგა გარბის.)

მ ე ს ა მ ე მ ო ქ მ ე ლ ე ბ ა

ჟღერანი ტყის შუაგული. შემოდგომის ავღრიანი დღე. თოვს. პერ გუნტი პერანგის ამარა მუშაობს, ხე-ტყეს ამზადებს.

გ უ ნ ტ ი

(ჭრის უზარმაზარ გაშლილტოტებიან ფიჭვს)

ჰაი, ბებერო ბუმბერაზო, რა ჯიუტი ხარ!
მაგრამ სიკერზე ვერ გიშველის, მალე წაგაქცევ!

(ჭრას განაგრძობს.)

ვხედავ, გაცვია ტანზე, ფიჭვო, ჯაჭვის პერანგი,
მაგრამ შენს ჯავშანს შემოგაცლი ჩემი ნაჯახით.
ჰო, დიახ, დიახ, შენ აქნე შენი ხელები,
გასკდი გულზე და იკანკალე შიშით თუ ბრაზით —
კორძიან მკლავებს შემოგაცლის გუნტის მარჯვენა!

(უცებ წყვეტს ჭრას.)

ნეტა, რას ვჩინებ! კენტი ხეა, სხვა არაფერი.
არც დევგმირია, არც ჯავშანში ჩამჯდარი კაცი,
ძველი ფიჭვია კანდამსკდარი, კორძებიანი, —
წელმოსაწყვეტი საქმე კია მსგავსი ხის მოჭრა,
მაგრამ ეს რაღა სიგიჟეა — ჭრა და ოცნება?
ახლა ეს საქმე მორჩა უკვე... კმარა ყიალი,
ნისლებში ქროლა, მოლანდება, მოჩვენებანი, —
მიუსაფარი ნადირი ხარ, ნადირებს შორის!

(გაცხარებით ჭრის ერთხანს.)

განკიცხული ხარ! არც დედა გყავს, არც გაქვს ოჯახი,
სადილს არავინ მოგიმზადებს, როგორც წესია,
სუფრას არავინ არ გაგიშლის ერთხელ კაცურად.
თუ მოგშივდება, თავს შენ თვითონ უნდა უშველო,
წყალში თევზია, ყმაწვილო, და ტყეში — ნადირი,
შეშას მოიტან, ცეცხლს დაანთებ, შეწვაგ და შეჭამ.
ტანზე სამოსი გაგიცვდება — მოკლავ ირემსა.
სახლი არა გაქვს — მოაგორე ლოდები მძიმე,
ხე-ტყე ამზადე და მოზიდე ზურგით მორები.

(ნაჯახი დაუვარდება, ოცნებით დასცქერის მიწას.)

სახლი სახლს უნდა დავამსგავსო, კოხტად ავაგო,
წვეტიან კეხზე ფლიუგერი უნდა აღვმართო,
ხის სირინოზი გამოვჭრა და ზედ დავამაგრო.
კეხი, საკეტი, სახელური სპილენძის მინდა,
ფანჯრის მინებსაც სანაქებოს ვიშოვნი სადმე.
ჰაი, შედგება უცხო ხალხი პირდაღებული,
იტყვის: ამ მთებში რა სახლი დგას, როგორ ციმციმებს!

(კუშტად იცინის.)

ისევ ჩვენება უსარგებლო, ჯოჯოხეთური!
კანონგარეშე კაცი ხარ შენ!

(ნაჯახს აიღებს, გაშმაგებით ჭრის.)

პატარა ქოხიც

იკმარებს შენთვის, ავდრიანი დღის თავშესაფარად!

(ხეს ახედავს მალა.)

როგორ ირწევა! კიდევ ერთი ნაჯახის დარტყმაც,
და წაიქცევა მთელი მისი სიგრძე-სიგანით,
აშრილდება ქოჩორა ტყე ზღართანის ხმაზე.

(იწყებს ტოტების გასხვლას. უცებ რაღაც ხმაურს გაიგონებს და ნაჯახშემართული
შეჩერდება, სმენადქცეული.)

ვიდაც ჩემ უკან დამალულა და მითვალთვალებს.
მიპარვით გინდა, ჰეგსტადელო გლეხო, შეპყრობა?

(ხის უკან ჩაცუცქდება და საფრიდან ფრთხილად იყურება.)

ვილაც ყმაწვილი კაცია და, ჩანს, ეშინია.
მიდამოს ზვერავეს და უბეში რალაცას მალავს...
ჰო, ნამგალია! თხილამურის ჯოხზე დებს ხელსა!
მიმოიხედა.. წაბარბაცდა! ერიჰა, რა ქნა?
როგორ წაიჭრა ნამგლით თითი! იხვევს ჭრილობას,
დახე, ტახივით გასდის სისხლი... ტყეს მისცა თავი.

(წამოდგება.)

ვინ რეგვენია! წაიცალა ცერი ტყუილად!
თავისი ნებით, არხეინად მოიჭრა თითი!
აჰა, მიგიხვდი! მხოლოდ ასე ხერხდება თურმე,
რომ კაცმა თავი დააღწიოს ჯარის მაზარას!
სწორედ ასეა, მეფის ჯარში უწევდა წასვლა
და ომში სიკვდილს მამის სახლში ყოფნა არჩია.
მაგრამ ეს რა ქნა? სამუდამოდ თითის დათმობა?
ამაზე ფიქრი კიდევ მესმის, ს უ რ ვ ი ლ ი, ნ დ ო მ ა,
მაგრამ ამისი გ ა კ ე თ ე ბ ა? ვერ გამიგია!

(თავს აქნევს, მერე საქმეს უბრუნდება.)

ოთახი ოსეს სახლში. ყველაფერი არეულ-დარეულია. სკივრები გახსნილია, ტანი-
სამოსი ძირს ყრია. საწოლში კატაა მოკალათებული.

ოსე და ერთი ბოგანო დედაკაცი — კარი გამალებით ცდილობენ სახლი მიაღაგ-
მოაღაგონ.

ო ს ე

(ერთ მხარეს გავარდება)

მისმინე, კარი!

ბ ო გ ა ნ ო ქ ა ლ ი
მესმის, ოსე.

ო ს ე

(მეორე მხარეს)

სად არის ისა...

რა ვქნა, სად დავდე? სად ვეძიო? იქნებ შენ იცი?

ნეტა, რას ვეძებ? აღარ მახსოვს, სულ გამოვშტერდი...
სკივრის გასაღებს!

ბოგანო ქალი

ვერა ხედავ? შიგ ბოქლომშია!

ოსე

ეს რა ჭრიალებს?

ბოგანო ქალი

საზიდარი უკანასკნელი,
ჰეგსტადისაკენ დაიძრა და მიაქვს ქონება.

ოსე

(ტირილით)

ნეტავ, მეც მასთან წამასვენონ შავი კიდობნით
და მორჩეს ბარემ ეს ცხოვრება ოხერ-ტიალი!
ოჰ, მაცხოვარო, რა მწარეა წუთისოფელი!
კედლების მეტი აღარ დარჩა აღარაფერი.
ჰეგსტადელ მოხუცს რაც გადარჩა, ვალში წაიღეს.
სამოსიც აღარ შეგვარჩინეს ტანზე, ოხრებმა!
ფუი ამ უღვთო განაჩენს და ცოდვა-სამართალს!

(საწოლის კიდეზე ჩამოჯდება.)

გლებიც დამწვარი გამოდგა და მოსამართლენიც.
პერი არ იყო, მე ქვრივ-ოხერს ვინ დამიცავდა!
ახლა სულს იქით არაფერი არ გვაბადია,
და ვის რა ვკითხო, ვინ მიშველის, ვინ შემიწყალებს?

ბოგანო ქალი

ხომ მოგცეს აქვე სიკვდილამდე ცხოვრების ნება?

ოსე

ჰო, მე და კატა მოწყალებით გავიტანთ თავსა.

ბოგანო ქალი

დედილო, პერი, ღვიძლი შვილი, ძვირად დაგიჯდათ!

ო ს ე

პერი? რას ამბობ, შენ ჭკუაზე ხომ არ შემცდარხარ?
პერს რა ბრალი აქვს? ინგრიდი ხომ სახლში დაბრუნდა!
რა დაუშავდა? სამართალში ეხმობთ ეშმაკი!
პერი კი არა, ეშმაკია დანაშაულში.
ეს იმ ოხერმა შემცდინა ალალი შვილი!

ბოგანო ქალი

იქნება ჯობდეს ამ ამბავზე მოძღვარს მიმართოთ?
უფრო მძიმეა პერის საქმე, ვიდრე გგონიათ.

ო ს ე

წადი მოძღვართან...

(წამოვარდება)

არა, ქალო, არ გამაგონო!
ისლა მაკლია, უცხო ხალხი ავაწრიალო!
თვითონ მივხედავ, ეს ხომ ჩემი წმინდა ვალია!
თუ დედა შვილს ვერ მიეშველა, სხვა ვინ უშველის?
ეს ქურთუკი ხომ დაუტოვეს! ჯერ დაგაკერო.
მატყლის საბანიც, ნეტავ, ასე გადამემალა,
მაგრამ რა მექნა, ვერ გავბედე... მითხარი, კარო,
წინდები ნახე?

ბოგანო ქალი

აგერ არის, ჩვრების გროვაში

ო ს ე

(ქეჩავს)

პეი, რა ვნახე! პერის ძველი, ნახმარი ციციხვი!
ამითი რამდენს თამაშობდა, ღვრიდა, ასხამდა!
მახსოვს: აქ, ჩვენსას ნადიმია. შემოდის ბავშვი.
კალის ნაჭერი მომეციო, მიმართავს მამას.
ჩემი იონი ეუბნება: „კალა კი არა,
ვერცხლი ინებე, კრონი მეფე ქრისტიანისა,
არ დაგავიწყდეს, იონ გუნტის შვილი რომ ხარო!“

ღმერთმა შეუნდოს! ცხონებული რომ დათვრებოდა,
ვერცხლი კი არა, ოქროც კალად ეჩვენებოდა...
აგერ, წინდებიც. გაცვეთილან, დასაკემსია.
ნემსი და ძაფი მომე, კარი.

ბოგანო ქალი

ახლავე, ოსე.

ოსე

კემსვას მოგრჩები და მაშინვე დავწვები კიდეც:
შეუძლოდა ვარ, მტეხს და მტკივა ყველა სახსარი.

(გახარებულია.)

აქ ორი მატყლის პერანგია, შეხედე, კარი!
როგორც ეტყობა, ვერ შენიშნეს, ან დარჩენიათ.

ბოგანო ქალი

ჰო, მართალია, დარჩებოდათ.

ოსე

ესეც ბედია!

ერთი წაიღე, მიაშავე... თუმცა არ გინდა!
ბარემ ორივე დავიტოვოთ, პერს გავახარებთ,
ხომ იცი, ახლა რომ აცვია, რა ძველმანია!

ბოგანო ქალი

ასე ნუ ვიზამთ, დედა ოსე, ცოდვა იქნება!

ოსე

კი, მაგრამ მოძღვარს შევეხვეწოთ, შევეცოდებით —
ბარელამ ერთად მოგვიტევოს ყველა ცოდვები.

ახალი ქოხი ტყეში. კარის თავზე ირმის რქებია მიჭედვლილი. ტყე ირგვლივ თოვლით დაბარდნილა. ღამდება. პერ გუნტი კართან დგას და მძიმე ურდულს აჭედებს.

გ უ ნ ტ ი

(დროდადრო იცინის)

ურდულს ვამაგრებ, რომ ჩემს ქოხში ფეხი ვერ შედგას
ვერც ავმა კაცმა, ვერცა ტროლმა, ვერც ავმა ქალმა.
ჩემი სიმაგრის ზღურბლზე ველარ გადააბიჯო.
ვერცა მზაკვარმა, ვერც ავსულმა და ჯუჯა გნომმა.
უწმინდურები კარზე ღამით გვიკაკუბებენ:
„გაგვიღე, პერო! ვართ აზრივით მოუსვენარნი!
ჩვენ ქვეშაგებში ვიმალებით, ნაღვერდალში ვართ.
მიღში მოვძვრებით, როგორც ცეცხლის გველეშაპები.
ჰა-ჰა! პერ გუნტო, შენ გგონია დაგვემალები?
კობოლდის ფიქრი ვერ მოგაგნებს საბანში განა?“

(სოლვეიგი თხილამურებით მოჰქრის ფერდობზე. თავზე მანდილი შემოუხვევია, ხელში ფუთა უჭირავს!)

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

პერ, ღმერთი იყოს შენი შემწე! მიკადრე სტუმრად!
მიხმე და მოველ, ახლა ცოლად უნდა შემირთო.

გ უ ნ ტ ი

სოლვეიგ, შენა? ნუთუ შენ ხარ? ო, როგორ არა!
არ გეშინია მეტად ჩემი? მიახლოვდები?

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

შენი სალამი მე პირველად გადმომცა ჰელგამ,
მერე მოჰქონდათ ფრთამალ ქარებს შენი ამბავი.
ცნობა მოჰქონდა დედაშენის მოთხრობას, დუნილს,
და ჩემს ოცნებას, რაც ლოდინში არ მასვენებდა.
უსიხარულო დღეებსა და ნაღვლიან ღამეს
მოჰქონდა ჩემთან შენი ფიქრი, შენი ამბავი,
და უღიმღამოდ მიდიოდა ცხოვრება ჩემი.
ვტიროდი, ვწუხდი, ვიცინოდი – გულით კი არა,

და თუ ნამდვილი შენი ზრახვა მე არ ვიცოდი,
კარგად ვიცოდი, თუ მე თვითონ რა უნდა მექნა.

გ უ ნ ტ ი

მამა რას იტყვის?

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

არც მამა მყავს და აღარც დედა.
ყველანი დავთმე, კაცის შვილი არ მეგულება
ჩემდა ნუგეშად.

გ უ ნ ტ ი

სოლვეიგო, ჩემო კეთილო,
ჩემო უმანკოვ, სულ იმისთვის, რომ ჩემი გახდე?

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

ჰო, მხოლოდ შენი, ჩემო ყველავე, სამუდამოდაა!
შენა ხარ ჩემი სამშობლოც და სულის სიმშვიდეც.

(ცრემლმწარეული.)

პატარა ჰელგას დაშორება ხომ გამიჭირდა,
და კიდევ უფრო — ჩემი წყნარი, ჭკვიანი მამის,
მაგრამ ყველაზე მეტად მისი, ვინც მშვა, მატარა...
არა, ყველაზე მეტად მიმძიმს სიმორე მათი,
ერთის და ორის რას მიქვია — ყველასი ერთად!

გ უ ნ ტ ი

მაგრამ ხომ იცი, სასამართლომ რა მომისაჯა?
სახლი და კარი, სამემკვიდრო წამართვეს სულა.

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

იქნებ გგონია, ჩემს ძვირფასებს მისთვის დავშორდი,
რომ მე დაეხარბდი შენს სახლ-კარსა და სამემკვიდროს?

გ უ ნ ტ ი

იცი თუ არა, განკიცხული და განწირული
ამ ტყეში უნდა ვეგდო ჩემი დღე და მოსწრება?

თუ მომიხელთა ჰეგსტადელმა მოხუცმა სადმე,
ხელსა მტაცებს და მორჩა მაშინ პერ გუნტის საქმე.

სოლვეიგი

მე კითხვა-კითხვით მიპოვნია შენი გზა-კვალი,
თხილამურებით მოვქროდი და მომიხაროდა.
მგზავრი მკითხავდა, სად მიხვალო? ჩემს სახლში-მეთქი.

გუნტი

მაშინ შორს ჩემგან ყველა ზღუდე, კლიტე-ურდული!
რაში მჭირდება ჩაკეტვა და კობოლდზე ფიქრი!
თუ შენ იკადრე ჩემი ქოხი და გამინათე,
ჩემი შვეება და ჭირ-ვარამიც გაიზიარე!
სოლვეიგ! შორით, მხოლოდ შორით მინდა გიყურო.
აბლოს ნუ მოხვალ! ო, ნათელო, წარმტაცო სახეგ!
ნება მომეცი აგიტაცო, ხელით გატარო!
რა მსუბუქი ხარ, რა მომაწყენს მე შენს ტარებას!
ასე გაქროლო, გულკეთილო, სათნო ქმნილებავ!
თუ შენი ფეხით მოხვიდოდი, მე არ მეგონა!
მაგრამ, ო, გულით მსურდი მუდამ, დღეც და ღამეცა.
ხომ ხედავ, ქოხი ამიგია, ვდურგლობ, ვხელოსნობ,
აბლა კი მინდა უკეთესი სახლი ავაგო,
რადგან მოვიდა სანუკვარი დიასახლისი.

სოლვეიგი

გვაქვს თუ არა გვაქვს— კარგად ვიყოთ, სადაც ვიქნებით,
ხარბად ვისუნთქოთ ეს ნათელი, სუფთა ჰაერი!
იქ, დაბლა, ჩვენსას, სუნთქვა ჭირდა, შენც აქ გიჭირდა,
და ეს მაძლევდა გასაქცევად გამბედაობას.
აქ კი, ამ ტყეში, სადაც გესმის ფოთლის შრიალი,
რა სიჩუმეა, რა სიმშვიდე! აქ მე შინა ვარ!

გუნტი

გწამს და გჯერა, რომ ყველა ხიდი ჩატეხილია
და ბედნიერად იგრძნობ თავსა მარადყამს ჩემთან?

სო ლ ვ ე ი გ ი

გზა, რაც ჩემია, რაც მე ახლა გამოვიარე,
მხოლოდ წინ მიდის, არ ბრუნდება არასდროს უკან.

გ უ ნ ტ ი

მაშ შენ ჩემი ხარ! სოლვეიგო, შემოდი ჩემთან,
შინაც შეგხედო! მეც ახლავე, შეშა დავჩეხო.
ისეთი ცეცხლი გავაჩალოთ, ჭერი განათდეს,
გათბე, დამშვიდდე, დაივიწყო დარდი და სუსხი.

(კარს აღებს.)

სოლვეიგი შედის. გუნტი მცირე ხანს გარინდებული შესცქერის, მერე სიხარულით
ხმამალა იცინის და მალა შეხტება.

მეფის ასული ჩემს ქოხშია! განძი ვიპოვე!
ჰე! ვიწყებ მისი საკადრისი სახლის შენებას!

(ნაჯახს აიტაცებს და წავა)

მავე წამს ტყიდან გამოდის ჩამოძონძილი მოხუცი ქალი, რომელსაც მწვანე ქვე-
დატანი აცვია, უკან კოჭლობით მოჰყვება საძაგელი შესახედაობის ახალგაზოდა
კაცი, ხელში ლუდის ტოლჩა უჭირავს, მეორე ხელი ქალის ფეშტამლისათვის ჩა-
უვლია.

ქ ა ლ ი

ფეხმარდო პერო, გამარჯობა!

გ უ ნ ტ ი

ვინ ხარ? რა გინდა?

ქ ა ლ ი

მოკეთენი ვართ თქვენნი ძველი, აქვე გვაქვს ქოხი —
მეზობლები ვართ.

გ უ ნ ტ ი

მართალს ამბობ? ეს არ ვიცოდი.

ქ ა ლ ი

შენს ქოხთან ერთად იგებოდა ჩემი ქოხმახიც.

გ უ ნ ტ ი

(გზა უნდა განაგრძოს)

მე მეჩქარება...

ქ ა ლ ი

შენ ყოველთვის გეჩქარებოდა.

შენი ამბავი კარგად ვიცო, მარდი კაცი ხარ,
მაგრამ მეც უკან მოვბანცალე და დაგეწევი
ადრე თუ გვიან!

გ უ ნ ტ ი

რატაც გეშლებათ!

ქ ა ლ ი

შემეშალა მე მხოლოდ ერთხელ:
იმ დღეს, როდესაც მომატყუე და შემაცდინე.

გ უ ნ ტ ი

შემაცდინეო? ვინ ეშმაკმა... რას როშავ, ქალო?

ქ ა ლ ი

დაგვიწყებია ის საღამო, მამის დარბაზი,
დაგვიწყებია...

გ უ ნ ტ ი

გვაგვიწყდება, რაც არ გვინახავს!
ქალო, შენ რაზე ლაპარაკობ? — არა მესმის რა!
სად, როდის შეგხვდი, მითხარ, მე შენ უკანასკნელად?

ქ ა ლ ი

უკანასკნელიც, და პირველიც ხომ შენ იყავი?
(გონჯ მხლებელს)

მამაშენს პირი დაუღია, მიეცი ლუდი!

გ უ ნ ტ ი

მამაშენსაო? შენ მთვრალი ხარ!.. მე შენ მიწოდებ...

ქ ა ლ ი

განა ღორს ჯაგრით არ იცნობენ? შე საცოდავო,
თვალეზი სად გაქვს? ვერა ხედავ, შენი შვილია!
როგორც შენ ჭკუით, სწორედ ისე, ის ფეხით კოჭლობს.

გ უ ნ ტ ი

შენ გინდა თავგზა დამიბნო, გამაპამპულო?

ქ ა ლ ი

შენ კი აპირებ, როგორც ვატყობ, თავის დაძვრენას.

გ უ ნ ტ ი

მაშ ეს გრძელფეხა გონჯი ლეკვი... ჩემი შვილია?

ქ ა ლ ი

რას იზამ, მამას დაემსგავსა...

გ უ ნ ტ ი

უჯიშო ტროლო!

გინდა ეს ჯირკი მე მომიგდო?

ქ ა ლ ი

ტლანქი ხარ, პერო!

(ტირლით)

ჩემი ბრალია, რომ დრომ ასე დაღი დამასვა
და დამაგონჯა მას შემდეგ, რაც შენ გამიტაცე
და შემაცდინე იმ უდაბურ მთაგრეხილებზე?
შემოდგომაზე, ცხრა თვის თავზე ბებიაქალად
თვითონ ეშმაკი მეწვია და რა ბედსა მწევდა!
მაგრამ თუ გინდა ვიყო ტურფა უწინდებურად,
მაშინ ის გოგო, ქონში რომ ზის, კარში გააგდე,

და თუ გულიდან ამოიგდებ იმისი სახე, —
რიდეს მოვიხსნი, კვლავ ვიქნები მშვენივლით სრული.

გუნტი

თვითონ გამშორდი, ჯადოქარო!

ქალი

ტყუილად ცხარობ!

გუნტი

თავს გაგიხეთქავ!

ქალი

მიდი, მიდი, თუ შეგიძლია!

ჰა-ჰა, პერ გუნტო, ცემა-ტყეპის არ მეშინია!

მე მოვალ შენთან! ვივლი ყოველ დღე და ცისმარე.

ჭუჭრუტანაში გითვალთვალე მთ მთქვენ ორთავეს,

და თუ გიხილეთ ერთმანეთის გვერდით საწოლზე,

შემოვიჭრები, ჩემს წილ აღერსს მოვითხოვ მეცა.

დიახ, მოუწევს ჩემთან ბედის გაზიარება.

ახლა მშვიდობით, და თუ გინდა, ხვალვე შეირთე!

გუნტი

ო, ჯოჯოხეთის ნაშიერო!

ქალი

ჰო, როგორ არა!

მართლა, კინალამ დამავიწყდა: ამ შენს გრძელფეხას

შენ თვითონ აჭმევ... უჯილაგოვ, გინდა მამასთან?

გონჯი ყმაწვილი

(მიაფურთხებს პერ გუნტს)

ფუი! ფუი შენ! მე ნაჯახით გაგიპობ თავსა!

შაცალე, ნახავ!

ქ ა ლ ი

(ჰკოცნის გონჯს)

ყოჩად, შეილო! დახეთ ამ ჯოჯოს,
მაგ დუხჭირ მხრებზე რა ჭკვიანი თავი აბია!
როცა იქნება, ის სირცხვილით თავს მოსჭრის მამას.

გ უ ნ ტ ი

(ფეხს უბაკუნებს)

ფუი, ეშმაკსაც წაუღიხართ იმდენად შორსა...

ქ ა ლ ი

სწორედ იმდენად, რამდენადაც ახლოს ვართ ახლა!

გ უ ნ ტ ი

(ხელს მუშტად კრავს)

ეს ყველაფერი...

ქ ა ლ ი

მხოლოდ ფიქრით შეცდენისათვის!
პერ, მეცოდები!

გ უ ნ ტ ი

სოლვეიგი უფრო ცოდვას!
ო, ჩემო ოქროვ, სულმაღალო, უმანკო მტრედო!

ქ ა ლ ი

მაშ რა გეგონა? ეშმაკმა თქვა: ვაი მართალსო!
დედამ შეილს სცემა, რადგან მამა ღორივით დათურა!

(ლასლასით გასწევს ტყეში, უკან მიჰყვება გონჯი, რომელმაც ტოლჩა პერ გუნტს
ესროლა)

გ უ ნ ტ ი

(ხანგრძლივი დუმილის შემდეგ)

ირიბი გზებით იარეო, მირჩევდა მრუდე!
დიახ, დაიქცა აგებამდე სასახლე ჩემი!

კვლავ აღიმართა ჩვენ ორს შორის დიდი კედელი.
 ახლოს ვიყავით მე და ჩემი გულის რჩეული —
 ახლა აქ ისევ უდაბნოა — და მიჯობს მოვკვდე.
 ირიბი გზებით იარეო, შორით, შემოვლით —
 მართლაც, მომეჭრა პირდაპირი გზა მისკენ უკვე.
 ნუთუ მომეჭრა? თითქოს დარჩა რაღაც იმედი?
 მე წამიკითხავს სადღაც სიტყვა „მონანიება“,
 რაღაც ეწერა, მაგრამ რაო? არ მაგონდება,
 წიგნი აღარ მაქვს, ვერაფერი ვერ გავიხსენე,
 და ამ ყრუ ტყეში ვინ ამიხსნის, როგორ მოვიქცე?
 მონანიება? ალბათ: წლები დამჭირდებოდა,
 რომ ამ გზით მევლო, და ცხოვრება ჩამმწარდებოდა!
 უნდა დაიმსხვრეს ყველაფერი ნათელი, კარგი,
 და მერე ახლად ავაშენო ნამუსრევიდან?
 საკრავს როგორმე შეკრავ კიდევ, ზარს კი — ვერასდროს;
 მოლს რომ გათელავ, ისე ვეღარ აბიბინდება.
 მაგრამ რას ვამბობ? რა მოჩიხა იმ კუდიანმა!
 გაქრა, გაქანდა ჩემს თვალთაგან ის მოლანდება.
 თუმცა... თვალთაგან, მაგრამ არა ჩემი ხსოვნიდან!
 ახლა კვალდაკვალ აჩრდილივით ამედევნება.
 ინგრიდიც და ის სამი ქალიც, ზემოთ რომ მყავდა,
 თხებივით ხტოდნენ საძოვრებზე და დამატყვევებს,
 ალბათ მასავით ამიკლებენ? მოვლენ ყველანი,
 ღმეჭით, გინებით მოითხოვენ ალერსის ნაწილს,
 სოლვეიგივით ინებებენ ხელში აყვანას!
 ყმაწვილო, განზე გაიარე! გაშალე თუნდაც
 ხელები, გრძელი ტანწერწეტი ნაძვის ტოტებზე, —
 ვეღარ ატარებ მაინც შენგან იმ სიშორეზე,
 რომ არ დასვარო სოლვეიგი, ნაზი და წმინდა.
 ამიტომ მრუდედ. შორი გზით და განზე იარე,
 რომ აღარ ნახო არც მოგება და არც ზარალი.
 ჩამოიფერთხო უნდა კაცმა და დაიფიწყო.....

(ქოხისკენ რამდენიმე ნაბიჯს გადადგამს და ისევ ჩერდება.)

შევიდუ ვითომ ამის შემდეგ? პატივსაცემი?

ასე დასვრილი, ამ ტროლებში გაოხრებული?
ველაპარაკო წმინდა ქალწულს და მაინც ვდუმდე?
გადავუშალო გული და თან ვიყალთაბანდო?

(ნაჯახს გადააგდებს.)

ამ წმინდა უქმის კვირახალზე რომ შებილწული
შევიდე მასთან, მკრეხელობა იქნება სწორედ!

სო ლ ვ ე ი გ ი

(კარბთან)

მოდინხარ?

გ უ ნ ტ ი

(ყრუდ)

დიახ... შორი გზიდან!

სო ლ ვ ე ი გ ი

რა თქვი?

გ უ ნ ტ ი

მელოდე!

ჯერ კიდევ ბევრი ჯაფა მელის, ბევრი ჯახირი.

სო ლ ვ ე ი გ ი

მოვალ, გიშველი, დამიცადე, გავიყოთ ტვირთი.

გ უ ნ ტ ი

აჲ, მანდ დარჩი, სადაცა ხარ! უშენოდ ვზიდავ.

სო ლ ვ ე ი გ ი

მაშ მალე მოდი, გელოდები, შორს არ წახვიდე.

გ უ ნ ტ ი

შორსა თუ ახლო, მალე თუ გვიან,
უნდა მიცადო, ქალწულო!

სო ლ ვ ე ი გ ი

(თავის ქნევით)

გიცდი!

პერ გუნტი ტყის სიღრმეში შედის, სოლვეიგი ზღურბლზე დგას და უყურებს.

ოსეს ოთახი. საღამო ხანი. კერაზე დიდი ცეცხლია გაჩაღებული. საწოლის გვერდით სკამზე კატა მოკალათებულა. ოსე ლოგინში წევს და საბანს ათრთოლებული თათუბით ეთამაშება.

ოსე

ო, ღმერთო ჩემო, ნუთუ არ მოვა?
როგორ ტაატით მიდიხ დრო-ჟამი!
ვინ გავაგზავნო? რად მიმატოვა?
გული მეღევა დღითა და ღამით.
მე მიკაკუნებს სიკვდილი კარზე.
ვაი! ვეწვევი სამარეს ცივსა!
ოსე, ბეჩავო, შე ცოდვით სავსევ,
ხომ გაუმწარე სიცოცხლე შვილსა!

გუნტი

(შემოდის)

აქა მშვიდობა!

ოსე

ღმერთმა დაგლოცოს!
შენ დამიბრუნდი! შვილს ვინ მილანძღავს!
გზად ხომ არავინ არ შეგხვედრია?
იცი, რა ღირს აქ სიცოცხლე შენი?
ხომ შეიძლება ძვირად დაგიჯდეს?

გუნტი

ყოფნა-არყოფნა? დიდი ამბავი!
ჯერ ხომ შენ უნდა მოგხედო, დედა!

ოსე

ახლა გამშორდეს ბარემ ის კარი!
მეც დამშვიდებით გავემგზავრები.

გუნტი

საით აპირებ, დედიკო, წასვლას?
რას ნიშნავს შენი ამგვარი სიტყვა?

ოსე

აჰ, ჩემი კალო გალეწილია!
და ჩემი ზარი დარეკილია!
აღსასრულის დღე დამიდგა, პერო!
ცას ხომ არ უნდა გამოვეკერო?

გუნტი

(შეძრწუნებული, ხელების მტვრევით ბოლთასა სცემს)
გამოვექეცი ტანჯვას და ცოდვებს,
რომ აქ მენახა სულის სიმშვიდე...
მე კი... ასეთი ბედი მქონია!
მაშ გიცივდება, დედა, ხელ-ფეხი?

ოსე

ჰო, შეილო, მალე დავხუჭავ თვალებს,
და სულსაც უფალს რომ ჩავაბარებ,
შენ გამისწორე ქუთუთოები,
მერე კუბოსთვის იზრუნე, პერო,
იყოს ლამაზი... ჰო, მართლა...

გუნტი

წყნარად!
ხვალაც მოვასწრებ... მაცალე დღესა!

ოსე

კარგი, ხვალ იყოს!

(მოუსვენრად აცეცებს თვალებს.)

ეს არის სულა,
რაც დაგვიტოვეს... უსინდისობებს
მეტი ხომ არც კი მოეთხოვებათ!

გ უ ნ ტ ი

(გულხელდაკრეფილი და შეძრწუნებული)

ისევ დაიწყო!

(ცოვაღ.)

დამნაშავე ვარ!
რა ოხრად მინდა, რომ გავიხსენო?

ო ს ე

შენა? წყეული სასმელი-მეთქი!
იმით დაიწყო უბედურება!
შვილო, ნასვამი იყავი მაშინ,
და რასა სჩადის, არ იცის მთვრალმა.
გენდინგში ირემს რომ აჭენებდი,
მაშინ ნასვამი იყავი ალბათ,
თანაც ძარღვებში გიდულდა სისხლი.

გ უ ნ ტ ი

კარგია, დედა, რაღას იგონებ
ჩემი წარსულის სულელურ ამბებს!
რაც გულს ამძიმებს, ჯობს დავივიწყოთ,
შემდეგისათვის გამოვიზოგოთ!

(ლოგინის კიდეზე ჯდება.)

ასე, დედიკო, ახლა კი მოვყვეთ
ამბავი მხოლოდ ჩემი და შენი,
არ გავიხსენოთ ძველი მიქარვა,
რაც მომხდარა და გვაწუხებს მხოლოდ.
მაშ ჩვენი კატა კვლავ ცოცხალია?
დახე, სიკვდილი არ ეკარება!

ოსე

ოპ. გამიწყალა გული ამ კატამ,
კნავის ღამ-ღამე, ეს კი ცუდია.

გუნტი

(სიტყვას ბანზე აგდებს)

რა არის, დედა, შენთან ახალი?

ოსე

(ღიმილით)

ვინმე ქალწულის ამბავს იტყვიან:
სულ მაღალ მთებში უწევსო გული...

გუნტი

(სწრაფად)

მასი დამშვიდდა? რასა იქმს ახლა?

ოსე

თურმე დედ-მამას აღარ უჯერებს,
არ ეცოდება მოხუცებიო.
იქნებ შეგველო, ნუგეში გეცა,
გაჭირვებაში გეშველა რამე...

გუნტი

ასლაკ-მჭედელი რაღას აკეთებს?

ოსე

აპ. ნუ მიხსენებ იმ სალახანას,
ჯანდაბას მისი თავი და ტანი!
შენ ისა მკითხე, რა ერქვა გოგოს,
იმის საცოლეს...

გუნტი

არ გინდა, დედა!

მე ხომ გითხარი, ვიყბედოთ-მეთქი

მხოლოდ ჩემი და შენი ამბავი,
არ გავიხსენოთ ძველი მიქარვა,
რაც უკვე მოხდა და მხოლოდ გვტანჯავს.
გშია? გწყურია? მოგიტან რამეს!
იქნებ მოკლეა შენი საწოლი?
ან მაგარია? მითხარი, დედა!
ერიპა! მეც ხომ ამაში ვიწექ!
გახსოვს? დამაწვენ, მახურავ საბანს,
შენც იქვე სკამზე ჩამომიჯდები,
მართობ ზღაპრებით და სიმღერებით!

ო ს ე

ოღონდაც, შვილო! მამის წასვლაზე
მარხილობანას თამაშს ვმართავდით:
„ეტლის საბურველს“ ვეძახდით ჭერსა,
„ზუნდის გაყინულ ველს“ კი — იატაკს.

გ უ ნ ტ ი

ღიახ! ქუდის ღილს ვეძახდით ბალთას —
შენც გახსოვს, დედა, ის ცხენობანა?
გადარეული მერნები გვყავდა!

ო ს ე

მახსოვს და აგრე? გამოვართმევდით
კარის კატას და ჭირკზე დავსვამდით..

გ უ ნ ტ ი

მთვარის დასავლეთ კოშკის მხარეში,
მზის აღმოსავლეთ სიმაგრის მხარეს,
ზღაპრულ სურია-მურიას კოშკში
მივაჭენებდით — ჰერი და ვაშა!
შენ დიდი წკეპლა გეჭირა ხელში
და დიდის ამბით გვეგონა შოლტი.

ო ს ე

შენს გვერდით ვიჯექი, როგორც კოფოზე...

გ უ ნ ტ ი

ხელში გეჭირა ბაწრის სადავე, —
რომ მიუშვებდი ვითომ ნებაზე,
ქარიშხალივით მიჰქროდა ეტლი,
მეკითხებოდნი, ხომ არ გცივაო?
ღმერთმა დაგლოცოს! რა დედა მყავდი,
რა ოქროს გული გქონდა, ძვირფასო...
მაგრამ შენ ასე რას ოხრავ, დედა?

ო ს ე

არაფერია, ზურგი მატკინეს
ხმელმა ფიცრებმა...

გ უ ნ ტ ი

გვერდზე დაწექი!
მოდნი, გიშველო... ასე არ ჯობდა?

ო ს ე

(მოუსვენრად)

შვილო, მივდივარ...

გ უ ნ ტ ი

შენ წასვლა გინდა?

ო ს ე

ჰო, შორი გზა მაქვს, და სამუდამო.

გ უ ნ ტ ი

გეყოფა, დედა! თბილად იწექი,
მეც მოგიჯდები აქვე, ლოგინზე.
დროს გავატარებთ ახლა ჩვენ ასე,
ხან ზღაპარს ვიტყვით, ხანაც ვიმღერებთ.

ო ს ე

არა, ბიბლია გაშალე, თორემ
რალაც ვერა მაქვს გული საგულეს.

გ უ ნ ტ ი

წუნარად! სურია-მურიას კოშკში
აქვს გამართული მეფეს ნადიმი.
ჩათბი, ჩაჯექი მარხილში კარგად,
ველებს ქარივით გადაგაქროლებ.

ო ს ე

აჰ, პერო, განა მპატიუობს ვინმე?

გ უ ნ ტ ი

შენცა და მეცა — ორივეს ერთად!

(თოკის ერთ ბოლოს გადაადებს იმ სკამზე, რომელზედაც კატა ზის, მეორე ბოლოს ხელში დაიჭერს და მოხერხებულად მოიკალათებს ლოგინზე, დედის ფერხით.)

გასწი, მერანო! ჩქარა, ჯაგლაგო!
გადამატარე ზუნდის ტალღებზე!
დედა, მითხარი, ხომ არა გცივა?
მაკრატელივით მჭრელია სუსხი!

ო ს ე

არა, რა ისმის? ზარის ხმაა თუ....

გ უ ნ ტ ი

ზანზალაკია სამგზავრო ეტლის.

ო ს ე

უიმე, რა ყრუდ გუგუნებს, შვილო!

გ უ ნ ტ ი

გაყინულ ზუნდზე გავედით ახლა.

ოსე

მე მეშინია! რა ზანზარია,
რა გრიალი და ოხვრა-გოდება!

გუნტი

ეს ნაძვებია, რომ შრიალებენ
დაბურულ ტყეში. იჯექი წყნარად.

ოსე

ეს რა ციმციმებს და რა ციალებს?
საიდან მოდის ასეთი შუქი?

გუნტი

კოშკის ჭიშკრიდან, კარ-ფანჯრებიდან.
ხედავ? ცეკვავენ...

ოსე

ჰო, ვხედავ, შვილო.

გუნტი

დგას წმინდა პეტრე კოშკის ჭიშკართან
და სანადიმოდ გვეპატიჟება.

ოსე

თუ გვესალმება?

გუნტი

წელში მოხრილი
დგას, მოწიწებით გვთავაზობს ბადაგს.

ოსე

ღვინოს? მითხარი, ღვეზელიც თუ აქვს?

გ უ ნ ტ ი

მერე რამდენი! მთელი გორაკი!
იქ ფოფოლიაც მოდის შენთანა,
თან მოაქვს ყავა და შაქარლამა.

ო ს ე

დახე! დავხვდებით უწინდებურად?

გ უ ნ ტ ი

სადაც ისურვებ, როცა ინებებ!

ო ს ე

არა, ქვრივ-ოხერს და ღარიბ-ღატაკს
ვინ მომაშავებს ამდენ სიკეთეს!

გ უ ნ ტ ი

(მათრახს მოიქნევს)

გასწი, მერანო, ახტი, გაფრინდი:

ო ს ე

მოიცა, შეილო, სწორი გზით მიხვალ?

გ უ ნ ტ ი

(ისევ მათრახის შხუილით)

ეს სწორი გზაა.

ო ს ე

ოჰ, ღმერთო ჩემო!
მარხილის ქროლვამ ისე დამდალა...
აქვს დასასრული ნეტა ამ გზასა?

გ უ ნ ტ ი

ნუ ოხრავ, დედა! კოშკი ახლოა,
გელის პატივი და საჩუქარი!

ოსე

ახლა დავწვები, დავხუჭავ თვალებს,
მე იმედი მაქვს, ჩემო ვაჟკაცო,
რომ სადაც მინდა, მიმიყვან იქა.

გუნტი

გასწი, მერანო! მოვედით კიდევ.
ხალხი ირევა! გამიღეთ კარი!
პერ გუნტი რაშით შემოგრიალდა,
მოჰყავს თავისი მოხუცი დედა.
აბა რას იტყვი, მოხუცო პეტრე?
იქნება ოსე შეუშვა დროზე?
მე თავდები ვარ, წმინდაო მამავ,
ამ ქალზე კეთილს და პატიოსანს
ერთსაც ვერ ნახავ დედამიწაზე!
ხოლო ჩემს თავზე ამას ვერ ვიტყვი —
მე შემძლია გავბრუნდე უკან.
თუ შინ შემიწვევ, მაღლობას გეტყვი,
არ შემიწვევ და — კარგად იყავი!
იმდენი ვცოდე და ვიცუღლუტე,
ტოლს ვერ დამიდებს თვითონ ეშმაკი,
და თვითონ დედას, ბევრი კრიახის
და ქოთქოთისთვის ვუწოდე კრუხი.
ჰოდა, მე ჩემთვის არ ვითხოვ პატივს,
მაგრამ ის გახლავთ პატივის ღირსი.
თქვენ აქ ვერავინ მოგივით სტუმრად
ჩემს მოხუცებულ დედაზე კარგი.
აჰ! მამა-ღმერთიც მობრძანებულა!
ახლა, პეტრიკო, ნახავ შენს სეირს!

(ბოხი ხმით.)

„გეყოფა, ჩემო კერპო მსახურო,
ჩემს კეთილ ოსეს გაუღე კარი!“

(ომახიანი სიცილით მიუბრუნდება დედას.)

ვიცოდი, ასეც რომ მოხდებოდა!
ახლა კი წავა სხვაგვარად საქმე!
(შეშინებული.)

რა მოგდის, დედა? ფერი წაგსვლია!
დედა! მომხედე! მითხარი რამე!...
(სასთუმალთან დაემხობა.)

თქვი, ასე ცივად რად მაშტერდები?
ნუთუ ვერა მცნობ? შვილი ვარ შენი!

(ფრთხილად უსინჯავს შუბლსა და ხელს, თოკს გადაადებს და წყნარად ლაპარაკობს.)

ასე დასრულდა მგზავრობა ჩვენი!
შენ იბალახე, ჯაგლაგო ჩემო!
(დაიხრება და დედას თვალებს დაუხუჭავს.)

მადლობა მთელი წარსულისათვის,
შენი ზრუნვის და ამაგისათვის,
ახლა მადლობა მითხარი შენცა
კარგი ზღაპრის და მგზავრობისათვის!
(ლოყით შეეხება დედის ბაგეებს.)

ბოგანო ქალი
(შემოდის)

აჰ, პერი! ახლა ეშველა საწყალს,
სულ მოეშვება დარდი და ზრუნვა!
ღმერთო, რა ტკბილად ჩასძინებია...
თუ... ნუთუ...

გუნტი

წყნარად! დედა მკვდარია!

(ყარი მიცვალებულს დასტერის. პერ გუნტი დიდხანს დადის ოთახში და მერე ლოგინთან ჩერდება).

ეცი პატივი უკანასკნელი,
მე კი ხვრელიდან გავძვრები სადმე.

ბოგანო ქალი

შორს თუ აპირებ?

გუნტი

ზღვაში გავდივარ.

ბოგანო ქალი

ჟი, ასე შორს?

გუნტი

და უფრო შორსაც!

(გადის.)

მ ე ო თ ხ ე მ ო ჭ მ ე ღ ე ბ ა

მაროკოს სამხრეთ-დასავლეთი სანაპირო. პალმის ხეივანი. აფრისის საჩრდილობელი, ქვეშ ჭილობზე გაშლილი სუფრა. ჭალაკის სიღრმეში ხეებს შორის ჰამაკები ჰკიდია. ნაპირთან, ტალღებში ორთქლის გემი — ორჩხომელი ირწევა, ანძაზე ორი დროშა ფრიალებს — ამერიკული და ნორვეგიული. ზედ ნაპირს ორი კანჯო მოსდგომია.

მზის ჩასვლის დროა.

პ ე რ გ უ ნ ტ ი, შუახნის წარმოსადეგი ბატონი; კოხტა სამგზავრო სამოსი აცვია, მკერდზე ოქროსბუდიანი ლორნეტი ჰკიდია. სუფრის თავში ზის და აქაურობის ბატონ-პატრონივით მასპინძლობს. მ ა ს ტ ე რ კ ო ტ ო ნ ი, მ უ ს ი ე ბ ა ლ ო ნ ი, ბ ა ტ ო ნ ი ფ ო ნ ე ბ ე რ კ ო პ ფ ი და ტ რ უ მ პ ე ტ ე რ ს ტ რ ო ლ ე სადილს ამთავრებენ.

პ ე რ გ უ ნ ტ ი

სვით, ბატონებო, მოვიკლათ დარდი!
სალხენად შობილთ ვილხინოთ ბარემ!
რაც დაკარგულა — დაკარგულია...
აბა რა სასმელს ინებებთ ახლა?

ტ რ უ მ პ ე ტ ე რ ს ტ რ ო ლ ე

პერ, მასპინძელი ხარ ჩინებული!

გ უ ნ ტ ი

ამ პატივს ვიყოფთ მე, ჩემი ჯიბე,
კერძის მომტანი და მზარეული.

მ ა ს ტ ე რ კ ო ტ ო ნ ი

მაშ გაუმარჯოს ოთხივეს ერთად!

მ უ ს ი ე ბ ა ლ ო ნ ი

მუსიე, თქვენ გაქვთ გემო და ტონი,
რაც მეთედსაც არ აქვს ჩვენს დროში,
ვისაც თქვენსავით არა ჰყავს ცოლი.
თქვენ გაქვთ ისეთი... რაღაც ისეთი...
ვერ გამომიტყვამს...

ფ ო ნ ე ბ ე რ კ ო ჰ ფ ი

აქვს გაქანება,
რიდევასნილი სულის სილაღე,
მადლი მსოფლიო მოქალაქისა,
ბნელში გამჭვრეტი ფხიზელი თვალი,
რასაც ვერ ბოჭავს აკვიატება,
და თვითშეგნება უზენაესი.
პირველყოფილი, მაგრამ ცხადვრებით
ნაცადი კაცის დიდი ბუნება —
ეს უნდა გეთქვათ, ხომ, ბატონებო?

მ უ ს ი ე ბ ა ლ ო ნ ი

ვგონებ, ასეა — ჩვენი ფრანგული
თავს ასე კოხტად ვერ უყრის აზრებს.

ფ ო ნ ე ბ ე რ კ ო ჰ ფ ი

Ei was! ფრანგული მოუქნელია,
მაგრამ ფენომენს თუკი ჩავწვდებით
საფუძვლიანად...

გ უ ნ ტ ი

სხვა რამეს ვნახავთ:
არ მაქვს ბეჭედი მე საქორწინო!
ჰო, ბატონებო, ცხადზე ცხადია.
რა უნდა იყოს კაცის მიზანი?
რომ იყოს კაცი, ადამიანი,
უფროთხილდებოდეს თავის მეობას
და წინ მიჰყავდეს — ხომ მართალია?

და შესძლებს ამას, თუ აიკიდებს
სხვისთვის საუნჯეს, როგორც აქლემი?

ფონებერკოპფი

ეს „an und für sich“—თქვენთვის ცხოვრება
ბრძოლის გარეშე თუ გიპოვნიათ?

გუნტი

ჰო, თავის დროზე... მაგრამ ყოველთვის
გვერდით კეთილი სულები მყავდა,
და მხოლოდ ერთხელ საუბედუროდ
კინადამ შევდგი ხაფანგში ფეხი.
მარჯვე, ლამაზი ბიჭი ვიყავი
და შევიყვარე მეფის ასული.

მუსიე ბალონე

მეფის ასული?

გუნტი

(დაუდევრად)

მეფის გვარისა,

აი, ხომ იცით...

ტრუმპეტერსტროლე

(მაგიდაზე მუშტს დაჰკრავს)

ტროლების მეფის!

გუნტი

(მხრებს იჩეჩავს)

ხავსმოდებული სამეფო გვარის,
რომელიც შიშობს არ შეისვაროს
პლებების სისხლით ღერბის პერანგი.

მასტერკოტონი

და ჩაგეშალა ამიტომ საქმე?

მ უ ს ი ე ბ ა ლ ო ნ ი
ქალის მშობლები გეტყოდნენ უარს!

გ უ ნ ტ ი

პირიქით!

მ უ ს ი ე ბ ა ლ ო ნ ი
მართლა?

გ უ ნ ტ ი

(თავაზიანად)

მოგეხსენებათ!

საქმე როგორღაც ისე აეწყო,
აღარ შემეძლო უკან დახევა,
და უცებ უნდა გვესკვნა გვირგვინი,
მაგრამ ეს საქმე, სიმართლე გითხრათ,
თავიდან ხინჯად ჩამიჯდა გულში.
ხშირ შემთხვევაში ვარ მოთაკილე,
და სხვის დუდუკზე არ მიყვარს ცეკვა.
როცა სიმამრმა მიწყო ღიჯინი
და პირობები წამომიყენა:
დათმე გვარი და უბირთა წრეო,
მიიღე ჩვენი წარჩინებაო,
და სხვა მისთანა, რაც მე ჭკუაში
არ მომდიოდა, და მძაგდა კიდევ, —
მე დავიჭირე ღირსებით თავი.
დავგმე მოხუცის ყველა მოთხოვნა
და დავთმე ჩემი ნორჩი საცოლე.

(სათნო სახეს იღებს, სუფრაზე თითებს ათამაშებს)

დიახ, არსებობს ბედი და წერა,
მას ვერასოდეს ვერ გაექცევი.
ჩვენ უნდა გვქონდეს იმედი მისი —
ეს არის დიდი ნუგეში ჩვენი!

მ უ ს ი ე ბ ა ლ ო ნ ი

ასე გაწმინდე ისევ ჰაერი?

გ უ ნ ტ ი

არა, გამხვიეს ხათაბალაში,
უხამსი ხალხი შემომეჩხირა,
ატეხეს ერთი დავიდარაბა —
უფრო ოჯახის წვრილმა ჯალაბმა,
და შვიდ ჭაბუკთან მომიხდა ბრძოლა...
ის დღე არასდროს დამავიწყდება,
თუმცა მე დავრჩი გამარჯვებული.
სისხლი დავღვარე, მაგრამ იმ სისხლმა
ასწია ფასი ჩემი გვარისა,
და დაამტკიცა, საით სად გვისვრის
ყოვლის მძლეველი ბედი და წერა.

ფ ო ნ ე ბ ე რ კ ო ჰ ფ ი

თქვენი ზოგადი აზრთა მსვლელობით
თქვენ მოაზროვნის დონეზე დგებით.
როცა უბრალო ყველა ჩვენგანი
მხოლოდ ცალკეულ სცენებს უყურებს
და გზას მათ შორის ცეცებით იკვლევს,
თქვენ ყველა სცენას აერთიანებთ.
ერთი საზომით ზომავთ ყველაფერს,
და ყოველ სათქმელს იმგვარად ხვეწავთ,
რომ ყველა სიტყვა შუქს ემსგავსება,
აზრის ცენტრიდან გამოსხივებულს..
და მერე, თქვენ ხომ არ გისწავლიათ?

გ უ ნ ტ ი

როგორც გითხარით, ვარ თვითნასწავლი,
სკოლაში ერთი დღეც არ მივლია,
არ მისწავლია დალაგებულად,

მაგრამ ვფიქრობდი და ვაზროვნებდი,
დამიძლევია ბევრი სირეგნე.
სწავლა დავიწყე, როცა დავკაცდი.
მერე, ხომ იცით, რარიგ ძნელია
ასო-ასო და ფურცლობით ღეჭვა,
სხვათა ნარევი აზრების ყლაპვა?
მე ისტორია საყოველთაო
ნაწყვეტ-ნაწყვეტად ვისწავლე მხოლოდ,
მეტი დრო მისთვის არა მქონია.
რაკი ჭირსა და ლხინში გვჭირდება,
როგორც იმედი, მყარი საყრდენი,
მე რელიგიაც ვისწავლე ცოტა —
ასე სჯობია მოსანელებლად.
მე ასე მესმის სწავლის მიზანი:
სულ ყლაპო — განა ცოდნა ბრინჯია?
ყველა მას იძენს, რაცა სჭირდება.

მ ა ს ტ ე რ კ ო ტ ო ნ ი

აი, ეს სიბრძნე პრაქტიკულია!

გ უ ნ ტ ი

(სიგარას ეწევა)

მე, ბატონებო, ჩემს ამბავს გეტყვით.
აბა განსაჯეთ, რა ბედი მერგო.
მე დასავლეთში მოველ ქესატი,
ხელცარიელი, გამოუცდელი.
ლუკმაპურისთვის მომიხდა ბრძოლა —
მერწმუნეთ, ბევრი ოფლი მდენია.
მერე, ოცნება და მეგობრები...
ცხოვრება გვინდა, სული ტკბილია,
სიკვდილი მწარე, როგორც იტყვიან.
თანდათან ბედმა მეც გამიღიმა,
გამეხსნა გზა და მოვიდა ლხენა.
მარჯვეც ვიყავი, გერგილიანი,

ჩემმა იმედმა ფრთები შეისხა,
ათი წლის შემდეგ ჩარლსტონელმა
გემთმფლობელებმა კრეზი მიწოდეს,
და ზღვიდან ზღვამდე ისმოდა, ქუხდა
ბედის ნებიერ გუნტის სახელი.

მ ა ს ტ ე რ კ ო ტ ო ნ ი

რას ეწეოდით?

გ უ ნ ტ ი

სავაჭრო საქმეს:

კაროლინაში ზანგებსა ვყიდდი,
ხოლო ჩინეთში — წარმართულ კერპებს.

მ უ ს ი ე ბ ა ლ ო ნ ი

ფუ! სირცხვილია!

ტ რ უ მ პ ე ტ ე რ ს ტ რ ო ლ ე

ათასი ტროლი,

ბიძია გუნტო!

გ უ ნ ტ ი

თქვენ გინდათ მითხრათ,

რომ ეს, მონებით ვაჭრობის საქმე
არის სამანი ბოროტებისა?

მეც ზოგჯერ ცოდვად მეჩვენებოდა,
ასე გასინჯეთ, ზიზღსაც კი მგვრიდა.

შეცდომა იყო მისი დაწყება,

მაგრამ რაკილა დაიწყებს კაცი,

მერე ძნელია ხელის აღება.

მერწმუნეთ, ეგზომ სარფიან საქმეს,

სადაც ათასებს გააქვთ ტკაცანი,

ასე იოლად ვერ შეეშვები.

„უცებ შეშვება“ მძაგდა ყოველთვის,
და შენელება ყურადღებისა

არსად არასდროს არა მჩვეოდა.
მე, ბატონებო, შედეგებს ვჭვრეტდი,
ასჯერ ვზომავდი, ერთხელა ვჭრიდი,
დაუფიქრებლად საზღვარს გადასვლას
ცოტა არ იყოს, ვერიდებოდი.
თან გამერია თმაში ჭაღარა,
ჭაბუკის ჯანი უკან დავტოვე,
მომწვდა ცხოვრების ეკვატორი და
ორმოცდაათმა მომიკაკუნა.
თუმცა ჯერ კიდევ ჯანზე ვიყავი,
არ მასვენებდა ფიქრი მტანჯველი:
ვინ იცის, როდის დაჰკრავს საათი,
მიხმობს მსაჯული უზენაესი,
რომელიც თიშავს ცხვრებსა და ვაცებს!
რა უნდა მექნა? მთელი ვაჭრობის
ერთბაშად ჩაშლა არ ივარგებდა,
და მოვიფიქრე იმავე მხარეს
სხვა შორეული ვაჭრობის გაბმა.
გაზაფხულობით კერპებს ჩავზიდავ,
შემოდგომაზე — მისიონერებს
ჩავიყვან ჩინეთს და მერე მათვე
მოვამარაგებ წინდებით, რომით,
ხორბლით, ბიბლიით და ბრინჯით-მეთქი.

მ ა ს ტ ე რ კ ო ტ ო ნ ი

მოგებით, ალბათ?

გ უ ნ ტ ი

რაღა თქმა უნდა!

სულ მალე წაღმა წავიდა საქმე.
ახლა ეშველათ მისიონერებს:
რამდენი კერპიც მე იქ გაგყიდე,
იმდენი ყული მონათლეს მღვდლებმა
და გაიქვითა მთელი ზარალი.

ეკლესია ხომ ყამირს არ ტოვებს!
ყოველ შეზიდულ კერპსა და ყულის
მისიონერი — „ქიშს“ უცხადებდა.

მ ა ს ტ ე რ კ ო ტ ო ნ ი

აფრიკელ ზანგებს კვლავ ასაღებდი?

გ უ ნ ტ ი

იქაც ზნეობას ვეცი პატივი,
ვთქვი, ეს ხელობა სათაკილოა
ჩემი ასაკის კაცისთვის-მეთქი.
თანაც მომბეზრდა ოხვრა-გოდება
და წყრომა სათნო ფილანთროპების,
ზღვის მეკობრეთა შიშიცა მქონდა,
ქარიშხლისა და ავარიების.
ეს ყველაფერი ერთად მოგროვდა,
ვთქვი: „მოაბრუნე, პეტერ, საჭე და
ეგ იალქნები დაუშვი ცოტა,
გამოისყიდე ცოდვები შენი!“
ვიყიდე მიწა სამხრეთში ჩემთვის,
ხორციტ ვაჭრობას ვანებე თავი,
ბოლო პარტია მე დავიტოვე,
შავი ზანგები, დარჩეულები.
სულ ზიმზიმებდნენ, ისე დასუქდნენ
ჩემდა შვებად და მათდა სალხენად.
მერწმუნეთ, შრომით წელს არა ვწყვეტდი,
და ვექცეოდი მამაშვილურად, —
მაგრამ მოგებაც ორმაგი მქონდა.
მე ავუშენე იმ ტომს სკოლებიც,
რომ ამეყვანა ქველმოქმედება
იმ სიმაღლეზე, სადაც ჯობს იყოს,
და ვადევნებდი თვალყურსაც თვითონ,
რომ ვერცხლისწყალი მის თერმომეტრში
ხაზითაც კი არ დაწეულიყო.

დაბოლოს, მე იმ დაწყევლილ საქმეს
ზურგი ვაქციე, ვანებე თავი,
გავყიდე ჩემი პლანტაციები,
მოძრავ-უძრავი ქონებაც მასთან.
გამოსათხოვარ სადილზე ზანგებს
ყველას რჩეული რომი მივართვი.
კაცმა თუ ქალმა უხვად მიიღო,
ქვრივებს ბურნუთიც ვაჩუქე ყველას.
ჰოდა, იმედსაც ვატარებ გულში,
ვიდრე არ არის ლიტონი სიტყვა:
„ვინც ავს არ სჩადის, სიკეთეს სჩადის“, —
ცოდვაც არ მიძღვის უფლის წინაშე,
და ქველი საქმით მე სხვაზე ადრე
გამოვისყიდე დანაშაული.

ფონ ბერკოპფი

(ჭიქას უჯახუნებს)

რა საამოა ხორცშესხმულ სახით
ზნეობის დიდი წინამძღვრის ნახვა,
წყვდიადი ღამის გზის გადმოლაზვით
რომ უძლევია მტრის ყველა ზრახვა!

გუნტი

(რომელიც მთელი ამ საუბრის განმავლობაში სასმელს ასხამდა ბოთლებიდან და
თვითონაც ცლიდა ჭიქებს)

ჩვენ, ჩრდილოელებს, გვაქვს ეს უნარი —
რომ გავიტანოთ ჩვენი ზრახვები.
ეს არის სიბრძნე ჩვენი ცხოვრების:
ყური დაიხშე, და შიგ მაცდური
ერთი გველიც კი ვერ შეგიძვრება!

მასტერ კოტონი

რომელი გველი, პატივცემულო?

გ უ ნ ტ ი

რომელიც გვტანჯავს მძიმე ცდუნებით,
გვართმევს რაღაცას, ველარასოდეს
რასაც ვერ შეცვლი, ვერ დაიბრუნებ.

(ისევ სვამს.)

ბედნიერების შექმნის უნარი
და ხელოვნება გამბედაობის
ეს არის: დარჩე თავისუფალი,
ცხოვრების გზაზე ლაღად იარო,
არსად არ შედგა მახეში ფეხი,
იცოდე: ბრძოლის დღე არ იქნება
შენი შვების დღე უკანასკნელი.
იცოდე: უკან დასაბრუნებლად
ყოველთვის ღია დატოვე კარი.
მე გამიმართლა ამ თეორიამ,
მთელი ცხოვრება შემეფერადა.
ეს თეორია მე მიანდერძა
ჩემი გვარ-ტომის მაშვრალმა ხალხმა.

მ უ ს ი ე ბ ა ლ ო ნ ი

ნორვეგიელი ბრძანდებით, არა?

გ უ ნ ტ ი

გახლავართ, მხოლოდ ჩამომავლობით,
მაგრამ სულით ვარ მსოფლიო კაცი.
რაც ცხოვრებაში ვიგემე კარგი,
მე ამერიკას ვუმადლი უფრო.
მაქვს დიდებული ბიბლიოთეკა —
სულ ჩემს გერმანელ ძმათა წყალობით.
საფრანგეთიდან ვიღებ ჟილეტებს,
ზრდილობასა და მახვილ გონებას.
ინგლისს ვესესხე საქმის გაგებას
და ჩემთვის სარგო, უტყუარ ალღოს.
ებრაელებმა მასწავლეს მოცდა,
იტალიამ კი — „ოქროს სიზანტე“

და მხართეძოზე განცხრომით წოლა;
ცხოვრების გზაზე ნებიერ სვლაში
დღეთა რიცხვი კი მე გამიმრავლა
ნორვეგიულმა კარგმა ფოლადმა.

ტ რ უ მ პ ე ტ ე რ ს ტ რ ო ლ ე

(ჭიქის აწევით)

ჩვენმა ფოლადმა! მაშ ვადღეგრძელოთ!

ფ ო ნ ე ბ ე რ კ ო პ ფ ი

არა, ჯერ ისა, ვინც ეს ფოლადი
კარგად აქნია და გაიმარჯვა!

ჭიქებს ასწევენ, აჯახუნებენ და სვამენ. პერ გუნტს ღვინო თავში აუვარდა.

მ ა ს ტ ე რ კ ო ტ ო ნ ი

ეს ყველაფერი კარგია ძალზე,
მაგრამ, სეო, ერთი ესეც მიბრძანეთ:
მომავლისათვის რაღას აპირებთ?
რა უნდა უყოთ ახლა მაგ ოქროს?

გ უ ნ ტ ი

ოქროს რა ვუყო?

ო თ ხ ი ვ ე ნ ი

(ახლოს მიუჩოჩდებიან)

ჰო, ეს გვიბრძანეთ!

გ უ ნ ტ ი

ჯერ ვისეირნებთ ქვეყნის გარშემო —
გემზეც ამისთვის ამიყვანიხართ,
მომიწვევიხართ გიბრალტარიდან
მეგობრები და მოქეიფენი —
მოცეკვავენი მჭირდება-მეთქი
მაგ ოქროს მოზვრის საკუროთხვევლთან...

ფონებერკოპფი
ეს ერთობ მახვილგონივრულია!

მასტერ კოტონი
მაგრამ არც ერთი თქვენსავით ბრძენი
არ ცურავს, ისე ტყუილუბრალოდ,
მიზანს ისახავს, ცხადზე ცხადია.
თქვენი მიზანი?

გუნტი
მეფობა მინდა!
ოთხივენი
მეფობა გინდათ?

გუნტი
(თავის ქნევით)
ასე ვაპირებ.
ოთხივენი
მერე და სადა?

გუნტი
მთელ მსოფლიოში.
მუსიე ბალონი
როგორ, ბატონო?

გუნტი
ამ ოქროს ძალით!
ეს გუშინდელი გეგმა როდია,
ბავშვობის დღიდან მიტარებია.
ჯერაც ყმაწვილი დავქროდი ზღვებზე
ღრუბლების მერნით, ოცნების რაშით.
ოქროს მახვილი მერტყა წელზე და

ძოწის სამოსი მეხურა მხრებზე.
თუმცა ტალახში ვადენდი ტყაპანს,
მაგრამ არ ვთმობდი ბავშვურ ოცნებას.
არ ვიცი, სადღაც გამიგონია,
თუ წამიკითხავს — არ მაგონდება:
თუ დაიპყარი ქვეყნიერება,
მაგრამ დაკარგე შენივე თავი —
ეკლის გვირგვინი გეკუთვნის მარტო
მაგ უსარგებლოდ გამსკდარ შუბლზეო!
ასეა თქმული — რაღაც ამგვარი,
და ეს როდია ლიტონი სიტყვა.

ფონ ებერკოპფი
რა არის გუნტის „შენივე თავი“?

გუნტი
სამყარო ამ ჩემს თავის ქალაში,
თვით საკუთარი ჩემი მეობა, —
მე რომ მე ვარ და არა სხვა ვინმე,
როგორც არ არის ღმერთი ეშმაკი.

ტრუმპეტერსტროლე
ეს ყოველივეს ახალ შუქსა ჰფენს!

მუსიე ბალონი
მოაზროვნეა!

ფონ ებერკოპფი
მასთან პოეტიც!

გუნტი
(სულ უფრო მეტი გატაცებით)
გუნტის „მე“ გახლავთ ნამდვილი ჯარი
ვნებათა ღელვის, სწრაფვა-სურვილთა,
გუნტის „მე“ გახლავთ სალაშქრო წყობა
ოცნების, ჟინის, მოთხოვნილების —

მოკლედ, ის, რითაც ცოცხლობს ეს გული,
რაც გუნტს აცოცხლებს სწორედ ამგვარად.
როგორც სჭირდება ღმერთს დედამიწა,
რომ იბატონოს მთელს სამყაროზე,
სწორედ მეც ასე მჭირდება ოქრო,
რომ მეფეთ-მეფე გავხდე ნამდვილი.

მ უ ს ი ე ბ ა ლ ო ნ ი

და ოქრო ხომ გაქვთ?

გ უ ნ ტ ი

ეს არ მეყოფა!
ან იქნებ, მეყოს, რომ რომელიმე
ლიპე-დეტმოლდის გავხდე მთავარი,
მე კი მსურს ვიყო იმპერატორი, —
რომ მთელი ჩემი სიგრძე-სიგანით
პერ გუნტი ვიყო თავით ფეხამდე!

მ უ ს ი ე ბ ა ლ ო ნ ი

(აღტაცებული)

იცვლიდე ზღაპრულ მზეთუნახავებს!

ფონ ე ბ ე რ კ ო პ ფ ი
სვამდე რაინის ასწლოვან ღვინოს!

ტ რ უ მ პ ე ტ ე რ ს ტ რ ო ლ ე
კარლ მეთორმეტის ხმალი ატარო!

მ ა ს ტ ე რ კ ო ტ ო ნ ი

მაგრამ ამისთვის ჯერ საჭიროა
სარფიან საქმეს მოჰკიდო ხელი.

გ უ ნ ტ ი

უკვე მოვკიდე. ამ ქვეყანაში
ტყუილ-უბრალოდ როდი მივლია.

ჩვენ ჩრდილოეთში გავცურავთ დღესვე.
ცნობა მივიღე გემზე ამ დილით
მოულოდნელი და საგულისხმო.
(ადგება და ასწევს თავის ჰიქას.)
სვე მას უღიმის, ვინც მარად ფხიზლობს
და ერთგულია თავისი საქმის.

ბ ა ტ ო ნ ე ბ ი

მაგრამ რა მოხდა?

გ უ ნ ტ ი

საბერძნეთი ცეცხლის ალშია.

ო თ ხ ი ვ ე ნ ი

(წამოცვივდებიან)

საბერძნეთიო?

გ უ ნ ტ ი

ამბოხებაა:

თურქებს აშლიან, ბორკილს ლეწავენ.

ო თ ხ ი ვ ე ნ ი

ვაშა!

გ უ ნ ტ ი

მაჰმუდი ბეწვზე ჰკიდია!

(ცლის სასმისს)

მ უ ს ი ე ბ ა ლ ო ნ ი

საბერძნეთისკენ! ღირსება გვიხმობს!

ფრანგულ იარაღს მივაწვდი ბერძნებს!

ფ ო ნ ე ბ ე რ კ ო პ ფ ი

მე მოწოდებით მივეშველები,

ოღონდ შორიდან!

მასტერ კოტონი

მე კი საქონლით...

ტრუმპეტერსტროლე

მე კი ბენდერში დავძებნი ახლა
მეფე კარლოსის დაკარგულ დეზებს.

მუსიე ბალონი

(ეხვევა პერ გუნტს)

მე ვერ გიცანით თავიდან სწორად,
და მომიტევეთ, ბატონო ჩემო!

ფონ ებერკოპფი

(ხელს ართმევს)

მე რეგვენმა კი, უღირსმა ძაღლმა,
ლამის თაღლითად ჩავთვალეთ გულში.

მასტერ კოტონი

ეგ მეტად მკაცრი განაჩენია:
მე ვუწოდებდი უბრალოდ სულელს.

ტრუმპეტერსტროლე

(უნდა აკოცოს)

მე, ბიძაჩემო, ყველაზე უფრო
უჯიშო იანკს გეძახდი გულში...
ო, მომიტევე!

ფონ ებერკოპფი

შევცდით ყველანი...

გუნტი

ამას რას როშავთ?

ფონ ბერკოპფი

ახლა კი ვხედავ: დგას გუნტის ჯარი —
ვნებათა ღელვის, სწრაფვა-სურვილთა...

მუსიე ბალონი

(აღტაცებული)

აი, რას ნიშნავს თურმე გუნტობა!
და მაქვს პატივი...

გუნტი

რა უნდა შითხრათ?

მუსიე ბალონი

ვერ მიხვდით განა?

გუნტი

აზრზეც თუ ვიყო,
ჩამოსახრჩობად გადავდებ თავსა.

მუსიე ბალონი

როგორ, ბატონო? განა ბერძენთა
დასახმარებლად არ მიგყავთ გემი?

გუნტი

(სტვენით)

მე ვეხმარები ძლიერებს — თურქებს!
ფულს ვაძლევ სესხად... მაშ რა გეგონათ?

მუსიე ბალონი

ვერ დავიჯერებ!

ფონ ბერკოპფი

მასხრობს! იხუმრა!

გ უ ნ ტ ი

(მცირე ხანს დუმს, სკამს ეყრდნობა და ქედმაღლურ იერს იღებს)

მე როგორც ვატყობ, ბატონებო, გვიჯობს დავმორდეთ,
ვიდრე ამ ჩვენი მეგობრობის უკანასკნელი
ნაშთიც გასკდება და გაქრება საპნის ბუშტივით!
ლატაკისათვის ადვილია რისკის გაწევა.
ვისაც არა აქვს ქვეყანაზე იმდენი მიწა,
რომ დაიტოსს შუადღისას პატრონის ჩრდილი,
ის საზარბაზნე ხორცი გახლავთ, ეს მართალია.
მაგრამ ვინც ჯიბე გაისქელა ქვეყნად ჩემსავით,
დასაკარგავიც მეტი აქვს და ფასიც მაღალი.
წადით, საბერძნეთს მიაშურეთ თქვენ, ბატონებო,
მე ვაგამგზავრებთ უსასყიდლოდ, იარაღს მოგცემთ.
რაც უფრო მარჯვედ გააღვივებთ ამბოხის ხანძარს,
მით უფრო მაგრად მეც აქედან დავჭიმავ შჭვილდსა!
მაშ მთევველეთ სამართალს და თავისუფლებას!
დასცხეთ, შეებით, ურჯულოთა სისხლი დაღვარეთ!
მოსპეთ თურქები და დაეციეთ დაბოლოს თქვენცა,
იანიჩართა ბასრი შუბით გულგანგმირულნი,
ოღონდ უჩემოდ!

(ჯიბეზე ხელს გაიკრავს.)

უკაცრავად, ოქრო მამძიმებს.

მშვიდობით! მინდა დავრჩე იმად, რაც ვარ — სერ გუნტად!

(ქოლგას შლის, გადის მზეში და მიაშურებს იმ ჭალაკს, სადაც ჰამაკები ჰკიდია.)

ტ რ უ მ პ ე ტ ე რ ს ტ რ ო ლ ე

ლორია, რაღა!

მ უ ს ი ე ბ ა ლ ო ნ ი

ერთი ბეწო პატოსნებაც

არა ჰქონია!

კოტონი

აჰ, რომელი პატიოსნება!
პატიოსნება რომ ჰქონოდა... ეს არაფერი!
ერთი ესა ვთქვათ, რა მოგება მოგველის ჩვენა,
ამბოხებული ბერძენი რომ გაიმარჯვებდეს!

მუსიე ბალონი

მე უკვე ვნახე ჩემი თავი თურქთა გვამებზე,
უტურფეს ბერძენ ქალთა ხელით დაფნით მოსილი!

ტრუმპეტერსტროლე

მე კი ჩემს ხელში ვიხილე უკვე
გამარჯვებული გმირის დეზები.

ფონებერკოპფი

მეც — საბერძნეთი, განათლებული
ჩემი მამულის კულტურის შუქით.

მასტერ კოტონი

მაგრამ ცუდია ნაღდი წაგება!
Goddam! ისე ვარ, ლამის ვიტურო!
უკვე ოლიმპო ჩემი მეგონა.
თუ შთა ღირსია მართლა დიდების,
მისი წიაღი — არანაკლებად:
შეიცავს იმდენ სპილენძის მადანს,
ახალი მთაც კი აშენდებოდა.
ახლა კასტალის ნაკადიც ვნახოთ,
ათასჯერ თქმულა მისი ამბავი,
აქვს იმისთანა წყალვარდნილები,
ათასი ცხენის ძალა რა არის!

ტრუმპეტერსტროლე

მე მაინც წავალ — ჩემს შვედურ ხმალთან
ტყუის იანკის ყველა დოლარი!

მასტერ კოტონი

ეს შეიძლება, მაგრამ ზღვა ხალხში
რომ გავერევით. სულაც დავდნებით —
სადღა იქნება მაშინ მოგება!

მუსიე ბალონი

დალახვროს ღმერთმა! ცხვირწინ ბედია
და მის სამარეს ესტუმროს კაცი?

მასტერ კოტონი

(მუშტს უღერებს მიმავალ გემს)

იმ შავ ზანდუკში არის საუნჯე,
ზანგების ოფლი — ნაბობის ოქრო!

ფონ ებერკოპფი

იცით, რას გეტყვით? გაბედეთ ოლონდი
მეფური აზრი ჩამიჯდა თავში!
ვაშა! ირყევა პერ გუნტის ტახტი!
ბეწვზე ჰკიდია! მომყევით ჩქარა!

მუსიე ბალონი

თქვენ გინდათ...

ფონ ებერკოპფი

მინდა ძალაუფლება!
ხალხის მოსყიდვა არ გაჭირდება!
მომყევით! მინდა ხელთ ვიგდო გემი!

მასტერ კოტონი

თქვენ? რანაირად?

ფონ ებერკოპფი

ხელთ ვიგდებ-მეთქი!

(მეშურება ორჩხომელისკენ.)

მასტერ კოტონი

ჩემი პირადი საჭიროება
მეც მაიძულებს აგიბათ მხარი.

(მიჰყვება.)

ტ რ უ მ პ ე ტ ე რ ს ტ რ ო ლ ე
არამზადული არის განზრახვა!

მ უ ს ი ე ბ ა ლ ო ნ ი
ქურდობა! მაგრამ სხვა გზა არა მაქვს!

(მიჰყვება.)

ტ რ უ მ პ ე ტ ე რ ს ტ რ ო ლ ე
მაშ მეც წავშავდე — ხატრს ვერ გავუტეხ,
თუმცა საქვეყნოდ ვაცხადებ პროტესტს.

(მიჰყვება თავის თანამზრახველებს.)

სხვა ადგილი სანაპიროზე. მთვარიანი ღამე. ღრუბლებს ქარი მიერეკება. შორს
მოჩანს ორჩხომელი, რომელიც სრული სვლით მიცურავს.
პერ გუნტი ნაპირს მიჰყვება და ხელებს იმტვრევს, ხანაც ზღვას გასცქერის.

გუნტი

რა სიზმარია! მაჯლაჯუნა! როს გამელგვიძოს!
მიდის, მიცურავს ჩემი გემი! გაშლილ ზღვაშია!
არა, მე მძინავს! სიზმარია! მთვრალი ვარ, გიჟი!

(ხელების მტვრევით.)

მაშ მიმატოვეს? უნდა მოგკვდე? როგორ იქნება!

(თმას იგლეჯს.)

მოლანდებაა! მსურს მეძინოს, სიზმარში ვიყო!
საზარლობაა! უმიზნობა! არარაობა!
რა მეგობრები, ძაღლებია! ღმერთო, მისმინე!
დასაჯე! შენ ხომ ბრძენი ხარ და სამართლიანი!

(ცაში ხელაპყრობილი.)

ეს მე ვარ, გუნტი! სასწაული მიჩვენე, ღმერთო!
მისმინე ლოცვა, თორემ მოგკვდი კაკალი კაცი!
უკუაქციე! ან დაუშვან ნავი მაინცა!
მოსპე ქურდები! იალქნები დაფლითე მათი!
მისმინე! წუთით გადადევნი ათასი საქმე!
ქვეყნიერება წამს როგორმე გაძლებს უშენოდ!
განა მოგისმენს! ყრუა თითქოს, ყურს არ მოგაპყრობს.
რა ჩინებული წესრიგია! პასუხს არ გაგცემს,
გაჭირვებაში მიგატოვებს უღმერთოდ ღმერთი!

(თითის ქნევით იხმობს მალლიდან.)

ხომ მივატოვე ზანგები და პლანტაციები!
თვითონ ჩინეთი ქრისტეს რჯულზე მომიქცევია!
მოდმი, შევთანხმდეთ, როგორც ითხოვს პატიოსნება!
მიშველე, ღმერთო, დამეხმარე, გემს დავეწიო!

ორჩხომელიდან ცეცხლის ალი ავარდება, გემს ხანძრის ბოლი ერთიანად ფარავს.
ისრის ყრუ გუგუნის. პერ გუნტს ხმამაღალი ყვირილი აღმოხდება და ძირს ეშობს.
კვამლი თანდათან იფანტება და გემი ზღვის ზედაპირზე ქრება.

გუნტი

(ფერწასული, წყნარად)

ღვთის რისხვა იყო, დაისაჯა მუხთალი ქურდი!
იყო და არა იყო რაო, იტყოდა კაცი!
ო, ეს შემთხვევა დაილოცოს სამარადისოდ!
(გულაჩვილებული.)

შემთხვევა? არა, სულ სხვა რაღაც ამბავი მოხდა
განგების ნებით გავიმარჯვე, დამარცხდა მტერი.
დიდება შენდა, ვინც დალეწე ბედის ლახვარი,
გადამაფარე მძიმე ცოდვილს მოწყალე კალთა...

(ღრმად ამოიხრებს.)

რა სიამეა, რა უსაზღვრო ბედნიერება,
კაცი რომ ხედავ, როგორ გიცავს უზენაესი!

თუმცა რა, განა მოგასვენებს შიმშილ-წყურვილი?
ამ უდაბნოში ვინ რას მომცემს! მაგრამ დაიცა,
ღმერთი დიდია, მოიფიქრებს ახლაც რაიმეს.

(ხმამალლა, შემპარავი ხმათ.)

ხომ არ გამწირავს მე საბრალოს ბელურასავით!
ოღონდ ვადროვო, არ ვაბეზრო ღიჯინით თავი,
მოწყალე უფლის ნება-სურვილს მივანდო ბედი.

(შეშინებული შეხტება.)

იმ ლელიანში ლომმა ხომ არ დაიდმუილა?

(კბილთა კრაჭუნით.)

არა, ეს ლომი კი არ იყო...

(თავს ინუგეშებს.)

რომ ყოფილიყო?

ეგ ბესტიები ადამიანს ხომ გაუბრიან!
ბატონთან დავას ნადირიც კი არიდებს თავსა.
აქვთ რაღაც ალლო. მხეცებიც კი, ცხადზე ცხადია,
გრძნობენ, სპილოსთან ხუმრობა რომ სახიფათოა.
მაგრამ სიფრთხილეს თავი მაინც არა სტკივო —
სადმე ხე ვნახო — ეგერ, პალმა თუ აკაცია.
ავცოცდე, იქნებ ვიყო უფრო გულდამშვიდებით.
თუ ორ ფსალმუნსაც გავიხსენებ — მით უკეთესი

(ხეზე აცოცდება.)

ფონი წყალგალმა დალოცეო, წინაპრებს უთქვამთ,
და არაერთხელ დადასტურდა სიმართლე მისი.

(მოხერხებულად ჯდება.)

რა სიამეა ასეთ მაღალ ადგილზე ჯდომა!
ამაღლებული ფიქრი მიჯობს ყველა სიმდიდრეს.
ღმერთი დიდია, იცის, რამდენ სამსალის შესმის
შეგვწევს უნარი ჩვენ, საცოდავ ადამიანებს,
და ამიტომაც ზრუნავს ჩვენთვის მამაშვილურად...

(ზღვას გასცქერის, ოხვრით ჩურჩულებს.)

თუმცა მომჭირნეს ვერ ვუწოდებ — მომკალით თუნდაც!
ლამე. მაროკოელთა ბანაკი ზღვის პირას. საგუშაგო ცეცხლთან მეომრები ფხიზ-
ლობენ.

ე რ თ-ე რ თ ი მ ო ნ ა

(გამორბის, თავზე თმას იგლეჯს)

იმპერატორის თეთრი ცხენი დაკარგულია!

მ ე ო რ ე მ ო ნ ა

(გამორბის და ტანზე სამოსელს იხევს)

იმპერატორის სამოსელი მოპარულია!

ზ ე დ ა მ ხ ე დ ვ ე ლ ი

(შემორბის)

ასი ჯოხი ელის ყველას,
ვინც დილამდე ქურდს ვერ ნახავს!

მეომრები მაშინვე ამხედრდებიან და ყველა მხარეს ჭენებით მიეშურებიან.
თენდება. აკაციებისა და პალმების ხეივანი.

გ უ ნ ტ ი

(ტოტის ნატეხით იცავს თავს მაიმუნებისაგან)

მომწყდით თავიდან! ასე ცუდად არ მძინებია!

(ჯოხს იქნევს.)

ისევ აქა ვარ? გამომიყვანს მოთმინებიდან!
დახე, ნაყოფსაც მესვრის აგერ... არა, უარესს!
რა საზიზღარი პირუტყვია ეგ მაიმუნი!
თუმცა კი წერენ: „ფხიზლად იყავ და იბრძოლეო“,
მაგრამ, ღმერთმანი, დავიქანცე, არ შემიძლია.

(ისევ შემკრთალი, მოუთმენლად.)

რა ვქნა? მოედოს უნდა ბოლო ამ უმსგავსობას!
ერთი მანჭია დამეჭირა რამენაირად,
დათეხრჩო, ტყავი გამეძრო და ჩამეცვა ტანზე

მაგ ბანჯგვლიანი მაიმუნის უგვანო ტყავი —
ვითომ მეც მათი ჯიშისა და ჯილაგისა ვარ!
რანი ვართ კაცნი? ერთი სულთქმა, ქვიშის მარცვალი!
მაიმუნებში ჩვენცა გვმართებს მაიმუნობა.
დახე, ჯოგია! ეგ ჯიუტი არამზადები!
მომწყდით თავიდან! გაეთრიეთ! გიყებო თქვენა!
აჰ. ახლა ერთი კუდი მომცა, რამე ისეთი,
ტანზე მომერგო და მეც ნადირს დავმსგავსებოდი!
რა ვქნა, ჩემს თავზე ირევიან, ოხერ-ტიალნი!
(ზემოთ იხედება.)

აგერ იმ ბებერს საძაგლობა უჭირავს მუშტით...

შიშით მობუზული ერთხანს წყნარად ზის. მაიმუნი მოუსვენრად უახლოვდება.
პერ გუნტი დაყვავებით უწყებს ლაპარაკს და ცდილობს ძაღლივით მიიტყუოს.

აჰ, ეს შენა ხარ, ჩემო ძველო, ცელქო მურიავ?
შენთან თამაში შეიძლება მშვიდობიანი!
მე შენ არ მესვრი — აბა ეს რა საკადრისია?
ეს მე ვარ! განა ვერ მიცანი? ჩვენ არ ვიჩხუბებთ!
ჰამ-ჰამ! მე შენი ენაც ვიცი, ჩემო ფუნთუშავ!
მე და შენ ძველი მეგობრები ვართ და იცოდე,
ხვალ ამის ნიშნად შექარს მოგცემ... ფუჰ, შე პირუტყვო!
მაინც დამსვარე!.. ეს იქნება იჭმევა კიდევ?
ფუ, რა სუნი აქვს, ვერ გაიგებს ადამიანი,
თუმცა გემო ხომ ჩვეულების კვალობით მოდის!
აკი ოდესღაც რომელიღაც მეცნიერს უთქვამს:
„კაცი აფურთხებს — ეჩვევა და იფურთხებაო!“
ახალგაზრდობაც ხომ ყოველთვის მოხუცებს ბაძავს!

(იგერიებს.)

თქვენ თავს გადიხართ! გაეთრიეთ, სალახანებო!
სამყაროს მეფეს თავს ესხმიან მაიმუნები!
მიშველეთ! გული გამიწყალეს ოინბაზებმა,
ბებრებთან ჭირს და მოზარდებთან — უარესია!

ადრიანი დილა. ქვიანი მადლობი, საიდანაც უდაბნო იშლება. ცალ მხარეს კლდოვანი უფსკრულია და იქვე გამოქვაბული.
ქურდი და მისი შემნახავი კლდის ნაპრაღში იმალებიან, შორიანლო ქვაზე იმპერატორის დარახტული ცხენი უბიათ და ნაქურდალი ნივთებიც იქვე უწყვიანა.
შორს ჩანან მხედრებ:

ქ უ რ დ ი

დახე, როგორ ციმციმებენ
მტრის შუბები, ლახვრები!
ერთი შეხე, შე საწყალო,
თუ კაცი ხარ, დახვდები!

შ ე მ ნ ა ხ ა ვ ი

უდაბნოში გორავს უკვე —
ვხედავ მე ჩემს თავსა!

ქ უ რ დ ი

(გულხელდაკრეფილი)

მამაჩემი ქურდი იყო —
შვილი მისდევს კვალსა.

შ ე მ ნ ა ხ ა ვ ი

მამა ქურდებს ინახავდა —
მივდევ მამის გზასა.

ქ უ რ დ ი

ზიდე ტვირთი საკუთარი.
ნახე ნავის საყუდარი!

შ ე მ ნ ა ხ ა ვ ი

(ყურდაცქვეტილი)

იმ ბუჩქებში დაიმალე!
მოგვადგება მტერი მალე!

ქ უ რ დ ი

არის მეტად ღრმა ნაპრაღი,
მეტად დიდი — სამართალი.

შ ე მ ნ ა ხ ა ვ ი

მოჰამედო, მოგვეშველე,
მოგვინახე გზა და კვალი!

(გარბიან, ნაქურდული გამოქვაბულში რჩება. მღევრებიც საღლაც შორეთში თვალს
ეფარებიან, ნაქურდული ვერ შენიშნეს.)

გ უ ნ ტ ი

(მოდის და ლერწმის სალამურსა თლის)

რა მომხიბლავი დილა გათენდა!
ნეხვის ხოჭოც კი გორგალს აგორებს
და ლოკოკინა ტოვებს ნიჟარას...
ოქროს დილაა, შენი სულისა!
მაინც რა ძალა ჩაუქსოვია
ბუნებას თავის დალოცვილ დღეში!
თავს იგრძნობ ისე იმედიანად,
ისე გაქრება დარდი და შიში,
გგონია ხარსაც შეეჭიდები.
რა სიწყნარეა! რატომღაც უწინ
ვერ ვეწყობოდი სოფლელ მეგობრებს, —
არ ვიცი, მაშინ რად გავურბოდი
ლადი ბუნების წიაღში ყოფნას?
რა ბედენაა კუშტი ქალაქი?
ზიხარ ტყვესავით გამოკეტილი,
და არც კი იცი, რა წუთს რომელი
ღარიბ-ღატაკი შემოგეჭრება.
რა მარჯვედ იჭერს ხვლიკი ბუზანკლებს!
ებდღვნა, შესანსლა, სხვას არას დარდობს.
რა უბრალოა ასეთი მხეცი!
ყველა ქმნილება შემოქმედს მისდევს,
ბეჯითად იცავს მის ყოველ მცნებას,
არ თმობს „თავის თავს“, არის უცვლელი,
მისდევს ცხოვრების ნირსა და სახეს,
რაც მიუღია დასაბამიდან.

(ლორნეტს იკეთებს.)

აგერ გომბეშო. ზის ქვიშის ქვაზე.
გაქვავებულა თავილა უჩანს.
თითქოს საკუთარ სახლიდან უმზერს
ქვეყნიერებას და გულს არ იტეხს —
თავს არ ღალატობს, კმაყოფილია...

(ფიქრებში წასული.)

კმაყოფილია? არის თავისთვის?
სად მოიხარშა ასეთი სიტყვა?
სად წამიკითხავს? „ოჯახურ წიგნში“?
თუ სოლომონის იგავთა შორის?
რა საწყენია! დრო მიდის, ძმაო,
სულ სუსტდები და ხსოვნაც გღალატობს.

(ჩრდილში ჩამოჯდება.)

აი, ზარმაცის მყუდრო სავანე!
ეს ბალახებიც იქნებ იჭმევა??

(გემოს უსინჯავს.)

უფრო ნადირთა ლუკმა ყოფილა!
თუმცა რა უჭირს, სადღაც წერია:
„უნდა დასძლიო შენი ბუნება!“
შემდეგ: „ფუჭია ამპარტავნობა!
ვინც თავს იმდაბლებს, ის ამაღლდება!“

(მოუსვენრად.)

ამაღლდებო? მეც ეს მომელის —
ეს უეჭველად ასე მოხდება!
ჩემი სვე-ბედი მე არ დამლუპავს,
კვლავ გამომიყვანს გასაჭირიდან.
ეს გამოცდაა. მე მას გავუძლებ,
ოღონდ უფალმა ჯანი მომცეს და
მე გამეხსნება ერთხელაც ბედი.

(ფიქრებს ფანტავს, ქვიშაში იშხლართება და უდაბნოს ვასცქერის)

რა უსასრულო ქვიშის ველია!
შორს სირაქლემა დადის ზვიადად.
რაზე ფიქრობდა, ნეტავი, ღმერთი,

რისთვის დასჭირდა ეს ქვიშის ზღვები,
ეს უსიცოცხლო და უსარგებლო,
ეს გადამწვარი და უკაცური
გაუტეხელი ყამირი მიწა?
ეს ხომ გვამია, ძევს ამ ტაძარში,
გახვრეტილ გროშსაც ვერ გამორჩები!
რისთვის უნდოდა იმ დალოცვილსა?
ერთი მადლობაც ვინ უთხრა მისთვის?
ეჰ, მფლანგველია დედა-ბუნება!
იქ ზღვა თუ დელავს, აღმოსავლეთში
ვერცხლისფრად რომ ჩანს?.. ზღვა არ იქნება!
არამც და არამც! თვალი მატყუებს!
ზღვა ხომ აქედან დასავლეთშია,
ქვიშის უდაბნოს ბარხანთა რიგი
ჩებირად უდვას გადამწვარ ხმელეთს.

(უეცრად რაღაც აზრი გაუელვებს.)

ჩებირად? მაშინ მე შემეძლია...
ეს ჩებირები ვიწრო იქნება!
საკმარისია გავთხარო არხი,
რომ უდაბნოში მოვარდეს წყალი
და უნაყოფო ქვიშა დაფაროს!
ახდება ჩემი ლალი ოცნება,
შმაგი ზვირთები აზღვაგდებიან,
თაზისები კუნძულებივით
გამოჩნდებიან ოკეანეში,
მწვანე ატლასის მთაგრეხილები
ჩრდილოეთისკენ გაიჭრებიან
და ნაოსნები თეთრი აფრებით
თოლიებივით გადასერავენ
ძველ ქარავანთა წაშლილ ნატერფალს.
სიცოცხლის სუნთქვა გაფანტავს ხორშაკს
და ჰავას შეცვლის ღრუბელთა ცვარი.
ქალაქს ქალაქზე აღმართავს ხალხი
და იბიბინებს მწვანე ბალახი...

მთელი საჰარის სამხრეთ მხარეში
იზრიალებენ პალმის ტყეები,
და სანაპიროდ ქცეულ მიწაზე
ნორჩი კულტურა გაიფურჩქნება.
ქალაქ ტიმბუქტუს ფაბრიკა-ქარხნებს
ორთქლის ძრავები ააგუგუნებს,
ბორნუ იცხოვრებს ევროპულ სტილზე,
ჰაბესს გაივლის მოგზაური და
ზემო ნილოსზე რკინიგზით გავა.
შუაგულ ზღვაში, მსუყე კუნძულზე
მე დავასახლებ ნორვეგიელებს.
ჩვენ, წარჩინებულ გუდბრანდსთალებს,
მეფური სისხლი გვიდულს ძარღვებში,
არაბთა თესლიც თავისას იზამს.
იმ სანაპიროს ერთ-ერთ ყურეში
მე გავაშენებ დიდ პეროპოლისს! —
ძველ დასახლებულ მსოფლიოს ჯიბრზე
შევქმნი ჩემს ახალ პერ გუნტიანას.

(შეხტება და შეინავარდებს.)

საქმე დამშია! ფული მქონოდა!
ოქროს გასაღებს მოფიმარჯვებდი,
ზღვის ალაყაფის კარს გავაღებდი,
ჯვაროსნულ ლაშქრით სიკვდილსა ვძლევდი.
გამოდი გარეთ, ძუნწო მევახშევ,
ოქროს ყუთზე რომ კრუხივით ზიხარ!
თავისუფლებას გაჰყვირის ყველა, —
ნოეს კიდობნის სახედრის მსგავსად
მეც დედამიწას შევძრავ ძახილით,
თავისუფლების სუფევას ვამცნობ
ლოდინით დაღლილ მომავლის ნაპირს.
ოლონდ აქედან დავიხსნა თავი,
ვიშოვო ფული, მერე მე ვიცი!
წინ! წინ! ფეხმარდი ტაიჭისათვის
მე ჩემს ნახევარ სამეფოს ვიხდი!

(გამოქვაბულში ცხენი ჰიხვინებს.)

ცხენი! სამოსი! იარაღი! და მთელი განძი!

(უახლოვდება.)

სიზმარია თუ სინამდვილე?.. სინამდვილეა!
აკი მსმენია: ნებისყოფა მთებსაც კი ძრავსო!
მაგრამ ნუთუ მას შეუძლია ცხენიც შეკაზმოს?
აბა რას ვროშავ? იქ ცხენია, აქ კი — მხედარი!
Ab esse, ad posse... შეაჯექი, გასწი, გაფრინდი!

(ძონძებს იხდის, ახლებს იცვამს, მერე ჩაცმულობას ათვალიერებს.)

სერ პეტერ, პერო! შენ თურქი ხარ თხემით ტერფამდე!
ხვალ რა მოხდება — ჰკითხვით ერთი წინასწარმეტყველს!
გზას გაუდექი, ბედაურო, ნადავლო ჩემო!

(უნაგირს მოევლება.)

უზანგებიც კი ოქროსია! გასწი, მერანო!
ცხენთა ჭენებით იცნობიან წარჩინებულნი!

(უდაბნოში გააქროლებს.)

ოაზისის შუაგულში არაბი დიდებულის კარავია განცალკევებით. აღმოსავლურად გამოწყობილი პერ გუნტი მუთაქებზე წამოჭიმულა. ყავას შეექცევა და გრძელტარიან ყალიონს ეწევა. ანიტრა და ქალიშვილთა გუნდი მის წინ ცეკვავენ და მღერაან.

ქ ა ლ ი შ ვ ი ლ თ ა ქ ო რ ო

წინასწარმეტყველს — დიდება ჩვენი!
გამოგვეცხადა, ქველი და ბრძენი!
ქვიშის მხურვალე ქვეყნის ზღვებიდან
შემოაქროლა მეფური ცხენი!
წინასწარმეტყველს — დიდება ჩვენი!
ყვითელი ქვიშის ზღვა გამოცურა,
მოვარდა, ვითა ხორშაკი ცხელი,
გამოგვეცხადა დარახტულ ცხენით!
შევხვდეთ ფლეიტით, დაფით, დაირით,
როკვით, სიმღერით ათასნაირით!
ხალხს არ ივიწყებს მოწყალე ბრძენი! —
წინასწარმეტყველს დიდება ჩვენი!

ანტრა

ცხენი ჰყავს, მსგავსი ქათქათა მზისა,
რაც მოჩუხჩუხებს ედემში მარად.
ემთხვიეთ ყველა! დაემხეთ ძირსა!
თვალს აციმციმებს ვარსკვლავთა დარად!
მაგრამ ვინ არის სხვა მიწიერი,
და იცნობთ სადმე კაცთა ნათესავს,
ჰქონდეს მასავით სახის იერი,
მისებრ აფრქვევდეს გზაზე ნათელსა?
უდაბნოს მხრიდან მოფრინდა ჩვენთან,
სპეკალს აფრქვევდა მკერდი ძალუმი;
სადაც მივიდა, ნათელი სცემდა,
სადაც განშორდა — ატყდა სამუმი;
სადაც მივიდა — ეპკურა ნამი,
მწვანემ დაფარა უდაბნო მწირი;
სადაც განშორდა — ჩამოწვა ღამე,
გახმა ხისა და ბალახის ძირი.
ის ჩვენთან არის — ჩვენთანა ღმერთი!
ყოვლად ძლიერი,
ვით მიწიერი,
თვალ-მარგალიტებს ვერ იტევს მკერდი!
დაცარიელდა თვითონ ქააბა —
ხალხმა ბილიკი მასთან გააბა!

ქალიშვილების ქორო

ვაქოთ, ვადიდოთ ალაჰი ბრძენი —
არ დაივიწყა ადამის ძენი!
შევხვდეთ ზეიმით წინასწარმეტყველს!
წინასწარმეტყველს — დიდება ჩვენი!

(მუსიკის ხმა, ქალიშვილები ცეკვავენ.)

გუნტი

მართალი უთქვამთ: შინაურ მღვდელს არ აქვს შენდობა,
წინასწარმეტყველს არ ცნობენო მის ქვეყანაში.
მე ეს ცხოვრება მირჩევნია, სიმართლე გითხრათ,

თუნდ პირველობას ჩარლსტონუნელ მდიდართა შორის.
 იმ ხელობაში იყო რაღაც სიცარიელე,
 რაღაც უცხო და უცნაური, გაურკვეველი,
 თავს ვერასოდეს ვერა ვგრძნობდი საკუთარ ჭერქვეშ,
 და ვერასოდეს ვერა ვთვლიდი თავს საქმის კაცად.
 აბა იმ გზაზე რა მინდოდა? ვერ ამიხსნია.
 სულ საქმოსნობა და სირბილი წალმა-უკუღმა,
 გაწამაწია, ანგარიში, ხარჯი, მოგება —
 ახლა რომ ვფიქრობ, მეც მიკვირს და გამკვირვებია,
 ასე მოხდა და ძაღლის თავიც აქვე მარხია.
 ფულით იყიდო საკუთარი მეობა შენი,
 ეს იგივეა, რომ ქვიშაზე აიგო სახლი.
 ბეჭდის, საათის თუ ბრჭყვიალა მძივის წინაშე
 ძირს ემხობიან სულელები, ლაფში გორავენ,
 ქუდებს უხდიან ქინძისთავეებს, ძეწკვებს, აბზინდებს.
 მაგრამ ძეწკვი და საათი ხომ კაცი არ არის?
 წინასწარმეტყველს აქვს უზადო მდგომარეობა.
 აქ იცის კაცმა ქვეყანაზე თავისი წონა.
 მსგავსი პატივი არის მისი დამსახურება,
 არა ძეწკვების, საათის და ქინძისთავეების!
 კაცი კაცია, აღარ უნდა ლარი და ხაზი,
 არც ფულს უმადლის, არც ბედნიერ შემთხვევეითობას,
 არ საჭიროებს პატენტებს და პრივილეგიებს.
 სწორედ ჩემზეა ეს წოდება ზედგამოჭრილი,
 მერე, რა უცებ მომევიღინა უფლის წყალობა!
 ნაპოვნი ცხენით ეს უდაბნო გადმოვიქროლე
 და ვზად უდაბნოს ამ ლალ შვილებს გადავეყარე,
 გავხდი მაჰმადის მოციქული, ნაღდი საქმეა.
 მე ხომ მაგათი მოტყუება არ მქონდა მიზნად!
 ერთი საქმეა დაიჩემო მოციქულობა,
 და სულ სხვა საქმე — შეიფერო მოციქულობა.
 თანაც ყოველთვის შემიძლია უკან დავბრუნდე.
 ვინ რას მავალებს, რა მაკავებს? სამსახურია?
 ჩემი საქმეა საკუთარი, ვის რა ხელი აქვს?
 როგორც მოვედი, ისე წავალ, აქა მყავს ცხენი.
 მოკლედ რომ მოვჭრა, მე ვარ საქმის ბატონ-პატრონი.

ანტრა

(შემოდის, უახლოვდება)

ჩემო წინასწარმეტყველო და ბატონო ჩემო!

გუნტი

რას მეთყვის ახალს მშვენიერი მხევალი ჩემი?

ანტრა

კარვის წინ დგანან უდაბნოთა პირმშო შვილები
და შენი სახის ხილვის ნებას ელოდებიან.

გუნტი

ჩუმად! შორს, იქით დააყენე, არ მომეკარონ!
მათი ქროლვის ხმა მესმის ყურში, ლოცვა კი არა.
მამაკაცები მეზარება ჭირის დღესავით!
ჩემო პატარავ, მათი გული სავსეა ზაკვით,
მართალს ამბობენ, მათი მოდგმა მუხანათია!
თანაც ვერაგი! ასე უთხარ, ჩემო გოგონავ,
მათ მომალორეს... შემცოდენი ხართ-თქო, უთხარი!
ანლა გვეყოფა! გავაჩალოთ ცეკვა-თამაში,
წინასწარმეტყველს გაუფანტეთ მოგონებანი!

ქალი შვილები

(ცეკვით)

ჩვენს წინასწარმეტყველს, კეთილს, მხოლოდ ცეკვა დაამშვიდებს,
მის წინაშე შეუცოდავთ მის ფერხთა მტვერ ბოროტ შვილებს.
მაგრამ მისი სიკეთეა ჩვენი შვება და ნუგეში:
ცოდვილთ ცოდვას მიუტევენ და შეიყვანს სამოთხეში.

გუნტი

(თვალს აყოლებს ანტრას ცეკვას)

დაფის დაკვრა გეგონება, ფეხებს ისე ასრიალებს.
ჰაი, კბილით ჩასაკენეტო! სამოსს როგორ აშრიალებს!
მართალია, იქნებ ცოტა სხვანაირი ნაკვთებია,

ვიდრე ითხოვს სილამაზე, კაცები რომ აკვდებიან,
მაგრამ რაა სილამაზე? წარმავალი ვერცხლის ფული,
სხვა დროის და სხვა ადგილის ჟინზე დამოკიდებული.
ერთობ გადამეტებული გვხიბლავს ხოლმე მხოლოდ მაშინ,
უბრალო და უბირი რომ მოგვწყინდება ცხოვრებაში.
სადაც წესი, კანონია, იქ მოგივლის თავში რეტი;
ან უზომო სიგამხდრე და ან სიმსუქნე მეტისმეტი,
ან სინორჩე მიგიზიდავს ან სიბერე უაღრესი,
შუალედზე გულცივი ვართ, და ეს არის უარესი.
არც ფეხი აქვს ამ ქალიშვილს სუფთა, კოხტა, მომხიბვლელი,
არც ხელები მომწონს მისი, მეტადრე კი ცალი ხელი,
მაგრამ მაინც ლამაზია, ხმაც აქვს ამოდ მოსასმენი.
ჰე, ანიტრა, მოდი ჩემთან!

ა ნ ი ტ რ ა

(უახლოვდება)

გისმენს ბატონს მონა შენი.

გ უ ნ ტ ი

მომხიბლავი არსება ხარ! მოეწონე მოციქულსა,
და გჯერა თუ არა გჯერა, მოისმინე სიტყვა ჩემი:
შენ ხარ ჩემი ჰურია და ჩემთან შეხვალ სამოთხეში.

ა ნ ი ტ რ ა

ეს არ მოხდება, მბრძანებელო!

გ უ ნ ტ ი

რატომ, ძვირფასო?

გგონია ვხუმრობ? ვფიცავ! როგორც აქ ვზივარ ახლა!

ა ნ ი ტ რ ა

მე უსულო ვარ.

გ უ ნ ტ ი

სულს შეიძენ, არაფერია.

ა ნ ი ტ რ ა

როგორ, ბატონო?

გ უ ნ ტ ი

მე მომანდე შენ ეს ამბავი.
შენი გამზრდელი მე ვიქნები, თვითონ გასწავლი.
უსულო ვარო! სულელი ხარ, ვხედავ, ძვირფასო.
სიცარიელე მეც შევნიშნე, შევწუხდი კიდეც,
მაგრამ მოვძებნი ადგილს სადმე ერთი სულისთვის.
მოდის აქ, მინდა თავის ქალა გავზომო შენი.
ასეც ვიცოდი! აგერ, შენი ჭკუის კოლოფი,
და მართალია, სიბრძნით თავი არ გაგისკდება,
გეყოფა ისე, საყველბუროდ, როგორც იტყვიან.
დიდი სულისთვის გაქვს ადგილი მცირედი, მაგრამ
შენ რას დაეძებ! მინდა მოგცე იმდენი მაინც,
რომ სხვებზე ცუდად არ იცხოვრო ამ ქვეყანაზე.

ა ნ ი ტ რ ა

წინასწარმეტყველს აქვს კეთილი გული...

გ უ ნ ტ ი

არ გინდა?

ა ნ ი ტ რ ა

მე ვისურვებდი... მე მინდოდა...

გ უ ნ ტ ი

თქვი გაბედულად!

ა ნ ი ტ რ ა

მე სულისათვის არც იმდენად... სული რად მინდა!
მომეცი ისა...

გ უ ნ ტ ი

რა?

ანიტრა

(დოლბანდს უჩვენებს)

აფალი, გვირგვინის თვალი.

გუნტი

(ალტაცეხული გაუწვდის ძვირფას თვალს)

ანიტრა! ევას ღვიძლო ასულო!
ანდამატივით იზიდავ კაცსა!
მეც კაცი ვარ და დიდ მგოსანს უთქვამს:
„მარად ქალური გვიზიდავს ჩვენო“.

მთვარიანი ღამე. პალმების ხეივანი ანიტრას კარვის წინ.
პერ გუნტი ხის ქვეშ დამჯდარა, ხელში არაბული ბარბითი უჭირავს, წვერი შეუქ-
რეჭია და უფრო ახალგაზრდული იერი მიუღია.

გუნტი

(ბარბითზე ამღერებს)

ჩავკეტე ჩემი სამოთხის კარი
და გასაღები მიჭირავს ხელთა;
გემს აჩქარებდა სამშობლოს ქარი...
ლამაზნი, მე რომ იქ ხელი ვკარი,
თვალთაგან ცრემლებს აფრქვევდნენ ცხელთა.
სამხრეთში ვნახე ჩემი ბანაკი,
მერწვევი ქვიშის ტალღები ჩემი,
მწვანე პალმების უცხო ჭალაკი,
ყვითელ გორაკთა მყუდრო ალაგი,
და ცეცხლს მივეცი მე ძველი გემი.
სამაგიეროდ ახალი ვნახე,
უდაბნოს გემი, ოთხფეხი ცხენი,
ვკარი დეზები, ზღვა გადმოვლახე,
ხეზე შევფრინდი, ჭაბუკი ლაღი,
და შემოვძახე სიმღერა ლხენის!
ჩემო ანიტრა, პალმის ბადაგო!
რომელს ექნება შენსავით გემო!
თვითონ ანგორის თხის ყველზე ტკბილო,

აჰ, შე ეშმაკო, არ გამაწბილო!
მოდი, მისმინე, ანიტრავ ჩემო!

(ბარბითს მხარილლივ გადაიკიდებს და ანიტრას უახლოვდება.)

ერთი გავიგო, მისმენს თუ არა,
ესმა თუ არა სიმღერა ჩემი?
თუ მიყურებდა ფარდაგებს შორის
ტანშიშველი და გულანთებული?
ჩუ! რა ხმა იყო? გეგონებოდა,
ბოთლის საცობი ავარდა მაღლა.
ჩუ! ეს მეორედ! ნეტავ, რა ისმის?
სატრფოს ოხვრაა? არა, სიმღერა!
არა, ხვრინვაა! და რა ძლიერი!
რა ტკბილი ხმაა! ანიტრას სძინავს!
ბუღბუღო, ჩუმად! შეწყვიტე სტვენა!
არ დამირღვიო ეს ნაზი ფშვენა!
თუმცა ისტვინოს, მე რას დავეძებ!
ისიც ჩემსავით მუშაითია
და სიყვარული ამღერებს მასაც.
მეც და ბუღბუღიც ვართ მომღერალნი
ტრფობით დამწვარი ფერიებისა.
ეს წყნარი ღამე და ეს გალობა
ჩვენი გულისთვის შექმნილა სწორედ.
როცა ვმღერივართ, ჩვენ ვართ, რაცა ვართ,
მე და ბუღბუღი, მე და ბუღბუღი!
და ჩემს პატარას რომ სძინავს ახლა,
ეს აგვირგვინებს ჩემს ნეტარებას:
თითქოს ბაგესთან მეჭიროს თასი
და კი არ ვსვამდე, ისეა სწორედ.
მაგრამ ჰა, ისიც, აგერ იღვიძებს!
მით უკეთესი! ანიტრავ ჩემო!

ა ნ ი ტ რ ა

(ყარვიდან)

მიხმე, ბატონო, შენი მხევალი?

გ უ ნ ტ ი

ღიახ, წინასწარმეტყველი გიხმობს.
გაგოყებულმა კატებმა ბნელში
ერთი ამბავი ატეხეს ახლა.
ჩანს, ნადირობენ..

ა ნ ი ტ რ ა

არა, ბატონო,
სხვა თამაში აქვთ, ოინბაზური,
ნადირობაზე უფრო საშიში.

გ უ ნ ტ ი

რა თამაშიო?

ა ნ ი ტ რ ა

ნუ მათქმევინებ!

გ უ ნ ტ ი

თქვი!

ა ნ ი ტ რ ა

გავწითლდები!

გ უ ნ ტ ი

(უახლოვდება)

ალბათ, იგივე,
რითაც მე ვიყავ გულანთებული,
ქვა რომ გაჩუქე პატიოსანი?

ა ნ ი ტ რ ა

(შეშინებული)

აღმოსავლეთის მშვენებავ, შენა
როგორ ადარებ თავს რაღაც კატას?

გუნტი

სიტყვა სიყვარულს როცა ეხება,
ჩემო პატარავ, ერთი ყინი აქვთ
წინასწარმეტყველს, კაცსა და კატას.

ანიტრა

ჩემო ბატონო, როდესაც ხუმრობ,
თითქოს პირიდან თაფლი გადმოგდის.

გუნტი

პატარავ, ქალთა მოდგმა საერთოდ
დიდ კაცებს ისე კი ვერ აფასებს,
როგორც შეჭფერის მათს სიღიადეს —
რანიც არიან სინამდვილეში.
მე ვარ ხუმარა ხალისიანი,
მით უფრო მაშინ, როცა ვარ შენთან,
და მხოლოდ დღისით უნდა ვატარო
დარბაისელი კაცის ნილაბი.
მოვალეობა ტვირთად მაწვება:
ათასნაირი ფიქრი და ზრუნვა,
ხალხის მიღება, ურვა, ჩივილი
ისე მღლის, ლამის გამისკდეს თავი.
მაგრამ მოვეშვათ ამას ყველაფერს!
სისულელეა! ფიქრიც არა ღირს!
მე შენთანა ვარ — მე ვარ პერ გუნტი,
მე ვარ, რაცა ვარ, მე ვარ შენი და
წინასწარმეტყველს ვუჩვენოთ ბრაწი!

(ხის ქვეშ ჯდება და ანიტრას გულში იკრავს.)

მოდი, ანიტრა, აქ მოდი, ჩემთან
და ვიოცნებოთ პალმის ქვეშ ერთად.
მე ჩაგჩურჩულებ, შენ გამიღიმებ,
შემდეგ, პირიქით, გადავცვლით როლებს,
წყნარი ღიმილით გიყურებ, ვიდრე
მოგისმენ სიტყვას სიყვარულისას.

ანტრა

(ფერხით დაუწვება)

სიმღერასავით მესმის შენი ხმა,
თუმცა აზრისა მიჭირს გაგება.
მითხარ, ბატონო, შენ რომ გისმინოს.
მართლა ეწვევა შენს ასულს სული?

გუნტი

სული. გონების შუქი და ცოდნა
მერე მიიღე, რა გეჩქარება!
აღმოსავლეთს რომ წითლად დაბეჭდავს
ოქროს ცისკარი: გაქრაო ღამე,
მაშინ მიიღებ ჩემს გაკვეთილებს,
ჩემო თოჯინავ, იყავი მშვიდად.
ახლა, წყნარსა და მთვარიან ღამეს
გაცვეთილ სიბრძნის გადმოლაგება
რომ ვიწყო, ვინმე მაგისტრის მსგავსად,
ეს სისულელე იქნება სწორედ.
სულის ცხოვრება, სიმართლე გითხრა,
მაინც არ არის დიდი ბედენა —
ქვეყნად მთავარი მაინც გულია!

ანტრა

ბატონო, შენი სიტყვა რომ მესმის,
ჩემი სპეკალის სხივი მგონია!

გუნტი

მეტად მახვილი ჭკუა-გონება
უჭკუობა და უგნურობაა,
და სისასტიკის ღეროზე ხშირად
იშლება ხოლმე სიმხდალის კვირტი.
ჭარბი სიმართლე, წრესგადასული —
შებრუნებული სიბრძნეა მხოლოდ.
ჰო, ჩემო გოგოვ, ვიყო წყეული,

თუ ეს ქვეყანა არ იყოს საგსე
ცეცხლოვან სულთა მფლობელი ხალხით,
რომელსაც აზრის ნავსაყუდლიდან
აშორებს ზღვები ქარიშხლიანი.
თვითონ ვიცნობდი ერთ ასეთ ყმაწვილს —
მის მსგავსთა შორის ნამდვილ მარგალიტს.
თვითონ ის კაცი შეცდა სასტიკად,
დაიბნა ქვეყნის ორომტრიალში...
ხედავ, გარშემო რა უდაბნოა?
ჩემი დოღბანდი რომ შევარხიო,
მეტიც არ მინდა, ზღვა მოვარდება,
დაიფარება ეს ქვიშა წამსვე,
მაგრამ რეგვენი ვიქნები დიდი,
რომ ეს ხმელეთი დავფარო ზღვითა.
იცო, რა არის ჩვენი ცხოვრება?

ა ნ ი ტ რ ა

არა, მასწავლე.

გ უ ნ ტ ი

დროის ნაკადში
გაცურო ისე, შენს საოცნებო
ველზე გახვიდე მშრალი და მთელი
და თანაც დარჩე იმად, რაცა ხარ.
მე შემიძლია ვიყო, რაცა ვარ —
პერი, ვით პერი, ვიდრე მაქვს ძალა.
ბებერი ძერა ბუმბულსა კარგავს,
ბებერი ვაცი მოშვებულია,
მოხუცი ხენეშით დალოდილობს,
დედაბრის ღონე — წყევლა-კრულვაა, —
და შეჰპარვიათ გულში ჭაღარა!
ახალგაზრდობა! ტახტი და კვერთხი!
სიჭაბუკე და სულთნობა მინდა!
განა პალმებში, ბალ-ვენახებში
და გუნტიანას მთაზე მაღალზე?

არა, ბუნების წიაღში სადმე.
ქალწული ქალის წმინდა ფიქრებში!
ახლაცა მკითხავ, ბავშვო, თუ რისთვის
მოგხიბლე ჩემი მოწყალე გულით?
რად აგირჩიე, რად შეგაცდინე
და მსურს, ასე ვთქვათ, მაგ გულში შეეკქმნა
მე ჩემი ტახტი და ხალიფატი?
მსურს ვიყო მეფე ჩემთა ვნებათა,
სრული ბატონი ჩემს სამეფოში!
შენ უნდა იყო სავსებით ჩემი,
ოქროს ბუდეში ჩასმულ თვალივით,
სპეკალზე ძვირად გიღირდეს პერი!
თუ ჩვენ დავშორდით, მაშინ მორჩება
სიცოცხლე შენი — ჩემი კი არა!
მთელ შენს არსებას, გახსოვდეს კარგად,
მე ჩემი თავით ავავესებ მხოლოდ,
რომ აღარც ნდომა, არც ნებისყოფა
არ შეგვრჩეს შენი — შეგავსო ჩემით!
ლამის ალერსის მომხიბლაობით
და გრაციების ყველა წყალობით
მე შენ მაჰმადის წმინდა ედემში,
ვით ბაბილონის ბაღში შემეყვან.

ამიტომ შენი ცარიელ თავის
გახივოსნება რა საჭიროა!
ვისაც სული აქვს, მისი ვაღია
ღრმა დაკვირვება საკუთარ თავზე.
სიტყვას მოჰყვა და მისმინე: მინდა
კოჭებზე რგოლი მოგარგო წყვილი,
შენც გაიხარებ, მეც გამახარებ —
ასე სჯობია ორივესათვის.
სულის ადგილს კი თვითონ დავიჭერ,
სხვა ძველებურად დარჩება ყველა.

(ანიტრა ხვრინვას ამოუშვებს)

ამას რას ვხედავ? დაიძინა? მორჩა, პერ გუნტო!
ვისთვის ვყბედობდი? არც მისმენდა... არა, დაიცა!

ეგ ნიშანია ჩემი სულის ძლიერებისა!
ჩემმა სიტყვებმა სამიჯნურო ფრთები შეასხეს,
ლადი ოცნების სამეფოში მიაქროლებენ!

(ადგება და მუხლებზე ძვირფასეულობას დაუწყობს.)

აგერ ბეჭდები, ფარღულები, სამაჯურები!
იძინე მშვიდად და მიხილე სიზმრად, ანიტრა!
იძინე მშვიდად და სიზმარში შენს ბატონ პერ გუნტს
თავზე გვირგვინი დაახურე იმპერატორის!
დღეს ტახტი გუნტის პიროვნების სახით დაფიქსირდა
და პიროვნულად გავიმარჯვე ამ ერთ ღამეში...

საქარავნო გზა. უკან, შორს, თაზისი ჩანს. პერ გუნტი თავის თეთრ ცხენზე ამხედ-
რებულა. წინ, უნაგირზე, ანიტრა უზის.

ანიტრა

გამიშვი! გიკბენ!

გუნტი

ოინბაზო!

ანიტრა

რა გინდა ჩემგან?

გუნტი

რა მინდა? არწივ-მტრედობანა მსურს ვითამაშოთ!
მსურს გაგიტაცო, ვიცელებოთ და ვილალოთ ერთად!

ანიტრა

უნდა გრცხვენოდეს, მოციქულო! შენ ბებერი ხარ!

გუნტი

შენი ტუჩები სისულელეს ჩმახავენ ბატო!
წინასწარმეტყველს ბებერს აბა როგორ ეძახი?
მე ვარ ბებერი? ასეთ საქმეს იზამს ბებერი?

ა ნ ი ტ რ ა

გამიშვი! მინდა შინ წავიდე!

გ უ ნ ტ ი

აჰ, შე კეკლუცო!

დახეთ, შინ წასვლა უცაბედად მოეპრიანა!
მამასთან უნდა დავბრუნდეთ! არა, ძვირფასო!
რაკი ბუდიდან გავფრენილვართ გიჟი ჩიტები,
ველარასოდეს იმ კაცს ველარ დავენახვებით!
ჩემო საუნჯევ, არასოდეს ადამიანი
ძალიან დიდხანს ერთ ადგილზე არ უნდა დარჩეს.
რომ გაგიცნობენ, ყურადღება ნელდება მერე,
და თუ დროით არ გაეცალე, პატივს დაკარგავ,
მეტადრე, როცა გეძახიან წინასწარმეტყველს.
ოცნებასავით უნდა გაქრე ანაზღეულად.
ჩემთვის აქამდეც წასვლა ჯობდა, საქმე გამწვავდა.
კუშტია შენი ცვალებადი უდაბნოს ხალხი.
შეწყვიტეს ლოცვა ამ ბოლო დროს, ზურგი მაქციეს,
არც მოსაკითხი მახსოვს მათი, არც საკმეველი.

ა ნ ი ტ რ ა

შენ ხომ წინასწარმეტყველი ხარ?

გ უ ნ ტ ი

შენი სულთანია!

(უნდა აკოცოს)

დახეთ ამ ჭიუტს, რა უკმეხად მარიდებს სახეს!

ა ნ ი ტ რ ა

მომე ბეჭედი, ემაგ თითზე რომ გიკეთია!

გ უ ნ ტ ი

შენი ფეშქაში იყოს ეგეც, ტკბილო ანიტრა!

ანტრა

რა შარბათივით მეწვეთება ყურში შენი ხმა!

გუნტი

ბედნიერია, ვინც ქალს ასე შეჰყვარებია!
ჩავალ! დაგიჭერ ცხენს სადავით, ვითარცა მონა!

(მათრახს აძლევს და ცხენიდან ჩამოდის.)

ახლა კი ვარდო, საყვარელო ჩემო ყვავილო,
შენს სადიდებლად ასე ვივლი ამ ცხელ ქვიშაში,
ვიდრე მზე დამკრავს სამოწყალოდ, გავჭიმავ ფეხსა.
ჯერ ჭაბუკი ვარ, ეს გახსოვდეს, ჩემო ანიტრავ,
ასე სასტიკად ნუ უყურებ შენ ჩემს ოინებს.
ახალგაზრდობას ხომ სიცელქე მოსდგამს ყოველთვის?
ჰოდა, რომ იყო უფრო ლაღი, მკვირცხლი გონების
და არა ასე მოუქნელი, ნერგო წარმტაცო,
მაშინ ადვილად მიხვდები, რომ რაკი გიჟმაჟობს,
მამ შენი გუნტი ახალგაზრდა ყოფილა ჯერაც!

ანტრა

კი, ყმაწვილი ხარ! კიდევა გაქვს, ბიჭო, ბეჭდები?

გუნტი

აგერ, აიღე! ვაცი ვარ და შევიკუნტრუშებ!
ვენახი იყოს, თავს შევიმკობ ვაზის გვირგვინით.
ღიახ, ღმერთმანი, ჭაბუკი ვარ, გიმღერ, ვიცეკვებ!

(მღერის და ცეკვავს.)

მე ვარ მამალი სვებედნიერი!
ჩამინისკარტე, ჩემო ვარიავ!
მაკოცე, ვცეკვავ და მიხარია —
რომ ვარ მამალი სვებედნიერი!

ანტრა

ჩემო წინასწარმეტყველო, შენ ოფლად იღვრები,
და მეშინია, სულ არ დადნე! მომეცი ქისა:
ხედავ, ქამარი სიმძიმით რომ ჩაუწევია?

გ უ ნ ტ ი

რა შზრუნველი ხარ! გამომართვი, მიჩუქებია!
აბა რად უნდა შეყვარებულს ოქრო და ვერცხლი?

(ისევ ცეკვავს და მღერის.)

სწორედ გიყვია ჭაბუკი გუნტი,
და რომელ ფეხზე დადგეს, არ იცის!
ვინა ყოფილა! ცეცხლში არ იწვის —
სწორედ გიყვია ჭაბუკი გუნტი!

ა ნ ი ტ რ ა

საოცარია, რა აცეკვებს წინასწარმეტყველს!

გ უ ნ ტ ი

წინასწარმეტყველს? რას მიქვია! სულ მიქარვია!
ჯობს გაიხადო ტანზე სწრაფად! გიცვლი სამოსელს!

ა ნ ი ტ რ ა

მაგრამ ქულაჯა მეტად დიდი მომივა შენი,
ქამარიც გრძელი, წინდები კი — ვიწრო ძალიან.

გ უ ნ ტ ი

ჰო, კარგი!

(დაუჩოქებს.)

მაგრამ მომაყენე ფიცხელი ვნება!
შეყვარებული კაცი ჩათვლის ვნებას სიამედ.
როდესაც ჩემი ციხე-კოშკის კარებში შევალთ...

ა ნ ი ტ რ ა

შენს სამოთხეში? როგორ ფიქრობ, კიდევ შორს არის?

გ უ ნ ტ ი

ათას მილზეა.

ა ნ ი ტ რ ა

შორს ყოფილა!

გუნტი

გულს ნუ გაიტებს!
იქ, საყვარელო, დაპირებულ სულსაც მიიღებ.

ანიტრა

მადლობელი ვარ! ეს ამბავი სულ არ მაწუხებს,
გავძლებ უსულოდ... რაღაც ვნებას მთხოვდი, მგონია.

გუნტი

დასწყევლოს ღმერთმა! გთხოვე: მტანჯე, მაწამე-მეთქი,
ოღონდ ორი დღით, ან სამი დღით, მეტ ხანს კი არა!

ანიტრა

შშვიდობით! როგორ ვაწყენინებ წინასწარმეტყველს!

(თითებზე მათრახს გადაუჭერს, სადავეს გამოსტაცებს, ცხენს მოაბრუნებს და
გააჭენებს იმ მხარეს, საიდანაც მოვიდნენ.)

გუნტი

(ერთხანს მეხნაკრავივით დგას)

ესეც შენ! არა, ეს ხომ უკვე... დალახვროს ღმერთმა!

იგივე ადგილი, ერთი საათის მოგვიანებით. პერ გუნტი დაღვრემილი და დაფიქრე-
ბული დგას. თანდათან იხდის თურქულ სამოსელს, შემდეგ ჯიბიდან სამგზავრო
ქუდს იღებს, იხურავს და ისევ ევროპელი ხდება.

გუნტი

(დოლბანდს ასწევს და შორს გადაისვრის)

იქ თურქებია, აქ კი მე ვარ. უნდა გამოვტყდე,
ეს წარმართული სამოსელი სულ არ მიხდება.
კიდევ ბედი, რომ მხოლოდ ტანზე მეცვა თურქულად,
სულსა და გულში ვერ გამიჯდა თურქული სული!
ან იმ ხომალდზე რა მინდოდა, რომ ვთქვა მართალი?
განა არა სჯობს ვიყო წყნარად, ქრისტიანულად?
თავი ვანებო ფარშავანგის ფრთების ძიებას,

ჩვენი ზნისა და კანონების ვიყო ერთგული,
არ ვუღალატო ჩემს მეობას, რათა ოდესმე
ხალხის პატივი და გვირგვინი დავიმსახურო?

(ორიოდე ნაბიჯს გადადგამს.)

ვიღაც გომბიო! — ერთი ბეწო დამაკლდა მხოლოდ.
რომ შევეშალე იმ შავტუხას! რამ გადამრია?
ტროლი გამიწყრეს, თუ მესმოდეს, რა მომივიდა,
რა იყო, ლამის ჭკუიდან რომ გადამიყვანა!
კიდევ კარგია, მორჩა, თორემ ერთი ნაბიჯიც
რომ გადამედგა, ქვეყნის ყბაში ჩავვარდებოდი!
მივქარე, მაგრამ, ვაღიარებ, გამოუვალმა
გარემოებამ მაიძულა ეს ჩამედინა
და არა ჩემმა პიროვნებამ, ჩემმა „მეობამ“,
და მაშ არც ჩემი პიროვნება დამარცხებულა.
სამოციქულო ყარიბობა უგემურია,
რაშიც ვერ ნახავთ მოქმედების ნასახ მარილსაც,
გულსა მძმარავს და გულისრევით დასრულდა კიდევ!
წინასწარმეტყველს აქვს ისედაც ცუდი ხელობა:
ღრუბლებში უნდა იაროს და ატაროს ხალხი,
და თუ დაიწყო გონივრული, საღი მსჯელობა,
საქმეს წააგებს, თავს თვითონვე დაიშამათებს.
ამ თვალსაზრისით მე ხომ კაცი წუნს ვერ დამდებდა,
ბატი რომ კერპად გავიხადე, ბევრსა ვჩმახავდი,
და მაინც...

(სიცილი წასკდება.)

ვერც კი წარმოიდგენს ადამიანი!
ცეკვა-სიმღერით სცადო ღროის შეჩერება და
კუდის ქიციანით სცადო ცურვა მდინარის აღმა!
ბარბითს უკრავდე, იცუნდრუკო მთელი ღამე და
გააპუტვინო ბოლოს თავი, როგორც მამალმა! —
მართლაც, წინასწარმეტყველი ვარ გონდაკარგული
და გაპუტული! მოხრაკული, როგორც მამალი!
თუმცა... მაქვს მაინც ცოტა რამე ჩარლსტონის ბანკში,
და ჯიბეშიაც, შავი დღისთვის გადანახული!

მთლად დაღუპული ჯერ არა ვარ, და ეს კარგია!
 „ოქროს შუაგულს“ რომ იტყვიან, ეგ არის სწორედ:
 აღარც მეეტლის დარდი მაქვს და აღარც ცხენების,
 არც ჩემოდნები მაწუხებენ და არც ვაგონი,
 ვარ საკუთარი ჩემი თავის ბატონ-პატრონი.
 საით წავიდე? რომელი გზა ამოვირჩიო?
 არჩევით იცნობ, ვინ ბრძენია და ვინ — სულელი.
 დასრულდა ჩემი საქმოსნობის ამბავიც უკვე
 და გავიხადე სამიჯნურო ძონაქები ჩემი.
 კიბოსებრ სვლისა არც თავი მაქვს, აღარც ხალისი.
 „უკან თუ წინა, სადაც წახვალ, ერთი გზა არი,
 გარეთ თუ შინა — ერთ ბილიკზე გაივლის მგზავრი“, —
 ჭკუამახვილი კაცის წიგნში ეწერა სადღაც.
 ახლა რომ რამე კარგი საქმე გამოჩნდებოდეს,
 ახალი, დიდი, ღირდეს მისთვის გარჯა და შრომა!
 შეუფერებლად რომ ავწერო ჩემი ცხოვრება,
 სახელმძღვანელოდ — გემრიელიც და მარგებელიც? —
 თუმცა, ეს არა! მე მაქვს დრო და მოცალეობა!
 მოგზაურობა რომ დავიწყო სამეცნიერო?
 გარდასულ ჟამთა სიავის და სიხარბის კვლევა?
 ჰაი, ღმერთმანი, ეს საჩემო საქმე იქნება!
 გადამიშლია ფერწასული ფოლიანტები,
 მუდამ მიყვარდა, მიზიდავდა მეცნიერება —
 კაცობრიობის ნატერფალზე უნდა წავიდე!
 და ისტორიის ტალღებს მივყვე, როგორც ბუმბული,
 ახლად ვიხილო ყოველივე, როგორც სიზმარში —
 გმირების ბრძოლა დიდების და სიკეთისათვის —
 ოღონდ გარედან, საიმედო თავშესაფრიდან!
 ვნახავ სწავლულთა დაღუპვას და მოწამეობას,
 სამეფოების ამაღლებას და მათს დაცემას,
 ვნახავ მსოფლიო ეპოქების შექმნას კენჭიდან, —
 მოკლედ, მოგზადო მატთანეს მინდა ნაღები!
 როგორმე უნდა შევიძინო ბეკერის ტომი,
 გავყვე მსოფლიოს ყველა ტომის ქრონოლოგიას.
 ისტორიაში მოვისუსტებ, ეს მართალია,

ეშმაკურია შინაგანი მისი ბუნება,
მაგრამ რაც უფრო გიჟურია ხოლმე სათავე,
მით უფრო ძვირფას საგანძურსა ვპოულობთ ხშირად.
რა მაცდურია მერე აზრი, რომ გაქვს მიზანი
და ვერაფერი შეგაფერხებს შენს სავალ გზაზე!

(გულაჩვილებული, წყნარად.)

გადაჭრი ყველა შემფერხებელ ძაფსა და ღუზას,
მოსწყდები ოჯახს, მეგობრებს და სამშობლო მიწას,
ნიავეს გაატან შენს ქონებას, შენს მონაპოვარს,
შენს სამიჯნურო წარსულს ეტყვი „ღამე ნებისას“, —
ჭეშმარიტების მისტერიის მიგნების მიზნით!

(თვალზე მომდგარ ცრემლს იწმენდს.)

აი საზომი ჭეშმარიტი ნამდვილ მკვლევართა!
უბედურებავ, დაგიკარგავს ეკალი შენი!
ბედნიერი ვარ, ვხედავ მიზანს, რისთვისაც ვიშვი!
დანიშნულება მიპოვნია ჩემი ცხოვრების.
ახლა მთავარი გაძლებაა, რაც უნდა მოხდეს!
მხოლოდ დღეიდან შემიძლია წელგამართულმა
თავი ავწიო ვაჟკაცურად, ამაყად, მაღლა,
რადგან დაბოლოს ნახა გუნტმა თავისი თავი,
გახდა, ასე ვთქვათ, წუთისოფლის ნამდვილი მეფე!
მსურს ხელთა მქონდეს მთელი ჯამი წარსულთა დღეთა,
ალარ დავტკეპნი გზა-ბილიკებს ჩემი დროისას!
ალარასოდეს — ლანჩადაც კი არა ღირს აწმყო.
ხალხს ანგარება გასჯდომია ძვალსა და რბილში,
კაცია სულით უმწეო და საქმით უბადო,
და ქალი კიდევ...

(მხრებს აიჩეჩავს.)

ცარიელი, მერყევი მოდგმა! —

(გადის.)

ზაფხულის დღე ჩრდილოეთში. ქოხი უსიერ ტყეში. ღია კარი, შიგ — ხის ღიდი ურდული. კარზე ირმის რქებია გაკრული. ქოხის მახლობლად თხები ბალახობენ. შუახნის ქალი, თეთრი და მშვენიერი, მზეში ზის და ართავს.

ქ ა ლ ი

(გზას გასცქერის და მღერის)

აგერ, გავა ეს ზამთარიც, მას მოჰყვება გაზაფხული.
ზაფხულიც და შემოდგომაც — გავა კიდევ ერთი წელი,
მაგრამ ვიცი, მოხვალ ბოლოს, როგორც გქონდა განზრახული,
დავპირდი და გიცდი კიდევც, არ ჩამქრალა გრძნობა მწველი.

(თხებს უხმობს, მერე ისევ საქმეს მიჰყოფს ხელს და სიმღერას განაგრძობს.)

ღმერთმა მოგცეს გამარჯვება, სადაც იყო და იარო!
და გაცხონოს, თუ შენ უკვე დგახარ მისი სკამის წინა!
გიცდი, ჩემო მეგობარო, გულის სწორო და ზიარო;
თუ ცოცხლებში აღარა ხარ, გესტუმრები ცათა შინა!

ეგვიპტე. ვანთიადი. მემნონის კოლოსი ქვიშას დაუფარავს. პერ გუნტი გამოდის და კარგა ხანს უსიტყვოდ ათვალიერებს.

გ უ ნ ტ ი

აი, აქედან ჯობს დავიწყო მოგზაურობა —
ვით ეგვიპტელმა — რა თქმა უნდა, თავშესაქცევად:
საძირკვლად გუნტის „მე“ დაედოს ეგვიპტელობას,
და ეს მეობა იყოს ჩემი მტკიცე სარჩული!
შემდეგ აქედან ასირიის გზას დავადგები,
თორემ ერთბაშად იმ გზით წასვლა სახიფათოა,
სადაც შეიქმნა სამყარო და სამოთხის ბაღი —
ბიბლიურ ამბებს ავარდლო ჯობს სულაც თავი,
ისტორიაში ისედაც სულ მათი კვალია!
მე რომ მათ გავყვე, ვუკირკიტო და წვრილად ვჩხრიკო,
არც ხელობა მაქვს ასეთი და არცა ხალისი.

(ქვაზე ჩამოჯდება.)

აქ ჩამოვჯდები, მოთმინებით დაველოდები.
მზის ამოსვლისას ამ ქანდაკმა უნდა მიმღეროს.

შემდეგ კი ავალ ფარაონთა პირამიდებზე,
ძირსაც ჩავალწევ, სადაც მშვიდად სძინავთ მეფეებს.
მერე მეწამულ ზღვისკენ სავალ გზას დავადგები,
ამოვთხრი მეფე პონტიფარსა და იმის ჯარებს.
შემდეგ გავხდები აზიატი. მინდა ვიხილო
სახელგანთქმული ბაბილონის კიდული ბაღი,
ის მეძაგები... ის აკვანი ძველი კულტურის.
ერთი ნახტომიც და ტროადის ველზე გავჩნდები,
ტროასთან ათენს ხომ საზღვაო კავშირი ჰქონდა!
იმ გზას გავყვები, სადაც ქსერქსეს სპარსელთა ურდოს
მამაცი მეფე ლეონიდე გზას უღობავდა,
და შეუსწავლელს არ დავტოვებ უბრალო ქვასაც.
ათენში ჩავალ, შევისწავლი ფილოსოფიას,
აღვწერ იმ სახლსაც, სადაც მოკვდა დიდი სოკრატე...
დალახვროს ღმერთმა, დამავიწყდა, იქ ხომ ომია!
მაშ იქით იყოს ელინური სამყარო ჯერა!

(საათს დახედავს.)

რა ეშმაკია, რას აყოვნებს ეს მზეც ამოსვლას,
რალას ზოზინობს! ძვირად მიღირს ყოველი წუთი.
ჰო, სად ვიყავი? ტროადაში... ეს რა ხმებია?

(წამოდგება და უსმენს.)

რა ზუზუნია? რა სიმღერის ხმა უცნაური?

(მზე ამოდის.)

მ ე მ ნ ო ს ი ს კ ო ლ ო ს ი

(მღერის)

ღმერთთა ფერფლიდან აფრინდებიან
ლადი ფრთოსნები,
კერპი მგოსნები;
ზევსის შექმნილებს, აღისფრთებიანს,
უყვართ დავა და
ძლევა მტარვალთა;
ჭოტო სიბრძნისა, ფხიზლად იყავი:
სად სძინავთ ახლა?
რამ დამანაღვლა?
მოკვდი, ან ახსენ ჩემი იგავი!

გუნტი

მართლა, რა იყო? მღეროდა სვეტი!
გარდასულ ჟამთა მუსიკა მესმა!
ადვილად ვარჩევ აწევ-დაწევას.
არის ნოტებზე გადასატანი,
სწავლულთა ხელში გადასაცემი.

(ინიშნავს უბის წიგნაკში.)

„სვეტი მღეროდა: მე ვარჩევდი გარკვევით ბგერებს,
მაგრამ სიმღერის ტექსტი კარგად ვერ გავარჩიე.
ეს ყოველივე არის მხოლოდ გრძნობის მცდარობა,
სხვა არაფერი საკვლევი და საყურადღებო“.

(გზას გაუდგება)

გიზეჰის სოფლის მახლობლად კლდეში გამოკვეთილი დიდი სფინქსი დგას. შორს
ჩანს ქაირო და მისი მინარეთები. პერ გუნტი მიდის. სფინქსთან ჩერდება, ყურად-
ღებით აკვირდება, თვალთან ლორწებს მიიღებს, ხანაც მილივით მომრგვალებულ
ხელებში გახედავს, როგორც ჭოგრიტში.

გუნტი

ქვეყნიერება შემომივლია,
მსგავსი ქმნილებაც სადღაც მინახავს!
სად? ჩრდილოეთში? თუ აქ, სამხრეთში?
ვის მომაგონებს? კაცსა თუ რასა?
მემნონის სვეტი, ქვის ნამუსრევზე
რომ აწოწილა — აქ გამახსენდა, —
მაგონებს განთქმულ დოვრების პაპას.
მაგრამ ეს გონჯი ნაცოდვილარიც,
ორმაგი ტყავი — ქალიც და ლომიც —
ესეც ზღაპრების წიგნიდან არის?
თუ მართლა ვნახე ასეთი ტანი,
ზღაპრული ლანდი? ჰო, მაგონდება!
დიდი მრუდეა, მე რომ მოვკალი, —
არა, მესიზმრა... მაშ მე ვბოდავდი!

(უახლოვდება.)

იგივე პირი, მსგავსი თვალები,
მხოლოდ მზერა აქვს უფრო ცბიერი
და არა ისე ჩლუნგი, მძინარა...
მოკლედ იმავე ყალიბისაა!
მაშ ასე, ლომო, მრუდესა ჰგავხარ,
თუ კაცი დღისით ზურგიდან გნახავს!
გამოცანები თუ იცი კიდევ?
ახლაც ამიხსნი მაშინდელივით?

(სფინქსს უყვირის.)

ვინა ხარ, მრუდევ?

ხ მ ა

(სფინქსის უკან)

Ach, Sphinx, wer bist du?

გ უ ნ ტ ი

ვიშ, გერმანული სცოდნია ექოს:

ხ მ ა

Wer bist du?

გ უ ნ ტ ი

დახეთ! ის ფლობს გერმანულს!

რადაც ახალი აღმოვაჩინე!

(უბის წიგნში ინიშნავს)

„ექო ბერლინურ კილოზე უქცევს“.

(გამოდის სფინქსის ზურგს უკან ამოფარებული ბეგრიფენფელტი)

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

ადამიანი!

გ უ ნ ტ ი

ახ! მაშ, მე შევცდი!

(ჩაინიშნავს დამატებით.)

„მე სხვა დასკვნამდე მივედი შემდეგ“.

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

(მოუსვენარი მოძრაობით)

ყოფნის საკითხი... მომიტევეთ, ბატონო ჩემო!
რამ მოგიყვანათ ასე უცებ დღეს ამ ალაგას?

გ უ ნ ტ ი

აქ ერთი სიყრმის მეგობარი უნდა მენახა.

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

რომელი? სფინქსი?

გ უ ნ ტ ი

(თავის ქნევით)

ჩემი ძველი მეგობარია.

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

Famos! და მერე წუხანდელი ლამის შემდეგაც...
თავი მიბრუნის... საცოდავი გამისკდეს ლამის!
ჩაქუჩისა მცემენ თითქოს თავში... გახსენით ბაგე
და მიპასუხეთ: იცით, განა, ვინ არის ისა?

გ უ ნ ტ ი

სფინქსი? მე გეტყვით, თქვენს გასაჭირს თუ ეს უშველის.
თ ა ვ ი ს თ ა ვ ა დ ი! ის, რაც არის!

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

(შეხტება და შემოტრიალდება)

აჰ, მე გავიგე!

დარწმუნებული ხართ ამაში? ნუთუ ნამდვილად?
დასტურ, ის არის, რაც ის არის?

გ უ ნ ტ ი

სწორედ ასეა.

თვითონვე ამბობს.

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

მაშ ქვეყანა

ყირაზე დგება!

(ქუდს იხდის.)

მომიტევით, თქვენი სახელი?

გ უ ნ ტ ი

პერ გუნტი მქვიან.

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

(გაოცებული)

პერ გუნტი! ამას მოველოდი! ეს სიმბოლოა!
ალეგორია! „პერ გუნტ“ ნიშნავს: „ვისაც ველოდით!“
ოსტატო, მე თქვენ გელოდებით, დიდი ხანია!

გ უ ნ ტ ი

მე თქვენ მელოდით! ასეთ პატივს დიდად ვაფასებ!

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

პერ გუნტი! რა ბრძნული, იდუმალი, ღრმააზროვანი
ჭდება! ყოველი სიტყვა სიბრძნის გასაღებია!
რა მოხელე ხართ?

გ უ ნ ტ ი

(თავდაბლურად)

მუდამ ვცდილობდი ვყოფილიყავ რაცა ვარ, ისა,
ჩემი მეობა... თუმცა, აგერ ჩემი პასპორტიც!

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

„რაცა ვარ, ისა!“ სულ იგივე იდუმალემა!

(მკლავში ხელს ავლებს.)

ქაიროსაკენ, თავსატეხთა ამხსნელთა მეფევ!

გუნტი

მეფე?

ბეგრიფენფელდტი

ჰო, მეფე.

გუნტი

მალღარებთ ნამდვილად მეფედ?

ბეგრიფენფელდტი

(მიჰყავს პერ გუნტი)

დიახ! ამხსნელთა მეფედ — თქვენი „მეს“ საფუძველზე!

ქაირო. დიდი ეზო. გარშემო დიდი კედლები და შენობებია, ფანჯრებზე რკინის
გისოსებია. ეზოში რამდენიმე რკინის გალია დგას.
სამი გუშაგი. შემოდის მეოთხე.

შემოსული გუშაგი

მისმინე, შათმან! დირექტორი სად არის ჩვენი?

ერთ-ერთი გუშაგი

სადღაც წავიდა ჯერ კიდევ დღეს დილაადრიან.

პირველი გუშაგი

ვაი თუ სადმე ხიფათს რასმე გადაეყარა!
სწორედ წუხელი...

მეორე

ჩუმად! კარი გაიღო მგონი.

შემოდის ბეგრიფენფელდტი, შემოჰყავს პერ გუნტი. კარს კეტავს და გასაღებს ჯიბეში
იღებს.

გუნტი

(თავისთვის)

ჭკუით სავსეა, ჩანს, ეს კაცი, და მეც კი მახნევს,
თავში არ შედის მაგის სიტყვა-გამოცანები!

(მიმოიხედავს)

სწავლულთა კლუბი მაშ ეს არის?

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

სწორედ ეს გახლავთ.

აქ ნახავთ ყველას: ჯერ მოგროვდა სამოცდაათი,
მერე ას ოცი მიემატა, მოდის და მოდის...

(გუშაგებს უყვირის.)

ჰეი, შაფმანო! მიხელ! ფუქსო და შლინგელბერგო!
ცოცხლად! გალიებს მიაშურეთ!

გ უ შ ა გ ე ბ ი

გალიებს? ჩვენა?

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

მაშ მე? მაშ ვინა? ახლა უკვე ბარიბარსა ვართ!
მიწა ბრუნავს და ჩვენცა ვბრუნავთ იმასთან ერთად!

(ძალით ერეკება გალიაში.)

დღეს აქ მობრძანდა დიდი პერი — იმპერატორი,
და დანარჩენი თქვენ განსაჯეთ — მე არას გეტყვით.

(გალიას კეტავს და გასაღებს ჭაში აგდებს.)

გ უ ნ ტ ი

თქვენ რა... დოქტორო... დირექტორო...

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

მე აღარა ვარ

აღარც ერთი და არც მეორე... მორჩა, გათავდა...
ვიყავი, მაგრამ... მეფე პერო, არ შეგიძლიათ
ენაზე კბილი დააჭიროთ და მომისმინოთ?

გ უ ნ ტ ი

(შეშფოთებული)

განა რა მოხდა?

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი
მპირდებით, რომ გონს არ დაკარგავთ?

გ უ ნ ტ ი

ვეცდები...

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

(გუნტი კუთხეში გაჰყავს, ჩურჩულით)

მისმინეთ: წუხელ, შუადამის თორმეტ საათზე
აბსოლუტურმა გონეზამა... სული დალია!

გ უ ნ ტ ი

ღმერთო, მიშველე!

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

ჰო, ეს ერთობ სამწუხაროა!

მეტადრე ჩემთვის საქმე ესე მძიმეა მეტად,
რადგან ეს სახლი საგიჟეთად იწოდებოდა
აქამდე...

გ უ ნ ტ ი

რაო? საგიჟეთად?

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

აქამდე-მეთქი!

გ უ ნ ტ ი

(ფერწასული, წყნარად)

ო, ღმერთო ჩემო! წინათგრძნობით ეს გული იწვის!
გიჟი ყოფილა ეს კაცი და არავინ იცის!

(გასასვლელს ეძებს.)

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

(მისდევს)

გესმით თუ არა სწორად ჩემი ნათქვამის აზრი?
გონების სიკვდილს რომ ვამბობდი, სისულელეა.

არა, ის მიუნჰაუზენის მელიასავით
გამოძვრა მხოლოდ საკუთარი თავის ტყავიდან.

გ უ ნ ტ ი

სულ ერთი წუთით... მაპატიეთ...

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

(ძალით აკავებს)

გამოძვრა-მეთქი,
მელიასავით კი არა და გველთევზასავით!
თვალში ლურსმანი გაუყარეს, ახტა, დახტა და...

გ უ ნ ტ ი

ღმერთო, მიხსენი!

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

კისრის ტყავი შემოაცალეს,
დაიგრიხა და — სკუპ! გამოხტა თავის ტყავიდან!

გ უ ნ ტ ი

(განზე)

დასტურ გიყია! შეშლილია გაქანებული!

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

ეს ნათელია, აღარ უნდა ლარი და ხაზი!
ტყავიდან ძვრომას მოსდევს სწორედ ყირაზე დგომა
რომ ზღვა და ხმელი ერთიანად გადატრიალდეს.
ყველა ის პირი, ვისაც უწინ შეშლილად თვლიდნენ,
ამ გასულ ღამეს ნორმალური გახდა სრულიად
და გონიერი, ახალ საზომს თუ მივუყენებთ.
სამაგიეროდ უწინდელი „ჭკვათამყოფელნი“
თერთმეტ საათზე ჩაწერილან შეშლილთა შორის.

გ უ ნ ტ ი

მე თქვენ საათი მომაგონეთ! უნდა წავიდე,
დრო მიიწურა...

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

დრო? ახლავე! დროზე მითხარით!

(კარს ალებს და გასძახის.)

აქეთ! გამოდით ემაგ თქვენი ლაბირინთიდან!

გონება მოკვდა! გაუმარჯოს პერ გუნტს! — დიდება!

გ უ ნ ტ ი

არა, გეთაყვა...

გიჟები თანდათანობით იყრიან თავს ეზოში.

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

მორჩა თქვენი ტანჯვა-წამება!

აგერ, თენდება დილა თქვენი თავისუფლების!

დგას თქვენ წინაშე თქვენი მეფე...

გ უ ნ ტ ი

მეფე?

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

ნამდვილი!

გ უ ნ ტ ი

არა, არ მინდა ეგ პატივი! მეტიმეტია...

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

ოჰ, ეს ზედმეტი თავმდაბლობა რა საჭიროა

დიად წუთებში!

გ უ ნ ტ ი

დრო მომეცით მოფიქრებისა!

არ შემოძლია! არ მაქვს ნიჭი... მე გავსულელდი.

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

და ამას ამბობს კაცი, სფინქსის ენა რომ ესმის,

სფინქსთან მეგობრობს, ხელთ უჭირავს თავისი თავი!

გ უ ნ ტ ი

საქმეც ეგ არის! ხელთ მიჭირავს საერთოდ თავი,
ვარ ის, რაცა ვარ, თვითნაბადი, ყველგან და მარად,
მაგრამ აქ, თქვენსას, როგორც ვატყობ, ვკარგავ მეობას
და ვშიშობ დავრჩე საკუთარი თავის გარეშე.

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

როგორ, საკუთარ თავის გარეთ? არა და არა!
ბავშვიც კი ხედავს: არის ყველა აქ ის, რაც არის, —
თავისი თავი, თავისი „მე“ და სხვა არაფერ.
საკუთარ თავში იკეტება ყველა სავსებით,
თავის მეობას ეფარება გულის დუდილით,
ჩაიკეტება ჰერმეტიულად თავის „მეში“ და
საკუთარ წყაროს ეწაფება ყველა ერთგვარად.
არ დაუღვრია ცვარი ცრემლი სხვისთვის არავის,
არავისა აქვს ტვინი სხვისი აზრებისათვის.
რაც ვართ, ისა ვართ, საკუთარი სახით და აზრით, —
ტრამპლინის ფიცრის თავზე ვდგავართ, ლამის გავფრინდეთ,
და თუ აქ გვინდა რომელიმე იმპერატორი,
სწორედ თქვენა ხართ ჩვენი მეფე შესაფერისი!

გ უ ნ ტ ი

ეშმაკის კერძი ვიყო, თუ მე...

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

მხოლოდ მხნეობა!

ქვეყნად პირველად ყველაფერი არის ახალი.
„შენ თვით“ — მე მინდა შენი ეჭვი აქვე გავფანტო.
ვინც ხელთ მომხვდება სულ პირველად, მას წარმოგიდგენთ.

(ერთ კუშტ გიჟთაგანს.)

დილა მშვიდობის, ჩემო ჰუჰუ! მისმინე, შვილო,
უწინდებურად დაღვრემილი დაეხეტები?

ჰ უ ჰ უ

მაშ აბა რა ვქნა, რომ ჩემი ხალხი,
ადამის ტომი წყდება და წყდება,
ერთი ამხსნელი არ ეღირსება?

(პერ გუნტს.)

შენ, უცხოელო, გსურს მომისმინო?

გ უ ნ ტ ი

ჰო, ღმერთი იყო ჩემი მფარველი!

ჰ უ ჰ უ

ჰოდა, მისმინე! აღმოსავლეთში,
შორს, ინდოეთის ქვიშიან მხარეს
ძევს მალაბარის ვიწრო ნაპირი.
პორტუგალიელთ და ჰოლანდიელთ
დანერგეს უწინ კულტურა იქა,
მაგრამ ბრბოებად ეხეტებოდნენ
ადგილობრივი მალაბარელები.
ახლა იქ ენა აღრეულია,
სუფრაზე ძალღი პატრონს ვერა ცნობს.
უხსოვარ დროს კი უსიერ ტყეში
მეფობდა იქა ორანგუტანგი,
ქუხდა, შმაგობდა, ბატონკაცობდა
და მტაცებლობდა, როგორც ენება.
ჯერ შეურყვნელი ბუნების პირშო,
არც ერთ ენაზე არ მეტყველებდა,
მხოლოდ ღმუოდ, იღრინებოდა,
არავინ იმას ხელს არ უშლიდა,
იყო იმ ქვეყნის ბატონ-პატრონი.
მაგრამ მოზღვაავდა უცხო ურდო და
ტყიურთა ენას მოუღო ბოლო.
ოთხასწლოვანი ღამე დააწვა
მაიმუნების ტანჯულ ქვეყანას!
და ვინ არ იცის, ეს გრძელი ღამე
განვითარების ძალებს რომ ბოჭავს!

მიწყდა უსიერ ტყეთა ძველი ხმა,
 აღარც ყიყინა, აღარც ღმუილი! —
 თავში რომ აზრი დაგვებადება,
 მოვიშველიებთ სათქმელად ენას.
 ჩაგვრაზე მძიმე, გავბედავ თქმასა,
 უბედურება არ არის ქვეყნად!
 ყოველი ენა ცდილობს გადარჩეს
 და უნდა დარჩეს კიდევ თავისთვის!
 პორტუგალიელთ, ნიდერლანდელებს,
 შორეულ მოდგმას, მალაბარელებს
 ერთობ ცუდი დღე დაადგათ მაშინ.
 მეც დავიცავი თავგამოდებით
 ჩვენი ტყის ენა, ველური ღრენა,
 გამოცოცხლება ვცადე გვამისა,
 პირველყოფილი კილოკავისა,
 და მასთან ერთად ხალხის სიმღერის,
 ჩვენი იმედის და სიამაყის,
 მაგრამ ყვირილით ვერაფერს გავხდი,
 ზურგი მაქცია ყველამ აგდებით,
 ვერ დამიფასეს სულისკვეთება.
 მადლობელი ვარ, რომ მომისმინე,
 ჩემო ხელმწიფევ! რა ვქნა, რას მირჩევ?

გ უ ნ ტ ი

(თავისთვის)

მგლებთან თუ მოხვდი, მგლურად იყმუვლე,—
 გვირჩევს ანდაზა, და სადაც მოვხვდი,
 მე დავიხურავ ქუდსაც იქაურს.

(ხმამალა)

როგორც გავიგე, ჩემო კეთილო,
 მაროკოს ტყეში ჯერ კიდევ არის
 ორანგუტანგთა ნამდვილი ჯოგი —
 არ უმღერია მათთვის არავის,
 მალაბარულად ლაპარაკობენ!

რა მოშხიბლავი, რა იშვიათი
საგმირო საქმის მოხდენა ძალგიძთ,
რომ თქვენც აიკრათ გუდა-ნაბადი
და სხვათა მსგავსად იქ გადაბარგდეთ,
მოძმეთა თქვენთა საკეთილდღეოდ!

ჰ უ ჰ უ

მადლობელი ვარ, რომ მომისმინე!
მსურს ავასრულო მე რჩევა თქვენი.

(დარბაისლური იერით.)

აღმოსავლეთი ამხსნელს უარყოფს,
დასავლეთს კი ჰყავს ორანგუტანგი!

(გადის.)

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

ჰა, ხომ ყოფილა საკუთარი თავის პატრონი?
ხომ ფლობს თავის „მეს“? აღსავსეა თავისი თავით!
რასაც ხედავდით, სულ ის არის, თხემით ტერფამდე,
„თავისი თავი“ — გამომხტარი თავის თავს გარეთ.
კეთილი! ახლა ჩემს მეორე ყმაწვილს გიჩვენებთ,
უწინ იმასაც გონებასთან ჰქონდა კონფლიქტი,
გუშინს აქეთ კი აქვს იმასთან სრული თანხმობა.

(ფელაჰს, რომელსაც ზურგით მუშია მოაქვს.)

მეფე აპისო, როგორ მიდის ქვეყნის ამბავი?

ფ ე ლ ა ჰ ი

(გიჟურად, პერ გუნტს)

ვარ მე აპისი?

გ უ ნ ტ ი

(დირექტორს ეფარება)

როგორ არა! მე, სამწუხაროდ,
მაქვს ამ საქმეში უმნიშვნელო გავება, მაგრამ...
ასეთ კილოზე მეტყველება რომ მესმის თქვენი...

ფ ე ლ ა ჰ ი

ჰა, შენც ტყუიხარ!

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

მოახსენე! ბატონი პერი
შენს მეფურ ახსნას ელოდება!

ფ ე ლ ა ჰ ი

(პერ გუნტს მიუბრუნდება)

გეტყვი ჩემს ამბავს!

ვინა მყავს ზურგზე აკიდებული? —
მეფე, აპისად სახელდებული!
დღეს მუმიანა მისი სახელი
და მისი მზეა ჩასვენებული.
პირამიდები უშენებია,
დიდი ფენიქსი გამოუკვეთავს,
და როგორც ჩვენი დოქტორი ბრძანებს,
თურქებს კაფავდა მარჯვნივ თუ მარცხნივ,
რისთვისაც ხალხი თაყვანსა სცემდა
მთელს ეგვიპტეში, როგორც ღვთაებას,
ტაძრებში ოქროს კერპებს უდგამდნენ
ხარი აპისის ქანდაკის გვერდით...
ეს მე ვარ სწორედ ღმერთი აპისი,
ისე, ვითარცა მზე არის მალლა.
თუ ეს არ გჯერა ჯერ კიდევ შენა,
მე დაგაჯერებ, მაცალე ცოტა!
ერთხელ აპისმა ნადირობისას
წუთით დატოვა ველზე ამაღა
და გააქროლა მერანი გმირმა
ჩემი წინაპრის პურის ყანაში.
მის განავალზე ამოსულ ხორბლით
ვიკვებებოდი შთამომავალი,
და დამატებით საბუთად კიდევ
მაქვს უჩინარი წყვილი რქა თავზე.
არის აქ განა რამე საეჭვო?

მაგრამ ხომ იცი ხალხის ამბავი!
ვარ წარმოშობით მეფე აპისი
და ზოგი ვინმე მეძახის ფელაჰს.
ახლა გაგანდე ჩემი განცდები,
მირჩიე რამე და გამამდიდრე:
როგორ მოვიქცე, რომ დავემსგავსო
და გავუტოლდე დიდ მეფე აპისს?

გ უ ნ ტ ი

შენც ააშენე პირამიდები,
შენც გამოკვეთე დიდი ფენიქსი,
და როგორც ამბობს ჩვენი დოქტორი,
კაფე თურქები მარჯვნივ თუ მარცხნივ!

ფ ე ლ ა ჰ ი

შენც იტყვი! აბა სად შემიძლია?
ვინ ვარ? ფელაჰი! მშიერი მდილი!
მე თუ ჩემს ქოხში თაგვი და ვირთხა
არ გავაჩერე, ისიც საქმეა!
არა, მომეცი სხვა რამე რჩევა,
რომ გაურჯელად ვეწიო მიზანს,
არვინ დამცინოს და გავუტოლდე
მას, ვინც მარადჟამს ზურგზე მკიდია.

გ უ ნ ტ ი

მაშინ წაბრძანდით, მეფე აპისო,
და დაეკიდეთ სადმე ბაწარზე:
თქვენ რომ უძრავად იდოთ კუბოში,
დაემსგავსებით მაგ თქვენს მუმიას.

ფ ე ლ ა ჰ ი

მომეცით თოკი! დავთმობ სიცოცხლეს,
გულსა და ჯიგარს ერთი ყულფისთვის!
დღეს-ხვალ იქნება ცოტა სხვაობა,
დროთა მანძილზე სულ წაიშლება.
(მიდის და ემზადება თავის ჩამოსახრჩობად.)

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

ესეც კაცია, პიროვნება თავისებური,
აქვს საკუთარი მეთოდები...

გ უ ნ ტ ი

ო. რასა ბრძანებთ!..

მაგრამ ვაითუ ჩამოიხრჩოს ნამდვილად თავი!
ღმერთო, მიშველე! თავბრუ მესხმის, გონებას ვკარგავ,
ლამის გავგოყდე...

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

გარდამავალ საფეხურზე ხართ.

არაფერია, ეს ხომ დიდხანს არა გრძელდება!

გ უ ნ ტ ი

რაო? რა ბრძანეთ? გარდამავალ საფეხურზეო?
მაგრამ... ეს საით? მომიტევეთ! უნდა წავიდე!

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

(ძალით იჭერს)

ხომ არ გაგიყდით?

გ უ ნ ტ ი

ჰო... ჯერ არა! არც მიფიქრია!

ღმერთმა მაშოროს!

განგაში, აურზაური. მინისტრი ჰ უ ს ე ი ნ ი ბრბოში იკვლევს გზას.

ჰ უ ს ე ი ნ ი

მე მითხრეს, რომ აქ იმყოფება იმპერატორი!

(პერ გუნტს.)

თქვენ ხომ არა ხართ?

გ უ ნ ტ ი

(სასოწარკვეთილი)

იმპერატორი?

დიახ, ისევე, როგორც ორჯერ ორი ოთხია!

ჰ უ ს ე ი ნ ი

კეთილი! აგერ ნოტებია, პასუხს ითხოვენ!

გ უ ნ ტ ი

(თმას იგლეჯს)

ახლავე! ვაშა! პერის საქმე ეგ არის სწორედ!
რაც უარესად წავა საქმე, მით უკეთესი!

ჰ უ ს ე ი ნ ი

დამდეთ პატივი და ჩამაწეთ აბა მელანში!

(თავს მდაბლად უხრის.)

მე მელანი ვარ.

გ უ ნ ტ ი

(კიდევ უფრო მდაბლად ხრის თავს)

და მე კიდევ, როგორცა ხედავთ,
ბატიფეხურად დაჯღაბნილი მეფის ეტრატი!

ჰ უ ს ე ი ნ ი

მეფევ ბატონო, ჩემი ბედი აქ ცნობილია:
ვარ საქვიშარი, მაგრამ კალამს მეძახის ყველა.

გ უ ნ ტ ი

ჩემი ამბავი უფრო მოკლედ ითქმის, კალამო:
დაუწერელი ქალღლდი ვარ და ვერასოდეს
ვერავინ დამწერს...

ჰ უ ს ე ი ნ ი

ჩემი ბედიც უცნაურია:

ჩემს მოწოდებას ვერ აუღო ალღო ვერავინ,
სურათ მისარგებლონ და მაყრიან ქვიშად ნაწერზე!

გ უ ნ ტ ი

წიგნი ვიყავი, გადაშლილი ქალის კალთაში,
შესაკრავები მქონდა ვერცხლის... მაგრამ გიჟი ხარ
თუ ჭკვიანი ხარ — შეცდომა ხარ მაინც ბეჭდური!

ჰ უ ს ე ი ნ ი

წარმოიდგინეთ ჩემი ხვედრი, ეგზომ დუხჭირი:
იყო ბატის ფრთა და ერთხელაც არვინ წაგთალოს!

გ უ ნ ტ ი

(შეხტება)

ახლა იკითხე ერთი ლაღი ხარ-ირმის ტანჯვა,
მალლით რომ მოხტის — ვერასოდეს ჩამოდის ბარად!

ჰ უ ს ე ი ნ ი

დანა მოიტათ! მე დავბლაგვდი! ჩქარა წამთალებთ!
წარღვნა იქნება, თუ ვერავინ წამაჭრა თავი!

გ უ ნ ტ ი

რა საბრალოა ეს ქვეყანა, რომელიც უფალს,
ისევე, როგორც საკუთარი ყველა ქმნილება,
ეჩვენა ასე მშვენიერი!

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

აგერა, დანა!

ჰ უ ს ე ი ნ ი

(გამოსტაცებს)

ახლა მელანს დავეწაფები!
რა ხარბად შევსვამ! რა სიამით წავითლი წვერსა!

(ყელს გამოიღადრავს.)

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

(განზე გახტება)

ფრთხილად, კალამო! არ დამთხუპნო!

გ უ ნ ტ ი

(ელდანაკრავი)

ო, დააკავეთ!

ჰ უ ს ე ი ნ ი

დააკავეთო! შეწყალეების სიტყვა მომესმა!
მაშ დამაკავეთ! კალამი ვარ! ჩქარა ქალღმერთი!

(ძირს ეცემა.)

გაცვეთილი ვარ! მინაწერი საფლავის ქვისა:
„ცხოვრობდა, მოკვდა, ვით კალამი, სხვისი ნახმარი!“

გ უ ნ ტ ი

(ბარბაცით)

რა ვქნა? ვინა ვარ? რა ვიღონო? რა დამრჩენია?
ო, დიდო ღმერთო... მიხსენ, ხელი გამომიწოდე!
რაც გნებავს, ის ვარ... თურქი, ტროლი, ბოროტმოქმედი...
ოღონდ მიხსენი... რალაც ჩამწყდა... გავთავდი კაცი...

(ყვირის.)

არ შემიძლია გავიხსენო შენი სახელი...
მიხსენი შენა... ყველა გიყის მფარველ-ქომაგო!

(გულწასული ეცემა.)

ბ ე გ რ ი ფ ე ნ ფ ე ლ დ ტ ი

(ჩალის გვირგვინით ხელში, შეხტება და პერ გუნტს ცხენით დააჯდება ზედ)

მორჩა, გამოძვრა საკუთარი ტყავიდან ისიც!
ო, რა ამაყად გდია მტვერში! აგერ გვირგვინიც!

(გვირგვინს დაიდგამს და გაჰყვირის.)

მაშ გაუმარჯოს საკუთარი თავის ხელმწიფეს!

შ ა ფ მ ა ნ ი

(გალიაში)

Es lebe hoch der große Per!

მ ე ხ უ თ ე მ ო ჯ მ ე ღ ე ბ ა

ჩრდილოეთის ზღვაზე, ნორვეგიის სანაპიროებთან, გემბანზე. მზე ჩადის. ქარიშხლიანი ამინდია, ზღვა ბობოქრობს.

ბერ გუნტი ჯერაც ჯანმგარი, თოვლივით გათეთრებულ წვერულვაშიანი მოხუცი, ჯიხურის უკან დგას. სანახევროდ მეზღვაურის სამოსელი აცვია, საკმაოდ გაცვეთილი, წყალგაუვალი ქურთუკი და მაღალყელიანი ჩექმები. წუთისოფლის ქარცეცხლსა და უამინდობას მისი სახისთვისაც დაღი დაუსვამს, უფრო კუშტი გამომეტყველება აქვს. გემის კაპიტანი ბოგირზეა, საჭესთან, ეკიპაჟი — წინ, გემის ცხვირთან, შეყრილა.

გ უ ნ ტ ი

იდაყვებით დაეყრდნობა ქიმს და მისჩერებია სანაპიროს.

უკვე ზამთრულად შემოსილა ჰალინგის ქედიც,
ამაყად აჩენს დაისისფერ ხავერდის სამოსს!
უკან ძმა უდგას, იოკელი, ისიც ჭაღარა,
მწვანე ყინულის მოსასხამი მოუსხამს ისევ.
წევს მშვენიერი ფოლგეფირნი თვალის წარმტაცი,
თითქოს ქათქათა საწოლშია ქალიშვილიო.
კარგით, გეყოფათ, ყმაწვილებო, მანჭვა-თამაში,
იდექით ისე, როგორც დგახართ, გრანიტის კლდენო!

კ ა პ ი ტ ა ნ ი

(ბუკით, მეზღვაურებს)

საჭესთან ორი კაცი დადგეს! ფარნები მალლა!

გ უ ნ ტ ი

ქარმა იმატა...

კ ა პ ი ტ ა ნ ი
ქარიშხალი ამოვარდება!

გ უ ნ ტ ი
რონდის კლდეები ჩანს აქედან?

კ ა პ ი ტ ა ნ ი
არა, საიდან!
წინ ფოლგეფირნი ეფარება.

გ უ ნ ტ ი
ბლოჰე?
კ ა პ ი ტ ა ნ ი
(თავს აქნევს)
არც ბლოჰე!
მზიან ამინდში ანძიდან ჩანს გალდჰოპის მთები.

გ უ ნ ტ ი
აქ საით არის ჰორტიეგი?

კ ა პ ი ტ ა ნ ი
(უჩვენებს)
აგერ, იქ, განზე.

გ უ ნ ტ ი
ჰო, მართალია.

კ ა პ ი ტ ა ნ ი
ვხედავ, იცნობთ ამ მიდამოებს

გ უ ნ ტ ი
როცა ვტოვებდი ამ ქვეყანას, ჯერაც ჭაბუკი,
აქ ჩავუარე ხომალდით და, როგორც იტყვიან,
უკანასკნელი ყლუპის გემო დიდხანსა რჩება.

(გადააფურთხებს და ნაპირს აკვირდება.)

აგერ, იქ, სადაც ბინდი წვება ტყესა და ღრეში,
შავი ხეობა პირს რომ ალებს, როგორც აკლდამა,
ქვემოთ, ფიორდის გაყოლებით, სანაპიროზე
ხალხი ბინადრობს.

(კაპიტანს შესცქერის.)

რა შორიშორს მიმოფანტულან!

კ ა პ ი ტ ა ნ ი

ეს მართალია, ვერც შენიშნავ სოფლიდან სოფელს,
ღმერთია მოწმე.

გ უ ნ ტ ი

ნავსადგურში დილამდე მივალთ?

კ ა პ ი ტ ა ნ ი

ასე, ცისკრის ჟამს, ქარიშხალმა თუ არ იძალა.

გ უ ნ ტ ი

რალაც შუბლს იკრავს დასავლეთი.

კ ა პ ი ტ ა ნ ი

ჰო, იღუშება.

გ უ ნ ტ ი

ჩემო კეთილო, გადახდის დროს არ დამავიწყოთ,
თქვენს მეზღვაურებს მინდა ცოტა ზედმეტი მივცე —
როგორც იტყვიან, ფეხის ქირა...

კ ა პ ი ტ ა ნ ი

მადლობელი ვარ!

გ უ ნ ტ ი

არ ღირს, ბატონო! ვიყავ ოქროს მაძიებელი,
მერე მე თვითონ გავლარიბდი უცხო მხარეში.

ჰმ! მე და ბედი ვერ ვეწყობით ერთმანეთს კარგად.
იცით, აქ არის მთელი ჩემი ავლადიდება.
რაც დამიტოვა ეშმაკმა და მუხთალმა ბედმა.

კ ა პ ი ტ ა ნ ი

არა უწავს რა, ეს ქონება საკმარისია,
რომ თქვენს მხარეში დააყენოთ ფეხზე ოჯახი.

გ უ ნ ტ ი

სალთი კაცი ვარ, მარტოხელა და უსახლკარო,
კატაც არ ელის მდიდარ ბებერს მშობელ კერასთან.
სამაგიეროდ ნავსადგურში არ მეშინია,
რომ რომელიმე ნათესავი კოცნით დამახრჩობს.

კ ა პ ი ტ ა ნ ი

ამინდი წახდა, ქარიშხალი გვიახლოვდება.

გ უ ნ ტ ი

ჰო. მართლა, თუკი რომელსამე მეზღვაურს უჭირს,
არ დავიზარებ ქიხის გახსნას, როგორც იტყვიან.

კ ა პ ი ტ ა ნ ი

სულგრძელობაა! სწორედ უჭირს უმრავლესობას.
ხომ იცით, ყველას ცოლ-შვილი ჰყავს, ჭამა ხომ უნდათ!
გასამჯრელოა მათხოვრული, ძლივს გააქვთ თავი.
თუ მიიტანეს შინ ორიოდ ზედმეტი გროში,
ზეიმს მართავენ, და ეს დიდხანს არ ავიწყდებათ.

გ უ ნ ტ ი

როგორ, ცოლ-შვილი? განა მართლა თქვენს მეზღვაურებს
აქვთ ოჯახები?

კ ა პ ი ტ ა ნ ი

ყველა ოჯახს მოჰკიდებია,
მაგრამ ყველაზე მეტად უჭირს გემის მზარეულს,
მისი ცოლ-შვილი, რომ იტყვიან, შიმშილით წყდება.

გ უ ნ ტ ი

მაშ ცოლ-შვილი ჰყავთ? ელით ვინმე მშობელ კერასთან?
შინ დაბრუნება უხარიათ? როგორ?

კ ა პ ი ტ ა ნ ი

დიახაც!

ღარიბი ხალხის კვალობაზე.

გ უ ნ ტ ი

მერე, რომ მივლენ?

კ ა პ ი ტ ა ნ ი

მერე, მე ვფიქრობ, გაშლის სუფრას დიასახლისი,
გამოიტანენ, უკეთესი რაც გააჩნიათ.

გ უ ნ ტ ი

სუფრაზე სანთელს ანთებენ...

კ ა პ ი ტ ა ნ ი

მგონია, ორსაც.

და გამოჩნდება საიდანმე ბოთლი არაყიც.

გ უ ნ ტ ი

გაიმართება თბილ ბუხართან ტკბილი ბაასი?
იქვე ბავშვები თამაშობენ ყივილ-ხივილით,
გახსნიან გუდას და იტყვიან ამ მთის, იმ მთისას,
მაგრამ ბოლომდე არ მოუსმენს ერთსაც არავინ,
გული სიხარულს ველარ იტევს?

კ ა პ ი ტ ა ნ ი

სწორედ ასეა.

ასეც იქნება, მით უმეტეს, რომ თქვენ აპირებთ
გამოიჩინოთ სულგრძელობა და საბრალოებს
აჩუქოთ რამე...

გუნტი

(ქიმზე მუშტს დაარტყამს)

არასოდეს! არაფრისათვის!

განა გიყი ვარ? როგორ? რისთვის? თქვენა გგონიათ,
საკუთარივით განვიკითხო სხვისი ცოლ-შვილი?
ჯაფით და გარჯით, წელის წყვეტით მიგროვებია,
ვის რა ხელი აქვს აქ ჩემს ფულთან, ვინ შემიბრალა?
არავინ ელის ბებერ პერ გუნტს ამ ქვეყანაში!

კაპიტანი

როგორც გენებოთ, თქვენი ფული გეკუთვნით თქვენა!

გუნტი

დიახ, მე უნდა მემსახუროს და სხვას არავის!
როგორც კი მივალთ, ანგარიში წარმომიდგინეთ,
რაც კაიუტა პანამიდან აქამდე ჯდება,
იმდენს მოგართმევთ, არყის ფულსაც მივცემ ეკიპაჟს, —
თუ მეტი მივცე, ნებას გაძლევთ გამაწნათ სილა.

კაპიტანი

თქვენ მგზავრობის ფულს მომცემთ მხოლოდ, მე კი — ხელწერილს,
სილა კი სხვაგან მოითხოვეთ, ბატონო ჩემო...
ოღონდ, ბოდინში, ქარიშხალში არ ღირს ხუმრობა.

(გემბანზე აღის.)

ღამდება. კაიუტაში შუქს ანთებენ. ზღვის ლელვა სულ უფრო მატულობს, ნისლი
და ღრუბელი დაბლა წვება.

გუნტი

გყავდეს ბავშვები, ჯალაბობა, ცოლი და შვილი,
სხვათა გულსა და გონებაში გქონდეს ადგილი!
თითქოს სიცოცხლე სიამეა, არა სიზმარი!
მე კი ვინ მელის, ვინა ფიქრობს წუთითაც ჩემზე? —
სუფრა, სანთელი? ნაღვერდალი, თბილი ღუმელი?
მაცა, ჩავაქრობ! აზრი მომდის... დავათრობ ყველას!

ფხიზელი ჭკუით ვერ გადავა ერთიც ხმელეთზე!
გალეშილები რომ მიუვლენ ცოლ-შვილს ყველანი,
ახირდებიან, მოჰყვებიან ლანძღვა-გინებას,
და დაიწყებენ მაგიდაზე მუშტების ბრაგუნს,
გულგახეთქილი ცოლები რომ გაიქცევიან,
გაიტაცებენ თან შვილებსაც გამწარებულნი
და ჩაიხრჩობა ცრემლში მთელი მათი სიამე...

გემი ძლიერ შეირყევა, პერ გუნტი წაბარბაცდება, თავს ძლივს შეიმაგრებს.

აი, თუ გნებავთ, გემის რწევაც ამასა ჰქვია!
ზღვა ისე შრომობს, გეგონება ნაბრძანები აქვს.
ეს ჩრდილოეთის ზღვა თავის ძველ ზნეს არ ჰღალატობს,
ისევ ისეთი ჭიუტია, ავი და შმაგი...

(ყურდაცქვეტილი.)

რა ძახილია?

გ უ შ ა გ ი
(წინ გამოდის)

ზღვაში გემის ნამუსრევია!

კ ა პ ი ტ ა ნ ი
(ბრძანებს)

მესაჭევ! საჭე ქარის მხარეს შემოაბრუნე!

მ ე ს ა ჭ ე
ხალხი თუ არის ნამუსრევზე?

გ უ შ ა გ ი

სამ კაცსა ვხედავ!

გ უ ნ ტ ი

ნავი ჩაუშვით!

კ ა პ ი ტ ა ნ ი

თავზე ზვირთი გადაევლება!

(წინ გამოდის)

გ უ ნ ტ ი

ახლა მაგაზე ფიქრის ღროა?

(ეკიპაჟის წევრებს)

ხალხი ხართ თქვენა?

მარჯვედ! გამხნევდით! დაიხსენით მოყვასი თქვენი!
და თუ ტყავები დაგისველდათ, განა დადნებით?

ბ ო ც მ ა ნ ი

ასეთ ამინდში ზედმეტია ფიქრიც ამაზე.

გ უ ნ ტ ი

ისევ ძახილი! განწირულნი უველას ითხოვენ.
ქარი კი ცხრება... მზარეულო, ხომ არ იკისრებ?
მაშ გაემზადე! აბა, მარჯვედ! მე გადაგიხდი...

მ ზ ა რ ე უ ლ ი

ოცი გირვანქა სტერლინგიც რომ მომცეთ, ბატონო,
თავს ვერ დავიხრჩობ...

გ უ ნ ტ ი

თქვე ძაღლებო! ლაჩრებო, თქვენა!
არა გრცხვენიათ? შინ ხომ ყველას ცოლ-შვილი ელის!
სხედან, იცდიან მოუთმენლად...

ბ ო ც მ ა ნ ი

და მოუცდიან!

ვინც მოითმენსო, ნათქვამია, ის მოიგებსო!

კ ა პ ი ტ ა ნ ი

მარჯვნივ! მესაჭევ, მოარიდე ხომალდი ბრაგებს!

შ ტ უ რ მ ა ნ ი

გემის ნამსხვრევი გადაბრუნდა.

გ უ ნ ტ ი

მიწყნარდა ყველა?

ბ ო ც მ ა ნ ი

ჰო, თუ სამივეს, ვისზეც წუხხართ, შინ ელის ცოლი,
დღეს სამი ქვრივი შეემატა ადამის მოდგმას.

(უამინდობა ძლიერდება. პერ გუნტი კიჩოზე გადის.)

გ უ ნ ტ ი

დედამიწაზე აღარ არის სარწმუნოება,
ქრისტიანობა, რაზეც ამდენს წერენ, ამბობენ.
ყველა ლოცულობს, საქმეს ახდენს საქველმოქმედოს
ისე, ზერელედ, ვისაც როგორ ეპრიანება,
და აღარავის ეშინია უზენაესის...
მაგრამ უფალი სასტიკია ასეთ ღამეში.
ამ ოხრებს ახლა მაინც მისი ჰქონოდათ რიდი,
თორემ სპილოსთან ბუზანკალი ვერას გახდებოდა!
აინუნშიაც არ ჩააგდეს ღმერთი მაღალი!
მე ჩემდა თავად ალალი ვარ, ვერვინ დამძრაბავს,
მსხვერპლი გავიღე, მზად ვიყავი გამეხსნა ქისა.
თუმცა რა მერე? მართალია, ასე იტყვიან:
სუფთა სინდისი ჩვენი ტკბილი ბალიშიაო!
ეს შეიძლება გამოგადგეს სადმე ხმელეთზე,
გაშლილ ზღვაში კი ამ ბალიშზე დაგეძინება?
აქ ვერაგსა და პატიოსანს ვერც კი გაარჩევ.
ზღვაზე ვერასდროს ვერ იქნები, რაცა ხარ, ისა,
შენი მეობა ვერ დაგიცავს — მიჰყვები სხვასა.
დღე დაგიდგებათ განკითხვისა ბოცმანს, მზარეულს.
და მათთან ერთად შენც ცივ ხვრელში ჩაიჩუმქრები.
აქ ხომ პირადი ღირსება და საჭიროება
ჩირად არ უღირთ, გიყურებენ, როგორც ყასაბი
უყურებს ძეხვის დასატენად დაკეპილ ხორცსა.

შენ მეტისმეტად სათნო იყავ ყოველთვის, პერო,
უმადურობით გიხდის ყველა სამაგიეროს.
ჭაბუკი ვიყო. ზნეს ვიცვლიდი, მოგეცა ლხენა!
და მოვხვეტავდი საგნებს უფრო მაგარი ცოცხით.
თუმცა ჯერ დროა! შინ მივალ და იტყვიან ჩემზე:
ზღვის გადაღმიდან დაბრუნდაო მდიდარი გუნტი,
უსწავლიაო უცხოეთში თავის ალება.
ძალით თუ ნებით დავიბრუნებ სახლსა და კარსა,
სახლს ავაშენებ, დავამშვენებ, სასახლის მსგავსსა,
მაღალს და ნათელს, შიგ არავის გავაჭაჭანებ.
ჭიშკართან იდგეს ქუდმოხდილი ყველა მთხოვნელი,
მთხოვდეს შეწევნას — უჭირდეს და ახიცი იქნება.
მიღებით ჩემგან ერთ შილინგსაც ვერვინ მიიღებს.
თუ ბედი მუდამ ჯიბრში მედგა და მიმონებდა,
მეც ვნახავ ვინმეს, რომ მივაგო სამაგიერო.

უ ც ხო მ გ ზ ა ვ რ ი

(თითქოს ბნელი წიალიდან ამოძვრა, თავაზიანად თავს უკრავს)
სალამი თქვენდა!

გ უ ნ ტ ი

თქვენც სალამი! ვინა ბრძანდებით?

მ გ ზ ა ვ რ ი

თქვენი მორჩილი თანამგზავრი.

გ უ ნ ტ ი

საოცარია!

მე კი მეგონა ერთადერთი მგზავრი ვიყავი.

მ გ ზ ა ვ რ ი

ერთი პატარა შეცდომაა, გამოსწორდება.

გ უ ნ ტ ი

მაგრამ აქამდე სად იყავით? იქნებ ამიხსნათ
ეს გამოცანა?

მ გ ზ ა ვ რ ი

მე დღეობით ვერა ვარ კარგად.

გ უ ნ ტ ი

უჩივით რამეს? ტილოსავით წაგსვლიათ ფერი.

მ გ ზ ა ვ რ ი

გმადლობთ, არაფერს, მე თავსა ვგრძნობ შესანიშნავად.

გ უ ნ ტ ი

დღეს ზღვა ბობოქრობს!

მ გ ზ ა ვ რ ი

დალოცვილი ქარიშხალია!

გ უ ნ ტ ი

დალოცვილიო?

მ გ ზ ა ვ რ ი

ზღვა კოშკივით იწევა მაღლა.

რა სეირია! ჩვენ, ჩონჩხები, ვცურავთ სიამით!

რამდენი გემი ამ ლამეში დაილუპება!

რამდენი გვამი თევზებსა და ჭიებს ერგებათ!

გ უ ნ ტ ი

ო, შემიწყალეთ!

მ გ ზ ა ვ რ ი

თუ გინახავთ ჩამოხრჩობილი,
წყალში დამხრჩვალნი, გაგუდული?

გ უ ნ ტ ი

მეტისმეტია!

მ გ ზ ა ვ რ ი

გვამები ხშირად იცინიან ძალდატანებით,
უმრავლესობას კი დაუდგამს ენაზე კბილი.

გ უ ნ ტ ი

ჩამომეცალეთ!

მ გ ზ ა ვ რ ი

მხოლოდ ერთი კითხვა მაქვს თქვენთვის:
გემი რომ ბრავებს დაეჯახოს, თავთხელზე დაჯდეს
და ჩაიძიროს?

გ უ ნ ტ ი

თქვენის აზრით, ეს უნდა მოხდეს?

მ გ ზ ა ვ რ ი

აბა რა ვიცი, მე ამაზე რა უნდა ვითხრათ?
მაგრამ რომ მოხდეს, მე გავცურო, თქვენ დაიღუპოთ?

გ უ ნ ტ ი

რა მიქარვია!

მ გ ზ ა ვ რ ი

შეიძლება! მე ვვარაუდობ.
ასეთი საფრთხე, აქ თუ არა, შორსაც არ არის,
და ვისაც უდგას ცალი ფეხი ცივ სამარეში,
ის მუდამ უფრო გულუხვი და ხელგაშლილია.

გ უ ნ ტ ი

(ხელს ჯიბეზე ივლებს)

აჰ, ფული გნებავთ?

მ გ ზ ა ვ რ ი

რასა ბრძანებთ? თავს ნუ იწუხებთ!
მე მხოლოდ თქვენი გვამი მინდა, რომ მიანდერძოთ.

გ უ ნ ტ ი

ნეტა, რას როშავთ? თავს გადიხართ!

მ გ ზ ა ვ რ ი

გამიგეთ, გვამი... ეს სჭირდება მეცნიერებას! მხოლოდ ცხედარი!

გ უ ნ ტ ი

ჩამომეცალეთ!

მ გ ზ ა ვ რ ი

გევედრებით! თქვენ არ წააგებთ!
მე თვითონ გაგკვეთთ ოსტატურად, ქვეყანა გნახავთ.
ყველაზე მეტად მე მიზიდავს ოცნების ცენტრი,
სულ ასო-ასო, ნამცეც-ნამცეც დაგიშლით ტვინსა.

გ უ ნ ტ ი

მომწყდით თავიდან!

მ გ ზ ა ვ რ ი

ნეგობარო, დამხრჩვალის გვამი...

გ უ ნ ტ ი

ცოდვის მენცარო! გაეთრიეთ! ენა გიყვილებთ!
ეს სიგიჟეა! ლანდებს უხმობთ, ამინდს აფუჭებთ!
ზღვა ისეც ბორგავს, ქარიშხალი მძვინვარებს ავი,
გემი ტორტმანობს, და თქვენ კიდევ ხიფათს აჩქარებთ,
უბედურების მაუწყებლად მოსულო ლანდო!

მ გ ზ ა ვ რ ი

ვხედავ, საუბრის გუნებაზე ვერა ხართ ახლა,
მაგრამ დრო შეცვლის, იმედია, მაგ თქვენს ხასიათს.

(თავს უკრავს თავაზიანად.)

ჩვენ ჩაძირვის დროს კვლავ შევხვდებით, ან იქნებ აღრეც,
და იმედი მაქვს პასუხს გამცემთ მეტი ხალისით.

(კაიუტაში ჩაძვრება.)

გ უ ნ ტ ი

ზიზლის მომგვრელი ხალხია ეს, სწავლულთა მოდგმა!
თავისუფალი აზროვნება თქმულა ასეთი?

(ბოცმანს, რომელიც ესაა ამოვიდა.)

ჰეი, ეს ჩემი თანამგზავრი, მითხარ, ძმობილო,
რა ფრინველია? საგიჟეთში აგიყვანიათ?

ბოცმანი

მე აქ თქვენს მეტი სხვა მგზავრისა არა ვიცი რა,
მარტო თქვენა ხართ.

გ უ ნ ტ ი

მარტო მე ვარ? ეს უარესი!

(იუნგას, რომელიც კაიუტიდან ამოვიდა.)

იქ ვინ ჩავიდა?

ი უ ნ გ ა

გემის ძაღლი, ბატონო ჩემო!

(გარბის.)

გ უ შ ა გ ი

(ხმამალლა იძახის)

წინ ბრაგებია!

გ უ ნ ტ ი

ჩემოდანი ამომიტანეთ!

და ჩემი ყუთი!

ბოცმანი

რასა ბრძანებთ, რა დროს ეგ არის!

გ უ ნ ტ ი

მხოლოდ ვიხუმრე. კაპიტანო! მზადა ვარ მივცე
კოკსაც და სხვებსაც... მე ვხუმრობდი, ღირსი ვარ ჯოხის.

კ ა პ ი ტ ა ნ ი

აფრა გახია!

შ ტ უ რ მ ა ნ ი

და შტოკ-ანძაც თან გაიტანა!

ბ ო ც მ ა ნ ი

(წინა მხარეს, ყვირილით)

ცხვირთან ბრაგაა!

კ ა პ ი ტ ა ნ ი

გემი იმსხვრევა!

გემი ქვებს ენარცხება. ხმაური, ალიაქოთი.

სანაპირო, რიფებსა და ფურთუნს შორის. გემი იძირება. ნისლში ბუნდოვნად ჩანს პატარა ნავი და ორი მგზავრი. ქარიშხალში მოვარდნილი ტალღა ნავს გადააბრუნებს. ისმის ყვირილი. მცირე ხნით სრული დუმილია. ბოლოს ნავი გადაყრავებული ამოტივტივდება, ძირი მალღა აქვს, ტალღა აქანავებს.

გ უ ნ ტ ი

გვიშველეთ! ნავი! მოგვეშველეთ! გვიან იქნება!

მიხსენ, უფალო... როგორც ამბობს წმინდა წერილი!

(ნავის კილს ეჭიდება.)

მ ზ ა რ ე უ ლ ი

(მეორე მხარეს ამოცურდა)

მე შინ ცოლ-შვილი მელოდება...

ღმერთო, მიშველე!

(ისიც ნავის კილს ეჭიდება.)

გ უ ნ ტ ი

გაუშვი ხელი!

მ ზ ა რ ე უ ლ ი

შენ გაუშვი!

გუნტი

გცემ!

მზარელი

მეც, თუ გინდა!

გუნტი

მოეშვი, თორემ სასიკვდილოდ გაგიპობ თავსა!
იცოდე, ნავი ორს ვერ ზიდავს! ერთი მეტია!

მზარელი

ვიცი! მოეშვი!

გუნტი

შენ მოეშვი!

მზარელი

მაშ აბა როგორ!

იმართება ორთაბრძოლა. მზარელი მძლავრად მოქნეულ ხელს ნავინ კიდეზე
დაიშავებს, ხელი უმწეოდ დაეკიდება, მეორე ხელით ნავს ეჭიდება.

გუნტი

ხელი გაუშვი!

მზარელი

არ გამწირო, ჩემო კეთილო!

მამა ვარ...

გუნტი

მე კი უნდა გავხდე ჯერ კიდევ მამა,
და მე სიცოცხლე შენზე ძვირად უნდა მილირდეს!

მზარელი

გაუშვი! შენ ხომ გიცხოვრია და მე კი არა!

გ უ ნ ტ ი

მომწყდის! გამშორდი! ჩაიძირე! უფრო მიმდები.

მ ზ ა რ ე უ ლ ი

ღვთის გულისათვის, მომე ნავი, ჩამომეცალე!
შენ ხომ არავინ არა გყავს და არავინ გელის!

(ყვირილით უშვებს ხელს ნავის კილს.)

ვიხრჩობი! ჩქარა! მომეშველეთ!

გ უ ნ ტ ი

(ხელს ავლებს თმაში, ასწევს)

მე შეგაკავებ,
ცოცხლად! ილოცე, მოასწარი „მამაო ჩვენო“...

მ ზ ა რ ე უ ლ ი

მე ერთი სიტყვაც აღარ მახსოვს... ღამდება ჩემთვის...

გ უ ნ ტ ი

ჩქარა, ილოცე, მოასწარი, რაც მთავარია!

მ ზ ა რ ე უ ლ ი

მომეც ჩვენ პური...

გ უ ნ ტ ი

თქვი მთავარი, ეს გამოტოვე,
პური, რაცა გაქვს, ის გეყოფა შენს სიცოცხლეში!

მ ზ ა რ ე უ ლ ი

მომეც ჩვენ პური არსობისა...

გ უ ნ ტ ი

შენ ისევ ისევ...
ჩანს, მზარეული რომ ხარ შენი დღე და მოსწრება.
(ხელს უშვებს.)

მზარეული

(იძირება)

მომეცინ...

(ჩაიძირა)

გუნტი

ამინ! ცხონებულო, კაცი ყოფილხარ,
რომ სიკვდილამდე გაიტანე შენი „მეობა“.

(ნავს გადააბრუნებს და შიგ ჩაჯდება.)

ყველგან, სადაც კი სიცოცხლეა, იმედიც არის.

უცხო მგზავრი

(მოულოდნელად ამოჰყოფს თავს და ნავზე ხელს დაადებს)
დილა მშვიდობის!

გუნტი

ფუი!

მგზავრი

მესმა რაღაც ძახილი.

კიდევ კარგია, რომ გიპოვეთ. აბა რას იტყვით?
მე ხომ მართალი გამოვდექი?

გუნტი

მომწყდით თავიდან!

ამ ნავში ერთის ადგილია, ჩამომეცალეთ!

მგზავრი

მე შემიძლია, რომ ვიცურო მარცხენა ფეხით.
საკმარისია ნავს შევახო მხოლოდ თითები...
ჰო, სხვათა შორის, გვამის საქმე როგორ იქნება?

გუნტი

ფუი! გაჩუმდით!

მ გ ზ ა ვ რ ი
დანარჩენი ხომ ყველაფერი
წყალმა წაიღო!

გ უ ნ ტ ი
ჩუმად-მეთქი!

მ გ ზ ა ვ რ ი
როგორც გენებოთ!
(ღუმილი.)

გ უ ნ ტ ი
თქვენ რა?

მ გ ზ ა ვ რ ი
მე ვღუმვარ.

გ უ ნ ტ ი
ო, წყეულო! რა გინდათ ჩემგან?

მ გ ზ ა ვ რ ი
მე გელოდებით.

გ უ ნ ტ ი
(თმას იგლეჯს)
გავგიყდები! ვინა ხართ თქვენა?

მ გ ზ ა ვ რ ი
(თავის ქნევით)
თქვენი მოკეთე.

გ უ ნ ტ ი
კიდევ? ჩქარა, ილაპარაკეთ!

მ გ ზ ა ვ რ ი
ნუთუ არავინ გაგონდებათ, მე რომ მიყურებთ?

გ უ ნ ტ ი

მხოლოდ ეშმაკი....

მ გ ზ ა ვ რ ი

(წყნარად)

განა ეშმაკს ასე სჩვევია?
შიშის შუქს ანთებს ამ ცხოვრების ბნელ ორწოხებში?

გ უ ნ ტ ი

ბოლოს და ბოლოს, ყოველგვარი შიში გაქრება!
მაშ თქვენ ხართ შუქის მოციქული?

მ გ ზ ა ვ რ ი

ჩემო კეთილო,
განა შემთხვევა არ გქონიათ, ექვს თვეში ერთხელ
თავზარდამცემი, მწველი შიში გამოგეცადათ?

გ უ ნ ტ ი

შიში, როდესაც საშიშია, ყველას ერევა,
მაგრამ შენ ფუჭად ასეთ სიტყვას არ დახარჯავდი.
რადაცას ბურღავ, რომ დამიგო მზაკვრული მახე.

მ გ ზ ა ვ რ ი

თუ მოიპოვეთ ერთხელ მაინც თქვენს სიცოცხლეში
ის გამარჯვება, რასაც შიში გვანიჭებს ხოლმე?

გ უ ნ ტ ი

(შეჰყურებს)

თუ გადარჩენა გინდოდათ ჩემი,
აღრე მწვეოდით, ნუგეშის მცემი,
თორემ ეს რაა? მოდიხართ მაშინ.
როდესაც ვდგავარ პირამდე ზღვაში!

მ გ ზ ა ვ რ ი

თქვენა გგონიათ, გამარჯვება უფრო სარწმუნო
იქნება, თქვენ რომ ახლა თქვენს თბილ ღუმელთან იჯდეთ?

გ უ ნ ტ ი

ჰო, კარგით, კარგით! თქვენი სიტყვა იკლიკანტური
უმაღ დააბნევს, ვიდრე გახსნის კაცის გონებას...
მსგავსი ხუმრობით ვერ გადაშლი სულის ხვეულებს.

მ გ ზ ა ვ რ ი

იმ სამეფოში, საიდანაც მე ვარ მოსული,
პათოსისა და ირონიის აზრი ერთია.

გ უ ნ ტ ი

ქვეყნად ყველაფერს აქვს თავისი ღრო და ადგილი;
რაც ერსა შვენის, ასე თქმულა, არცხვენს ბერსაო.

მ გ ზ ა ვ რ ი

დღეს რომ ურნებში ისვენებენ, ფერფლად ქცეულნი,
ფეხზე კოთურნებს არ იცვამდნენ ყოველდღიურად.

გ უ ნ ტ ი

ჩამომეცალე, საფრთხობელავ! ხელები შორსა!
არ მსურს სიკვდილი! მე ხმელეთზე მინდა გადასვლა!

მ გ ზ ა ვ რ ი

დამშვიდდი, ჩემო მეგობარო, მე ვიცი საქმე —
გმირი მეხუთე მოქმედების თავში არ კვდება!

(ქრება)

გ უ ნ ტ ი

ცბიერმა ლანდმა მაინც გასცა თავისი თავი —
ერთი საბრალო მორალისტი გამოდგა მხოლოდ.

სოფლის სასაფლაო მაღალ ზეგანზე. გასვენება. მღვდელი და მრევლი.
უკანასკნელი საგალობელი უკვე თქმულია.
პერ გუნტი გზად გაივლის.

გუნტი

(სასაფლაოს ჭიშკართან)

ჩემს რომელიდაც თანასოფლელს მიასვენებენ,
რომ მიაბარონ საცოდავი სამარის მიწას.
მოწყალე უფალს მაღლობა, რომ ეს მე არა ვარ!
(შედის)

მღვდელი

(ახალ საფლავზე)

ახლა, როდესაც ნათელ ცაში გაფრინდა სული
და ძევს ცარიელ ნაჭუჭივით მისი სხეული,
ვილაპარაკოთ, საყვარელნო მოყვასნო ჩემნო,
როგორ ეჭირა განსვენებულს ჩვენს შორის თავი.
არც ჭკუით იყო, არც სიმდიდრით გამორჩეული,
ხმა არა ჰქონდა ვაჟკაცური და საქციელი,
იყო ლაჩარი, უთავო და გაუბედავი,
და ოჯახშიაც ძლივს იტყოდით ოჯახის თავად.
ღვთის ტაძარშიაც შედიოდა დაშინებული,
თითქოს ნებართვას ითხოვდაო, მეც მალოცეთო.
მოგეხსენებათ, ჩვენი სოფლის მკვიდრი არ იყო,
გუდბრანდსთალიდან ჯერაც ბავშვი შემოგვეხიზნა,
და გეხსომებათ, სიკვდილამდე მარჯვენა ხელი
სერთუკის გულის ჯიბიდან არ ამოუღია.
კაცს რომ მარჯვენა ჯიბეში აქვს, ეს ნიშანია.
რომ სხვებისაგან თვალსაჩინოდ გამოირჩევა
დაურთეთ ამას ზედ იმისი ზნე უცნაური,
განზე დგომისა, სადაც უნდა არ ყოფილიყო...
მაგრამ, შორს იდგა თუმცა ჩვენგან, სხვა გზა არჩია,
და ჩვენთვის მუდამ უცხო დარჩა, გულჩახვეული,
არ დაგრჩებოდათ მაინც ალბათ შეუმჩნეველი,
რომ მხოლოდ ოთხი თითი ჰქონდა მარჯვენა ხელზე.

შე მას ვიცნობდი იმთავითვე, ჯერ კიდევ მაშინ,
 ომის დროს, როცა გამოცხადდა ლუნდში გაწვევა.
 საფრთხე იყო და ყველას „ომი“ ეკერა პირზე —
 მომავლისა და ჩვენი ქვეყნის ბედის ამბავი.
 მეც იქ ვიყავი. ამტმანსა და სერჟანტებს შორის
 იჯდა ამაყად კაპიტანი გამოჭიმული.
 ახალწვეულებს აღრიცხავდნენ, როგორც წესია,
 სინჯავდნენ, ცდიდნენ, აყენებდნენ იქვე რიგებად.
 ოთახი იყო გაჭედილი და კარ-ფანჯრიდან
 სიცილ-ხუმრობა მოისმოდა ახალგაზრდების.
 გამოიძახეს მორიგიც და წამოდგა წინა
 ერთი ჭაბუკი, ფერი ედო მყინვარის თოვლის.
 იხმეს, მისვლამდე დაემართა საწყალს თავისი.
 ტილოთი ჰქონდა შეხვეული მარჯვენა ხელი.
 ხმას ვერ იღებდა, კანკალებდა, სიტყვას ულაპავდა.
 თუმცა წყევლიდა კაპიტანი, ერთიც ვერა თქვა.
 ბოლოს მუქარით, დაშინებით მოჰყვა რაღაცას,
 ენის ბორძიკით ამოღერდა ნამგლის ამბავი:
 ერთხელ მკაშიო, თქვა, ნამგალი მოვიქნიეო
 და უცაბედად გადამჭრაო ეს ცალი თითი.
 ოთახში ბუზის გაფრენის ხმას გაიგონებდით.
 ყველა დუმდა და უყურებდა ერთიმეორეს.
 მზერით ბურღავდნენ გაოგნებულ საბრალო კაცსა,
 და ისიც გრძნობდა სეტყვას, მაგრამ როდი ხედავდა.
 ადგა ჭაღარა კაპიტანი — დღესაც კი ვხედავ —
 გადააფურთხა, უთხრა: „წადი!“ — უჩვენა კარი.
 და ის წავიდა. მიდიოდა, როგორც აჩრდილი,
 და როგორც აჩრდილს, გზას უთმობდნენ. მწყობრში მიმავალს.
 კარს მიაღწია, გავარდა და გაიჭრა ხევში.
 ტყე-ღრეში, მთებში, ფერდობებზე, ფრიალოებზე,
 ქანცგაწყვეტილი მიბარბაცდა ქოხის კარებთან.
 ექვსი თვის შემდეგ ამ ჩვენს სოფელს შემოეხიზნა,
 თან ახლდა დედა, ჩვილი ბავშვი და დანიშნული,
 გატეხა ერთი ციციქნა მიწა, ყველასთვის ურგი,
 სადღაც ზეგანზე, თქვენც ხომ იცით, ლომბის საზღვარზე,

სახლი აიგო, გაიმართა წელში თანდათან,
ცოლი შეირთო, შეებრძოლა მწირ მიწას მარტო,
რომ ცოტაოდენ გამოსადეგ მიწად ექცია.
დრო გადიოდა, საქმე წაღმა წაიყვანა და
წარმატებაზე ამეტყველდა ოქროს თავთავი.
მხოლოდ საყდარში დადიოდა, ხელდამალული
იდგა კუთხეში, ხოლო შინ კი მისი ცხრა თითი
არ მტუშობდა სხვის ათ თითზე ცუდად, მერწმუნეთ.
მაგრამ აღიდდა გაზაფხულის ერთ დილას წყალი,
სულ წაუღეკა ყანა, ეზო, სახლი და კარი.
ძლივს იხსნა თავი და ცოლ-შვილი დაღუპვისაგან,
მაგრამ შეუდგა საქმეს ისევ გამრჯე მარჯვენით,
და ფოთოლცვენა რომ დაიწყო, სალი კლდის ძირას
ისევ ავიდა კვამლის სვეტი მისი ქოხიდან.
აქ მას ნაკადი ვერ ავნებდა, მაგრამ სხვა საფრთხე?
ორი წლის შემდეგ მისი ქოხი ზვავმა წაღეკა.
არ გაიტეხა მაინც გული, წელში გასწორდა,
არ შეუშინდა ზვავს და მეწყერს, ბარი აიღო,
ბარავდა, თხრიდა, სხლავდა, ჭრიდა, ნირს არ იტეხდა,
ზამთრამდე სახლი წამოჭიმა საწყალმა კაცმა.
შიგ სამი შვილი ეზრდებოდა, მკვირცხლი ბავშვები,
სკოლაში უნდა შეეყვანა, შორს იყო სკოლა.
გზა ჰქონდათ ვიწრო, დაკლაკნილი, მეტად დამრეცი,
ორ უმცროსს ხელში აიყვანდა, ხოლო უფროსი
კარგა ხანს თვითონ მიდიოდა, მერე მშობელი
თოქს მოაბამდა და ჩაჰყავდა ფრიალო კლდეზე.
ასე დაჰყავდა წლიდან წლამდე, ასე დაზარდა...
თუ გაახარეს მოამაგე მამა მშობელი?
სამი დიდგული და მდიდარი ნორვეგიელი
ამერიკაში უსულგულოდ გადაკარგულა,
დავიწყებით მამულიც და მამის ამაგიც.
ვიწრო წრე ჰყავდა განსვენებულს — თავისიანთა —
და ამ წრის იქით ვერასოდეს ვერას ხედავდა.
უცხო ზარის ხმად ჩაესმოდა ყურში სიტყვები,
რომლებიც ყველას გულზე ხედება, სიმებს ატოკებს,
ხიბლავს, აღელვებს, ჯადოსნური ძალით იტაცებს.

„ხალხი“, „მამული“, „მოქალაქის მოვალეობა“,
 ეს ძველთაგანვე კურთხეული, წმინდა სიტყვები
 წინ ეშლებოდა, როგორც ფუჭი ნისლის ქულები.
 მაგრამ რიდით და მოწიწებით გამსჭვალულიყო,
 გაწვევის დღიდან განკიცხული ეგონა თავი,
 სირცხვილი სწვაავდა, გადაჰკრავდა სიწითლე ღაწვებს,
 და სულ ჯიბეში ედო ხელი, მარჯვენა ხელი.
 ბრალი უძლოდა? დაარღვია ქვეყნის კანონი?
 ჰო, მაგრამ არის რაღაც შუქი კანონზე მალღა,
 როგორც ნათელი ღრუბლის ქულა, განთიადიწას
 ცად აზიდული მთის მწვერვალებს რომ აგვირგვინებს.
 ის იყო ცუდი მოქალაქე, განზე გამდგარი,
 სახელმწიფოს და ეკლესიის საქმისთვის ურგი.
 თავის მთაზე კი, ვიწრო წრეში. ბედს რომ ქსელავდა,
 ის იყო დიდი, რადგან მხოლოდ თავის თავს ჰგავდა,
 ჰქონდა მეობა, სიკვდილამდე ერთ კილოს მიჰყვა,
 ის ხმა ესმოდა შობის დღიდან სიკვდილის დღემდე,
 როგორც დახშული საოცნებო სალამურის ხმა,
 და იმ წყნარ ხმაში ვერ ნახავდით ნასახ სიყალბეს...

ამიტომ, ჩუმო მეომარო, მშვიდობა შენდა!
 მშვიდობა შენს სულს, უწყინარო მაშვრალო კაცო,
 რადგან ბოლომდე იდექ მაშვრალ გლეხთა რიგებში,
 მარად და ყველგან რომ მართავენ პატარა ომსა!

ნუ შევეხებით უცხო კაცის გულსა და ტვინსა,
 ეს საქმე ვანდოთ უზენაესს — მისი ნებაა,
 და არა ჩვენი, თიხისაგან შექმნილ მოკვდავთა.
 ჩემი იმედის ვარსკვლავი და გული ეს არის:
 კაცი, რომელიც დღეს დავმარხეთ, არა მგონია
 ზეციურ მსაჯულს ხეიბარი წარუდგეს წინა.

**დამკრძალავი ხალხი უსიტყვოდ იშლება, საფლავზე რჩება მარტო პერ
 გუნტი.**

გუნტი

აი, ამას კი ვუწოდებდი ქრისტიანობას!
 აქ არაფერი დავტანჯავდა, არ შეგზარავდა.

თანაც, რა კარგად იქადაგა ჩვენმა მოძღვარმა
მთავარი თემა ყველა ჩვენი ქადაგებისა:
„ბოლომდე მტკიცედ გაიტანე შენი მეობა!“

(სამარეს დასცქერის)

ეს ცხოვრებული, თუ არ ვცდები, სწორედ ის არის,
ვინც მაშინ ტყეში, ხეს რომ ვჭრიდი, წაიჭრა თითი?
აბა ვინ იცის? ეს კი ვიცი: აქ რომ არ ვიდგე
მე ჩემი კვერთხით, სულიერი მოძმის საფლავზე,
ვიფიქრებდი, რომ მე ჩამმარხეს დღეს ამ მიწაში
და სიტყვაც მითხრეს ჩემი თხოვნის შესაფერისი.
მართლაც, წესი გვაქვს ჩინებული ჩვენ, ქრისტიანებს,
დაკრძალვის დღეს რომ თვალს შევაგლებთ და მოვიგონებთ
განსვენებულის მიწიერი ცხოვრების ამბავს.
მეც ვისურვებდი მომესმინა განსვენების დღეს
ჩემი ამბავი ეგზომ კარგი მწყემსის პირიდან.
თუმც იმედი მაქვს, კიდევ ბევრი წყალი ჩაივლის,
ვიდრე მიმიწვევს მესაფლავე ახალ ბინაზე.
ჯერ ცოცხალი ვარ. რაც კარგია, სწორედ კარგია,
როგორც იტყვიან, თავისი დრო აქვსო ყველაფერს!
წმინდა წერილშიც გვიწერია: „ნუ ითხრი საფლავს!“
ჰო, როგორ არა, ეკლესიას მზად აქვს ნუგეში!
აქამდე ამას ვერასოდეს ვერ ვაფასებდი.
ამ გასვენების დღიდან უკვე მეცოდინება,
რარიგ მართალი იყო მცოდნე, სწავლული ხალხი,
რომელსაც უთქვამს: „რასაც დასთეს, იმას მომკიო“,
რომ კაცი უნდა კაცი იყოს, ყველგან, ყოველთვის
მისდიოს სოფელს, არგოს თავს და თავისიანებს.
დიდს და პატარას... მაშინ თუნდაც ბედმა გიმუხთლოს,
იტყვიან მაინც, იცხოვრაო კაცმა კაცურად!
ახლა კი დროა შინ წავიდე! გზა იყოს მრუდე,
გზა იყოს ვიწრო, მაინც წავალ მე ჩემი გზითა.
მოხუცი გუნტი არ დაკარგავს თავის მეობას,
დარჩება ასე: ღარიბი და პატიოსანი.

(მიდის.)

შთის ფერდობი დამშრალი ნაკადის კალაპოტთან. იქვე წისქვილის ნანგრევებია. სა-
ძირკველიც გამორღვეული აქვს. ყველგან ნგრევისა და პარტახის კვალია. მალლა
გლახის დიდი კარმიდამოა.

ეზოში აუქციონი გაუმართავთ. ბლომად ხალხს მოუყრია თავი. ქეიფი და ყაყანია.
პერ გუნტი ჩაფიქრებული ზის წისქვილის ნანგრევებთან, ქვის გროვაზე.

გუნტი

წინ წახვალ კაცი, უკან წახვალ — მაინც იქვე ხარ,
შინ შეხვალ კაცი თუ გამოხვალ — ვიწროდ ხარ მაინც.
უანგი ჭამს რკინას, დრო გვაბერებს, ნაკადი შრება.
მე, როგორც ვატყობ, 'წორი სიტყვა მითხრა იმ მრუდემ:
შემოუარე შორი გზითო! ასეც ყოფილა!

მგლოვიარე კაცი

არა დარჩა რა, უსარგებლო საქონლის გარდა.
(შენიშნავს პერ გუნტს.)

აქ უცხოც არის? გამარჯობა, კეთილო კაცო!

გუნტი

შენც გაგიმარჯოს! დროსტარება გქონიათ დღესა,
ქორწილი არის, ძმობილო, თუ ბავშვის ნათლობა?

მგლოვიარე კაცი

უკეთ რომ გითხრათ, დღეს აქ გახლავთ შინ დაბრუნება:
წევს პატარძალი ზანდუკში და მატლები ჭამენ.

გუნტი

აღბათ თვითონაც ტყავს აძრობენ ერთიმეორეს.

მგლოვიარე კაცი

სიმღერის ბოლო ასეთია, მორჩა, გათავდა.

გუნტი

ყველა სიმღერა ასეთია, ასე თავდება.
ყველა ძველია, სიყრმიდანვე მე ვარ თავდებად.

ოცი წლის ჭაბუკი გლეხი

(ლითონის სადნობი კოვზით ხელში)

ერთი შეხედვით, რა შევიძინე!
ამით პერ გუნტი აღნობდა ღილებს.

მეორე

მეკი — ტომსიკა ხურდა ფულისთვის,
მხოლოდ შილინგი გადამიხდია!

მესამე

მეკი ჩანთისთვის სამი მივეცი,
მეტს ვინ მისცემდა?

გუნტი

გუნტი ვინ იყო?

მგლოვია რე

მხოლოდ ის ვიცი, რომ იყო ქვისლი
სიკვდილისა და ასლაკ-მჭედლისა.

მუქსამოსიანი

მე შენ მივიწყებ! რა მოგივიდა?

მგლოვია რე

შენ კი ჰევსტადის ჯარგვალს ივიწყებ?

მუქსამოსიანი

დიდი ბედენა არც შენ იყავი!

მგლოვია რე

ის ქალი სიკვდილს გააცურებდა!

მუქსამოსიანი

წავიდეთ, ქვისლო, შევსვათ ქვისლობის!

მ გ ლ ო ვ ი ა რ ე

ეშმაკი იყოს შენი ქვისლიცა!
ხომ არ შესტოპე? ვინ არის ქვისლი?

მ უ ქ ს ა მ ო ს ი ა ნ ი

სისხლი ხომ მაინც წყალზე სქელია!
მაინც პერ გუნტის ნათესავი ვართ.

(მიჰყავს თან მგლოვიარე.)

გ უ ნ ტ ი

(წყნარად)

აქაც მხვდებიან მე ნაცნობები!

ყ მ ა წ ვ ი ლ ი კ ა ც ი

ასლაკო, ფრთხილად! თუ ისევ დაღევ,
შავ ღღეს დაგაყრის საფლავში დედა!

გ უ ნ ტ ი

(წამოდგება)

ჩანს, აქ არ მარგებს მეურნის სიბრძნე:
„მიწას რაც უფრო ღრმად დახნავს კაცი,
მით უფრო კარგი სუნი დგებაო“.

ყ მ ა წ ვ ი ლ ი კ ა ც ი

(დათვის ტყავი უჭირავს)

დოვრების კატა! შობის ღამეს რომ
ატეხილ ტროლებს თავზარი დასცა!
თქვენ ხედავთ მის ტყავს.

მ ე ო რ ე

(ირმის ყბით ხელში)

ესეც ირემი!

ამას პერ გუნტი დააჭენებდა
გენდინის მთებში.

მ ე ს ა მ ე

(ჩაქუჩი უჭირავს, მგლოვია რე კაცს უყვირის)

ჰეი, ასლაკო!

იცან ჩაქუჩი, რითაც ერთხელ გატეხე შენა
ნიგოზი, სადაც ჩაამწყვდია გუნტმა ეშმაკი?

მ ე ო თ ხ ე

(ხელცარიელი, მუქსამოსიანს)

მაც მონო, აგერ მოსასხამი უჩინმაჩინის,
ამით ესტუმრა ერთხელ გუნტი ოთახში ინგრიდს.

გ უ ნ ტ ი

ღვინო დაასხით, ყმაწვილებო! თუმცა დაგბერდი,
მაგრამ მოგიწყობთ აუქციონს ახლა მე თქვენა!

ყ მ ა წ ვ ი ლ ი კ ა ც ი

აბა, რას ყიდი?

გ უ ნ ტ ი

სასახლე მაქვს რონდში მაღალი,
აქვს საძირკველი და კედლები პიტალო კლდისა.

ყ მ ა წ ვ ი ლ ი

მე ამ ღილს მოგცემ. მეტს ვინ იხდის?

გ უ ნ ტ ი

ეს ღვინო მაინც ჩამოგესხა! ღირს ერთ სასმისად!
გრცხვენოდეს, ბიჭო!

მ ე ო რ ე

რა მხიარული მოხუცია! სხვა, კიდევ რა გაქვს?
(გუნტის გარშემო მთელი ბრბო იყრის თავს.)

გ უ ნ ტ ი

(ხმამალლა)

შავრა ცხენი მყავს ქედფიცხელი!

ე რ თ-ე რ თ ი

(ბრბოდან)

სად არის, მერე?

გ უ ნ ტ ი

სად უნდა იყოს? დასავლეთში! სადაც მზე ჩადის!
ჩემი მერანი ქარიშხალზე უფრო სწრაფია,
მასავით სწრაფად თვით პერ გუნტი ვერ იცრუებდა!

ხ მ ე ბ ი

კიდევ რას გვეტყვი?

გ უ ნ ტ ი

უთვალავი თვალ-მარგალიტი!
ძვირად ნაყიდი! მაგრამ ვყიდი უფრო იაფად.
იქნება რამე მოგებაო? არა მგონია.

ყ მ ა წ ვ ი ლ ი

მერე, მოხუცო, კიდევ რა გაქვს?

გ უ ნ ტ ი

ოცნება წიგნზე,
რასაც ექნება მოციმციმე ვერცხლის საკეტი.
ღიღისთვის დავთმობ.

ყ მ ა წ ვ ი ლ ი

მე ოცნება რა ჭირად მინდა!

გ უ ნ ტ ი

ჩემი სამეფო! გადავისვრი ამ ხალხში ახლა,
ვინ არის მარჯვე? დაიჭირეთ!

ყ მ ა წ ვ ი ლ ი

გვირგვინაც არის?

გ უ ნ ტ ი

ძვირფასი ჩაღის! დაგშვენდება ასეც და ისეც.

კიდევ აი, რა: ქარის კვერცხები, ყბედი, რჩეული!

გიჟის ჭაღარა! წვერ-ულვაში მოციქულისა!

მთელს ამ სიმდიდრეს ვუფემქაშებ, ვინც სვეტს მიჩვენებს
და მეტყვის ბრძენკაცს: ჭეშმარიტი გზა ეს არისო!

ა მ ტ მ ა ნ ი

(ახლა მოახლოვდა)

თუ კიდევ დიდხანს იყბედებ ასე,
მე დაგაყენებ ტუსაღის გზაზე.

გ უ ნ ტ ი

(ქუღს უხდის)

ეს ადვილია, მეგობარო, მაგრამ ვერ მეტყვიო,
ვინ იყო გუნტი?

ა მ ტ მ ა ნ ი

შენ გინდა, რომ...

გ უ ნ ტ ი

რატომაც არა?

ა მ ტ მ ა ნ ი

ვილაც თავხედი პოეტიო, აბა რა ვიცი!

გ უ ნ ტ ი

რატომ თავხედი? პოეტიო?

ა მ ტ მ ა ნ ი

ჰო, მეოცნებე!

რაც რამ დიადი, საკვირველი ხდებოდა ქვეყნად,

თურმე თავის თავს მიაწერდა, მე შემემთხვაო!
მაგრამ, ძმობილო, დრო არა მაქვს ამდენ ყბედობის.
უნდა წავიდე.

(მიდის.)

გ უ ნ ტ ი

ის უქნარა ახლა სად არის?

მ ო ხ უ ც ი კ ა ც ი

წავიდა უცხო ქვეყანაში, ზღვების გადაღმა.
ეტყობა, იქაც საქმე წალმა ვერ წაიყვანა. —
დიდი ხანია, დაიჭირეს, ძელზე დაჰკიდეს.

გ უ ნ ტ ი

ძელზე დაჰკიდეს? სწორედ ასე ვფიქრობდი მეცა!
საბრალო გუნტი! არ უმუხთლა თავის მეობას!

(თავის დაკვრით.)

კარგად იყავით! და მადლობა ყველაფრისათვის!

(რამდენიმე ნაბიჯს გადადგამს, მობრუნდება.)

როგორ მიბრძანებთ? ვაუკაცებო, ქალიშვილებო,
მადლობის ნიშნად ხომ არ გითხრათ ერთი ამბავი?

ხ მ ე ბ ი

იცი რაიმე?

გ უ ნ ტ ი

ჰე, ბიჭებო! ვიცი და აგრე?

(უახლოვდება. სახეზე რაღაც უცხო გამომეტყველება აქვს.)

სან ფრანცისკოში ვთხრიდი მიწას, ვეძებდი ოქროს,
ტაკიმასხრებით სავსე იყო მთელი ქალაქი.

ერთი უკრავდა ვიოლინოს ფეხის თითებით,
სხვა ასრულებდა დაჩოქილი ესპანურ ცეკვას,
მესამე კიდევ ლექსებს წერდა გულდამშვიდებით,
როდესაც ტვინში უმოწყალოდ უყრიდნენ ნემსებს.

ჰოდა, იქ ერთხელ გამოცხადდა ქაჯი, ეშმაკი,
 სურდა სხვებივით ეშმაკობით ეცადა ბედი.
 მისი ოინი უცხო იყო და უცნაური:
 ნამდვილი გოჭის ხმით შეეძლო ყმაწვილს ჭყვილი.
 ცნობით არავინ არ იცნობდა, მაგრამ ისე კი
 შესახედავად შესამჩნევი იყო ყმაწვილი.
 სახლი აივსო, მოუთმენლად ელოდა ყველა.
 წინ გამოვიდა, მოსასხამი მოესხა ფართო,
 Man muss sich drapieren, რომ იტყვიან გერმანელები.
 მოსასხამის ქვეშ შეუმჩნეველად და დაფარულად
 გოჭი ჰყოლოდა ეშმაკს გულში ჩახუტებული.
 ასე დაიწყო წარმოდგენა. ეშმაკი ჩქმეტდა,
 ღორი ჭყიოდა, ღრუტუნებდა, აძლევდა პასუხს,
 უდასტურებდა ყოველივეს, რასაც ყმაწვილი
 ხალხს მოუთხრობდა ღორისა და გოჭის საქმეზე.
 იყო ჭყვილი, საღორეში გვეგონა თავი.
 ბოლოს იჭყივლა ერთხელ კიდევ, თითქოს კლავენო,
 თავი დაუქრა ჯადოსანმა ხალხს და წავიდა...
 ახლა დაიწყო მცოდნე ხალხმა სჯა და ბაასი:
 ზოგმა ეშმაკის ოსტატობა მოიწონა და
 ზოგმა სიცილი დააყარა და დაიწუნა.
 კუნცი ამბობდა: მეტისმეტად წვრილად ჭყივისო,
 ჰანცი დავობდა: ყალბი იყო დაკვლის სცენაო.
 ყველა კი ერთხმად ამტკიცებდა: ღორის ღრუტუნნი
 გააზვიანდა, მეტისმეტად დაწვრილმანდაო!
 ასე დაფასდა ვირეშმაკი — ახია მასზე!
 უნდა სცოდნოდა, რა ხალხთანაც ჰქონდა მას საქმე!

(ისევ თავს უკრავს და მიდის.)

(ხალხი დუმს. ვერაფერი გაუგიათ.)

უსიერ ტყეში. სამების საღამო. მოშორებით, ტყის ნაკაფში, ქოხი დგას. კარებზე
 ირმის რქებია გაკრული. პერ გუნტი ხეებს შორის დაძვრება, გარეულ ხანვს
 აგროვებს.

გ უ ნ ტ ი

ესეც მორიგი სადგურია. ხვალ რა იქნება?

სულ ვარჩევ, ვარჩევ და უკეთესს შევარჩევ ბოლოს!

მალლა დავიწყე, კეისრიდან, ძირს დავასრულე,
 ბალახისმჭამელ მეფე ნაბუქოდონოსორთან.
 გზა ბიბლიური გავიარე ასე ბოლომდე,
 და დავუბრუნდი დედის კალთას ჭადარა თავით.
 ფუჭად არ თქმულა, მიწა ხარო, მიწის შვილიო,
 ამ ცხოვრებაში მთავარია მუცლის ავსება,
 მაგრამ რით? ხახვით? კერაფერი ბედია სწორედ!
 ჯობს ვიეშმაკო, მახეები დავაგო ტყეში.
 აქვეა წყარო, ვიცი, წყალი არ დამაკლდება.
 და არც საჭმელი — მტაცებელთა შორის მტაცებელს.
 ხოლო როდესაც დამიდგება სიკვდილის წუთი, —
 ვიცი, ოდესმე ასეთ ხიფათს ვერ გავექცევი, —
 ჩავძვრები სადმე წაქცეული ხის ქვეშ, ტოტებში,
 და ხმელ ფოთლებში დათვის მსგავსად მოვიკალათებ.
 იქვე, ხის ქერქზე თვით წავაწერ: „აქ წევს პერ გუნტი,
 პატიოსნებით სავსე კაცი, არსთა ხელმწიფე“...
 ხელმწიფე? ისევ? ჩემი საქმე გასაკვირია!

(იციინის თავისთვის.)

ვერ მომიშლია ძველ ბაქიას ცრუპენტელობა!
 რისი ხელმწიფე? შენ ხახვი ხარ, მეფე კი არა!
 ახლა მე გაგფცქენი, ჩემო პერო, გაგაცლი კანსა,
 გინდა იხტუნო, გინდა ცრემლი იდინო შენა!

(ერთ თავ ხახვს იღებს და ფურცელ-ფურცელ ფცქენის, თან ლა-
პარაკობს.)

აი, სულ ზედა, დაძონძილი ხმელი სამოსი —
 გემი დაგემსხვრა, ძლივს გადარჩი ცოცხალი, პერო!
 ეს თხელი კანი სუსტია და აქვს ცოტა წვენი,
 მაგრამ მას უკვე დაჰკრავს ცოტა პერ გუნტის გემო.
 ეს ოქროს ეძებს, ჩემი მება... მომწყდი, მომცილდი! —
 წვენი სულ აღარ შერჩენია — უწინ კი ჰქონდა!
 ეს სქელი ფენა, გამხმარი და ორმაგი თავით —
 ჰუდსონის ყურის პირას ბეწვზე მონადირეა.
 ქვემოთ ფურცელი ჯილოსანი — რა გვირგვინია! —

სიტყვად არა ღირს! დავაყაროთ მხოლოდ სიცილი!
ეს ფურცელია ძველი დროის მკაცრი მკვლევარი,
ეს კი წინასწარმეტყველია, მტკნარი და ლაღი,
აყროლებულა სიცრუითა, როგორც იტყვიან,
და ისე ტყუის, პატიოსან კაცს თუ მოხვდება,
შხამივით დასწვავს, ცხარე კურცხალს დააყრევინებს.
ეს ფურცელი კი, აგერ თბილად რომ მიყუყუტულა
და გეწებება ხელზე რბილად — ის ბატონია,
ვინც უზრუნველად მოიჭამა წუთისოფელი.
ფერი წასვლია მორიგ ფურცელს, შავარშიიანს.
ავადმყოფია, როგორც ვატყობ, და მომაგონებს
ბედშავ ზანგებსა და აფრიკის მისიონერებს.

(რამდენიმე ფურცელს ერთად აცლის.)

რომ არ მოთავდა! აცლი, აცლი, მაინც მთელია!
ნეტავ, ოდესმე გამოჩნდება ამ ხახვის გული?

(ყველა ფურცელს მოაგლეჯს.)

აი, ჩავედი გულის გულში! ერთი შეხედეთ!
მხოლოდ ფურცლები! სიფრიფანა, პატარ-პატარა...
ო, რა გონებამახვილია დედა-ბუნება!

(ნარჩენებს გადაყრის.)

ტვინის ჭყლეტაა! აქ ეშმაკიც თავს ვერ გაართმევს!
მით უფრო კაცი — დაფიქრდება, ცუდად გახდება!
თუმცა რას ვდარდობ, ბედს ვერაფერს დავემდურები —
მე მაგრად ვდგავარ ნიადაგზე ოთხივე ფეხით.

(კეფას იფხანს.)

გასაოცარი რამე კია წუთისოფელი!
ყურს უკან მელა ჰყავსო ყველას, როგორც იტყვიან,
ის კუდამელა ჩასჩურჩულებს, ეშმაკის კერძი.
ხიბლავს, აქეზებს, ჩააგონებს ის მატრაბაზი,
ადამიანიც გაბრიყვდება, გაიწვდის ხელსა,
და ვერ მოგართვეს! სულ სხვა რამე შერჩება ხელში,
ანდა ჰაერი...

(თავისდა შეუმჩნევლად ქოხს უახლოვდება, და რომ შენიშნავს, გაოცებისაგან
გონს მოეგება)

ეს რაღაა? ქობი? ამ ტყეში?

(თვალეbs იფშენეტს)

ასე მგონია, ეს ადგილი თითქოს მინახავს,
კარზე გაკრული ირმის თავიც აღდგა ხსოვნაში...
ქალთევზას სახე, სახურავზე რომ აღმართულა...
სულ მიქარვია! სად ქალთევზა, სად ძელ-ლურსმნები
და კლიტე, რომ შიგ ვერ შევიდეს ეშმაკეული!

სო ლ ვ ე ი გ ი

(ქობში მღერის)

აგერ, სამებაც! შეგეწიოს სამების მადლი!
მე გაგიმზადე ყველაფერი, ჩემო ყმაწვილო!
გელოდი, გელი, დღე დღეს მისდევს, წლებს ველარ დავთვლი,
მარტოხელა ხარ, მინდა ბედი გაგინაწილო.
ვიცი, შორსაა მძიმე გზა შენი,
არ გაიკარო შიში და სენი!
ფრთხილად იარე, გზა გიძევს ძნელი, —
როგორც დაგპირდი, გელოდი, გელი!

გ უ ნ ტ ი

(ნელა, წყნარად წამოიმართება, სიკვდილის ფერი ადევს)

ქალმა ფიცი გაიტანა — დაივიწყა კაცმა!
კაცმა ფლანგა და ელოდა ქალი გულისცემით!
ჰოი, ბედო, რომ შემეძლოს წელთა ახლად აცმა!
ჰოი, შიშო! სადა მდგარა თურმე ტახტი ჩემი!
(უკუიქცევა, ტყის ბილიკის გაყოლებით გარბის.)

ლამე. ფიჭვნარი, ხანძრით გაპარტახებული ტყე. აქ-იქ გატიტვლებული გატრუსუ-
ლი ხეები ასვეტილან. ნახანძრალზე ნისლებია. პერ გუნტი ფიჭვნარში გა-
მორბის.

გ უ ნ ტ ი

ფერფლი, ნისლი და ღრუბელი მტვრისა, —
მოიქნიე, მშენებელო, კვერთხი!
ჭირის კვამლი ასდის მიწის პირსა,

და მთელი ტყე — სამარეა ერთი!

საძირკველს დგამს მკვდრად შობილი ცოდნა,
ცრუ ოცნების კვამლი უვლის გარსა,
ზედ სიცრუის კოშკს აშენებს ცოდვა,
ბრალი აწყობს კიბის ქვაზე ქვასა.

ზედ ფარს აკრავს ღრმა აზრების წვდომის
და ცოდვების მონანების შიში,
მშენებელი, შვილი კაცთა ტომის,
თავხედურად აქეს კოშკის ჩრდილში,

და კითხულობს ზედ წარწერას გუნდი:
„მშენებელი — დიდი მეფე გუნტი!“

(უზრდაცქვეტილი.)

ეს რა ხმებია? ყრმები ტირიან?
გზას რა ლანდებმა გადაუარა?
რა გორგლებია, თუ რა ჭირია?

(ფეხსა ჰკრავს ხლართებს)

ჰეი, დამიცილით ამ გზას თუ არა?

გორგლები

(მიწაზე)

შენი ფიქრები ვართ, შენი აზრები ვართ,
სიღრმე არ მოგვეცი, ხალხში არ გაგვიშვი,
მზეს ვერ ვღირსებთვართ, და ბედსლები ვართ,
გორგლებად ვიქეციოთ და თავი ავიშვიოთ.

გუნტი

(ცდილობს შემოუაროს)

მე გავაჩინე ერთი რჩეული,
ისიც გამოდგა ფეხმოქცეული.

გორგლები

ჩვენ ვისურვებდით, ფრინველთა მსგავსად,
ლაჟვარდ სივრცეში შენავარდებას,
და ვებლანდებით ფეხებში მგზავრსა —
ფრთებს მოკლებული მტვერში ვარდება!

გუნტი

(გორგალს წამოედო, წაბორძიკდა)

ხლართო, რეგვენო! რას სჩადი ამას!
სარმა გამოსდე საკუთარ მამას?

(გარბის)

გამხმარი ფოთლები

(ქარი მიაქროლებს)

ჩვენ ვართ შენი ლოზუნგები,
შენ გელოდით მუდამ მხოლოდ,
ძილში გავხმით და ურგები
ქარს მივეყვებით უთავბოლოდ.
გვჭამდა ჭია, ცეცხლი უნდო...
ვინ მოგვწყვიტა, ვინ გვინება?
სად გვადირსე გაზრდა, გუნტო,
ნათელ საქმის გვირგვინებად!

გუნტი

თავს ნუ იკლავთ აღმოდებით —
სასუქად ხომ გამოდგებით!

შრიალი სიცრვეში

ჩვენ ვართ შენი სიმღერები —
თუ გვიმღერე ერთხელ თუნდაც?
შენს ბაგეზე ვიცრემლებით,
გვიშორებ და გვტანჯავ მუდამ.
ვერ დავატკბეთ კაცის სმენა,
გულს გვიხშობდი საძაგელი!
გელოდით და აღარ გელით —
ჭირი შენ და შხამი შენა!

გუნტი

შხამი შენა! რასა ბოდავთ?
სიმღერის დრო სადა მქონდა!

(ბუჩქნარში შევარდება)

ც ვ ა რ - ნ ა შ ი

(ფოთლებიდან მოწვეთავს)

ცრემლები ვართ, კურცხლები ვართ,
გავაღობდით ზამთრის ყინულს,
მაგრამ ჩვენ არ ვუფრქვევივართ
შენს უწყალო გულს ჩაკირულს!
გაგიქვავდა დღეს შენც გული,
შველას ითხოვ, დაგვადონე,
მაგრამ ჩვენ ვართ ხელშეკრული,
აღარა გვაქვს დახსნის ღონე.

გ უ ნ ტ ი

ცრემლებიო! არ ვიტყვით
დოვრის პაპის ქვაბში?
მხოლოდ თავი დავიმცირე —
ძლივს გადავრჩი მაშინ!

გ ა დ ა ტ ე ხ ი ლ ი ჩ ა ლ ი ს ღ ე რ ო ე ბ ი

ჩვენ ვართ შენი საქმეები —
გააკეთე ერთიც განა?
წელში ვწყდებით აქ ვაებით,
ტოლ-სწორები ზეზე დგანან!
განკითხვის დღეს მოვალთ ყველა,
ჩვენი საქმე გადაწყდება —
გადატყდება ჩვენი წყევლა
და სასჯელი არ აგცდება.

გ უ ნ ტ ი

წყევლნო, თქვენი სამართალი როგორღა ვაქო?
რაც არ მიქნია, იმისთვისაც პასუხი ვაგო?

(სირბილით გაერიდება)

ოსესხმა

(შორიდან)

ფუი, რა მრუდედ მიგყავს მარხილი!
თოვლში დამაგდე, ხომ, შე ოხერო!
შენ რომ შემინთე გულში სახმილი,
დღესაც მაბრაზებს... ოჰ, პერო, პერო!
გზას ამცდარი ხარ, ვიცი და ვხედავ!
ტახტს რომ დამპირდი, ვინ გამახარა?
ეშმაკს აჰყევი, დატოვე დედა,
დარჩი ბოლომდე ტაკიმასხარა.

გუნტი

უნდა გავიქცე! წელში გამწყვიტეს!
ჯერ ჩემი ცოდვის ჭაპანი ვჭიმე,
ეშმაკის ცოდვაც თუ მე ამკიდეს,
ერთი კაცისთვის იქნება მძიმე!

(მოკურცხლავს)

სხვა ადგილი იმავე ტყეში.

გუნტი

(მღერის)

მესაფლავევ! მესაფლავევ! სად წასულხართ, წუპაკებო?
მედავითნევ, დიაკონო. თქვენც იბლავლეთ. მსუნაგებო!
ქუდზე ძაძა დამიკერეთ, მივცეთ მიწას ვნებულები —
მე მოვდივარ, რომ დავმარხო ჩემი მიცვალებულები!

განზე გაჭიმული ბილიკიდან პერ გუნტის შესახვედრად გამოდის მელილე,
ხელში ლითონის ჩამოსასხმელი კოვზი და ხელსაწყობით სავსე ყუთი უჭირავს.

მელილე

აქა მშვიდობა, ბერიკაცო!

გ უ ნ ტ ი

მშვიდობა შენცა!

მ ე ლ ი ლ ე

მგონი, ჩქარობდით? საით მიხვალთ?

გ უ ნ ტ ი

სასაფლაოზე.

მ ე ლ ი ლ ე

სასაფლაოზე? მომიტევეთ, თვალი მღალატობს...
თუ არ მეშლება, პერ გუნტია თქვენი სახელი?

გ უ ნ ტ ი

ასე ამბობენ.

მ ე ლ ი ლ ე

მიხარია, ბედი მქონია!

პერ გუნტი! სწორედ თქვენთანა ვარ გამოგზავნილი.

გ უ ნ ტ ი

გამოგზავნილი? მერე, რისთვის?

მ ე ლ ი ლ ე

(საღნობ კოვზს უჩვენებს)

რისთვის იქნება?

ეს ხომ ღილებს ყალიბია? შიგ უნდა ჩაძვრეთ.

გ უ ნ ტ ი

სად, კოვზში?

მ ე ლ ი ლ ე

უნდა გადაგაღწოთ.

გ უ ნ ტ ი

გადამაღწოთ?

მ ე ლ ი ლ ე

ნუ იმანჭები! გათხრილია უკვე სამარე,
კუბოც მზად არი, ჭიებს არგებს შენი სხეული,
ხოლო სული კი, ასე ბრძანა ჩემმა ბატონმა,
მისი სახელით წილხვდომილი იქნება ჩემი.

გ უ ნ ტ ი

მიჰქარავ! ჩემთვის ჯერ არავის უცნობებია.
მეტისმეტია!

მ ე ლ ი ლ ე

ასე მოდის დასაბამიდან:
დაბადებისა და სიკვდილის დღე საზეიმო
სტუმარს წინასწარ არასოდეს არ ეცნობება.

გ უ ნ ტ ი

ეს მართალია! თითქოს თავში ჩარხი ტრიალებს.
მაშ შენ ხარ...

მ ე ლ ი ლ ე

მელილე ვარ, უკვე გითხარი.

გ უ ნ ტ ი

მესმის! რჩეულ შვილს აქვს სხვადასხვა ზედწოდებანი.
მაშ ასე, პერო, ნავსადგურში მოვსულვართ კიდევ!
მაგრამ, ძმობილო, გმართებს მეტი პატიოსნება!
იცოდეთ, მე ვარ უკეთესი მოპყრობის ღირსი,
არც ისე ავი, როგორც ალბათ თქვენა გგონიათ.
ბევრი სიკეთეც მითესია დედამიწაზე.
უმალ მზადა ვარ ვირი ვიყო, ვიდრე ცოდვილი —
ოინებისთვის ნუთუ შენი კოვზი მეკუთვნის?

მ ე ლ ი ლ ე

საქმეც ეგ არის, საკუთარი პირით არ ამბობ?
დიდი ცოდვილი შენ არა ხარ, მაღალი რანგის,

სწორედ ამიტომ აგცილდება ჯოჯოხეთი და
მხოლოდ ჩემს კოვზში გადადნები, მრავალთა მსგავსად.

გ უ ნ ტ ი

გინდ ჯოჯოხეთი იყოს, გინდა ციციხე და ცეცხლი,
კლდე მოიმზღვლევა თუ მეწყერი, ჩემთვის ერთია.
გაქრი, ეშმაკო! უკეთურო, განვედი ჩემგან!

მ ე ღ ი ლ ე

ეშმაკი? ნურას უკაცრავად! ხომ არ გგონია,
ფეხების ნაცვლად ფლოქვები მაქვს, მსგავსად ცხენისა?

გ უ ნ ტ ი

ცხენის ფლოქვები გასხია თუ მელის კლანჭები,
გუდა-ნაბადი აიკარი, გაქრი, გამშორდი
და მიფრთხილდი, რომ კიდევ არსად გადამეყარო!

მ ე ღ ი ლ ე

ჩემო ძვირფასო, რომ იცოდე, ცოტა გეშლება.
არც მე მცალია სახუმაროდ, არც შენ გცალია,
და რომ ბევრი დრო არ დავკარგოთ, აგიხსნი საქმეს.
აგერ, შენ თვითონ აღიარე, დიდი ცოდვილი
მე არა ვარო, მაგრამ არცთუ ისე პატარა,
და ვერც მიგათვლის საშუალო ცოდვილებს კაცი.

გ უ ნ ტ ი

ეს შეიძლება უფრო ახლოს იყოს ჭკუასთან!

მ ე ღ ი ლ ე

მაგრამ კაცმა რომ ქველმოქმედი გიწოდოს შენა,
ესეც ზედმეტი სითამამე გამოვა, მგონი.

გ უ ნ ტ ი

ვინ სულელია, რომ იხუმროს ასე თამამად?

მ ე ლ ი ლ ე

შენა ხარ რაღაც — ნახევრად ეს, ნახევრად ისა.
ნამდვილი, დიდი გაქანების ცოდვილს ჩვენს დროში,
სიმაართლე ითქვას, იშვიათად შეხვდება კაცი.
უბრალოდ ლაფში ხელის რევა — ეს წვრილმანია,
ნამდვილი ცოდვა, მძიმე ცოდვა რომ ჩაიდინო,
კაცს უნდა გქონდეს ნებისყოფა, ურყევი ძალა.

გ უ ნ ტ ი

შენ მართალს ამბობ, დამიფაროს განგების ძალამ!
ამას ურჯუკი ბერზერკერი ჩაიდენს მარტო.

მ ე ლ ი ლ ე

შენ კი სცოდავდი, მეგობარო, ცოტა მსუბუქად,
არ იმძიმებდი სინდისს დიდი ცოდვა-ბრალითა.

გ უ ნ ტ ი

ისე, ზერელედ: მცირე ცოდვა ლაფის წვეთია,
ჩამოიფერთხავ და ხელახლა განიწმინდები.

მ ე ლ ი ლ ე

ჰოდა, შევთანხმდით! აკი ერთი აზრი გვქონია!
გეგნის ცეცხლი არ ანთია, ხომ ხედავ, შენთვის,
არც მათთვის, ოდნავ რომ დასვრილან ლაფში შენსავით.

გ უ ნ ტ ი

მაშ შემიწყალებ, შემიძლია ჩემს გზას ვეწიო?

მ ე ლ ი ლ ე

არა, მე უნდა გადაგადნო, გადასხვაფერდე.

გ უ ნ ტ ი

ეს რა გიჟური კანონ-წესი შემოგიღიათ,
ვიდრე პერ გუნტი სხვაგან იყო, უცხო მხარეში!

მ ე ლ ი ლ ე

ეს კანონ-წესი ძველი გახლავს, ადამის ჟამის,
იმდროინდელი, როცა გველი გაჩნდა პირველად,
და მისთვის არის, რომ მასალა ფუჭად არ წახდეს.
ხელოსნის საქმე შენც ხომ გესმის — ხანდახან მარცხად
მოღრეცილ საგანს ჩამოასხამს, უშნოს, უვარგისს,
აი, ვთქვათ. ღილი ჩამოასხი, არა აქვს ხვრელი.
შენ რას უზამდი ასეთ ღილსა?

გ უ ნ ტ ი

გადავაგდებდი.

მ ე ლ ი ლ ე

მჯერა! იტყვიან, მამა ნახე, დედა ნახეო...
გადაგდებაში მარჯვე იყო იონ გუნტიცა,
ვიდრე გააჩნდა ოქროები გადასაყრელი,
მაგრამ ოსტატი სხვანაირად იქცევა ხოლმე
და ამიტომაც მისი საქმე მტკიცეა მუდამ:
გადაყრით იგი არ გადაყრის ისეთს არაფერს,
რაც შეიძლება გამოადგეს ისევ მასალად.
შენ შეამკობდი ძვირფას ჟილეტს, კოხტა ღილ-კილო,
მაგრამ აგაწყდა ძაფის ყური და დაიკარგა,
მეც ახლად უნდა გადაგადნო, გაგიშვა ხალხში.

გ უ ნ ტ ი

გინდა შეიპყრო, ვინც პირველად მოგყვება ხელში
და გადაგვადნო ერთად, როგორც პეტრე და პავლე?

მ ე ლ ი ლ ე

აი, ამნაირ შენადნობზე ვფიქრობდი სწორედ,
ასეთი ხვედრი გელით არა ერთსა და ორსა,
ზარაფხანაშიც ასე ჭრიან ახალ ფუღს ხოლმე:
ერთად ჩაყრიან და აღნობენ გაცვეთილ ლითონს.

გ უ ნ ტ ი

ეს ხომ წვრილმანი, ჩხირკედელა კაცის საქმეა!

გამიშვი ჩემთვის, მეგობარო უძვირფასესო.
ერთი უყურო ღილია თუ ძველი ჰელერი,
რა ბედენაა შენი დიდი ბატონისათვის!

მ ე ღ ი ლ ე

იყოს, ძმობილო, ფულიც ძველი, ღილიც უყურო —
რაც უნდა იყოს, ლითონს ადევს თავისი ფასი.
უნდა გადადნეს...

გ უ ნ ტ ი

არასოდეს! არ მინდა, არა!
მე კბილებითა და ფრჩხილებით დავიცავ თავსა!
რაც გნებავს, მხოლოდ გადადნობის ნებას არ მოგცემ!

მ ე ღ ი ლ ე

რა ვქნა, რა გიყო, რომ ციური სასუფეველისთვის
ხარ მეტად მძიმე და საშვი კი არ გაგაჩნია?

გ უ ნ ტ ი

არაფერია, მცირედითაც ვკმაყოფილდები,
მე ჩემი თავი დიდი ვინმე არა მგონია.
დამსაჯეთ ისევ მიწიერი, ძველი კანონით.
გამგზავნეთ თუნდაც ასი წლითა იმასთან, ვისაც
აქვს სურათებში კუდი, რქები, ცხენის ფლოქვები.
არაფერია, ასეთ სასჯელს ავიტან კიდევ.
რაც უნდა იყოს, მორალური სასჯელი ჰქვია,
არა მტანჯველი, ხორციელი, „პირამიდული“.
გარდამავალი საფეხური იქნება მხოლოდ,
როგორც მეღამ თქვა, როცა თურმე აძრობდნენ ტყავსა;
იქნები შენთვის, ისულდგმულებ რაღაც იმედით,
ადრე თუ გვიან დაბრუნდები სასჯელმოხდილი,
დაიწყებ შენი ბედის ძებნას ისევ თავიდან,
თორემ ეს... დადნე, გაქრე, როგორც თიხის ნატეხი,
შეაღნე სხვასა, ღმერთმა იცის, რომელს და ვისა,
ციცხვში ჩაგასხან, გაქრეს ქვეყნად შენი მეობა,

დაკარგო გუნტმა შენი სახე, ფასი და წონა, —
არა, მე ასეთ გარდასახვას, არ ვცნობ კი არა,
დავგმობ, უარვყოფ, უკუვაგდებ მთელი არსებით.

მ ე ლ ი ლ ე

მაგრამ რა მოხდა საიმისო, ძვირფასო პერო?
თავს რისთვის იკლავ, ეს ამბავი რისთვის ატეხე?
შენ ხომ არასდროს არ გქონია შენი მეობა,
აღსასრულის წინ გადადნობა რად შეიცხადე?

გ უ ნ ტ ი

რაო? არასდროს არ მქონია ჩემი მეობა?
ოჰო, პერ გუნტი არ ყოფილა ის, რაც ის არის?
ეჰ, მეფოლაქევ, რა ზერელე განსჯა გქონია!
გადმოაბრუნე ჩემი გული, ჯიგარი, ტვინი,
შენ შიგ ვერაფერს ვერ იპოვნი, პერ გუნტის გარდა.
პერი და პერი, სხვა არავინ და არაფერი!

მ ე ლ ი ლ ე

ვერ დავიჯერებ. მე ასეთი ბრძანება მომცეს:
„წადი, მონახე პეტერ გუნტი, და მისი სული,
რაც არასოდეს არ ყოფილა ის, რადაც შექმნეს,
სხეულთან ერთად შენი ციციხვით გადაადნეო!“

გ უ ნ ტ ი

ნეტა, რას როშავ, იქნებ სწორად ვერ წაიკითხე?
მართლა პერია? თუ რაზმუსი? იქნებ იონი?

მ ე ლ ი ლ ე

დიდი ხანია გადავადნე უკვე ყველანი,
გეყოფა, პერო, თვალთმაქცობა, წამოდი ნებით!

გ უ ნ ტ ი

შტერა ვიქნები! არც იფიქრო! გავიხედოთ და
ხვალ გამოირკვა, რომ შეცდომა მოგსვლია დიდი?

პასუხისგება მოგიხდება უფლის წინაშე
და ნახე, რა დღე დაგადგება, კეთილო კაცო!

მ ე ლ ი ლ ე

აგერ წერია!

გ უ ნ ტ ი

მაშ მომეცი ვადა მაინცა!

მ ე ლ ი ლ ე

ვადა რად გინდა?

გ უ ნ ტ ი

მსურს დაგიმტკიცო,
რომ არასოდეს დამიკარგავს ჩემი მეობა,
მე მე ვარ, და ეს არის ჩვენი დავის საგანიც!

მ ე ლ ი ლ ე

გსურს დამიმტკიცო?

გ უ ნ ტ ი

მოწმეებით და საბუთებით.

მ ე ლ ი ლ ე

მე მეშინია, მათ უარყოფს ჩემი ბატონი.

გ უ ნ ტ ი

ნუ გეშინია, ყველაფერი რიგზე იქნება.
ძვირფასო კაცო, ნუ გამწირავ, მომეცი ვადა!
და მერე ვნახოთ! დავბრუნდები, დაგმორჩილდები.
აღამიანი იბადება მხოლოდ ერთხელ და
უნდა ბოლომდე უსათუოდ დარჩეს ისეთი,
როგორიც იყო... თანახმა ხარ?

მ ე ლ ი ლ ე

რა გაეწყობა!

იცოდე, პირველ ჯვარედინზე შემოგეყრები!

პერ გუნტი სწრაფად მიდის.

ცოტა მიშორებით, იმავე ტყეში.

გ უ ნ ტ ი

(სწრაფად გარბის)

დრო ოქროაო, სიბრძნის წიგნში ასე წერია.
გზაჯვარედინი სად იქნება უახლოესი?
დიდხანს მომიწევს თუ ცოტა ხანს კიდევ სირბილი?
ჩემს ფეხქვეშ მიწა ისე იწვის, როგორც ბაზალტი.
მოწმე! სად ვნახო ერთი მოწმე? ვინ მიწინამძღვრებს?
ვაიმე ბედშაფს! ვის ვიპოვნი ამ უღრან ტყეში?
რა ქვეყანაა, ეგზომ ყალბი და რა ხალხია!
გაგჭირვებია დამტკიცება შენი სიმართლის,
როდესაც კაცი მართალია, ცამდე მართალი!

(წამოიწევა ბეხრეკ ბერიკაცს, რომელსაც ზურგზე ჩანთა ჰკილია, ხელში კვერთხი უჭირავს)

ბ ე რ ი კ ა ც ი

(შეჩერდება)

გთხოვ გაიკითხო ბერიკაცი მიუსაფარი!

გ უ ნ ტ ი

აბა რა მოგცე, რაც არა მაქვს, მოხუცო კაცო?

მ ო ხ უ ც ი

პრინცო პერ გუნტო! ერთი გროშიც არ გაგაჩნია?
შენთან შეხვედრას არ ველოდი!

გ უ ნ ტ ი

ვინა ხარ შენა?

მ ო ხ უ ც ი

განა არ გახსოვს რონდის ქვაბი?

გ უ ნ ტ ი

ნუთუ ეს შენ ხარ?

მ ო ხ უ ც ი

სწორედ ისა ვარ: დოვრის პაპა! თუ გაგონდება?

გ უ ნ ტ ი

დოვრის პაპაო? შენ, მოხუცო?

მ ო ხ უ ც ი

რას მოვესწარი!

გ უ ნ ტ ი

ტახტი დაკარგე?

მ ო ხ უ ც ი დ ო ვ რ ი

მოწყალეობა მოიღე, პერო!
ჩანთა ავიღე — გზაში ხელი გამიშვერია.

გ უ ნ ტ ი

ვაშა! ასეთი მოწმე ტყეში როდი იზრდება!

მ ო ხ უ ც ი დ ო ვ რ ი

პრინცი ბატონო! შენც რომ ასე გათეთრებულხარ!

გ უ ნ ტ ი

ჩემო სიმამრო, დრო ათეთრებს ადამიანებს!
მაგრამ გადავდოთ განზე ყველა პირადი საქმე!
ჯერ დავივიწყოთ ოჯახური დავიდარაბა —
მაშინ ვიყავი ჯერ ჭაბუკი თავქარიანი...

მ ო ხ უ ც ი დ ო ვ რ ი

ჰო, როგორ არა! როგორ არა! პრინცი ჯერ კიდევ
ჭაბუკი იყო, და ჭაბუკი რას არ ჩაიდენს!
მაგრამ პრინცს მაინც ეყო ჭკუა, ჯერ შეეცდინა,
მერე დაეგდო უპატრონოდ ჩემი ასული,
და იმ საბრალოს აერია სულ გზა და კვალი.

გ უ ნ ტ ი

რა საწყენია! მერე, მერე?

მ ო ხ უ ც ი დ ო ვ რ ი

სულ წახდა ქალი,
თავი აიშვა, გველის ხვრელში გაძვრა და გაჰყვა
ხან ვის, ხან ვისა... ახლა მასთან ნებივრობს ტრონდი.

გ უ ნ ტ ი

რომელი ტრონდი?

მ ო ხ უ ც ი დ ო ვ რ ი

ვალფიელის ტყის ბინადარი.

გ უ ნ ტ ი

აჰ, მაგონდება! ერთხელ სამი მწყემსი გოგონა
მოვტაცე თვალსა და ხელს შუა და შევუცდინე!

მ ო ხ უ ც ი დ ო ვ რ ი

გასუქდა ჩემი შვილიშვილი და გაიზარდა,
ნაშიერებით აუვსია მთაცა და ბარიც.

გ უ ნ ტ ი

ჰო, კარგი, კარგი, ნუ გააბი ფეიქრის ქსელი!
სულ სხვა დარდი და კაეშანი მაწუხებს ახლა.
სწორედ ჩიხში ვარ მოქცეული, გზა არსაით მაქვს,
მჭირდება მოწმე ან თავდები, რამე საბუთი,
და ვის მივმართო, ვინ მიშველის, სიმამრის მეტი?
თუ ამ ხიფათში ხელს საშველად გამომიწოდებ,
ვიშოვი სადმე რამდენსამე დუკატსაც შენთვის.

მ ო ხ უ ც ი დ ო ვ რ ი

ნუთუ ნამდვილად შემიძლია ვარგო რამ პრინცსა?
მზად ვარ ვუშველო და დავიხსნა სიძე-ბატონი,
მაგრამ სანაცვლოდ სიღარიბის მოწმობას მომცემს?

გ უ ნ ტ ი

სიამოვნებით! გროში არ მაქვს, თვალზე მივიკრა,
მომჭირნეობით გამაქვს თავი ჯიბეგაფხეკილს.
მაგრამ მისმინე, ჩემი საქმე როგორ წავიდა!
გახსოვს, სიმამრო, იმ საღამოს რონდის ციხეში
რომ მოვედი და შენა გთხოვე ასულის ხელი?

დო ვ რ ი პ ა პ ა

მახსოვს და აგრე? პრინცო პერო...

გ უ ნ ტ ი

მოვეშვათ „პრინცებს“!

ახლა ჩემს საქმეს არ უშველის პრინცის წოდება.
კმარა! შენ მაშინ აღწოფოთებით შეიკარ შუბლი,
გინდოდა ჩემთვის ამოგეგდო ცალი თვალი და
მეორეც დანით გაგეფხიკა, გექციე ტროლად.
მერე, რა ვქენი? არა-მეთქი! „Non! მოგახალე! —
არც ქალი მინდა, არც სიმდიდრე, არც თქვენი ძალა!
მიჯობს, რაცა ვარ, იმად დავრჩე, დავწერ და გეტყვით!“
აი, ეს უნდა დამიმოწმო, მსაჯულს შეჰფიცო.

მო ხ უ ც ი დო ვ რ ი

მაგას ვერ ვიზამ!

გ უ ნ ტ ი

ისევ წყრები?

მო ხ უ ც ი დო ვ რ ი

გინდა ვიცრუო?

მერე, მსაჯული ცრუ ფიცისთვის მადლობას მეტყვის?
თუ დაგავიწყდა, თაფლს რომ ჭამდი და ტროლი გახდი?

გ უ ნ ტ ი

საცთურს ავყევი და გავსინჯე, არ გედავები,
ვიდრე გარეგნულ წვრილმანებზე გვქონდა კამათი,

მაგრამ უმთავრესს რომ შეეხეთ, მე ჩემს მეობას
სასტიკ დარაჯად დავუდექი, არ გაგიკარეთ.
ადამიანი განსაცდელში იცნობა მხოლოდ,
და დასასრული აგვირგვინებს ყოველთვის საქმეს.

მ ო ხ უ ც ი დ ო ვ რ ი

კარგია, პერო, დასასრული რომ მომაგონე!

გ უ ნ ტ ი

ამას რად ამბობ?

მ ო ხ უ ც ი დ ო ვ რ ი

როცა რონდის ქვაბი დატოვე,
შენ ხომ ყურს უკან წაიწერე ჩემი დევიზი?

გ უ ნ ტ ი

რა დევიზიო?

მ ო ხ უ ც ი დ ო ვ რ ი

წინამძღვარი, მთავარი სიტყვა!

გ უ ნ ტ ი

მითხარი ბარემ!

მ ო ხ უ ც ი დ ო ვ რ ი

ეს მთავარი სიტყვა — სამანი
თიშავს, ანსხვავეებს ტროლეთსა და კაცთა სამყაროს —
„ტროლო, იყავი კმაყოფილი შენი თავისა!“

გ უ ნ ტ ი

(ერთი ნაბიჯით უკან იხევს)

კმაყოფილიო!

მ ო ხ უ ც ი დ ო ვ რ ი

სადაც ყოფილხარ, ეს დევიზი გაგიტანია,
ყოფილხარ ყველგან კმაყოფილი საკუთარ თავით.

გუნტი

ეს მე... პერ გუნტი?

ბებერი დოვრი

(ტირლით)

მოხუცს ასე ასაჩუქრებენ!

სადაც ყოფილხარ, უმადურო, ტროლი ყოფილხარ!
და თავი ყველგან ჩემი სიტყვით გაგიტანია.
გამდიდრებულხარ, გავსებულხარ, განდიდებულხარ,
დაბრუნებულხარ, აღარც ჩემი ტროლობა გახსოვს,
არც ჩემი სიტყვა...

გუნტი

„შენი თავით კმაყოფილიო!“

„მე მე ვარ?“ თურმე რაც ვარ, იმით ვკმაყოფილდება!
ტროლი ვყოფილვარ! ეგოისტი! რა მიქარვია!

მოხუცი დოვრი

(ჩანთიდან ძველ გაზეთებს იღებს)

შენა გგონია გაზეთები არა გვაქვს ჩვენი?
შენი დიდება აგერ შავზე წითლად წერია,
„ბლოკბერგის ფოსტას“ ინებებ თუ „ჰეკლას უწყებას“.
ყველა ნომერში შენ გაქებენ, რაც ჩვენი გახდი,
რაც დაგვტოვე და უცხოეთში წახეტილდი.
გინდა თვითონვე წაიკითხო? ჰა, წაიკითხე!
აგერ სტატია, „ცხენის ფლოქვი“ რომ აწერს ხელსა,
ან ეს: „ტროლიზმის ეროვნული სულისკვეთება“.
აქ ის აზრია, პრინციო პერო, გატარებული,
რომ მთავარია არა რქები, კუდი, ფლოქვები,
არამედ ღრმა და შინაგანი ნათესაობა.
ეს სულიერი, არსებითი ნათესაობა,
თვითკმაყოფილი იერსახე ტროლად ქცეულთა
არის მთავარი, გადამწყვეტი სიმძიმის ცენტრი,
ამის ნიმუშად მოჰყავს ავტორს შენი სახელი.

გუნტი

მე და მთის ტროლი? აჰ!

მოხუცი დოვრი

სადავო არაფერია!

გუნტი

მაშინ შემეძლო სამუდამოდ რონდში დარჩენა!

ნეტა, რა მრჯიდა, თბილ ღუმელთან არ ჯობდა ჯდომა?

სად გავემგზავრე, რას ვწვალობდი, რას ვჯახირობდი?

პერ გუნტი — ტროლი?! რას მიჰქარავ, რა ლაყაფაა?

თამბაქოს ფული გამომართვი, მე კი — მშვიდობით!

მოხუცი დოვრი

ცოტა დაიცა, პრინციო პერო!

გუნტი

ნორმალური ხარ?

ბავშვი არ იყო! ლაზარეთში მაინც დაწექი!

მოხუცი დოვრი

ასეც ვიზამდი, ჩემი ნება რომ ყოფილიყო!

მაგრამ გამრავლდა-მეთქი მოდგმა ასულის შვილთა,

ძალაუფლება ხელთ იგდეს და აღარა მცნობენ,

ამბობენ, მხოლოდ ძველ წიგნებში არსებობ შენო!

ლეგენდა ხარო, და ხომ კარგად მოგეხსენება,

მტერი ვერ გავნებს ისე, როგორც შენიანიო!

ღმერთმა გვაშოროს! მე ჩემს თავზე გამომიციდია.

ო, რა ძნელია ითვლებოდეს კაცი აჩრდილად!

გუნტი

ასეთი ხვედრი შენზე აღრეც ბევრსა რგებია.

მოხუცი დოვრი

ჩვენ ხომ ურთიერთ დახმარების სალაროები

და სათნოების სახლებიც კი არ გაგვაჩნია —

ასეთი რამე რონდის ქვაბში ხელს არ მოგვცემდა.

გ უ ნ ტ ი

ოლონდაც! თქვენ ხომ თქვენი ხვედრით ხართ კმაყოფილი.
თქვენთვის უცხოა დახმარების ხელის გაწვდენა!

მ ო ხ უ ც ი დ ო ვ რ ი

მსგავსი დევიზის უარყოფა პრინცს არ შეჰფერის.
და თუ ის თვითონ ხელს გაგვიწვდის რამენაირად...

გ უ ნ ტ ი

არა, მოხუცო, მე ვერაფერს ვერ გამომრჩები —
ვარ გახრეკილი, უსანათოს ძლივს გამაქვს სული.

მ ო ხ უ ც ი დ ო ვ რ ი

მართლა ასეა? ნუთუ პრინციც გახდა ლატაკი?

გ უ ნ ტ ი

ვაგლახ! პრინციობა რახანია დავაგირავე!
და ვინ დამლუპა? თქვენ, ტროლების მოდგმავ წყეულო!
ახლა კი ვხედავ, თურმე ცუდ წრეს რა შეუძლია!

მ ო ხ უ ც ი დ ო ვ რ ი

ჰო, ვხედავ, ხელი სულ ტყუილად გამოგიშვირე!
წავლასლასდები, იქნებ სადმე ქალაქს ჩავიდე.

გ უ ნ ტ ი

ქალაქს რა გინდა?

მ ო ხ უ ც ი დ ო ვ რ ი

შევალ სადმე კომედიანტად,
ეროვნულ ტიპებს დავეძებთო, წერენ გაზეთში.

გ უ ნ ტ ი

გზა მშვიდობისა, ბერიკაცო, სალამი ჩემგან!
თუ ამ განსაცდელს გადავრჩები, მეც იქ ჩამოვალ.
ფარსი დავწერო მხიარული, ღრმააზროვანი
ამ სათაურით: „Sic transit gloria...“ და ასე შემდეგ.

გარბას. მოხუცი დოვრი ამაოდ უძახის.

გზაჯვარედინი

გ უ ნ ტ ი

აბა, პერ გუნტო, ასეთ ჩიხში ჯერ არ ყოფილხარ!
დოვრულმა სიტყვამ „კმაყოფილმა“ მსჯავრი დაგადო.
შენი ზომალდი დაიღუპა, მარჯვედ იყავი!
გემის ნამუსრევს ჩაეჭიდე, უშველე თავსა!
თვალს გაუსწორებ გაბედულად ყველა განსაცდელს,
ოღონდ ხავსიან ნამუსრევში არ გაიჩხირო!

მ ე ღ ი ლ ე

(გზის შესაყარზე)

აბა, პერ გუნტო, ატესტატი იშოვე სადმე?

გ უ ნ ტ ი

ისევ ჯვარედინ გზაზე მხვდები, გაუმადლო?
ასე ხელდახელ...

მ ე ღ ი ლ ე

შენს სახეზე ვკითხულობ უკვე,
რა ატესტატის პატრონიც ხარ... ზარი ჩამოჭერეს!

გ უ ნ ტ ი

ამ ხეტიალში მომწყდა წელი... სულ ამერია
მე გზა და კვალი...

მ ე ღ ი ლ ე

თავს ნუ იკლავ, ტყუილად ეძებ.

გ უ ნ ტ ი

როგორ, ტყუილად? ბნელ ღამეში, ამ უღრან ტყეში -

მ ე ღ ი ლ ე

ერთი ბეხრეკი ბერიკაცი მოდის აქ... ვკითხოთ?

გ უ ნ ტ ი

მთვრალი იქნება, მოასვენე!

მ ე ლ ი ლ ე

იქნებ არ არის?

გ უ ნ ტ ი

მთვრალია-მეთქი! სსუ! გაუშვი! რა საჭიროა!

მ ე ლ ი ლ ე

მაშ დავუბრუნდეთ ისევ საქმეს?

გ უ ნ ტ ი

მაქვს ერთი კითხვაც:
ბოლოს და ბოლოს, ეს რას ნიშნავს: „იყავ, რაც ხარო“?

მ ე ლ ი ლ ე

ერთობ ლეონაურ კითხვას მაძლევს, და მერე ვინა?
ის, ვინც თვითონვე მიმტკიცებდა...

გ უ ნ ტ ი

გამეც პასუხი!

მ ე ლ ი ლ ე

„იყავ ის, რაც ხარ“ — ნიშნავს მოკლა შენივე თავი,
მოკლა შენი „მე“, სურვილები ჩაიკლა შენი.
ან იქნებ უფრო ნათლად გინდა აგიხსნა ესა?
ეს არის თავის დაოკება, რომ გამოხატო
მხოლოდ ის, რასაც გიბრძანებდა ოსტატი შენი.

გ უ ნ ტ ი

მაგრამ თუ მთელ შენს სიცოცხლეში ვერ გაგიგია,
რას გიბრძანებდა, რას ითხოვდა შენგან ოსტატი?

მ ე ლ ი ლ ე

უნდა მიუხვდე!

გ უ ნ ტ ი

იტყვი შენცა! უნდა მიუხვდე!
მაგრამ თუ ხშირად წინამძღვრად გვყავს სული ბოროტი,
აღლო გვღალატობს — ამისათვის მაშ დავიღუპოთ?

მ ე ლ ი ლ ე

ასეა, პერო! იქ თევზაობს რქოსანი ქაჯი
ყველაზე კარგად, სადაც თქვენ ხართ მიუხვედრელნი!

გ უ ნ ტ ი

მთელი ეს საქმე ისე მძიმედ დახლართულია,
უმჯობესია დავთმო თვითონ ჩემი „მეობა“.
მე გამიჭირდა მოწმის პოვნა, დასაბუთება,
რომ მე — ეს მე ვარ! და ჩემს საქმეს ვთვლი წაგებულად.
მაგრამ დღეს, აგერ, ამ ტყეში რომ ვეხეტებოდი,
უცებ როგორღაც სინიდისის ქენჯნა ვიგრძენი:
„შენ ცოდვილი ხარ, პერო“, — გულში ვამბობდი ჩემთვის.

მ ე ლ ი ლ ე

როგორცა ვხედავ, შენ თავიდან იწყებ ყველაფერს...

გ უ ნ ტ ი

არა, ძვირფასო, უსაშველო, დიდი ცოდვილი,
საქმით და სიტყვით, წინასწარი ზრახვით შემცოდე.
მე უცხოეთში ფილისტერი როდი ვიყავი,
ისეთ რამეებს ვჩავდიოდი, შეძრწუნდებოდი!

მ ე ლ ი ლ ე

კეთილი. მაშინ ჩამოთვალე შენი ცოდვები.

გ უ ნ ტ ი

მომეცი ვადა, რომ ვიპოვნო ჩემი მოძღვარი.
აღსარებაში გავანდობ და გაუწყებ შენცა.

მ ე ლ ი ლ ე

ასეთ მოწმობას თუ მომიტან სინამდვილეში,
შენც გადარჩები გადაღნობას ამ ჩემი ციციხვით,
მაგრამ ბრძანება...

გ უ ნ ტ ი

გადააგდე, ალბათ ძველია!

თარიღსაც ფერი გადასვლია: მაშინდელია,
როცა ვცხოვრობდი უბრალოდ და ქარაფშუტულად,
არც ხორცი ვიყავ და არც თევზი, დროს ვატარებდი,
წინასწარმეტყველს ვბაძავდი და მწამდა ფატუმი...
მაშ ნებას მომცემ?

მ ე ლ ი ლ ე

დიახ... მაგრამ...

გ უ ნ ტ ი

რალას ყოყმანობ?

ჩემო კეთილო, აბა ერთი რა გაქვს საჩქარო?
ამ ჩვენს მხარეში ჰაერია მაცოცხლებელი,
ათასში ერთი თუ მოკვდება, თორემ რა მოკლავს!
მახსოვს, მოძღვარი როგორ სწერდა იუსტედალის:
„ამ ხეობაში იშვიათად ვინმე კვდებაო!“

მ ე ლ ი ლ ე

მაშ უახლოეს ჯვარედინზე — და მერე მორჩა!

გ უ ნ ტ ი

ჩქარა მოძღვარი! უსიკვდილოდ მინდა მოძღვარი!

(სირბილით მიჰყვება გზას.)

მანანით დაფარული გორაკი. იკანკელი ბილიკი მთაში აღის.

გ უ ნ ტ ი

„ვინ იცის, იქნებ რაიმეში გამომადგესო“, —
და აუღია კაჭკაჭის ფრთა ესბენ-თხუპნიას.
ვინ იფიქრებდა, უსაშველო სიკვდილისაგან
თუ ადამიანს დაიხსნიდა თავისი ცოდვა?

თუმცა რა? ვაის გამყარა, რომ უის შემყაროს,
ცეცხლს გადავურჩი, მდულარეში მიკრავენ თავსა,
მაინც არასდროს არ ძველდება ძველი ანდაზა:
ადამიანი ვიდრე სუნთქავს, იმედით ცოცხლობს.

გამხდარი კაცი ფერდობზე გაბმულ ბილივს სირბილით მოჰყვება, მოძღვრის
სამოსის კალთები მალა აუყევია, მხარზე ფრინველთა საჭერი მახე გადაუკიდებია.

გ უ ნ ტ ი

პასტორი მოდის! ხელთ უჭირავს ფრინველთა ბადე!
პეტერ! ქუდბედი დაგყოლია, მასხარის მსგავსად!
გზა მშვიდობისა! დიდი გზა გაქვს, ჩემო მოძღვარო?

გ ა მ ხ დ ა რ ი

ჰო, მაგრამ კაცი სულისათვის რას არ გაივლის!

გ უ ნ ტ ი

აჰ, ვინმე ცაში მიფრინავს და უნდა უშველოთ?

გ ა მ ხ დ ა რ ი

არა, ის სული სხვა გზით წავა, მე იმედი მაქვს.

გ უ ნ ტ ი

თუ ნებას მომცემთ, ორ ნაბიჯზე მინდა გამოგყვეთ.

გ ა მ ხ დ ა რ ი

რატომაც არა! თანამგზავრებს ხალისით ვხვდები.

გ უ ნ ტ ი

გამოგიტყდებით, დარდი მაწევს გულზე ლოდივით.

გ ა მ ხ დ ა რ ი

გამანდეთ ბარემ!

გ უ ნ ტ ი

მე, ბატონო მოძღვარო ჩემო,
პატოსანი კაცი ვარ და კანონს მივყვები.
ციხეში ფეხიც არ შემიდგამს, მაგრამ ცხოვრება
სარმას გამოსდებს ადამიანს, დააბნევს ზოგჯერ,
წააბორძიკებს...

გ ა მ ხ დ ა რ ი

ხდება ხოლმე, შენ მართალი ხარ,
რჩეულთაც ხშირად ემართებათ ასეთი რამე.

გ უ ნ ტ ი

ჰოდა, ასეთი წვრილმანები...

გ ა მ ხ დ ა რ ი

მხოლოდ?

გ უ ნ ტ ი

აბა რა!

თქვენ არ გეგონოთ, რამე დიდი ცოდვა მიძლოდეს!

გ ა მ ხ დ ა რ ი

მაშინ მომეშვით, მეგობარო, ჩამომეხსენით,
მე ის არა ვარ, როგორც ვატყობ, ვინცა გგონივართ...
ხელში რად მიმზერთ? რა შენიშნეთ ამ ჩემს თითებში?

გ უ ნ ტ ი

სრულყოფილობით მხიბლავს თქვენი ფრჩხილების ფორმა!

გ ა მ ხ დ ა რ ი

ფეხსაც რომ უმზერ, ჩემი ფეხი რაღას გაუწყებს?

გ უ ნ ტ ი

(თითს გაიშვერს)

ფლოქვები თუ გაქვს? ნამდვილია?

გ ა მ ხ დ ა რ ი

იმედი გქონდეს.

გ უ ნ ტ ი

(ქულს უხდის)

შზად ვიყავ თქვენი ანათორა რომ დამეფიცა,
ჩემი პასტორის... თქვენ კი, თქვენო მაღალღირსებავ...
დე, იყოს ასე! კეთილისთვის კეთილს ვინ ელის!
უკან რა გინდა, თუ ჭიშკარი გაგიღეს წინა?
სამეფო კაცი რისთვის უნდა დადგე ლაქიად?

გ ა მ ხ დ ა რ ი

მომეცით ხელი! ცრუმორწმუნე არ ჩანხართ თქვენა!
ახლა მითხარით, რა გიჭირთ და რით გემსახუროთ?
ოღონდ არ მთხოვოთ სიმდიდრე და ძალაუფლება,
ვერც ფულს გიშოვნით, თუნდაც თოკით რომ ჩამომკიდოთ,
ვერ გააბრიყვებ დღეს იოლად ადამიანებს.
საქონელბრუნვა სულ შეფერხდა და გაიყინა,
სულთა მატება აღარ არის, არვინ არა თმობს,
ათასში ერთხელ თუ შეცდა და გაბრიყვდა ვინმე...

გ უ ნ ტ ი

ნუთუ ამდენად განვითარდა ადამიანი,
გაუმჯობესდა და ამაღლდა მისი ცხოვრება?

გ ა მ ხ დ ა რ ი

პირიქით, ჩემო მეგობარო, დაეცა დიდად,
უმეტესობა დასადნობად მეღილეს მიჰყავს.

გ უ ნ ტ ი

ჰმ! მართლა! მე იმ მეღილეზე ბევრი მსმენია,
და, სწორი გითხრათ, მისმა ქცევამ მეც მაიძულა
თქვენთვის მეთხოვა დახმარება...

გ ა მ ხ დ ა რ ი

უფრო თამამად!

გ უ ნ ტ ი

არა, მე... თუ ეს სითამამე არ არის დიდი...
მე ვისურვებდი, რომ მოგეცათ...

გ ა მ ხ დ ა რ ი

თავშესაფარი?

გ უ ნ ტ ი

უმაღლესი მიზნით, ვიდრე თვითონ გეტყოდით რამეს!
აკი თქვენვე თქვით, გაჭირდაო, დრო იცვალაო,
იქნებ მით უფრო მომისმინოთ გულისხმიერად.

გ ა მ ხ დ ა რ ი

მაგრამ, ძვირფასო...

გ უ ნ ტ ი

სათხოვარი არა მაქვს ბევრი.
დღიური ქირა მე არ მინდა და არც ხელფასი,
მხოლოდ მოპყრობა ლმობიერი, რაც მთავარია,
და საკადრისი, როგორც ითხოვს გარემოება.

გ ა მ ხ დ ა რ ი

თბილი ოთახი?

გ უ ნ ტ ი

წესიერი, არც ისე თბილი,
და უწინარეს, თავისუფლად შესვლა-გამოსვლის,
გადასვლის ნება, მოკლედ რომ ვთქვათ, ადრე თუ გვიან,
სადმე, სიტყვაზე, თუ ვიპოვნი უკეთეს ადგილს.

გ ა მ ხ დ ა რ ი

აჰ. ჩემო კარგო, შემაწუხეთ, პირდაპირ გეტყვით!
არ დაიჯერებთ, რაოდენი კეთილი კაცი

მოგემართავს ხოლმე ასეთივე პატარა თხოვნით,
როცა, დადლილნი წუთისოფლის ამაოებით,
განსასვენებლად მოუსავლეთს მიაშუოებენ.

გ უ ნ ტ ი

მაგრამ წარსულში მე მიმიძღვის იმდენი ცოდვა,
რომ შემიძლია შეგაწუხოთ, ვფიქრობ, თამამად...

გ ა მ ხ დ ა რ ი

წვრილმანებო, შენ არა თქვი?

გ უ ნ ტ ი

ისე კი, მაგრამ...

მახსოვს, ვაჭრობას ვეწეოდი ზანგი მონებით...

გ ა მ ხ დ ა რ ი

ეჰ, რამდენ ვინმეს უვაჭრია ნებით და გრძნობით,
მაგრამ უაზროდ, შეუგნებლად, მოხვეჭის მიზნით, —
გაგვიგზავნია უკან, ჩვენთვის უვარგისები.

გ უ ნ ტ ი

ბრაჰმას კერპები მიგზავნია ჩინეთისაკენ.

გ ა მ ხ დ ა რ ი

ოჰ, ეს გვამ-ნეშტის მათხოვრები ცოდვის ბილიკზე!
რამდენი ვინმე უარესებს აგზავნის ხოლმე:
სიტყვას, სურათებს, სახეებსა და საშიშ წიგნებს —
ასეთ ცოდვილებს სათოფეზეც აღარ ვიკარებთ!

გ უ ნ ტ ი

ეს არაფერი, მე მეძახდნენ „წინასწარმეტყველს“
და ვასრულებდი გიჟურ როლსა...

გ ა მ ხ დ ა რ ი

უცხო მხარეში?

ჩვენ არ გვალელებს ამნაირი Blauseherei,
ასეთ სულელებს სადნობ ციცხვში უკრავენ თავსა.

თუ უარესი არაფერი ჩაგიდენიათ,
ჩემთან მიღების, ვწუხვარ, მაგრამ ნუ გაქვთ იმედი.

გ უ ნ ტ ი

მაგრამ მისმინეთ! როცა ჩემი გემი დაიმსხვრა,
ნავითა ვცადე თავის დახსნა, როგორც იტყვიან,
წყალწალღებული კაცი ხავსსაც ეჭიდებაო! —
თითქმის ჩავძირე მზარეული, მოყვასი ჩემი.

გ ა მ ხ დ ა რ ი

ეჰ, დამატებით წაგეგლიჯა მაინც რაიმე
მისი ცოლისთვის, ან მოგესპო მისთვის სიცოცხლე!
თორემ ეს „თითქმის“, ეს ნაგავი გულისამრევი
რაა ისეთი, საგულისხმო საქმედ მივიღო?
ამ დღეებში დროში, ცხოვრება რომ ჭირს და ძვირდება,
როგორ გავწიო შეშის ხარჯი ვინმესთვის, ვისაც
არც სიავის და არც სიკეთის არა აქვს თავი?
კი, კი, გარწმუნებთ, გინდ გეწყინოთ, გინდ არ გეწყინოთ:
ასეთ საყვედურს იმსახურებთ მაგ თქვენი სიით.
გირჩევთ, ბატონო დილეტანტო, მორჩით ოინებს
და თქვენი ფეხით ჩადით თქვენი მედილის კოვზში!
მე რომ ცხრაჯერაც შეგიფაროთ, ეს რას გიშველით?
ჩემო კეთილო, შეგნებული კაცი ხართ თქვენა,
როგორც მამცნობენ თვითონ თქვენი მოგონებანი,
მაგრამ შედეგი! „Nichts“ — იტყოდნენ გერმანელები.
რას აძლევს კაცის სულსა და გულს ეს ყველაფერი?
სულ პარტახია ეს წარსულის უდაბნოს ქვიშა.
რა გაქვთ ისეთი, აცინოს ან ატიროს ვინმე?
აღაფრთოვანოს, დააეჭვოს ან შეაწუხოს,
შეაცახცახოს, შეაძრწუნოს ადამიანი?
არა, ძვირფასო მეგობარო, სულ დიდი, დიდი,
თქვენ გულზე გასკდეთ, ეს იქნება მთელი ეფექტი.

გ უ ნ ტ ი

წინდაწინ მსჯავრის გამოტანა მუდამ ძნელია:
ვიდრე ჩაიცივამ, ვერ გაიგებ, სად გიჭერს ჩექმა.

გ ა მ ხ დ ა რ ი

ეს მართალია... ვის ვუმაღლო, არ ვიცი, მაგრამ
მე მხოლოდ თითო კენტი ფლოქვის ჩექმა მჭირდება,
და სწორედ დროზე მომაგონეთ ჩექმა, ძმობილო:
სულ დამავიწყდა, მეჩქარება, უნდა გავიქცე.
შინ მოხრაკული მელოდება, ცივდება კიდეც,
მე კი აქ ვცხედობ, როგორც ვინმე მეძავი ქალი.

გ უ ნ ტ ი

ხომ ვერ ამიხსნით, ის ცოდვილი — ის მოხრაკული
რა ცოდვის ბალახს უმაღლიდა თავის სიცოცხლეს?

გ ა მ ხ დ ა რ ი

როგორც ამბობენ, თურმე ჰქონდა იმ კაცს მეობა,
თავისთავადი იყო მისი დღე და მოსწრება
და ამაშია აკი არსი მთელი საქმისა!

გ უ ნ ტ ი

ჰქონდა მეობა? ასეთებიც ხვდებიან თქვენთან?

გ ა მ ხ დ ა რ ი

ჰო, ხდება ხოლმე: ჩვენ მათ კარებს ნახევრად ვუღებთ.
ხომ შეიძლება კაცი იყოს თავისთავადი
ორმაგი აზრით: გარეგნულად და შებრუნებით?
იცი თუ უო, პარიზში რომ გამოიგონეს
ფოტოსურათის გადაღება მზის შემწეობით:
შუქი ადგილზე ჩრდილია და ჩრდილში კი — შუქი,
ნეგატივია, სწორ სურათზე ბევრად ძვირფასი,
უმეცარნი კი იცინიან: გონჯი ჰგონიათ!
მაგრამ მსგავსება იქაც არის, ოღონდ ფარული,
შებრუნებული — გამყდავნება სჭირდება მხოლოდ.
თუ სული თავის ამქვეყნიურ არსებობაში
გამოდგა მხოლოდ გონჯი სახე, ნეგატიური,
სანაგვე ყუთში არ ისვრიან ასეთ ფირფიტას,
ჩვენ გადმოგვცემენ შესაცვლელად, შესასწორებლად,

ჩვენ კი მივმართავთ ყველა ცნობილ ღონისძიებას
და გარდაქცევით მივცემთ თავის სასურველ სახეს.
კუპრის მღულარე ქვაბში ჩავყოფთ, ვრეცხავთ, ვაცივებთ,
ვასხამთ სიმყავეს, ვამუშავებთ მოთმინებითა,
ვიდრე იმ სახეს არ მიიღებს, რაც უნდა ჰქონდეს.
მაგრამ თუ სული დაცლილია და უფერული,
როგორც თქვენია, პოზიტივიც გამოდის მკრთალი,
აქ ვერც გოგირდი და ვერც ცეცხლი ვერას უშველის,
არანაირად არ ხერხდება გამომჟღავნება.

გ უ ნ ტ ი

მაშ შენთან უნდა მოხვდეს შავი, როგორც ყორანი,
რომ შენგან კაცი კაკაბივით თეთრი წავიდეს?
ხომ არ მიბრძანებთ, რა ჰქვია იმ ბედშავ ნეგატივს,
რისი გარდაქმნაც გევალება, მარჯვე ხელოვანს?

გ ა მ ხ დ ა რ ი

ჰერ პეტერ გუნტი!

გ უ ნ ტ ი

პეტერ გუნტი? რა გავიგოხე!
და მერე, იყო ისე მტკიცე? ჰქონდა მეობა?

გ ა მ ხ დ ა რ ი

ფიცით ამტკიცებს.

გ უ ნ ტ ი

გუნტის ფიცი არის სარწმუნო.

გ ა მ ხ დ ა რ ი

თქვენ იმას იცნობთ?

გ უ ნ ტ ი

როგორ არა! სანდო კაცია.
ვის არ შეხვდები ცხოვრებაში!

გ ა მ ხ დ ა რ ი

მაგვიანდება!

სად ნახეთ ბოლოს?

გ უ ნ ტ ი

აფრიკაში, კაპის ზეგანზე.

გ ა მ ხ დ ა რ ი

კეთილ იმედის... di buona speranza'ს კონცხზე?

გ უ ნ ტ ი

ჰო, მაგრამ პერმა ასე მითხრა: პირველი გემით
გავემგზავრები აფრიკიდან სამშობლოშიო.

გ ა მ ხ დ ა რ ი

ახლავე უნდა იქით გავწიო, *
შავი ფიქრებით დამძიმებულმა!
ოჰ, კაპლანდია! კაპლანდიაში
სარმა გამომდეს მისიონერთა —
მეტადრე ორმა სტავანგერელმა!

(სამხრეთისაკენ მიეშურება)

გ უ ნ ტ ი

რეგვენი ვირი! გავაცურე მარჯვედ სულელი!
ენა გამოყო! კაპის კონცხზე გზა მშვიდობისა!
რა სიამეა, ასეთ ძალს რომ საბლით ატარებ!
ასეთი ბრიყვიც თავს იწონებს, თავსა სწევს მაღლა!
ძალზე სჭირდება ქედმაღლობა ჯანდაგ სახედარს —
მისი ხელობა შემოსავალს იძლევა ცოტას.
ისე გახდება, კაჭკაჭიც კი არ დააჯდება!
არც მე ვარ თუმცა უზადო და უცხო რაინდი,
„მეობის“ მქონე დიდებულთა წრიდან გამაგდეს.

ვარდება ვარსკვლავი. გუნტი მზერას აყოლებს.

გუნტის სალამიც თან წაიღე, ძმაო ვარსკვლავო!

ანათე, ჩაქრი, ჩაიკარგე მარადისობის
წყვილიად უფსკრულში...

**(შეძრწუნებული მოიბუზება ელდანაკრავი, შიშით ნისლში ჩაიმალება. წამიერი
დუმილის შემდეგ ისევ გამოჩნდება და წამოიყვირებს)**

ნუთუ ყველგან სიცარიელე?
არც ბნელ ქვესკნელში, არც სინათლის ლალ სამეფოში
კაცი არ არის...

**(ისევ გამოჩნდება ნისლებში, წინ წამოიწევს, ქუდს ძირს დაანარცხებს და თმან
იგლეჯს, მერე თანდათან როგორღაც წყნარდება.)**

ასე ლატაკი და ბოგანო დაუბრუნდება
მაშ კაცის სული რუხ, დანისლულ არარაობას?
დედაო მიწავ, მაპატიე, ნუ გამიწყრები,
რომ მე შენს ბალახს ვთელავდი და ვერავის ვარგე!
ძვირფასო მზეო, რა ამაოდ გზავნიდი სხივებს
უკაცურ სახლში, რომ გაგეთბო ძეხორციელი!
სახლის პატრონი არასოდეს შინ არ გხვდებოდა,
არ უმღეროდა შენს ამოსვლას, შენსა მშვენებას.
ძვირფასო მზეო, მშვენიერო დედაო მიწავ —
რისთვის გაზარდეთ თქვენს კალთაში ჩემი მშობელი?
სული ძვირია, ბუნება კი აბუჩად გვიგდებას...
ძვირად გვიჯდება დაბადება, სიცოცხლის ფასად!
მე მაღლა მინდა, სად მწვერვალი ციმციმებს ლურჯად,
სულ მაღლა, სადაც ლაყვარდია და მზე ცხოველი!
მსურს გადმოვხედო დაქანცულმა აღთქმულ ქვეყანას,
ლოგინი მქონდეს ფრთამალ ზვავზე, სამარეც — თოვლში,
ზედაც — წარწერა: „აქ არავინ არ განისვენებს“.
შემდეგ კი მოხდეს მოსახდენი, არას დავეძებ.

მ რ ე ვ ლ თ ა გ ა ნ ნ ი

(ტყის გზას მიჰყვებიან და მღერიან)

ო, დალოცვილო დილავ, დიადო!
სულის ენები, ცის ნაპერწკლები
დაბლა დაცვივდა,

მსგავსად მახვილთა
და გახსნა ბაგე ადამიანთა!
სულს ადიდებენ წმინდა მერცხლები,
მიწის დიდება ცად ახმიანდა,
და ხმა ციური გვესმა მაღლითა!

გ უ ნ ტ ი

(შეშინებული მოიკუნტება)

მე იმ სამეფოს ვერ ვიხილავ, მელის წყვედიადი...
მე შეშინია... სიკვდილამდე მკვდარი ვიყავი.

(ბუჩქებში უნდა დაიმალოს, გარბის, გზაჯვარედინზე მოხვდება.)

მ ე ღ ი ლ ე

დილა მშვიდობის! მოგცეს, პერო, ცოდვების ნუსხა?

გ უ ნ ტ ი

შენა გგონია, არ ვეცადე? ქანცი გამიწყდა!
მაგრამ ჩვენ — მე და ჩემი ბედი, გერი და-ძმა ვართ.

მ ე ღ ი ლ ე

ვერაგინ ნახე?

ჰ.

გ უ ნ ტ ი

ფოტოგრაფი მოხეტიალე.

მ ე ღ ი ლ ე

ვადა გათავდა!

გ უ ნ ტ ი

ყველაფერიც გათავდა ჩემთვის,
კივის ბოროტი ბუკიოტი. გესმის მისი ხმა?

მ ე ღ ი ლ ე

მხოლოდ ზარის ხმა...

გ უ ნ ტ ი

(უჩვენებს)

ხომ არ იცი, იქ რა ციმციმებს?

მ ე ლ ი ლ ე

ქოხია მხოლოდ, ქოხში ცეცხლი...

გ უ ნ ტ ი

ტყეში რა ისმის?

მ ე ლ ი ლ ე

ქალი თუ მღერის...

გ უ ნ ტ ი

დიახ, იქა! მხოლოდ იქ ვნახავ
ცოდვების ნუსხას!

მ ე ლ ი ლ ე

(ხელსა სტაცებს)

გაიმზადე სადგომი შენი!

ტყიდან მოტიტვლებულ ადგილზე გამოდიან, ქოხის წინ ჩერდებიან. თენდება.

გ უ ნ ტ ი

სადგომი სახლი გავიმზადო? იქ არის! წადი!
და გაეთრიე! მე და ჩემი ცოდვების ნუსხას
კუბოსტოლაც რომ გქონდეს კოვზი, ვერას დაიტევს!

მ ე ლ ი ლ ე

იყოს მესამე ჯვარედინზე! მორჩა, გათავდა...

(განზე გაუხვევს და გაქრება.)

გ უ ნ ტ ი

(სახლს უახლოვდება)

გზა ხომ ერთია, უკან თუ წინა!
ბოლო ერთია, გარეთ თუ შინა!
(შეჩერდება)

ავო ბედო, შავო ბედო, მწამს,
შინ დაბრუნდე აღსასრულის წამს!

(რამდენიმე ნაბიჯს გადადგამს, ისევ შეჩერდება.)

მრუდემ მითხრა, მოიარე შორი გზაო...

(ქოხიდან სიმღერის ხმა ესმის.)

ქ ა ლ ი
(მღერის)

... მაგრამ ვიცი, მოხვალ ბოლოს, როგორც გქონდა განზრახული,
დაგპირდი და გიცდი კიდევ, არ გამჭრალა გრძნობა მწველი...

გ უ ნ ტ ი

არა! ამჯერად პირდაპირ წადი,
რაც გინდა იყოს მძიმე და ცხადი!

პირდაპირ მიაშუოებს სახლის კარს. ეყოფილება და წინ შემოეგებება სოღვე-
ი გ ი. სადღესასწაულოდაა ჩაცმული, ცალ ხელში ქსოვილში შეხვეული ლოცვანი
უჭირავს, მეორე ხელში ჯოხი. დვას მაღალი, ამაყი, სათნო და სანდომიანი სახისა

გ უ ნ ტ ი

(ქალის ფერხით გაიშლართება ზღურბლზე)

ვწევარ შენს ფერხით მე ცოდვილი — და თუ განმსაჯე,
ბარემ თქვი შენი განაჩენიც, გამომიცხადე!

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

დიდება, ღმერთო! შინ დაბრუნდა! შინ დამიბრუნდა!
(ხელის ცეცებით ეძებს.)

გ უ ნ ტ ი

აბა მიჩვილე, ჩამოთვალე ჩემი ცოდვები!
და გამიჩინე სამართალი, მსაჯულო ჩემო!

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

ჭაბუკო ჩემო ერთადერთო, რა ცოდვებს ამბობ?
შენ არაფერი შეგიცოდავს, ჩემო რჩეულო!
(ისევ ხელით დაეძებს და პოულობს.)

მ ე ლ ი ლ ე

(სახლის უკან)

ნუსხა, პერ გუნტო!

გ უ ნ ტ ი

მომახალე ჩემი ცოდვები!

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

(ახლოს დაუჯდება)

ტკბილ სიმღერად შენ მიქციე ჩემი წუთისოფელი,
დალოცვილო მეგობარო, შემისრულე ოცნება!
სულიწმინდის მოფენის დღე, რასაც გულით მოველით,
თავს დაგყურებს ფიცის გამტანს, შენთვის დაილოცება!

გ უ ნ ტ ი

(სოლვეიგს)

დამლუპე განა?

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

უფალია ქვეყნის პატრონი!

გ უ ნ ტ ი

(იცინის)

დამლუპე განა? გამოცანა ვერ გამოიციან!

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

შენ ამიხსენი.

გ უ ნ ტ ი

მე აგიხსნა? აგიხსნი ყველას!

სად იყო გუნტი მას შემდეგ, რაც შენ მიგატოვა?

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

სად იქნებოდა?

გ უ ნ ტ ი

ჰო, სად იყო? და სად მართებდა?
იყო იქ, სადაც მისმა ღმერთმა მოსთხოვა ყოფნა?!
დანიშნულების ადგილიდან საით წავიდა?
თქვი, შეგიძლია? და თუ ვერა, უნდა წავიდე
შინ, ჩემსას, სახლში, დანისლული ქვეყნის წყვედიადში.

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

(ილიმება)

არის ადვილი გამოცანა.

გ უ ნ ტ ი

მაშ თქვი, რა იცი?

სად ვიყავ? იქნებ ღვთაებრივი სულისა მკერდში —
თავისთავადი, რადაც შემქმნა უზენაესმა —
და ღვთის ნიშანი მაჩნდა შუბლზე შარავანდედად?

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

ჩემს სიყვარულში. ჩემს იმედში და ჩემს რწმენაში —
აი, სად იყავ, მეგობარო. ფიცის გამტანო...

გ უ ნ ტ ი

(შეპრწუნებული უკუიქცევა)

ამას რას ამბობ? კრინტი! გული არ გამიხეთქო!
გამოცანაა თვით პასუხი! ან იქნებ დედა,
გადაყოლილი თავის შვილზე, მეტყველებს ასე?

ს ო ლ ვ ე ი გ ი

ჰო, მე დედა ვარ, და ვინ არის მამა მშობელი?
იქნება ისა, დედის თხოვნით ვინაც შეუნდობს?

გ უ ნ ტ ი

(თითქოს ციურმა შექმა გააცისკროვნაო, შესძახებს)

დედაო!.. ცოლო!.. ქალთა შორის უსპეტაკესო!
მომეც სავანე, სამუდამო თავშესაფარი!

(მაგრად მიეხუტება და თავს კალთაში ჩაურკავს.)

ხანგრძლივი პაუზა. მზე ამოდის.

სო ლ ვ ე ი გ ი

(წყნარად მღერის)

დაიძინე, სიხარულო ჩემი გულისაო!
მე ვიქნები მცველი შენი ტკბილი ძილისაო!
გატარებდა დედა, მსგავსად თვალის ჩინისაო,
და ხუმრობას ჰგავდა ყოფნა დედა-შვილისაო.
დედის მკერდზე არ იცოდი დარდი-ნალველიო...
დაიძინე, ღმერთი იყოს შენი მფარველიო!
გულში მყავდი მთელი ჩემი დღე და მოსწრებაო,
შინ დაღლილი დამიბრუნდი, ჩემი ოცნებაო, —
დაიძინე და იძინე, ლხენავ გულისაო.
მე ვიქნები მცველი შენი ტკბილი ძილისაო!

მ ე ღ ი ლ ი ს ხ მ ა

(სახლის უკან, წირგატეხილი)

ჩვენ უკანასკნელ ჯვარედინთან შევხვდებით გუნტო,
და მერე ვნახოთ... მე მივდივარ, აღარას გეტყვი.

სო ლ ვ ე ი გ ი

(უფრო ხმამაღლა და თამამად მღერის, მზით გასხივოსნებული, სიბნელე უკან იხევს)

დაიძინე, სიხარულო ჩემი გულისაო,
მე ვიქნები მცველი შენი ტკბილი ძილისაო...